

Årsrapport 2005

Forskningsinstituttene

*Delrapport for de samfunnsvitenskapelige
instituttene*

Årsrapport 2005

Forskningsinstituttene

*Delrapport for samfunnsvitenskapelige
institutter*

© **Norges forskningsråd 2006**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01

Publikasjonen kan bestilles via internett:
<http://www.forskningsradet.no/publikasjoner>

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Trykk: Norges forskningsråd
Opplag: 200

Oslo, juni 2006
ISBN 82-12-02328-1 (trykksak)
ISBN 82-12-02330-3 (pdf)

Forord

Forskningsrådets årsrapport for instituttene for 2005 gir en samlet oversikt over hvordan bevilgningene er brukt og hvilke resultater som er oppnådd. Selv om resultatene ses i forhold til målsettinger og føringer i tildelingene fra departementene for 2005, vil resultateksemplene i stor grad skyldes forskningsbevilgninger gitt tidligere år. Årsrapporten vil derfor ikke gi et fullstendig bilde av de samlede samfunnsmessige effekter av forskningsbevilgningene for budsjettåret.

Årsrapporten for forskningsinstituttene for 2005 kommer i tillegg til Forskningsrådets ordinære årsrapport og består av én samlerapport og fire delrapporter for følgende instituttgrupperinger: De teknisk-industrielle instituttene, primærnæringsinstituttene, de samfunnsvitenskapelige instituttene og miljøinstituttene og CMI. De medisinske og helsefaglige instituttene er omtalt i samlerapporten. Rapporten omfatter forskningsinstitutter som har forskning som hovedaktivitet og som omfattes av "Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter". Forskningsrådet har et strategisk ansvar for utviklingen av disse instituttene, men forskningsinstituttene er selv ansvarlig for sin egen virksomhet. Det henvises til samlerapporten og de fire delrapportene for sektorspesifikke vurderinger.

Institutttrappertene er basert på bidrag fra instituttene selv og data innhentet av NIFU STEP – Studier av innovasjon, forskning og utdanning på oppdrag fra Forskningsrådet. Dataene omfatter finansiering, økonomiske forhold, personale, samarbeid med andre FoU-institusjoner, kontakt med brukere og resultater av forskning og annen faglig virksomhet. NIFU STEP har også bistått Forskningsrådet med analyse av og kommentarer til tallene for 2005 i rapporten.

Oslo, juni 2006

Arvid Hallén
adm. direktør

Roy H. Gabrielsen
direktør
Divisjon for vitenskap

Innhold

I	Årsrapport for de samfunnsvitenskapelige instituttene.....	7
I.1	Innledning	7
I.2	Endringer i instituttpopulasjonen	10
I.3	Økonomi	10
I.4	Personalressurser	19
I.5	Publisering.....	22
I.6	Internasjonalt samarbeid	24
I.7	Samarbeidsrelasjoner	25
I.8	Vurdering av utviklingen.....	26
2	Rapport fra det enkelte institutt	28
Agderforskning	28	
Møreforskning	32	
Nordlandsforskning.....	35	
Nord-Trøndelagsforskning (NTF).....	38	
Norut NIBR Finnmark.....	40	
NORUT Samfunnsforskning AS	43	
Rogalandsforskning Samfunn	45	
Telemarksforskning-Bø	48	
Telemarksforskning-Notodden	50	
Vestlandforskning.....	52	
Østfoldforskning.....	56	
Østlandforskning.....	59	
Arbeidsforskningsinstituttet (AFI).....	62	
Forskningsstiftelsen Fafo	65	
Fridtjof Nansens Institutt (FNI).....	69	
Institutt for forsvarsstudier (IFS).....	72	
Institutt for fredsforskning (PRIO).....	74	
Institutt for samfunnsforskning (ISF)	76	
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).....	79	
Norsk institutt for studier av forskning og utdanning – Senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP)	82	
Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)	85	
NTNU Samfunnsforskning AS.....	88	
Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF).....	90	
SINTEF Teknologi og samfunn	92	
Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)	95	
Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)	99	
Transportøkonomisk institutt (TØI)	102	
Vedlegg:		
	Vedlegg 1: Oversikt over strategiske instituttprogram (SIP) i 2005	104
	Vedlegg 2: Nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2005	
	Tabell og figuroversikt	106

I Årsrapport for de samfunnsvitenskapelige instituttene

I.1 Innledning

Instituttsektoren utgjør i dag en viktig del av det norske forskningssystemet.¹ Vitale institutter er viktig for å nå nasjonale mål for forskningspolitikken og for deler av sektorpolitikken. Instituttene er også sentrale i realiseringen av Forskningsrådets strategier. Denne rapporten omfatter virksomheten ved de 27 samfunnsvitenskapelige instituttene som Avdeling for samfunnsforskning har ansvaret for.

De 27 samfunnsvitenskapelige instituttene blir i framstillingen delt inn i to hovedgrupper; regionale og nasjonale institutter. Dette gjelder også alle tabellene som viser nøkkeltallene. I analysedelen har vi også valgt å dele de nasjonale instituttene i to grupper: institutter som får basisbevilgning via Norges forskningsråd og institutter som får basisbevilgning direkte fra departement.

- Regionale institutter – får basisbevilgning via Norges Forskningsråd
- Nasjonale institutter
 - Institutter som får basisbevilgning via Norges forskningsråd
 - Institutter som får basisbevilgning direkte fra departement
 - Ett institutt som ikke får basisbevilgning

De regionale instituttene

har en relativt lik etableringshistorie, de får basisbevilgning fra samme departement (NHD) og har organisert seg i et interessefellesskap, FOKUS. Dette gjelder 12 institutter:

- Agderforskning
- Møreforskning
- Nordlandsforskning
- Nord-Trøndelagsforskning
- Norut NIBR Finnmark
- NORUT samfunnsforskning
- Rogalandsforskning
- Telemarksforskning-Bø
- Telemarksforskning-Notodden
- Vestlandforskning
- Østfoldforskning
- Østlandforskning

De nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet

er en mindre homogen gruppe. Selv om instituttene basisbevilgning gis via Forskningsrådet har flere av instituttene likevel en nær tilknytning til "sitt" departement. Følgende ni institutter inngår i denne gruppen:

- Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)
- Forskningsstiftelsen Fafo
- Fridtjof Nansens Institutt (FNI)

¹ St. meld. Nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning.

Institutt for fredsforskning (PRIO)
Institutt for samfunnsforskning (ISF)
Norsk institutt for studier av forskning og utdanning – Senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP)
Samfunns- og næringslivsforskning (SNF)
SINTEF Teknologi og samfunn
Transportøkonomisk institutt (TØI)

De nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene som får basisbevilgning direkte fra et departement

er tilknyttet sektordepartementet de får basisbevilgningen fra. Noen av disse instituttene har betydelige forvaltningsoppgaver for offentlig forvaltning (f eks SIFO, SIRUS). Gruppen består av følgende fem institutter:

Institutt for forsvarsstudier (IFS)
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)
Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)
Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)

Institutter uten basisbevilgning

NTNU Samfunnsforskning (tidligere Allforsk) skiller seg fra de andre instituttene som er underlagt *Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter* ved at de ikke får basisbevilgning. I analysedelen av rapporten inngår NTNU Samfunnsforskning i gruppen av institutter som får basisbevilgning fra departement.

Av de 21 instituttene som får sin basisbevilgning via Forskningsrådet er 16 stiftelser, mens fem er aksjeselskap. Aksjeselskapene er alle relativt nydannede. Alle de fem instituttene som får basisbevilgning direkte fra et departement er statlige forvaltningsorgan. Tre av dem har særskilte fullmakter. NTNU Samfunnsforskning er aksjeselskap.

Tabell 1 gir en oversikt over instituttene med opplysning om finansierende departement og rettslig status. Forskningsrådet forvalter midler til basisbevilgning til navngitte institutter fra fire departementer Kunnskapsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Samferdselsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. I tillegg til de 21 instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet er NUPI med i konkurransen om strategiske instituttprogrammer (SIP) til utenrikspolitiske institutter. CICERO kan også søke om samarbeids-SIP. I 2005 kanaliserte også Forskningsrådet SIP-midler fra Utenriksdepartementet til NUPI, PRIO og ARENA. I 2005 var den samlede rammen for basisbevilgninger fra Forskningsrådet 114 mill. kroner.

Tabell 1: Samfunnsvitenskapelige institutter fordelt etter finansierende departement og rettslig status

Finansierende departement	Stiftelse	A/S	Forvaltningsorgan
KD	Forskningsstiftelsen Fafo FNI PRIO ISF NIFU STEP		NOVA NUPI
NHD	Møreforskning Nordlandsforskning Nord- Trøndelagsforskning Rogalandsforskning- Samfunn Telemarksforskning-Bø Telemarksforskning - Notodden Vestlandsforskning Østfoldforskning Østlandsforskning TØI NIFU STEP	Agderforskning NORUT NIBR Finnmark NORUT Samfunn SNF	
AID	SINTEF Teknologi og samfunn	AFI	
SD	TØI		
FD			IFS
BLD			SIFO
HOD			SIRUS
Uten basisbevilgning		NTNU Samfunnsforskning	

I årsrapporten presenteres og kommenteres de mest sentrale forholdene ved instituttene virksomhet. Framstillingen er basert på instituttene egen beskrivelse og innrapporterte nøkkeltall. NIFU STEP har siden 1997 innhentet datamateriale fra alle forskningsinstitutter underlagt *Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter* og fra enkelte andre institutter. Innsamlingen foretas på oppdrag fra Forskningsrådet gjennom et standardisert rapporteringsskjema til alle instituttene. Vi har nå tilnærmet sammenlignbare nøkkeltall fom. 1997. I rapporten har vi valgt å se på utviklingen i de siste fem årene (2001-05). Man må være oppmerksom på at instituttene er heterogene med hensyn til historie, finansieringsstruktur, oppgavetyper osv, slik at tallene kan skjule ulike tolkninger av begreper og kategorier. Gjennomgangen må leses med dette in mente.

Gjennom arbeidet med å tildele basisbevilgning følger Forskningsrådet utviklingen både for sektoren og ved hvert institutt. Dialogmøter, systematiske evalueringer og årlig rapportering er tiltak som gjør det mulig å fremme kvalitet i forskningen, rekruttering, samarbeidsrelasjoner og hensiktsmessig arbeidsdeling. I årsrapporten har vi også tatt inn en samlet vurdering av utviklingen i sektoren.

Regnskapstallene for 2005 vil for en del institutter være basert på foreløpige regnskap. Instituttene har ved rapporteringen for 2005 hatt anledning til å oppgi endelige regnskapstall for 2004. Korrigeringer av regnskapstallene for 2004 og diverse andre korreksjoner i tidligere år, er innarbeidet i tabeller og figurer i denne rapporten.

1.2 Endringer i instituttpopulasjonen

I forståelsen av det framlagte tallmaterialet må en legge følgende forhold til grunn:

- Forskningsinstituttene NIFU og STEP-gruppen fusjonerte våren 2004 til det nye instituttet NIFU STEP. Tallene som vises i rapporten under NIFU STEP for perioden 2001 til 2003 gjelder det tidligere NIFU. For sammenligningens skyld blir tall for det tidligere STEP vist i tidsserier.
- Forskningsstiftelsen for allmennvitenskapelig forskning i Trondheim - Allforsk - ble 1. januar 2004 virksomhetsoverdratt til aksjeselskapet Allforsk AS. NTNU gikk inn som eneaksjonær i selskapet våren 2004. I mai 2004 endret selskapet navn til NTNU Samfunnsforskning AS. Tallene som vises i rapporten under NTNU Samfunnsforskning AS for perioden 2001 til 2003 gjelder Allforsk.
- Finnmarksforskning gikk 1. januar 2001 inn i NORUT-gruppen som NORUT Finnmark AS, og ble i 2003 slått sammen med NIBRs avdeling i Alta til NORUT NIBR Finnmark AS. I tabeller med tidsserier er det tallmateriale for NORUT Finnmark AS som ligger til grunn for årene 2001 og 2002.
- SINTEF Teknologi og samfunn (tidligere SINTEF Teknologiledelse) ble inkludert i rapporten fra 2002. Tallene for dette instituttet gjelder bare den delen av virksomheten som får grunnfinansiering fra Norges forskningsråd, dvs. avdelingene IFIM og Ny praksis. Materialet dekker således ikke hele virksomheten ved dette miljøet. SINTEF Teknologiledelse rapporterer for øvrig sin totale virksomhet sammen med de teknisk-industrielle instituttene.

1.3 Økonomi

1.3.1 Inntektsutvikling

De 27 samfunnsvitenskapelige instituttene hadde samlede driftsinntekter på 935 mill. kroner i 2005. Dette var en økning på 60 mill. kroner eller 7 prosent fra 2004. Nesten hele inntektsøkningen (57 mill. kroner) var ved de nasjonale instituttene, mens inntektene ved de regionale instituttene hadde en økning på 3 mill. kroner. De nasjonale forskningsinstituttene hadde driftsinntekter på til sammen 693 mill. kroner i 2005, mot 636 mill. kroner i 2004, en økning på 9 prosent. Ved de regionale instituttene utgjorde driftsinntektene 242 mill. kroner i 2005, om lag 3 mill. mer enn i 2004. Driftsinntektene ved de regionale instituttene økte dermed med under 2 prosent (tabell 4 i vedlegg 2).

De siste fem årene har inntektene ved de regionale forskningsinstituttene samlet vært ganske stabile. Inntektsvolumet i 2005 var nominelt 12 mill. kroner høyere enn i 2001, noe som innebærer en vekst i inntektene på til sammen 5 prosent i perioden. Ved de nasjonale instituttene, korrigert for SINTEF Teknologi og samfunn, har inntektene økt med 20 prosent i samme periode. Inntektsutviklingen på instituttnivå viser stor variasjon i begge grupper av institutter. Ved en del institutter vil inntekter knyttet til koordinering av større programmer og prosjekter være med på å blåse opp tallene i enkelte år, og også være årsak til relativt store svingninger.

Som tidligere nevnt kan vi dele de nasjonale instituttene i to grupper, de som får basisbevilgning fra Forskningsrådet og de som får basisbevilgning direkte fra departement. Figur 1 viser utviklingen av de samlede inntekter for de tre samfunnsvitenskapelige instituttgruppene målt per forskerårsverk. Vi ser at begge grupper av nasjonale institutter har hatt høyere inntekt målt per forskerårsverk enn de regionale instituttene i hele perioden.

Etter et vanskelig år i 2002 har de regionale instituttene hatt en positiv utvikling i rapporteringsperioden og i 2005 utgjør de totale inntekter per forskerårsverk kr 980 000. Tilsvarende tall for de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet er kr 1 160 000 og kr 1 130 000 for de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departementet.

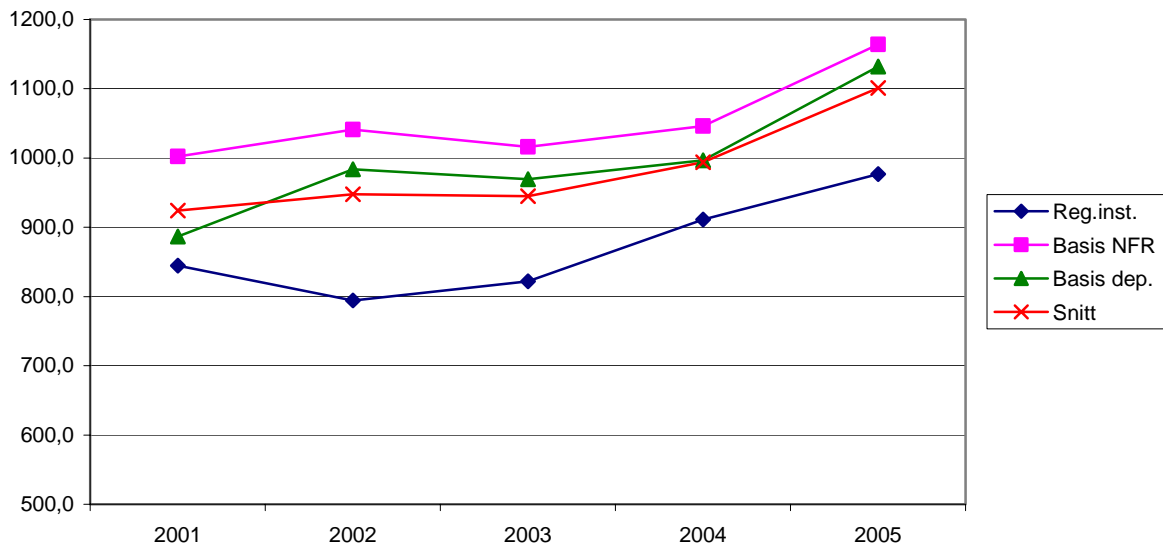

Fig. 1: Samlede inntekter per forskerårsverk for perioden 2001-2005 (1000. kroner).

1.3.2 Finansiering og inntektsstruktur

Instituttens finansieringskilder og inntektsstruktur er viktige rammebetingelser for FoU-arbeidet ved instituttene. Omfanget av oppdragsinntekter gir en god indikasjon på instituttens inngrep med oppdragsmarkedet og deres evne til å konkurrere om forskningsrådsmidler. På den annen side kan et høyt omfang av oppdrag føre til at arbeidet ved instituttet blir mer preget av kortsiktige utredningsoppdrag enn av mer langsiktig forskning.

Figur 2 viser den samlede fordelingen av de samfunnsvitenskapelige instituttens inntekter i 2005. Den prosentvise fordelingen av inntekter fra de ulike finansieringskildene har vært stabil i perioden. Andelen basisbevilgning av de samlede inntekter har vært uendret på 23 prosent i perioden, mens andelen inntekter fra NFR-prosjekter har hatt en liten økning (fra 20 til 22 prosent) og andelen inntekter fra næringslivet har hatt en tilsvarende reduksjon. Det er imidlertid store forskjeller både mellom instituttene og instituttgruppene når det gjelder inntektsstruktur.

Forskjellene mellom instituttene gjelder særlig ulikt nivå på basisbevilgningen (se pkt. 1.3.3). Mens basisbevilgningen for de to instituttgruppene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet utgjør ca 17 prosent av de samlede inntekter (tabell 2), er snittet for de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departementet 42 prosent. Denne siste, høye prosenten skyldes særlig at i SIRUS' basisbevilgning ligger også midler til forvaltningsoppgaver.

Alle instituttene får størst andel av de totale inntektene fra offentlig sektor. De regionale instituttene får hele 34 prosent, mens de andre instituttgruppene får noe mindre. De regionale instituttene får også størst andel inntekter fra næringslivet, 22 prosent, mens andelen er 9 prosent for de øvrige instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet og 13 prosent for de instituttene som får basisbevilgning fra departement. Når det gjelder prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet, er det stor forskjell mellom de instituttene som basisbevilgning fra Forskningsrådet, 27 prosent, og de som får basisbevilgning fra departement, 14 prosent. Andelen av inntekter fra utlandet er liten, med et snitt på 7 prosent. Størst er andelen for de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet hvor den utgjør 10 prosent.

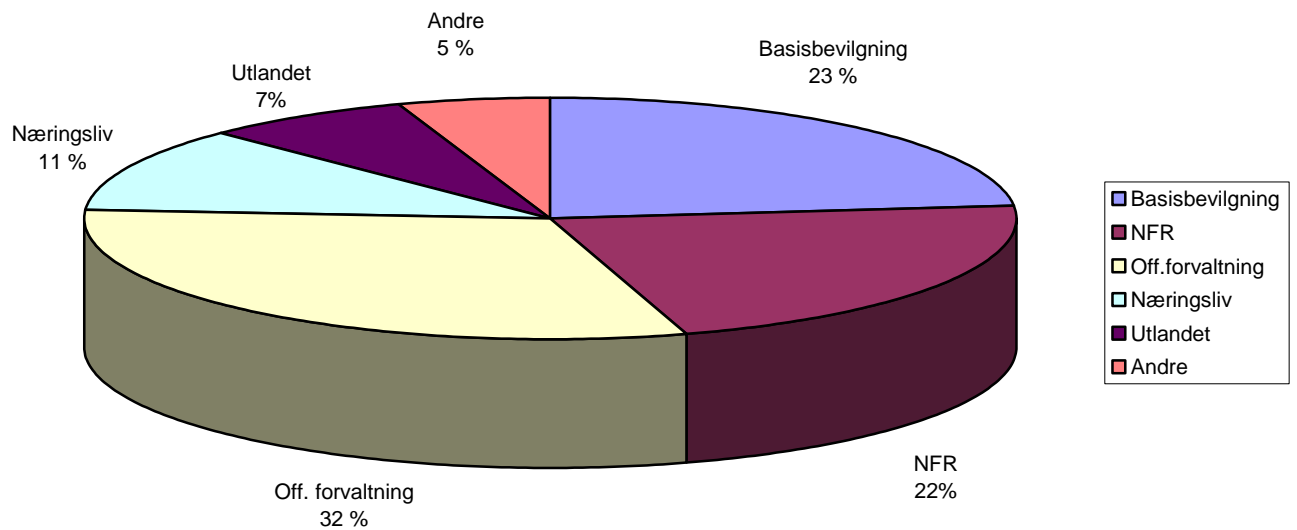

Fig. 2: Inntekter fordelt etter finansieringskilde i 2005.

Tabell 2: *Inntekter fordelt etter finansieringskilde for de tre instituttgruppene og samlet i 2005.*

	Regionale institutter	Inst.m.basis fra NFR	Inst.m.basis fra dep.	Sum
Basisbevilgning				
- mill. kr.	36,2	78,9	104	219,1
- %	15 %	18 %	42 %	23 %
NFR				
prosj.bevilgning				
- mill. kr.	50,6	119,3	35	204,9
- %	21 %	27 %	14 %	22 %
Offentlig forvaltning				
- mill. kr.	83	136,2	67	286,2
- %	34 %	31 %	27 %	31 %
Næringsliv				
- mill. kr.	54,4	41,9	11	107,3
- %	22 %	9 %	13 %	11 %
Utlandet				
- mill. kr.	11,2	43,4	13	67,6
- %	5 %	10 %	5 %	7 %
Andre				
- mill. kr.	7	24,8	17	48,8
- %	3 %	6 %	7 %	5 %
Sum				
- mill. kr.	242,4	444,5	247	933,9
- %	100 %	100 %	109 %	100 %

De store forskjellene mellom instituttgruppene vil vi se nærmere på ved å se på basisfinansiering og oppdragsinntekter hver for seg.

1.3.3 Basisbevilgninger

Basisbevilgningene til de samfunnsvitenskapelige instituttene er en viktig rammebetingelse for å styrke instituttene i det norske forskningssystemet. I grunnbevilgningene ligger mulighetene til grunnleggende kompetanseheving gjennom dr.gradsprogram, publisering, konferanser og nettverksbygging, mens SIP-tildelingene gir rom for utvikling av kjerneområder, gjerne i samarbeid med nasjonale og internasjonale partnere.

Basisbevilgningene til instituttene har økt fra gjennomsnittlig kr 208 000 per forskerårsverk i 2001 til rundt kr 255 000 per forskerårsverk i 2005. Nivået på basisbevilgning per forskerårsverk er imidlertid svært forskjellig for de tre instituttgruppene (figur 3). De regionale instituttene har lavest basisbevilgning, kr 135 000 per forskerårsverk, de nasjonale instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet kr 205 000 per forskerårsverk og de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement får i gjennomsnitt bevilgninger per forskerårsverk på rundt 475 000 kr. De instituttene som får basisbevilgning fra departement får altså mer enn to ganger så mye som de institutter som får sin basisbevilgning via Forskningsrådet og mer enn tre ganger så mye som de regionale instituttene. Selv om alle de fem instituttene som får basisbevilgning via departement har høye basisbevilgninger, bidrar SIRUS med sine forvaltningsoppgaver særlig sterkt til å dra opp gjennomsnittet.

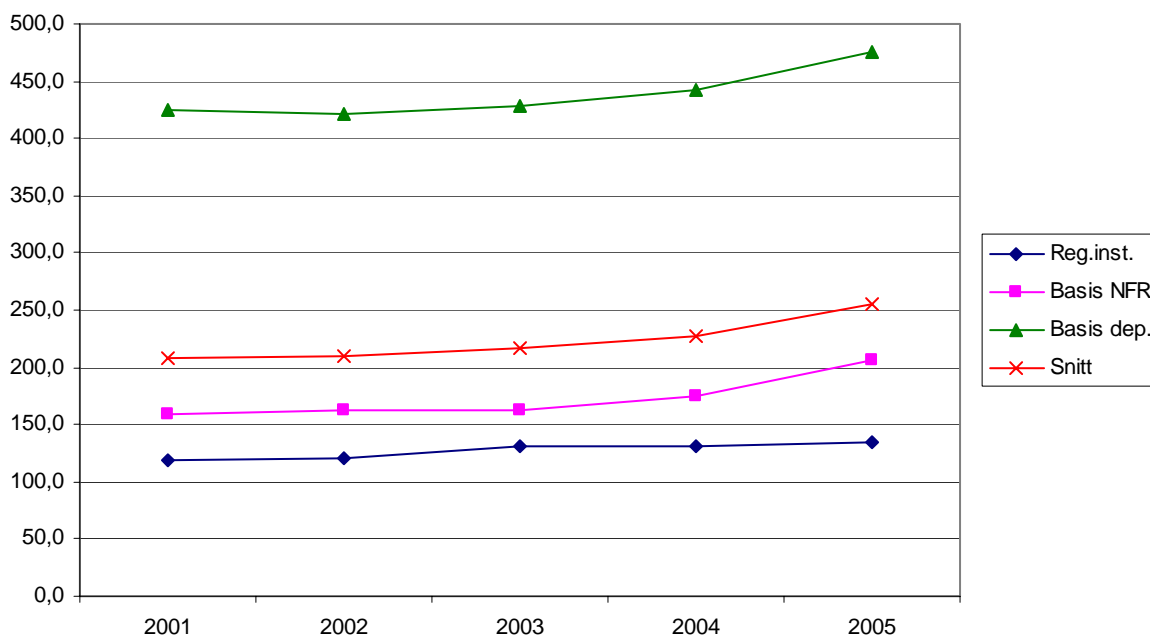

Fig. 3: Basisbevilgning per forskerårsverk 2001-2005 (i 1000 kr).

De store forskjellene i gjennomsnittlig basisfinansiering per forskerårsverk mellom instituttene skyldes i stor grad at instituttene har ulik historie og at midlene fra departementene blir gitt med til dels sterke føringer. Det finnes ingen klare prinsipper som begrunner ulikhetene. Det fragmenterte finansieringsmønsteret for instituttene reduserer Forskningsrådets muligheter til å følge opp instituttpolitikken gjennom tildeling av basisbevilgning.

For de instituttene som mottar basisbevilgning via Forskningsrådet har økningen i basisbevilgning de siste årene i hovedsak gått til strategiske instituttprogram, slik at det er minimum én SIP ved hvert institutt med unntak av SINTEF Teknologi og samfunn hvor AID ikke har bevilget midler til SIP. Den tematiske fordelingen av SIPene sikrer at det videreutvikles eller utvikles nye og sentrale kjerneområder ved instituttene. I vedlegg 1 finnes en oversikt over SIPer i 2005.

For de to instituttgruppene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet utgjorde SIP-andelen ca en tredel av basisbevilgningen i 2005. For de regionale instituttene er basisbevilgningen på samme nivå i rapporteringsperioden, jfr. tabell 3 hvor vi viser veksten i grunnbevilgning og SIP fra 2001 til 2005. For de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet har SIP-andelen øket fra 26 prosent i 2001 til 29 prosent i 2005. For de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement, er det bare NOVA og NUPI som har SIP. Disse er i hovedsak etablert innenfor den budsjetttrammen som er tildelt fra KD, men NUPI har også SIP bevilget fra Forskningsrådet.

Tabell 3: Tildeling av grunnbevilgning og SIP i 2001 og 2005 i mill. kroner.

	2001			2005		
	Grunn- bevilgning	SIP	Basis- bevilgning	Grunn- bevilgning	SIP	Basis- bevilgning
Regionale institutter	18,6	14	32,6	19,2	14,5	33,7
Inst. med basisbev. fra NFR	43,7	15	58,7	56	22,9	78,9
Inst. med basisbev. fra dep.	74	10	84	93	11	104
Sum	136,3	39	175,3	168,2	48,4	216,6

1.3.4 Inntekter fra oppdragsforskning

Med oppdragsinntekter mener vi alle inntekter som ikke er basisfinansiering, dvs. oppdrag fra offentlig forvaltning, næringsliv, utlandet og program-/ prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet. Instituttene får ulik mengde av sine inntekter fra oppdragsforskning. Samlet utgjorde oppdragsinntektene 716 mill. kroner i 2005, eller drøyt tre fjerdedeler av instituttens samlede driftsinntekter. For de ulike gruppene er tallene henholdsvis 85 prosent for de regionale instituttene, 82 prosent for de nasjonale instituttene som får sin basisbevilgning via Forskningsrådet og 58 prosent for de instituttene som får sin basisbevilgning direkte fra departement.

Oppdragsinntektene økte med 45 millioner kroner eller nærmere 7 prosent fra 2004. Ved de regionale instituttene utgjorde inntekter fra oppdrag 206 millioner kroner, eller om lag 5 millioner kroner mer enn året før. Ved de øvrige instituttene økte oppdragsporteføljen med 40 millioner til 510 millioner kroner.

Ser vi på fordeling per forskerårsverk (figur 4) finner vi at det offentlige er viktigste oppdragsgiver for alle de tre instituttgruppene med en variasjon fra kr 307 000 per forskerårsverk for de instituttene som får basisbevilgning fra departement til kr 356 000 per forskerårsverk de instituttene med basisbevilgning fra Forskningsrådet. Men også prosjektmidler fra Forskningsrådet utgjør en vesentlig andel. Her ligger de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet høyest med kr 312 000 per årsverk, mens de regionale instituttene har ca kr 204 000 per forskerårsverk og de nasjonale instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement har ca kr 160 000 per forskerårsverk. De regionale instituttene har større finansiering per forskerårsverk fra næringslivet enn de nasjonale instituttene. For de regionale instituttene utgjør finansieringen fra næringslivet litt i overkant av hva de får i prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet, ca 20 prosent. De nasjonale instituttene har svært lav finansiering fra næringslivet.

Finansiering fra utlandet utgjør fremdeles en relativt liten andel av finansieringen per forskerårsverk, men er høyest blant de nasjonale instituttene som får sin basisfinansiering via Forskningsrådet. De tre instituttgruppene har i 2005 hatt en liten økning i den utenlandske finansieringen i forhold til de senere årene målt per forskerårsverk. 11 regionale institutter og 12 av de øvrige instituttene hadde prosjektfinansiering fra EU i 2005 (tabell 23 i vedlegg). Det er stor variasjon i volumet på EU-finansieringen for de enkelte instituttene, men bare et lite mindretall mangler slik finansiering helt.

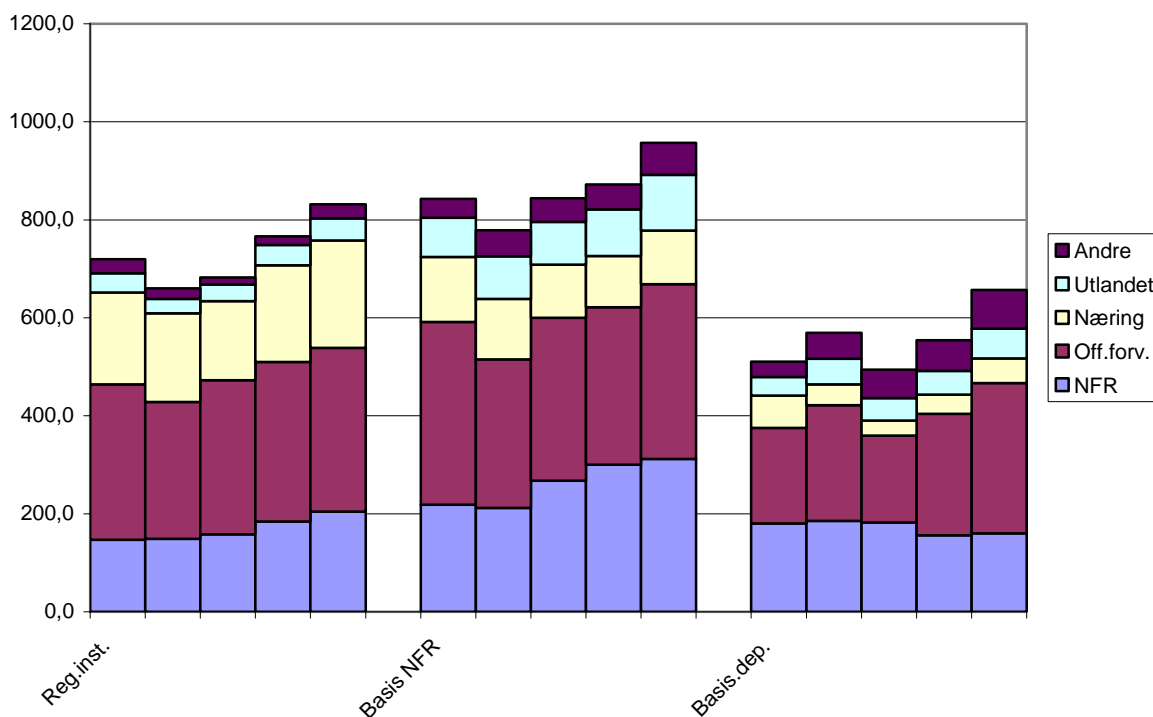

Fig. 4: Oppdragsinntekter fordelt på finansieringskilder per forskerårsverk for perioden 2001-2005 i 1000 kroner.

1.3.5 Driftsresultat

De samfunnsvitenskapelige instituttene er "non-profit"-organisasjoner, uten mål om å generere betydelige overskudd. Instituttene driftsresultat har normalt vist små variasjoner fra år til år.

Instituttene driftsregnskaper for 2005 viste til sammen et negativt resultat på i underkant av 1 mill. kroner (figur 5). Dette var noe svakere enn foregående år, som ga et samlet positivt resultat på 8 millioner kroner, men likevel bedre enn årene 2002 og 2003 da det samlede underskuddet var hhv 16 og 7 millioner kroner. Som i de foregående årene var det også i 2005 enkelte av de regionale instituttene som slet med økonomien. Fem av de regionale instituttene hadde negative resultater, og det samlede driftsresultatet for denne instituttgruppen ble -1,6 mill. kroner. De nasjonale instituttene hadde et samlet driftsresultat som omtrent balanserte, -0,7 mill. kroner, men mens de instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet samlet hadde et underskudd, - 2,4 mill. kroner, hadde de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement et tilsvarende overskudd, 3,1 mill. kroner. I alt 5 av de 9 instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet hadde driftsunderskudd. Av de instituttene som får basisbevilgning fra departement hadde bare ett institutt negativt driftsresultat, men for flere var marginen svært liten.

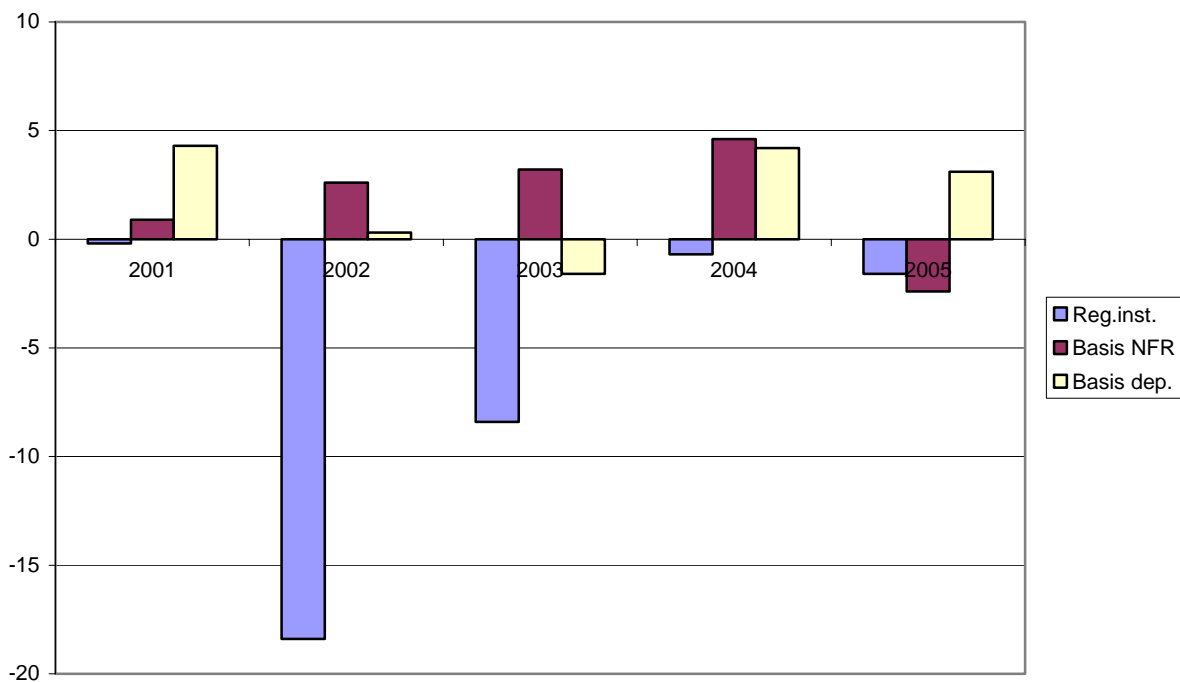

Fig. 5: Driftsresultat for de tre instituttgruppene 2001-2005 i mill. kroner.

I.3.6 Prosjektstørrelser

Prosjektens størrelse er en viktig rammebetingelse for FoU-arbeidet ved instituttene og forteller mye om forskernes arbeidsvilkår. Små prosjekter har vanligvis et langt større utredningspreg enn større prosjekter som gjør det mulig å gå i dybden og drive nyskapende og kumulativ forskning. Blir andelen små prosjekter høy går dette etter hvert ut over forskningens kvalitet.

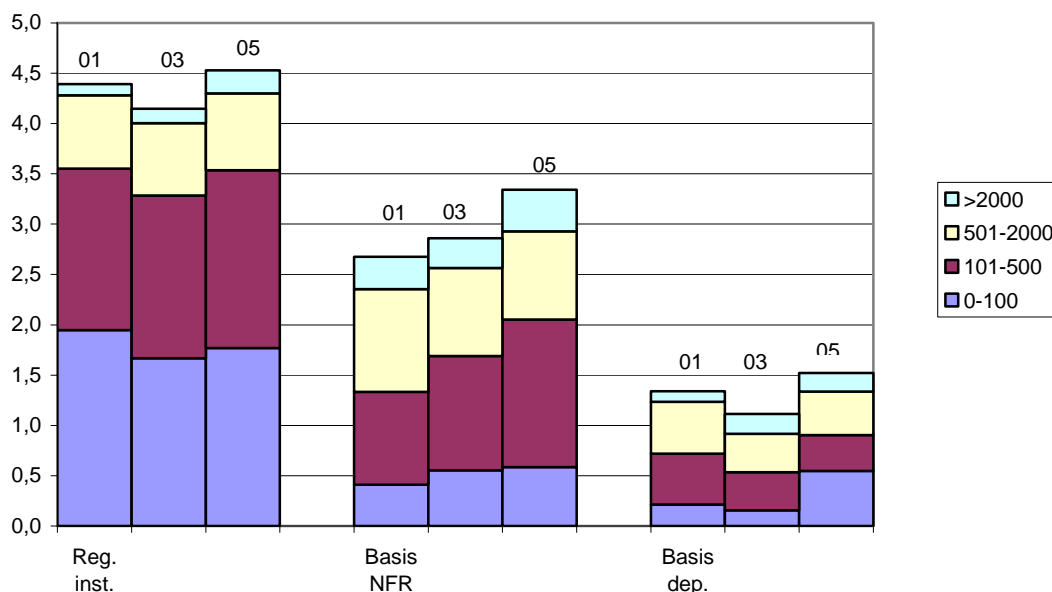

Fig. 6: Antall prosjekter per forskerårsverk fordelt på beløpsintervall for de ulike instituttgruppene i 2001, 2003 og 2005.

Instituttene arbeidet til sammen med på nær 2 900 prosjekter i 2005 med et samlet prosjektomfang 770 mill. kroner. 28 prosent av prosjektene hadde et omfang på under kr 100 000, men i volum utgjorde disse prosjektene bare 5 prosent av porteføljen. I motsatt ende var 10 prosent av prosjektene større enn 2 mill. kroner, og utgjorde 37 prosent av prosjektvolumet. Prosjekter i størrelsesintervallet 101 000-500 000 kroner utgjorde 39 prosent av antall prosjekter, men bare 23 prosent av volumet. Tilsvarende andeler for prosjekter i størrelsen 501 000-2 000 000 kroner var henholdsvis 23 og 35 prosent (tabell 24 i vedlegg).

Det er store forskjeller mellom instituttgruppene når det gjelder fordelingen av prosjekter etter størrelse. De regionale instituttene har langt flere småprosjekter enn de nasjonale instituttene. I 2005 var 80 prosent av de regionale instituttens prosjekter under kr 500 000, og av disse var halvparten under kr 100 000. Målt per forskerårsverk har de regionale instituttene 3,6 prosjekter under kr 500 000.

Også for de nasjonale instituttene som får sin basisfinansiering via Forskningsrådet er størsteparten av prosjektene under kr 500 000, men andelen prosjekter under 100 000 er lavere enn for de regionale instituttene. Økningen i antall prosjekter de siste årene har kommet i intervallet 101 000-500 000 kroner.

Instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement har svært få oppdragsprosjekter i forhold til de to andre instituttgruppene. Denne gruppens høye basisbevilgning gjør at det ikke er nødvendig å få inn like mange oppdrag. Prosjektene deres er også langt mer jevnt fordelt når det gjelder størrelse. I 2005 var 40 prosent av prosjektene større enn kr 500 000.

Ser vi på det totale antall prosjekter per forskerårsverk viser figur 6 at det er store forskjeller mellom instituttgruppene. Mens de regionale instituttene har 4,6 prosjekter per forskerårsverk, er det tilsvarende tallet for de øvrige som får basisbevilgning via Forskningsrådet 3,4 og 1,5 for de instituttene som får basisbevilgning fra departement. I forhold til 2003 er dette en økning for alle tre gruppene.

I.4 Personalressurser

I.4.1 Omfang og kvinneandel

De samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene har relativt stor grad av stabilitet når det gjelder bemanning og personalressurser. Totalt sett har det vært liten endring både når det gjelder totalt antall årsverk og forskerårsverk i perioden 2001-2005 (tabell 12 i vedlegg).

Til sammen ble det utført 1 058 årsverk ved de samfunnsvitenskapelige instituttene i 2005. Av dette stod forskere for 849 årsverk, eller 80 prosent av total årsverksinnsats. Det totale antall årsverk gikk dermed noe ned for andre året på rad. Nedgangen kom i forskergruppen, mens årsverk utført av øvrig personale lå stabilt. Det var en reduksjon på 31 forskerårsverk i forhold til 2004. Relativt er den største reduksjonen ved de regionale instituttene som har en redusert forskergruppen med 14 årsverk. De nasjonale instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet har en reduksjon på 17 forskerårsverk, mens bemanningen var uendret ved de instituttene som basisbevilgning fra departement.

Det er noen mindre forskjeller mellom de ulike typer institutter når det gjelder andel forskerårsverk: De regionale instituttene har størst andel forskere med et snitt på 84 prosent, mens alle de nasjonale instituttene har et snitt på 79 prosent (tabell 12 i vedlegg). Noen av de nasjonale instituttene har vedtektsfestede oppgaver som ikke betjenes av forskere.

Forskningsrådet har som mål å øke andelen kvinnelige forskere. I 2005 ble 43 prosent av alle forskerårsverkene utført av kvinner (tabell 12 i vedlegg). Også kvinneandelen har holdt seg stabil i perioden, men med en økning i slutten av perioden hvor kvinneandelen har økt med 3 prosentpoeng i forhold til 2004. Kvinneandelen ved de regionale forskningsinstituttene er noe lavere enn ved de nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene, henholdsvis 37 mot 45 prosent.

Størrelsen på de samfunnsvitenskapelige instituttene varierer både mellom gruppene og i gruppene. De regionale instituttene hadde i gjennomsnitt 21 forskerårsverk i 2005, mens de nasjonale instituttene i gjennomsnitt hadde 40 forskerårsverk.

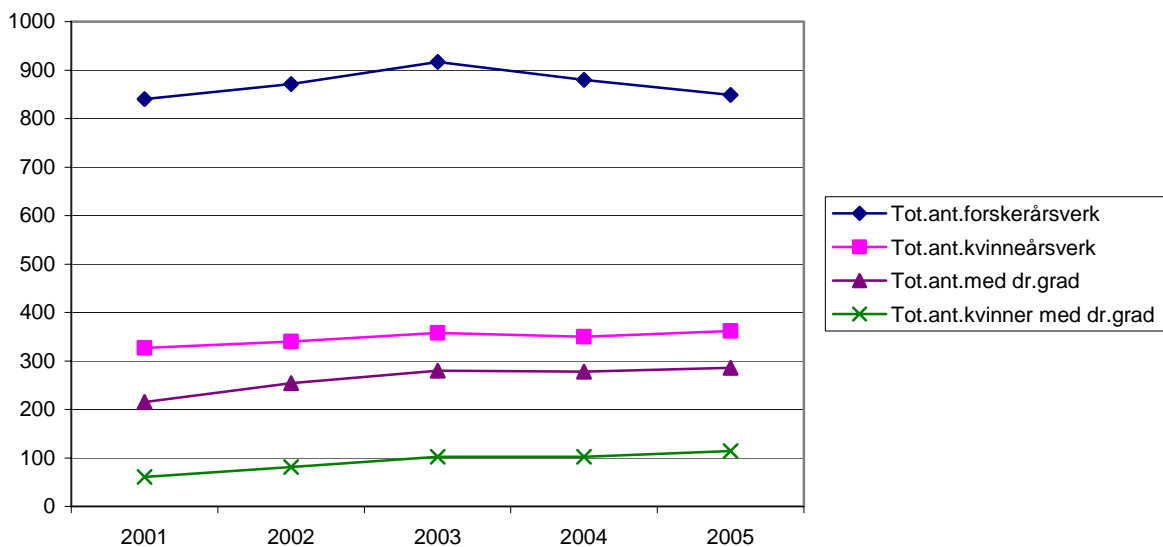

Fig. 7: Antall forskerårsverk ved de samfunnsvitenskapelige instituttene i perioden 2001-2005.

I.4.2 Mobilitet

Stabiliteten i instituttsektoren viser seg også ved at det er relativt liten turnover. I 2005 ble det rapportert om en netto avgang på 8 forskere, 91 forskere sluttet, mens det ble ansatt 83 nye medarbeidere. Avgangshyppigheten lå omtrent på nivå med de 3 foregående årene, men en del lavere enn i 2001 (tabell 14 i vedlegg).

Av de som sluttet ved instituttene i 2005 gikk 47 prosent til universitets- og høyskolesektoren eller til andre forskningsinstitutter. 18 prosent gikk til offentlig virksomhet og 12 prosent til næringslivet, mens 3 prosent gikk til utlandet.

Når det gjelder nyansatte forskere og annet faglig personale kom 51 prosent fra UoH-sektoren eller andre forskningsinstitutter, mens 13 prosent kom fra offentlig virksomhet og 4 prosent fra næringslivet. 20 prosent var nyutdannet.

For alle instituttene er utvekslingen av personale klart størst i forhold til universitets- og høyskolesektoren. Deretter kommer andre forskningsinstitutter og offentlig virksomhet. I forhold til tidligere år er mobiliteten mellom de regionale instituttene og næringslivet redusert. På grunn av små tall og stor usikkerhet ønsker vi ikke å gå dypere inn i forskjellene mellom instituttgruppene.

Tabell 4: Avgang fra og tilgang til instituttsektoren i forhold til andre sektorer. Prosent. 2005

Sektor	Nærings- liv	UoH	Institutt	Off. virksomhet	Utland	Nyut- dannet	Annet	Sum	Antall
Fra institutt til	12	33	14	18	3		20	100	91
Til institutt fra	4	39	12	13	7	20	5	100	83

1.4.3 Dr. grader

Antall forskere med dr.grad er en av de parameterne som brukes for å måle den faglige kvaliteten på forskerne. Dr. grader er også en av indikatorene som brukes for å beregne grunnbevilgning til de regionale instituttene og som vil inngå som en av indikatorene i det nye finansieringssystemet for tildeling av resultatbasert grunnbevilgning.

Antall forskere med doktorgrad har hatt en positiv utvikling for alle tre instituttgruppene i hele perioden. I alt hadde 286 forskere ved de samfunnsvitenskapelige instituttene doktorgraden i 2005. Det var dermed 0,34 personer med doktorgrad per forskerårsverk, en økning på 2 prosentpoeng i forhold til 2004. Økningen skyldes vel så mye færre utførte årsverk som økningen i antallet doktorgrader. Forholdstallet var til sammenligning 0,26 i 2001. Doktorgradsandelen ligger generelt en god del lavere ved de regionale forskningsinstituttene (0,25) mens den er nesten lik for de to gruppene av nasjonale institutter (0,38 og 0,36). Økning i antall dr.grader per forskerårsverk siste år har vært tilnærmet lik for de tre instituttgruppene, men litt høyere for de regionale instituttene. Figur 8 viser utviklingen i dr.grader per forskerårsverk for de ulike instituttgruppene i perioden 2001-2005 . Det er imidlertid betydelige variasjoner i doktorgradsandeler på instituttnivå (tabell 20 i vedlegg).

Ved utgangen av 2005 hadde til sammen 106 doktorgradsstipendiater arbeidsplass ved instituttene, noe som utgjorde 0,12 doktorgradsstipendiater per forskerårsverk. Forholdstallet var omtrent likt ved de regionale forskningsinstituttene som ved de øvrige samfunnsvitenskapelige instituttene. I tillegg arbeidet 90 andre ansatte med en doktorgrad ved instituttene i 2005. Sett i forhold til antall forskerårsverk var innslaget av ansatte i arbeid med doktorgrad litt høyere ved de regionale enn ved de øvrige samfunnsvitenskapelige instituttene. Dersom stipendiater og andre som arbeidet med doktorgrad ses under ett, blir imidlertid forholdstallet ganske likt for de regionale og nasjonale instituttene. Om lag halvparten av doktorgradsstudentene var kvinner (tabellene 17 og 18i vedlegg).

I alt ble det avlagt 26 doktorgrader av ansatte ved de samfunnsvitenskapelige instituttene i 2005. Dette var 3 flere enn i 2004, men 12 færre enn i 2003. Nesten 60 prosent av doktorgradene ble tatt av kvinner. Syv av doktorgradene ble avlagt av ansatte ved de regionale forskningsinstituttene, mens ansatte ved de øvrige samfunnsvitenskapelige instituttene disputerte ved 19 anledninger. Instituttene bidro med veiledning ved 22 doktorgrader avlagt i 2005. Tilsvarende tall i 2004 var 20 (tabellene 17 og 19 i vedlegg).

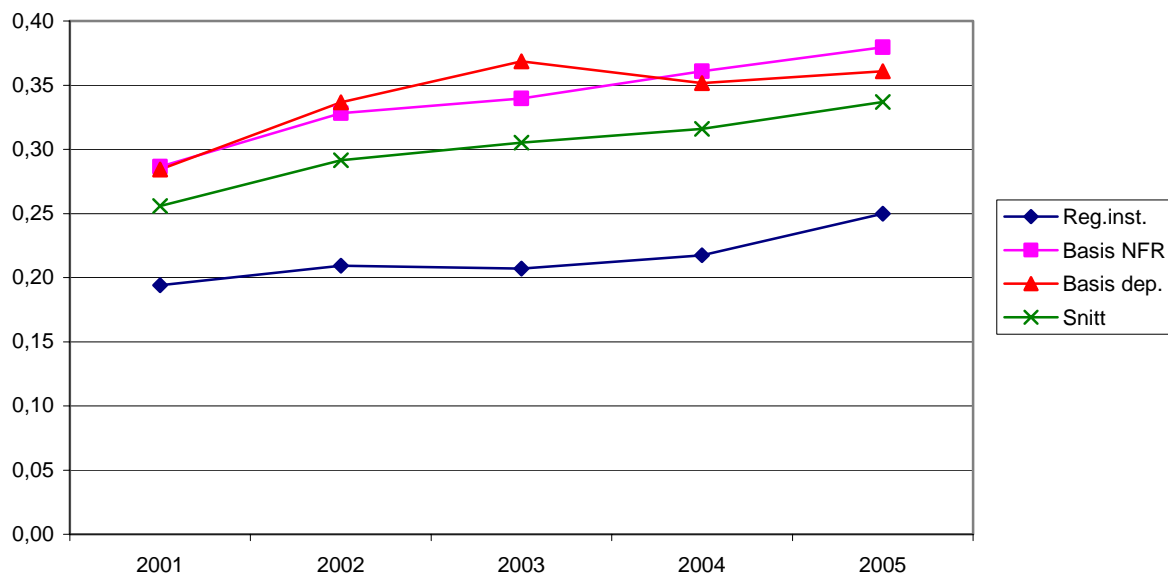

Fig. 8: Antall dr. grader per forskerårsverk (2001-2005).

1.5 Publisering

Publisering av artikler i tidsskrifter med referee-ordninger er både en måte å måle forskningskvaliteten på og et viktig middel for å spre forskningsbasert kunnskap. Antall artikler i tidsskrifter med referee er også innført som en av indikatorene for tildeling av grunnbevilgning til de regionale instituttene og vil bli benyttet som indikator i det nye finansieringssystemet for tildeling av resultatbasert grunnbevilgning.

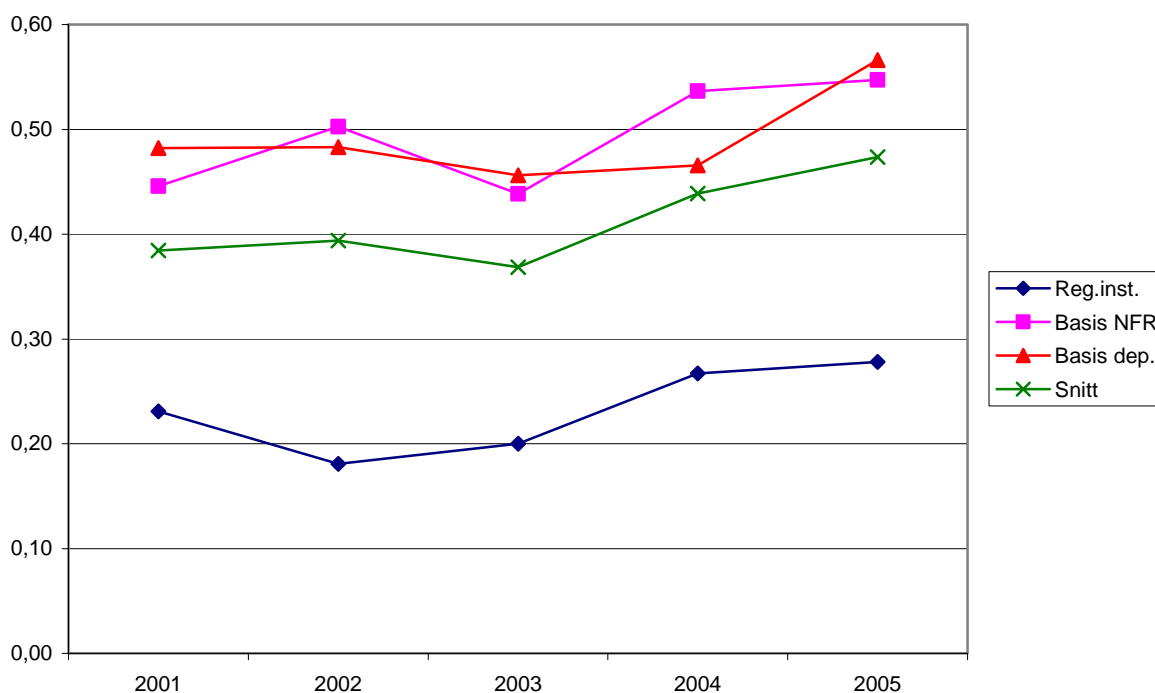
Instituttene muligheter for vitenskapelig publisering er imidlertid avhengig av de økonomiske rammebetingelsene de opererer under. Dette er en viktig årsak til at de tre samfunnsvitenskapelige instituttgruppene har noe ulik publiseringsprofil.

Ansatte ved instituttene publiserte til sammen 402 vitenskapelige artikler i tidsskrifter med fagfelleevaluering i 2005. Antallet publiserte artikler er det høyeste som er registrert. Ved de regionale instituttene ble det publisert om lag samme antall artikler som i 2004, mens de øvrige instituttene til sammen hadde en økning på 17 artikler. 323 av artiklene ble publisert i internasjonale tidsskrifter, mens 79 var i norske tidsskrifter med fagfelleevaluering. I 2005 utgjorde den vitenskapelige publiseringen i gjennomsnitt 0,47 artikler per forskerårsverk, den høyeste noensinne. I 2004 var tilsvarende forholdstall 0,45 artikler per årsverk, mens den var 0,38 tilbake i 2001 (tabellene 25 og 26). Det er en viss variasjon mellom de ulike gruppene og fra et år til neste, men i snitt har publiseringsnivået vært svakt stigende og med en oppgang i 2005.

For å kunne sammenlikne instituttgruppene, ser vi på antall artikler med referee per forskerårsverk. I figur 9 går det fram hvordan utviklingen har vært for de tre instituttgruppene. Ansatte ved de regionale forskningsinstituttene publiserte 69 artikler i vitenskapelige

tidsskrifter med fagfelleevaluering i 2005, noe som tilsvarte 0,28 artikler per forskerårsverk. Disse instituttene har artikler som ett av incentivene for tildeling av grunnbevilgning. Siden vi her opererer med relativt små tall og som varierer en del fra år til år, er det noe uklart i hvilken grad artikler som incentiv har virket positivt for de regionale instituttene, men i forhold til 2002 og 2003 har utviklingen vært positiv.

Publiseringshyppigheten var høyest ved de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement, 0,57 artikler per forskerårsverk, mens den var litt lavere for de nasjonale instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet, der forholdstallet var 0,55 artikler per forskerårsverk.

Figur 9: Antall vitenskapelige artikler i tidsskrift med referee per forskerårsverk. 2001-2005.

I noen sammenhenger er det påpekt at det er et dilemma at instituttene måles ut fra antall artikler med referee, som er et mål på kvalitet i den akademiske verden. Mange av instituttene driver i hovedsak anvendt forskning for oppdragsgivere som ønsker anvendte og ikke teoretiske løsninger. Antall artikler per forskerårsverk er likevel et relevant mål fordi alle instituttene har som mål å levere forskning av høy kvalitet. Internasjonal publisering i anerkjente tidsskrifter er derfor nødvendig.

De samfunnsvitenskapelige instituttene publiserer også i form av fagbøker og artikler i fagbøker. I tabell 5 er dette målt per forskerårsverk og sammenliknet mellom 2001 og 2005. Vi har ovenfor vist at det har vært en økning i publiserte vitenskapelige artikler. For fagbøker har det vært en viss økning for hele gruppen sett under ett, lavest for de regionale instituttene. Alle instituttruppene har hatt en betydelig utvikling i publiserte bokartikler per forskerårsverk.

Tabell 5: Antall vitenskapelig artikkel, fagbok og bokartikkel per forskerårsverk i 2001 og 2005.

	Artikkel		Fagbok		Bokartikkel	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005
Regionale institutter	0,23	0,28	0,07	0,04	0,27	0,35
Inst. med basisbev. fra NFR	0,45	0,55	0,09	0,11	0,52	0,73
Inst. med basisbev. fra dep.	0,48	0,57	0,13	0,25	0,69	0,91
Snitt	0,38	0,47	0,10	0,13	0,48	0,67

Det publiseres også mye i rapporter, både i interne og eksterne rapportserier og til oppdragsgivere. Tallene over rapporter er imidlertid ikke alltid sammenliknbare. Vi vil derfor ikke analysere dette materialet nærmere.

I 2005 holdt instituttansatte nesten 1900 foredrag og presentasjoner av papers eller posters og nærmere 1200 populærvitenskapelige presentasjoner. (tabell 26).

1.6 Internasjonalt samarbeid

Deltakelse i internasjonale prosjekter og samarbeid er nødvendig for å kunne utvikle norsk forskning. Forskningsrådet har knyttet krav til internasjonalisering både til programmer og prosjekter, samtidig som internasjonal finansiering er en av indikatorene som brukes i tildelingen av grunnbevilgning til de regionale instituttene.

I gjennomsnitt kom 7 prosent av inntektene til de samfunnsvitenskapelige instituttene fra utlandet i 2005. Dette er i stor grad inntekter i forbindelse med EU-prosjekter, men også fra forskningssamarbeid med andre nordiske land, Verdensbanken, ulike FN-organisasjoner m.fl. 11 regionale institutter og 12 av de øvrige instituttene hadde prosjektfinansiering fra EU i 2005 (tabell 23 i vedlegg). Det er stor variasjon i volumet på EU-finansieringen for de enkelte instituttene, men det er altså et lite mindretall som helt mangler slik finansiering.

Instituttenes internasjonale deltakelse har økt noe de siste årene og var 70 mill. kroner i 2005. Det er variasjoner både mellom de ulike instituttgruppene og instituttene imellom. De nasjonale instituttene som får sin basisfinansiering via Forskningsrådet har i hele perioden hatt de høyeste inntektene fra utlandet målt per forskerårsverk, og har hatt en viss økning. De regionale instituttene er den gruppen som har lavest finansiering fra utlandet, selv om denne parameteren er ett av incentivene de regionale instituttene har for tildeling av grunnbevilgning. I forhold til 2004 er volumet uendret. De nasjonale instituttene som får sin basisbevilgning direkte fra departement har i perioden hatt en positiv utvikling (figur 10).

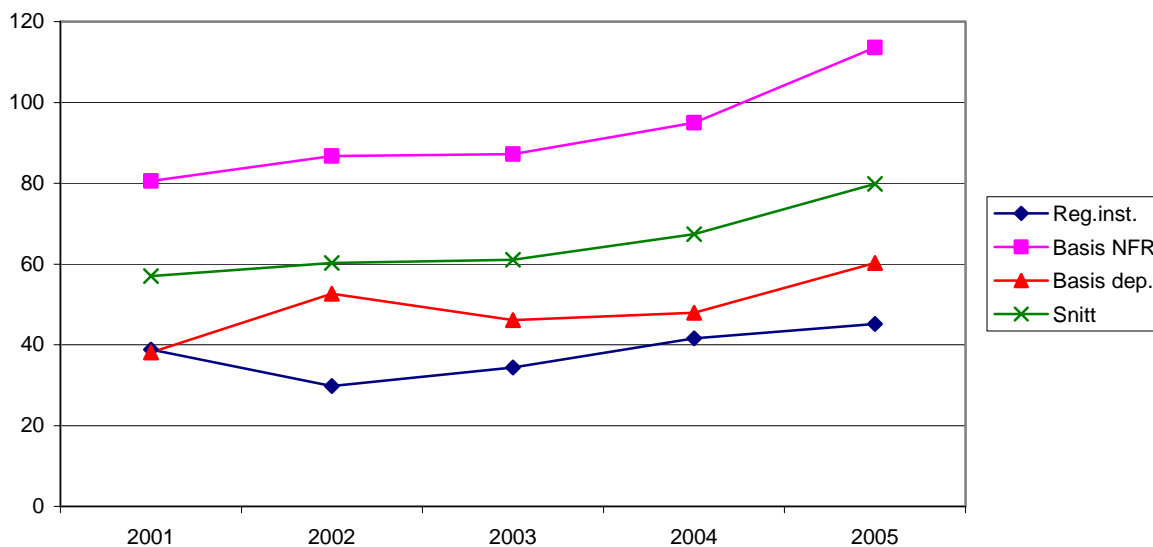

Fig 10: Finansiering fra utlandet per forskerårsverk 2001-2005. (i 1000 kr).

Internasjonalt samarbeid måles også i utveksling av forskere mellom norske og utenlandske forskningsinstitusjoner. I 2005 hadde i alt 20 forskere fra de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene opphold i utlandet av minst to måneders varighet, med til sammen 94 månedsverk. Dette tilsvarer 8 årsverk av en samlet forskerstab på i alt 849 årsverk dvs. en andel på 0,9 prosent. Samlet besøkte 70 prosent Europa inkl. EU og Norden. Forskere som kom til norske forskningsinstitutter utgjorde til sammen 90 månedsverk fordelt på 18 personer, også her var flertallet fra Europa.

1.7 Samarbeidsrelasjoner

Det er et utstrakt samarbeid mellom de samfunnsvitenskapelige instituttene og andre forskningsmiljøer. Dette omfatter universiteter og høyskoler, institutter og næringsliv – både i Norge og utlandet.

Forskere og faglig personale ved instituttene utførte nesten 18 årsverk ved andre institusjoner i kraft av bistillinger. Motsatt vei utførte forskere og faglig personale med hovedstilling ved andre institusjoner 41 årsverk ved instituttene i bistillinger. I hovedsak var disse samarbeidsavtalene knyttet opp mot universiteter og høyskoler (tabellene 15 og 16 i vedlegg 2).

137 ansatte ved instituttene deltok i faglig veiledning av hovedfags- og doktorgradskandidater i 2005. Til sammen var også instituttene arbeids- eller praksisplass for 82 hovedfags- og diplomstudenter (tabell 17 i vedlegg 2).

Instituttene samarbeidet med utenlandske forskningsmiljøer ved at gjesteforskere kom til Norge og ved at norske forskere reiste ut, jfr. pkt. 1.7 om internasjonalt samarbeid.

I.8 Vurdering av utviklingen

Vi har valgt å rapportere for 2005 etter samme mal som årsrapporten for 2004, og i likhet med Forskningsrådets årsrapporter for de ulike instituttgruppene. Forskningsmeldingen og oppfølgingen av den vil trolig danne grunnlag for en bearbeiding av årsrapporten.

Volum på virksomheten

Når det gjelder bemanning viser årsrapporten for de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene at dette er en sektor med relativt stor grad av stabilitet. Imidlertid er det en reduksjon på 31 forskerårsverk i forhold til 2004 for alle instituttene samlet. Dette er en fortsettelse av trenden fra 2003. Relativt er den største andelen reduksjon ved de regionale instituttene som har redusert forskergruppen med 14 årsverk. Det kan synes som at dette er et resultat av den stramme økonomien som flere av de regionale instituttene har hatt de senere årene.

Når det gjelder instituttenes størrelse er det gjennomsnittlig 21 forskerårsverk ved de regionale instituttene i 2005 og 40 forskerårsverk ved de nasjonale instituttene.

Økonomi

Det har vært en økning i driftsinntekter for alle de samfunnsvitenskapelige instituttene på 7 prosent i forhold til 2004. Måler vi inntektsutviklingen per forskerårsverk har de to nasjonale instituttgruppene hatt størst vekst. De regionale instituttene fremstår også en viss vekst, men dette har sammenheng med en reduksjon i antall forskerårsverk (se fig.1).

Det er små endringer i tildeling av basisbevilgning per forskerårsverk for alle tre instituttgruppene i forhold til 2005. Det samme gjelder utviklingen av oppdragsinntekter. Men når vi måler per forskerårsverk, fremstår utviklingen som positiv.

Instituttens driftsregnskaper for 2005 viste til sammen et negativt resultat på i underkant av 1 mill. kroner (figur 5). Dette var noe svakere enn foregående år, som ga et samlet positivt resultat på 8 millioner kroner, men likevel bedre enn årene 2002 og 2003 da det samlede underskuddet var hhv 16 og 7 millioner kroner. Som i de foregående årene var det også i 2005 enkelte av de regionale instituttene som slet med økonomien.

De nasjonale instituttene hadde et driftsresultat på til sammen 0,7 mill. kroner. I alt 5 av de 9 instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet hadde driftsunderskudd, samlet hadde denne gruppen et negativt resultat -2,4 mill. kroner. Av de instituttene som får basisbevilgning fra departement hadde bare ett institutt negativt driftsresultat, men for noen var marginen svært liten.

Negative driftstall kan tyde på et stramt oppdragsmarked og at instituttene sliter med oppdragsinngangen. De siste årene ser dette ut til særlig å ha rammet de regionale instituttene, men for 2005 virker også situasjonen for flere av de instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet som vanskelig.

Det er uklart om det tidligere kravet om at alle offentlige kjøp av varer og tjenester utover kr 200 000 skal ut på offentlig anbud påvirker størrelsen på oppdragene ved at de deles opp i mindre prosjekter. Det som er klart er at det nye innkjøpsreglementet har ført til at bruken av anbud har økt sterkt, og bidrar til å gjøre driften av instituttene tyngre ved at man stadig må konkurrere om oppdrag. Trolig vil den nye anbudsgrensen på kr 500 000 virke i positiv retning.

Basisbevilgning

For de instituttene som mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet har bevilgningen hatt en reell økning i perioden fra 1997 da vi startet arbeidet med innsamling av nøkkeltall. Forskningsrådet har i hovedsak latt økningen finansiere strategiske instituttprogram, slik at det nå er minimum én SIP ved hvert institutt. Den tematiske fordelingen av SIPene sikrer at det utvikles nye og sentrale kjerneområder ved instituttene.

For å stimulere til økt vitenskapelig produksjon og doktorgradsutdanning, er grunnbevilgningen styrket ved noen institutter. Vi registrerer at dette har bidratt til økt oppmerksomhet om disse forhold.

Institutter som mottar basisbevilgning direkte fra departementene har fortsatt et høyere støttenivå enn de øvrige. Det er ikke etablert klare prinsipper som begrunner ulikhetene i basisbevilgning. Det fragmenterte finansieringsmønsteret reduserer Forskningsrådets muligheter til å følge opp instituttpolitikken gjennom tildeling av basisbevilgning. Forskningsrådet har i forskningsmeldingen fått i oppdrag å utarbeide nytt finansieringssystem for instituttene. Dette vil trolig få virkning fra og med 2008.

Resultater

Den gradvise økningen i antall dr. grader viser at instituttene prioriterer kompetanseheving og kvalitetssikring i tråd med kriteriene for basisbevilgningen. Det samme gjelder publisering av vitenskapelige artikler. Det er selvfølgelig også her betydelige variasjoner internt i instituttgruppene.

Samarbeid

De samfunnsvitenskapelige instituttene har et betydelig samarbeid med andre FoU-miljøer, spesielt UoH-sektoren. En savner imidlertid et større internasjonalt engasjement, ikke minst knyttet til mobilitet av forskere. Omfanget av utenlandske gjesteforskere bør økes. Omfanget av internasjonalt samarbeid gjennom EUs rammeprogram er svært ulikt fordelt på instituttene. Dette engasjementet bør styrkes.

Evaluering

På oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet gjennomførte Forskningsrådet i 2005 en evaluering av SIFO. Denne er oversendt departementet til videre oppfølging.

Oppfølging av tidligere evalueringer har bl.a. gitt seg uttrykk i tildeling av basisbevilgninger, spesielt i forholdet mellom SIP og grunnbevilgning.

2 Rapport fra det enkelte institutt

Agderforskning

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,4	8	Årsverk totalt	32
SIP	0,7	2	herav kvinner	14
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	27
Andre bev. fra Forskningsrådet	2,1	7	herav kvinner	9
Offentlig forvaltning	11,6	39	Antall ansatte med doktorgrad	5
Næringsliv	9,0	30	herav kvinner	2
Utlandet	3,6	12	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,18
Annet	0,0	0		
Sum driftsinntekter	29,5	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	8
Driftskostnader	26,7		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	2,8	10	Antall kapitler i bøker	5
Årsresultat	2,8			
Egenkapital	8,6	42		

<http://www.agderforskning.no/>

Agderforskning (AF) er et forskningsinstitutt fra 1985 som i dag har ca. 35 ansatte på hel- og deltid, og gjennomfører prosjekter for ca 30 millioner kroner årlig for private bedrifter og offentlig sektor regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Instituttet driver forskning og leverer forskningsbasert rådgivning.

Agderforskning er et regionalt forskningsinstitutt med solid forankring på Sørlandet. Samtidig har instituttet ambisjoner om å være en betydelig nasjonal og internasjonal aktør innenfor sine satsningsområder.

Formål

Agderforskning skal være en anerkjent kompetansebedrift som gjennom forskning, rådgivning og videreutdanning tilfører sine oppdragsgivere og samfunnet nyttig kompetanse og viten.

Agderforskningens overordnede mål:

- Høy faglig kvalitet og relevans
- God lønnsomhet
- Bærekraftig vekst
- Attraktiv samarbeidspartner
- Sterkt regionalt engasjement

Den faglige virksomheten er konsentrert innen økonomi- og samfunnsfag, og har følgende tematiske profil:

- Regional utvikling
- Nye styringsformer (governance)
- EU og rammebetingelser for norsk næringsliv og offentlig sektor
- Organisering og kunnskapsforvaltning
- Innovasjon og entreprenørskap
- Velferd, arbeid og likestilling
- Kultur, medieteknologi og næring

Agderforskning samarbeider tett med en rekke andre forskningsmiljøer og universiteter/høgskoler, herunder Høgskolen i Agder (HiA). AF er engasjert i Kristiansand Kunnskapspark AS. Instituttet deltar i og bidrar til etablering av en rekke lokale nettverk, herunder Kompetanseringen Sør, Sydspissen og Nettverk for virksomhetsstyring.

Agderforskning har også god kontakt med utenlandske forsknings- og rådgivningsmiljøer. AF er vert for Euro Info Center, Sør. AF er Norges partner i ENSR, et nettverk av FoU-miljøer i Europa som arbeider med forskning omkring små- og mellomstore bedrifter. Videre har AF en rekke kontakter i u-land, særlig i Afrika, hvor AF de senere år har gjennomført en rekke prosjekter.

Viktigste oppgaver i 2005

- Agderforskning har i 2005 markert 20 års jubileum.
- I løpet av 2005 har det vært jobbet aktivt med å videreutvikle fagområdene samt etablere feltet for kultur og opplevelsesindustri.
- Agderforskning har jobbet for å bidra i det regionale innovasjonssystemet. Programmet Verdiskapning 2010 på Sørlandet drives av Agderforskning i nært samarbeid med den regionale verdiskapningsalliansen som består av partene i arbeidslivet, regionale myndigheter, regionale statlige myndigheter og undervisning/forskningsinstitusjoner.
- Agderforskning er regionens aktør i programmet forskningsbasert kompetansemegling.
- Agderforskning er regional agent for Norges Bank for å ivareta konjunkturovervåking. Konjunkturovervåking og prognoser for norsk økonomi danner en viktig del av analysegrunnlaget for Norges Banks pengepolitiske beslutninger. Formålet med det regionale nettverket er å styrke dette analysegrunnlaget gjennom kontakt direkte med bedrifter om deres økonomiske situasjon.
- Agderforskning har i løpet av 2005 jobbet videre med temaer knyttet til regional utvikling. Herunder forskning knyttet til urban-rural interaksjon. Prosjektet "Samspill by – region" er finansiert av KRD og utvalgte fylkeskommuner og bykommuner, og arbeidet fortsetter i 2006.
- Agderforskning har også i 2005 fokusert faglig på betydningen av kjønn i regional utvikling. Prosjektet "Likestilling og arbeidsliv på Sørlandet", med NHO og fylkeskommunen på Agder som oppdragsgivere, fokuserer på årsakene til at kvinner på Agder har en relativt svak tilknytning til arbeidslivet.
- Internt har Agderforskning betydelig fokus på kompetanseheving. Ved inngangen til 2006 er det 7 stipendiater i instituttet, og det arbeides også bevisst med å øke kompetansen omkring vitenskapelig publisering. Stipendiatene vil avslutte sine løp i 2006. Grunnbevilgningen fra Norges Forskningsråd, men også støtte fra Sørlandets

kompetansefond, er avgjørende for å realisere denne satsningen. I tillegg har Agderforskning et strategisk instituttprogram knyttet til tematikken ”Forestillinger om ruralitet i norsk distriktpolitikk”.

- Forholdet til Høgskolen i Agder styrkes ved en øking i samarbeidsprosjekter og mobilitet av forskerressurser.

Høydepunkter

Kompetansemegling Innovasjonsevne = Konkurranseskraft

Bedrifter som arbeider med å utvikle seg, kommer av og til i den situasjon at ingen andre har løst et tilsvarende problem tidligere. I slike tilfeller kan det være nødvendig å lete i forskningsmiljøer og ikke i forretningskataloger for å finne løsninger eller kunnskaper som er nødvendige.

Norges forskningsråd har startet et program som skal bidra til å hjelpe bedrifter med slike problemer. Tjenesten kalles Kompetansemegling. Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner samt Innovasjon Norge går sammen med Norges Forskningsråd for å finansiere tjenesten og har valgt Agderforskning til å utføre kompetansemegling i de to fylkene.

Eksempler på utfordringer som bedriftene står overfor der kompetansemegling kan være bindeledd til det rette kompetansemiljøet:

- Utvikle nye produkter og tjenester eller forbedre eksisterende
- Utvikle nye prosesser og metoder eller forbedre eksisterende
- Kontakt med nye kundegrupper og markeder, inkludert internasjonalisering
- Design
- Organisasjonsutvikling
- Kompetanseheving og faglig oppdatering
- Nettverksbygging

Agderforskning hjelper med å:

- Finne områder der bedriften trenger hjelp av kunnskaper utenfra
- Finne fram til rett kompetanse i norske eller utenlandske forskningsinstitusjoner
- Styre prosjektet
- Ta resultatene i bruk

Utviklingsprosjektet kan være praktisk rettet og behøver ikke være forskning.

Kompetansemeglingen betales over programmet og koster ikke bedriften noe. Det samme gjelder den rådgivning Agderforskning gir for prosjektstyring. Programmet kan gi støtte for å finansiere den aller første fase av et eventuelt bedriftsprosjekt, mens selve utviklingsprosjektet må finansieres separat for eksempel gjennom Skattefunn. Agderforskning bidrar med å finne fram til annen finansiering.

Likestilling og arbeidsliv på Agder

Likestillingsindeksen fra Statistisk sentralbyrå har eksistert siden 1999. En kommune eller et fylke kan få maksimalt 4 poeng, mens det laveste er 1 poeng. I 2004 var landsgjennomsnittet 2,5 poeng. Indeksen viser ulike mål på likestilling, og i hvilken grad kvinner og menn deltar i politikk, utdanning og yrkesliv. Barnehavedekning, antall kvinner per antall menn i alderen 20-39 år, utdanningsnivå, kjønnsfordeling i arbeidsstyrken, inntekt og antall kvinnelige

representanter i kommunestyrene, teller med. De fleste kommunene i Agder ligger mellom 300. og 434. plass. Kilde: SSB

Kvinner bosatt i Vest- og Aust-Agder er de minst likestilte i landet. De to nabofylkene ligger på bunn når en ser på andelen kvinner som er i jobb, har lederstillinger eller innehar styreverv, viser en undersøkelse. Etter at Agderfylkene i flere år har kommet svært dårlig ut på likestillingsindeksen, ble Agderforskning gitt i oppdrag å finne årsaken. Dette har vært gjort ved å intervju småbarnsforeldre og kommuneadministrasjon i utvalgte case-kommuner, samt ved å se på statistikk knyttet til arbeidsmarked, næringsstruktur, utdanningsnivå, barnehagedekning mm. Man tenker også handlingsmuligheter fremover. Dette gjør en ved å samle ulike interesserte regionale aktører til dialogseminarer hvor forskningen presenteres og mulige tiltak diskuteres.

Scenarier Rogaland Agder 2020

Rogalandsforskning og Agderforskning er i ferd med å utvikle scenarier 2020 for flere regioner, herunder Sørlandet. Sparebank1 SR-Bank har gjort arbeidet mulig ved en gavetildeling.

Scenarier er historier om framtida. De er et hjelpemiddel for å tenke langsiktig i en verden full av usikkerhet. Begrepet scenario kommer fra film- og teaterverden og kan sammenlignes med et filmmanus eller dreiebok. Scenariene er fortellinger om hvordan verden og regionen kan utvikle seg, i denne sammenhengen i et femten års perspektiv, dvs. fram mot år 2020. I det daglige tenker vi kortsiktig. Morgendagen blir omtrent som dagen og gårdsdagen. Hvis vi ikke har innhentet andre pålitelige data, er den beste spådommen om morgendagens vær er at det blir som i dag. Så blir vi overrasket når noe endrer seg. Scenariene skal forberede oss på overraskelsene, slik at vi i tide kan planlegge og iverksette tiltak, gjerne som et "føre var" prinsipp. Scenariene skal bidra til en innovasjonsdrevet regional næringsutvikling. Ambisjonene er å knytte scenariearbeidet til regionenes egne strategiske planer. Scenariene kan bli *komplementære* i forhold til strategiske næringsplaner. De regionale scenariene kan også gi stimulans til nye refleksjoner i *bedriftenes eller institusjonenes* strategiarbeid. Scenariene kan gi ny innsikt i hvilke muligheter og trusler foretakene står overfor på lengre sikt.

Regioner oppfattes som felles bo- og arbeidsmarkeder. Slike markeder stopper ikke ved administrative kommune- eller fylkesgrenser, men utvikler seg uavhengig av eller på tross av disse tradisjonelle inndelingene. All næringsvirksomhet finner sted – et sted. Derfor er den stedlige dimensjonen viktig. I de regionene AF har valgt, finner bedriftene mye av det de er avhengig av: kompetente medarbeidere, offentlige tjenester, viktige leverandører av produkter og tjenester, kapital, og kunder. Men i en globalisert verden må bedriftene strekke seg ut over regionens grenser både for å nå nye markeder og impulser for produktutvikling og nye tjenester. Dermed er vi ved et av de sentrale elementene i scenariearbeidet: en innovasjonsdrevet regional næringsutvikling er avhengig både av kvaliteter ved regionen, og hvor åpen den er i forhold til omverden. AF retter søkelyset på følgende forhold ved regionen:

- Tilgangen på kunnskap, kompetanse og forskningsmidler – som drivkraft for innovasjoner, produkt- og tjenesteutvikling.
- Eierskap og tilgangen på alle typer kapital, gründere, - som drivkraft for entreprenørskap både i etablerte virksomheter og nyetableringer.
- Livskvalitet og tilbud på kulturelle og sosiale opplevelser – som drivkraft for at folk ønsker å bosette seg og bli boende i regionen.
- Regionens internasjonale orientering – som drivkraft for å ta i mot nye impulser og utnytte de muligheter som globale markeder gir for regionens næringsliv.

Bedriftene og regionen utvikles i et gjensidig samspill, scenarienes hovedoppgave er å vise hvordan potensialet i dette samspillet kan skape spennende og meningsfulle arbeidsplasser i eksisterende og nye næringer.

Møreforsking

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,3	8	Årsverk totalt	39
SIP	2,1	7	herav kvinner	15
Andre generelle midler	1,3	4	Årsverk forskere totalt	34
Andre bev. fra Forskningsrådet	5,4	19	herav kvinner	12
Offentlig forvaltning	10,8	37	Antall ansatte med doktorgrad	12
Næringsliv	5,3	18	herav kvinner	5
Utlandet	0,7	2	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,36
Annet	1,0	4		
Sum driftsinntekter	29,0	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	8
Driftskostnader	28,9		Antall bøker	2
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,2	1	Antall kapitler i bøker	9
Årsresultat	0,4			
Egenkapital	18,6	66		

<http://www.moreforsk.no/>

Møreforsking har følgende formål:

- I nært samarbeid med høgskolane i Møre og Romsdal har Møreforsking som formål å fremje og drive forskings- og utviklingsarbeid på ulike område. Dette skal skje ved at hovudstiftelsen og/eller tilknytte stiftelsar og/eller tilslutta aksjeselskap utfører forskings- og utviklingsarbeid, utgreiingar og rådgivande verksemd for næringsliv, offentleg forvaltning, organisasjonar og andre på oppdragsbasis.
- Møreforsking skal vere ein nasjonal stiftelse med omsyn til verkeområde, kontaktar og val av oppgåver. Stiftelsen skal likevel arbeide særleg med forskings- og utviklingsarbeid som er til beste for folk, næringsliv, lokalmiljø og offentleg forvaltning i fylket.
- Verksemda skal drivast i nær kontakt med sentrale instansar og organ i inn- og utland.
- Lokale høgare undervisningsinstitusjonar, lokalt næringsliv og lokale statlege, fylkeskommunale og kommunale instansar skal vere viktige samarbeidspartnarar.

Forskingsfelt

Møreforsking har to avdelingar og eit dotterselskap. Desse har følgende forskingsfelt:

- Møreforsking Volda: Regional utvikling, Velferdsforskning, Medieforskning
- Møreforsking Ålesund: Fiskeriforskning
- Møreforsking Molde AS: Logistikk, Transportøkonomi, Næringsøkonomi og Samfunn/organisasjon og leiing

Viktige oppgaver, satsingar og resultat

- Kompetansebygging knytt til arbeidet med to SIP i høvesvis ”Kommunikativ planlegging og utvikling” og ”Økt verdiskaping av marine ressursar gjennom utnytting av ny teknologi”.
- Utvikling av eit kompetansesenter i marin bioteknologi i samarbeid med Høgskolen i Ålesund, næringsaktørar og Møre og Romsdal fylke/Innovasjon Norge.
- Tverrfagleg forskingssamarbeid med maritim næring (Rolls-Royce Marine AS). Møreforskings rolle er innanfor marin bioteknologi.
- Møreforskning har ei sentral rolle i Centre of Expertise Møre knytt til Ålesund Kunnskapspark.
- Deltaking i dei store integrerte prosjektet SEAFOODplus og GoFOR i EUs 6. rammeprogram.
- Vidareutvikling av konsernmodellen som innspel i kommunestrukturdebatten, på oppdrag frå Ålesundregionens utviklingsselskap. Også andre oppdrag som går inn i kommunestruktur- og regiondebatten.
- Deltaking i tre COST-nettverk: E30 Economic integration of urban consumers' demand and rural forestry production. E39 Forests, Trees, Human Health and Wellbeing og A26 European city-regions in an age of multi-level governance - reconciling competitiveness and social cohesion?
- Vidare arbeid med den maritime klynga i Møre og Romsdal. Dokumentasjon av status i klynga og etablering av nokre scenarier fram til 2015. Det er også etablert eit samarbeid med FAFO som er involvert i dei maritime næringane, seinast gjennom eit samarbeid om Lean Construction, delfinansiert av Forskringsrådet frå 2006.
- Arbeidet med nasjonale transportmodellar er vidareført og det ligg no føre modellar for persontransport. Dette er verktøy som vil bli nytta i transportplanlegging under alle forvaltningsnivå i Norge. Arbeidet er publisert på internasjonale konferansar med fagfellevurdering, og det er venta internasjonal tidsskriftspublisering for nyskapande delar av dette arbeidet.
- Olje- og gassindustrien i Møre og Romsdal, oppbygging av kompetanse og erfaring med ein veksande industri. Instituttet har arbeidd med denne betydelege industrielle aktiviteten (spesielt knytt til Ormen Lange) gjennom logistikkanalyser på ilandføringsanlegget, leverandørnettverket og lokal/regional/nasjonal verdiskaping mm. Arbeidet er del av ei breiare satsing innanfor feltet saman med Høgskolen i Molde.

Høydepunkter

Levande krabbar

Langs Norskekysten frå svenskegrensa til Vesterålen krabbar det rundt store mengder taskekrabbar. I Norge er fangstane dobla dei siste åra. Potensialet for eksport til skaldyrelskande nasjonar er stort. Pågåande ressursundersøking tyder på at fangstmengda kan aukast ytterlegare utan fare for ressursen. Krabbefisket er på sitt beste i august-september når sjø- og lufttemperaturane er på det høgaste. Høge temperaturar krev god kunnskap om krabbens fysiologi i kombinasjon med smarte tekniske løysningar for å få god overleving og god kvalitet på dette ettertrakta råstoffet. Møreforskning jobbar med å finne gode teknologiske løysningar for fangstbehandling og transport av levande krabbar.

Møreforskning har på oppdrag frå næringsorganisasjonar utarbeidd boka ”Taskekrabben”. Den er nå tilgjengeleg for alle interesserte og er eit viktig verktøy for fiskarar, foredlarar og seljarar, særleg i høve til kvalitetsvurderingar av råstoffet.

Når Arne blir A

Enkelte treng særleg oppfølging for å fungere i arbeidslivet. Dette gjeld mellom anna dei som har behov for varig tilrettelagt arbeid (VTA). Nokre av desse går inn i egne bedrifter som både skal konkurrere i ein marknad og gje eit best mogleg tilbod til den enkelte. Ei viktig utfordring for desse bedriftene er å gje eit tilpassa tilbod til alle arbeidstakarar. Dette var utgangspunktet for at det vart sett i gang eit forsøk med differensiering av driftsstøtte til bedriftene i forhold til kva behov for oppfølging arbeidstakarane har. Eit viktig ledd i dette forsøket var ei omfattande kartlegging av arbeidsdugleiken til den einskilde arbeidstakar. Faren er at når Arne kjem i kategori A, kan det enkelte individet kome ut av syne. Evalueringa på oppdrag frå Arbeidsdirektoratet viste likevel at forsøket hadde klare positive effektar. Dette skuldast ikkje bruken av differensierte satsar i seg sjølv, men at støtteapparatet har utvikla ein betre systematikk i oppfølginga av kvar enkelt arbeidstakar. Samstundes har bedriftene lukkast i å ivareta kvar enkelt sin integritet.

Samfunnsmessige analysar av behovet for vidareutvikling av store norske lufthamner – eksempel Bergen Lufthavn, Flesland

Det er liten tvil om at luftfart spelar ei viktig rolle i høve til ei balansert busetjings- og næringsutvikling i Norge. Dei store flyplassane står sentralt i eit nettverk med både internasjonale ruter, trafikkunge stamruter mellom dei større norske byane og regionale ruter til mindre stader. På mange av desse mindre stadene er det naturressursbasert verksemd som er ein viktig del av norsk økonomi. Hovudpoenget i dei samfunnsøkonomiske analysane er å finne dei samfunnsøkonomiske kostnadene som ein kan forvente dersom kapasiteten ved lufthamna ikkje blir auka i tråd med etterspørselen. Det ein djupast sett prøver å måle, er innverknaden tiltaka har på den samla produktiviteten i økonomien. Metoden som er utvikla i dette prosjektet byggjer på instituttets lange erfaringar med samfunnsøkonomiske analysar og vil bli nytta ved fleire store norske lufthamner. Instituttet ventar å oppnå internasjonal publisering på bakgrunn av arbeidet, noko som kan skape ringverknader i dei internasjonale nettverka.

Nordlandsforskning

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,5	12	Årsverk totalt	30
SIP	1,8	8	herav kvinner	17
Andre generelle midler	0,5	2	Årsverk forskere totalt	26
Andre bev. fra Forskningsrådet	5,5	26	herav kvinner	14
Offentlig forvaltning	7,8	36	Antall ansatte med doktorgrad	7
Næringsliv	1,8	8	herav kvinner	3
Utlandet	0,3	1	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,27
Annet	1,3	6		
Sum driftsinntekter	21,4	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	3
Driftskostnader	21,5		Antall bøker	4
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,0	0	Antall kapitler i bøker	16
Årsresultat	0,0			
Egenkapital	8,7	48		

<http://www.nordlandsforskning.no/>

Nordlandsforskning er en uavhengig stiftelse opprettet av Nordland fylkeskommune i 1979. Instituttet har en nasjonal forskningsprofil med regional forankring og utfører forsknings- og utviklingsarbeid på oppdrag fra offentlige og private oppdragsgivere. Forskerne var i 2005 fordelt på fire ulike forskningsgrupper etter hovedarbeidsområde, men instituttet legger stor vekt på tverrfaglig samarbeid mellom gruppene. Innenfor hver gruppe finnes det kompetanse innen ulike fagområder. Foruten det strategiske instituttprogrammet *Nye forutsetninger for lokal utvikling – Kommunenes legitimitet*, er Verdiskaping (VS) 2010 og Forskningsbasert kompetansemegling eksempler på større prosjekter som omfatter flere av gruppene. Når det gjelder internasjonalt prosjektarbeid, så er det i hovedsak knyttet til Northern Periphery Programme som er ett av programmene innenfor Interreg III B. Instituttets forskere har vært aktive i kunnskapsformidling gjennom presentasjoner av forskningsresultater på internasjonale konferanser, gjennom publiseringer nasjonalt og internasjonalt, samt ved deltakelse i samfunnsdebatten med kronikker og foredrag. Nordlandsforskning samarbeider tett med Høgskolen i Bodø og er inne i en prosess med å organisatorisk legge til rette for enda tettere integrasjon mellom fagmiljøene.

Velferdsforskning

Gruppen for velferdsforskning arbeider med ulike problemstillinger knyttet til velferdsstatens relasjoner til marginaliserte grupper. Faggruppen har spesiell innsikt i funksjonshemmedes livssituasjon og hvordan offentlige tiltak og tjenester virker overfor denne gruppen, men har også betydelig kompetanse om andre sårbare gruppers levekår. Gruppens øvrige hovedarbeidsområder er levekårsstudier og studier av ulike velferdsområder som arbeid, bolig og utdanning, samt studier av helse- og sosialtjenester.

Økonomisk forskning og bedriftsutvikling

Gruppen arbeider med problemstillinger knyttet til entreprenørskap, innovasjon, markedsutvikling og næringsstrategier, samt regional næringspolitikk og betingelser for

næringsvirksomhet og verdiskapning. Nordlandsforskning samarbeider nært med fagmiljøet ved Handelshøgskolen i Bodø for å videreutvikle miljøets posisjon som nasjonalt knutepunkt innenfor entreprenørskapsforskning.

Regional- og næringslivsforskning

Grappa har et forskningsmessig fokus på hvordan endringer i økonomi, politikk og kultur får konsekvenser for steder og regioner. Regionale endringer forstås som samspill mellom individ, hushold og bedrifter, samt nasjonale og globale forhold. Arbeidet foregår innenfor tre hovedområder: sosiale og kulturelle perspektiv på regional endring; omstilling, innovasjon og kunnskapsutvikling i næringslivet; lokale/regionale perspektiv på demokrati, politikk og plansystem.

Organisasjons- og kommunalforskning

Gruppen forsker innen organisasjonsendringer, forvaltning av offentlige tjenester, forholdet mellom arbeidsgivere og arbeidstakere, myndiggjøring og organisasjonsutvikling, endring i lokalt styre og lokalt demokrati og hvordan kommunale tjenester og lokalt demokrati er påvirket av lokale beslutninger. Gruppen driver også med skole- og utdanningsforskning. I 2005 hadde gruppen ansvar for slutføringen av det strategiske instituttprogrammet *Nye forutsetninger for lokal utvikling – Kommunenes legitimitet*

Høydepunkter

En helt vanlig jobb – en studie av utviklingshemmedes muligheter i arbeidslivet

Til tross for at de fleste voksne personer med utviklingshemming har et arbeids- eller aktivitetstilbud i varig tilrettelagte tiltak og i kommunalt dagsentra, er det likevel en liten andel som har arbeid i helt vanlige bedrifter. Formålet med studien har vært å utvikle kunnskap om hvilke faktorer som gjør at akkurat disse klarer å skaffe og holde på en holde på en jobb utenfor de tilrettelagte ordningene. Man har fulgt et utvalg arbeidstakere med utviklingshemming og studert deres erfaringer som arbeidssøkere og arbeidstakere gjennom deltakende observasjon på arbeidsplassene, samt intervjuet personene selv og deres kollegaer. Erfaringene fra prosjektet er at disse arbeidstakerne utfører oppgaver som anses som nyttige og nødvendige på arbeidsplassen, selv om stillingene ikke er stillinger som i utgangspunktet står ubesatt. De arbeidstakerroller disse personene går inn i kan generelt betegnes som tvetydige. For personene selv utgjør statusen som arbeidstaker et viktig element i å bygge opp en identitet og selvforståelse som "normal" mann eller kvinne, både på og utenfor arbeidsplassen. Jobben er også et viktig element i å utvikle et selvbylde og image som plikt-oppfyllende, pålitelig og kompetent. Man har sett at et spesielt viktig aspekt ved inkluderingsarbeidet, er det samspillet som foregår i hverdagen på den enkelte arbeidsplass. Sentralt i dette, er den måten personene introduseres, kategoriseres og omtales på i arbeidshverdagen. Nærmeste leder har ofte en spesielt viktig posisjon i så måte. Til tross for at de utfører tilnærmet "vanlige jobber", har svært få utviklingshemmede noe som ligner på ordinære lønnsbetingelser. De aller fleste fortsetter å ha en full uførepensjon, og lønnsinntekt fra arbeid utgjør først og fremst et supplement til denne. En lærdom av prosjektet er at oppmerksomheten i det videre inkluderingsarbeidet på dette feltet først og fremst bør rettes mot å understøtte mellommenneskelig samhandling i arbeidshverdagen. Dette er også i tråd med nasjonale IA-arbeidets understrekning av arbeidsplassen som den sentrale arenaen for å skape et mer inkluderende arbeidsliv. Prosjektet er gjennomført i perioden 2003-2005 på oppdrag fra programmet "Forsøksvirksomheten - et samarbeid mellom trykdeetaten og arbeidslivet for å forebygge og redusere sykefraværet".

”Skolen og distrikta – samspel eller konflikt?” - ei utgreiing om korleis skolen i Sverige og Noreg verkar overfor individ og samfunn i stork med grissgrendt busetnad

Det overordna perspektiv for denne utgreiinga er spørsmålet om skole og utdanning i dag verkar likeverdige overfor individ, lokalsamfunn og stader i perifere og grissgrendte stork. Med generell desentralisering og rammefinansiering på 1980- og 1990-talet kom dei mindre skolane i grissgrendtkommunane i ein utsett posisjon fordi kommunar og fylkeskommunar no sjølv måtte dekkje dei høge per-elev kostnadene. Resultatet har blitt ei ny bølge med nedlegging av offentlege skolar, og mykje uro og konflikter under prosessen, ikkje sjeldan med etablering av friskolar som utgang. I rapporten blir det som finnest av forskning om læringsutbyte i store og små skolar, om konsekvensar av skoleskyss, om skolen sin plass og funksjon i bygdesamfunnet, om økonomiske forhold knytt til skole drift med vidare lagt fram og analysert. Sjølv om det faktisk ligg føre ein god del forskning og evalueringar, særleg på norsk side og ikkje minst i regi av Nordlandsforskning, blir det i rapporten òg avdekt mange område der systematisk kunnskap av nyare dato er mangelfull. Situasjonen for dei mindre samfunna i distrikta blir i boka vurdert i forhold til ein stadig meir gjennomført marknadsstyrt økonomi, nye prinsipp for offentlig styring (“New Public Management”) og ein globalisert barne- og ungdomskultur. Boka tar i denne samanheng opp skolens rolle i forhold til identitetsskaping hos barn og ungdom og kva skolen kan gjere når det gjeld å motivere og kvalifisere unge menneske for sosialt liv og nyskapande næringsutvikling i små lokalsamfunn og på mindre stader. Det blir til slutt i framstillinga lagt fram konkrete planar for eit større utviklingsprogram kalla *Samfunnsaktive skolar og skoleaktive samfunn i grissgrendte stork* der mellom anna ideen om fleifunksjonelle (multifunksjonelle) grunnskolar blir lansert nettopp for å konsolidere og styrke samfunn med få eller ingen andre tenesteytande institusjonar eller organisasjonar.

Har du en god idé? Idéskaping i ungdomsbedrifter

Ungdomsbedrifter etableres og drives av elever i videregående skole. Noen ungdomsbedrifter kommer opp med nyskapende ideer som har et åpenbart markedspotensial, mens andre gjenbruker gamle, tradisjonelle ideer fra tidligere ungdomsbedrifter. Hvordan framkommer de nyskapende ideene, og hvordan bør idéskapingsprosessen tilrettelegges slik at den gir grobunn for at de innovative ideene får næring til å utvikle seg? Dette var spørsmålene instituttet forsøkte å besvare i et prosjekt finansiert av Nærings- og handelsdepartementet.

Det kan virke som det er koblingen mellom elever og læringsmiljø som skaper de gode forretningsideene. Det er ikke slik at elevene i de nyskapende ungdomsbedriftene ville kommet ut med innovative forretningsideer uavhengig av hvilket opplegg skolen gjennomførte i forbindelse med ungdomsbedrift. Det er heller ikke slik at alle elevgruppene som følger samme opplegg på samme skole, ender opp med innovative forretningsideer. Snarere synes det å være slik at skolens metoder og læringsmiljø kan åpne opp for det potensialet som ligger i elevgruppen på dette området. På den andre siden kan skolens metoder og læringsmiljø også forhindre at potensialet til innovative forretningsideer blir utnyttet. Innovativ idéskaping i ungdomsbedrifter synes å være kjennetegnet av en prosess som veksler mellom i noen faser å være åpen og utadrettet og i andre faser vært lukket og fokusert. Starten av idémyldringsfasen er åpen. Fokuset settes på behov og problemstillinger i stedet for på konkrete produkter. Mot slutten av idémyldringsfasen lukkes prosessen mer. Elevene skal gjøre valg av én eller noen få ideer å gå vidare med. De tvinges da til å fokusere på sterke og svake sider ved de identifiserte ideene, samt til å erkjenne hva de har lyst til å jobbe vidare med. Utviklingen av ideen fram mot konkrete produkter eller tjenester, er karakterisert ved gjentatte vekslinger mellom fokusert arbeid med konkrete problemstillinger i bedriften, og åpen utadrettet aktivitet for å hente inn ny kunnskap, teste ut ideer og løsninger,

osv. Denne vekslingen mellom åpen og lukket er et viktig element i den positive læringsspiralen. For at man skal kunne lykkes med en slik vekselvirkning i idéskapingsprosessen, synes det å være viktig hvordan læreren fortolker sin rolle som veileder. Lærere som kan balansere rollen riktig mellom å gi rom for elevstyrt aktivitet der elevene selv definerer oppgaver, veivalg og også er ”motor i prosessen”, og å ta styring og gi tilpasset støtte til elevene når det er nødvendig. En slik balanse skaper gode rammer for elevene og dermed den trygghet og det mot som er nødvendig for at de skal kunne arbeide videre mot en innovativ idé. Lærer må legge klare rammer for idéskapingsprosessen uten å legge begrensninger i den. Dette innebærer en balanse mellom å ha tro på elevenes utviklingspotensial og samtidig se at de trenger hjelp underveis for å nå dette potensialet. Elevene må gjerne hoppe ut på dypt vann, men lærer må ha redingsbøyen klar i tilfelle noen strekninger blir vanskelig å svømme alene. Det å skape gode læringsmiljøer for utvikling synes altså å være viktig for utvikling av innovative forretningsideer i ungdomsbedrifter.

Nord-Trøndelagsforskning (NTF)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,3	10	Årsverk totalt	17
SIP	0,6	5	herav kvinner	3
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	14
Andre bev. fra Forskningsrådet	2,6	20	herav kvinner	2
Offentlig forvaltning	4,6	36	Antall ansatte med doktorgrad	3
Næringsliv	3,1	24	herav kvinner	0
Utlandet	0,7	5	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,21
Annet	0,0	0		
Sum driftsinntekter	12,8	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	1
Driftskostnader	13,1		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	-0,4	-3	Antall kapitler i bøker	3
Årsresultat	-0,4			
Egenkapital	0,2	3		

<http://www.ntforsk.no/>

Stiftelsens formål er å utvikle og formidle forskningsbasert kunnskap i nært samarbeid med Høgskolen i Nord-Trøndelag og andre regionale, nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer.

Nord-Trøndelagsforskning har som prioriterte virksomhetsområder; *Innovasjon, Natur- og kulturbasert næringsutvikling* og *Utvikling av offentlig virksomhet*. Det faglige utviklingsarbeidet i 2005 har hatt som målsetting å fokusere og styrke satsingen på noen definerte forskningsfelt innen disse virksomhetsområdene. Både gjennom grunnbevilgning, strategiske instituttprogram og viktige deler av prosjektporteføljen forsøker instituttet å bygge opp omkring dette.

Økt internasjonalisering av forskningsaktiviteten i Nord-Trøndelagsforskning er fortsatt en viktig oppgave for instituttet. I 2005 har instituttet både videreutviklet relasjoner med

internasjonale FoU-miljø og økt prosjektporteføljen spesielt innen EUs regionale programtyper.

Samarbeid og relasjoner:

- NTF er medeier i Trøndelagsregionens "Brüsselkontor". Tiltaket har vært under utprøving som prosjekt, men er nå etablert som en forening.
- Instituttet har, knyttet til SIP-arbeidet, etablert samarbeid med Learning Lab i København, Center for Kunst og Lederskab ved Handelshøyskolen i København og Stockholm School of Entrepreneurship (SSES) innen innovasjonsrettet forskning.
- COST E 33 – Forest for Recreation and Nature Tourism – Nord-Trøndelagsforskning er norsk forskningskontakt i dette europeiske forskningssamarbeidet.
- Prosjektet RIS (Regionale innovasjonsstrategier) har gitt instituttet FoU-kontakter i Italia.
- Prosjektet External Timber Cladding in Maritime Conditions har gitt instituttet FoU-kontakter fra Skottland, Færøyene, og Island

Regional innovasjon

Utvikling av vitenskapelig kompetanse og relasjoner til næringslivet er sentrale elementer i Nord-Trøndelagsforskningens ambisjoner om å utvikle et forskningsmiljø innen innovasjon. Det har vært en viktig oppgave å legge til rette for at disse målene kan nås. I 2005 er det gjennomført arbeid:

- SIP (Mennesket, stedet og nettverkets betydning for innovasjon)
- Videreutviklet samarbeid med SINTEF Teknologi og samfunn i tilknytning til VS 2010 og FoU-basert kompetansemegling
- Etablert regional og lokal prosjektaktivitet med direkte relevans til det strategiske programmet (Nord-Trøndelag fylkeskommune, Innovasjon Norge, Steinkjer næringselskap og bedrifter i regionen)
- Prosjektledelse og -medvirkning i større regionale FoU-prosjekt (RIS, Verdiskaping i trebransjen, Eksportsatsing Trøndelag, Bioenergi)

Høydepunkter

Lokal og regional forvaltning - kommunestruktur

Gjennom følgeforskning på forsøkene Innherred samkommune, Enhetsfylket Møre og Romsdal og Enhetsfylket Hedmark deltar NTF i viktige utviklingsprosjekter innen lokal og regional forvaltning. Prosjektene er finansiert av Kommunenes Sentralforbund og Kommunal- og regionaldepartementet.

Levanger kommune og Verdal kommune gjennomfører fra 2004 et 4-årig forsøk der de gjennom å organisere, samhandle og samordne felles aktivitet i Innherred samkommune har som målsetting å skape bedre og mer effektive tjenester og oppgaveløsning, utvikle sterkere lokalsamfunn og regionalutvikling samt utvikle nye politikeroller og styrke lokaldemokratiet. Ca 20 % av kommunenes aktivitet innenfor IKT, økonomi, administrasjon/organisasjon, plan/byggesak/oppmåling/miljø, landbruk/naturforvaltning, kemner, helse- og rehabilitering samt barn og familie er samlet i samkommunen, underlagt et eget samkommunestyre og en felles ledelse. Morkommunene har ansvaret for tjenesteyting innenfor de områder som ikke er lagt til samkommunen.

Så langt har NTF dokumentert og foreslått forbedringer mht intern organisering, ledelse, arbeidsmiljø, brukerperspektiv og tjenester. Det er i den første fasen av forsøket dokumentert

en positiv utvikling mht. samarbeid med næringsliv, samarbeid med nabokommuner, rollen som regional utviklingsaktør og intern ressursutnytting både av kompetanse og økonomiske ressurser.

Enhetsfylkeforsøket i Møre og Romsdal er et administrativt forsøk der en har samordnet de administrative funksjonene hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal fylkeskommune under en felles administrativ ledelse. Prosjektet ble startet i 2004 og skal vare i fire år. Målet er å skape en enklere og mer effektiv organisasjon og en ønsker å utvikle en sterk og framtidsrettet regionmodell for Møre og Romsdal fylke. NTF fokuserer spesielt på måloppnåing, intern organisering, oppgaveløsning og tjenesteutvikling samt på brukernes behov og tilfredshet med den nye organisasjonen. NTF har også et fokus på hvordan Møre og Romsdal fylke samhandler og løser oppgavene mht. tilsyn, legalitetskontroll, veiledning og klagebehandling. I dette prosjektet samarbeider NTF med Østlandsforskning.

Verdiskaping i trebransjen

Verdiskaping i Trebransjen er et prosjekt som startet i 2002, og som skal bidra til nyskaping og økt verdiskaping med utgangspunkt i trevirke som råstoff. Det er finansiert av Innovasjon Norge Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Fylkeskommune og Fylkesmannens landbruksavdeling i Nord-Trøndelag. Prosjektet søkes fra 2006 utvidet med deltakelse fra Sør-Trøndelag fylke. Foruten har det vært gjennomført flere delprosjekt:

- Massivt tre: bruk av massivt tre i boliger og større bygninger.
- Utvendig tømmerkledning i kystklima: utvikling av ny kunnskap innen design, konstruksjon og vedlikehold av utvendig tømmerkledning på bygg.
- Bioenergi: vurdere muligheter for brikett-/pelletsproduksjon med basis i avfallsproduksjon.
- Stendere: bidra til mer bruk av stendere i nybygg.
- Lauvtreprodukter: markedsføring og utveksling av kompetanse på nye produkter basert på lauvtre.
- Innvendig panel: utvikle nye panelsystemer for innredning.
- Trebruer: bidra til at flere veiprosjekter vurderer bruk av trevirke som materiale i gang- og kjørebruer.
- Laft: bidra til etablering av bransjeforening.
- Kvinnelig idéskapingsseminar

Regionale innovasjonsstrategier (RIS-Trøndelag)

Trøndelag ønsker utprøving av en spesiell metodikk for innovasjonsstrategi utprøvd i en rekke europeiske regioner siden midten av 90-tallet. RIS-Trøndelag skal synliggjøre og forsterke synergier mellom pågående aktiviteter innefor innovasjon i Trøndelag slik at regionen blir sterkere og tydeligere. Fokus vil være å utvikle innovative arenaer hvor næringsliv, finansmiljø og offentlige myndigheter deltar. Utvalgte områder er Grønn mat, Energi og Industriproduksjon samt Forskning og innovasjon.

Partnere er Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, NTNU, Sintef, Nord-Trøndelagsforskning, Inn.tec, Øst Lombardy Nord-Italia og Lacave Allemand & Associés

Norut NIBR Finnmark

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	0,9	7	Årsverk totalt	14
SIP	0,9	8	herav kvinner	6
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	13
Andre bev. fra Forskningsrådet	2,8	24	herav kvinner	6
Offentlig forvaltning	4,0	34	Antall ansatte med doktorgrad	1
Næringsliv	1,9	16	herav kvinner	0
Utlandet	0,8	7	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,08
Annet	0,4	4		
Sum driftsinntekter	11,6	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	6
Driftskostnader	11,1		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,5	5	Antall kapitler i bøker	2
Årsresultat	0,5			
Egenkapital	1,8	20		

<http://www.finnmark.norut.no/>

01.01.2003 oppstod det nye instituttet Norut NIBR Finnmark as som ei samanslåing av Norut Finnmark og NIBR Nord-Noreg si Nord-Noreg avdeling. Formelt var dette ei innlemming av forskarane ved NIBR Nord-Noreg i Norut sitt selskap i Alta. De facto var dette ei samanslåing av to etablerte institusjonar og hovudaktiviteten har derfor vore konsentrert om å få til ei god økonomisk, fagleg og sosial samankopling. I 2005 ser vi at denne integrasjonen er blitt endå sterkare enn i 2003 og 2004.

I den første fasen etter samanslåing vart det utarbeidd eit måldokument og eit strategisk program for det nye instituttet for perioden 2003-2006. Dette programmet er no evaluert, endra og forlenga ut 2007. Det viktigaste i dette har vore:

- Det er oppsummert at det nye instituttet har hatt ei rolle i forhold til å strukturera forskingssektoren i Finnmark. Samarbeidskonstelasjonar er etablert mellom anna gjennom konkrete aktivitetar som: Samarbeidsavtalar med fylkeskommunen, høgskolen, Origo, vedtak om lokalisering i den nye Kunnskapsparken, etablering av permanent kontor i Hammerfest og integrering gjennom samordning av beslektede forskingsprogram (t.d. NHS, forskingsbasert kompetansemekling, FORNY).
- Det nye instituttet ser ut til å kunna styrka si faglege plattform på sikt særleg ved at det i løpet av 2005 har fått på pass 3 dr. gradsstipendiatar (med arbeidsplass på instituttet), samt noe ein håpar er ei permanent basisløyving.
- Forbetra marknadsføringa, særleg gjennom etablering av gode websider.

Samtidig har det skjedd endringar og vil skje endringar ved instituttet dei neste åra. Det er formulert gjennom det strategiske programmet for 2006-2007. Dei viktigaste er:

- Den "tradisjonelle" aktiviteten spesifikt retta mot oppdrettsnæringa er sterkt redusert, og erstatta av ei meir brei tilnærming til næringsretta forskning. Det siste er primært bygd opp kring forskingsbasert kompetansemekling og deltaking i

arenaprojekt. Den marinbiologiske forskinga er ”spontan” bygd ned p.g.a. manglande løyvingar. Instituttet utviklar seg framover med utgangspunkt i eit sterkt samfunnsforskningsmiljø og ei brei og generell næringsinnretting.

- Det er sterkt behov for avklaring av tilhøvet mellom Høgskolen i Finnmark og Norut NIBR Finnmark som randsonelinstitutt.
- Samarbeidet med Norut Samfunn er blitt sterkare enn det vi trudde i 2003 og ser berre ut til å utviklast i positiv lei. Samarbeidet med NIBR er også inne ein spennande fase.
- Det er sterkt behov for tydeleggjing av instituttet sin nordområdeprofil, og dermed også internasjonale aktivitet.

Å arbeida systematisk med utgangspunkt i gode strategiar på desse fire felta ser instituttet på som viktige for 2006 og 2007.

Høgdepunkt

Etablering av Reiselivsarena Finnmark med ein sterk analysedel

I desember vart prosjektet Reiselivsarena Finnmark godkjent som arenaprosjekt. Det er det andre arenaprosjektet i Finnmark (det første var Sjømatklynge Nord), men der har både analysedelane og anna FoU-aktivitet heile tida hatt uavklarte posisjonar. Det nye arena prosjektet utgjer ein unik organisering av 300 små reiselivsbedrifter (gjennom Finnmark Reiseliv), noen store lokomotiv (SAS Braathens, Rica og Hurtigruten), Origo (kapitalforvaltning), Høgskolen i Finnmark og Norut NIBR Finnmark. Alt i første fase av planlegginga vart dei viktige spørsmåla med omsyn til analysar og forskning avklart, dermed har kunnskapsaktørane heile tida hatt ein sentral posisjon i prosjektet. Norut NIBR Finnmark er ansvarleg for analysedelen, og har fått til rådvelde ressursar for å kunna utføra dette.

Styrking av det akademiske grunnlaget for verksemda

Det har vore viktig sidan restruktureringa i 2003 å byggja opp det akademiske grunnlaget for verksemda. I løpet av 2005 er det 3 dr. grad stipendiatar med arbeidsplass ved instituttet. Frå før var det en forskar med ei slik rolle som har kontor på instituttet. Alle fire har solid tilknytning til Alta, og Norut NIBR Finnmark ser fram til at dei etter disputas om eit par år går inn i som sårt trengte seniorforskarar i forskarstaben.

Nordområdevekkinga

Med nordområdevekkinga har det området fleire ved Norut NIBR Finnmark har jobba og slite i 20 år fått eit heilt anna fokus. Sjølv om dette handlar både om å synleggjera innsikt instituttet har hatt i årevis og i stor grad stimulera aktørar utafor regionen si interesse for regionen, gir dette oss nye muligheter. Instituttet er sjølv sagt noe ambivalente i høve til NFR si rolle i dette. På den eine sida er det bra, på den andre sida er ein redd for NFR sitt engasjement ikkje vil skapa nye forskingsstrukturar i nord. Som samfunnsforskarar er ein også redde for den fragmenterte rolla samfunnsanalysar har fått i nordområdefokusset så langt. Men som sagt, det er likevel mye nytt og positivt. Det har særleg vore interessant å følgja interessa for den følgjeforskinga instiuttet utfører av Snøhvitprosjektet og dei mulighetene for strategiske alliansar det har gitt.

NORUT Samfunnsforskning AS

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,1	5	Årsverk totalt	23
SIP	0,9	4	herav kvinner	13
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	20
Andre bev. fra Forskningsrådet	7,6	37	herav kvinner	11
Offentlig forvaltning	7,1	35	Antall ansatte med doktorgrad	5
Næringsliv	2,3	11	herav kvinner	3
Utlandet	0,1	0	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,25
Annet	1,2	6		
Sum driftsinntekter	20,2	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	7
Driftskostnader	20,1		Antall bøker	1
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,1	1	Antall kapitler i bøker	14
Årsresultat	0,2			
Egenkapital	4,7	38		

<http://www.samf.norut.no/>

NORUT Samfunnsforskning er et av seks datterselskap i NORUT-Gruppen. NORUT Samfunn skal bidra til innovasjon og fornyelse, og legge vekt på virksomhet av særlig betydning for Nord-Norge. Som forskningsinstitutt skal NORUT Samfunnsforskning særlig bidra med kunnskaper om langsiktige endringsprosesser i den *nord-europeiske periferi*. Dette er endringer som skjer i et komplekst samspill mellom spontane prosesser og politiske beslutninger. Kunnskapen skal utvikles i en kombinasjon av teoridrevet forskning og analyser av aktuelle samfunnsmessige problemstillinger. Det er slått fast i instituttets strategiplan at; ”NORUT Samfunnsforskning har et særskilt ansvar for forskning om nordnorsk samfunns- og næringsliv. En viktig side ved vår forskning er at den skal bidra til innovasjon og fornyelse”.

Kunnskapsproduksjon og oppdragsforskning innenfor følgende tema prioriteres:

Forvaltning, innovasjon og utnyttning av naturressurser

I den nord-europeiske periferi er det stort behov for kunnskap om ressursforvaltning, planlegging, næringsdynamikk og regionale utviklingstendenser. Dynamikken i kystsonen representerer den største utfordringen, med problemstillinger knyttet til ressurser som marine arter, energi, utmark, kultur og miljø. Forskningsoppgaver på dette feltet vil også bli knyttet til næringsstruktur og regional konkurransedyktighet; kunnskap og innovasjon.

Utvikling og mobilisering av menneskelige ressurser

Offentlig sektor og næringslivets situasjon preges av stadig nye utfordringer knyttet til større åpenhet i økonomien og endring i rammebetingelser som følge av ideologiske endringer og tilpasninger til internasjonale regelverk. Globalisering, standardisering og sentralisering av økonomisk og politisk makt er samfunnsformende prosesser som utspiller seg samtidig med konstruksjon av lokal identitet, individualisering og fleksibel spesialisering. Endringer i nordnorsk samfunns- og identitetsutvikling må også forstås i lys av slike globale prosesser. Økt markedsliberalisering innebærer færre offentlige styrings- og reguleringsmuligheter, økt

konkurransetsetting og nye former for partnerskap på tvers av privat og offentlig sektor, regioner og forvaltningsnivåer. Denne utviklingen stiller endrede krav på alle felt – i utdanningssystemet, arbeidslivet, forvaltningen og til demokratisk deltakelse. Forskning på utvikling og mobilisering av menneskelige ressurser har som målsetting å bidra positivt til samfunnsutviklingen og styrke Nord-Norge som en aktiv premissleverandør for kunnskap om regionalutvikling i lys av globale endringsprosesser.

Høydepunkter

Doktorgradsproduksjon

Et viktig ledd i strategien til NORUT Samfunn de seinere år har vært å øke kompetansen til de ansatte. Dette har foregått dels ved gjennom å ansatte forskere i stipendiatstillinger, dels ved å legge forholdene til rette for at forskere skal kunne fullføre påbegynte doktorgradsløp. For tiden er det flere av forskerne som er i slutfasen med sine avhandlinger, og innen to år vil om lag halvparten av staben ved NORUT Samfunn bestå av forskere som har avlagt doktorgrad. Den foreløpige siste disputas ble gjennomført i november. Da disputerte Bjørn-Petter Finstad med en avhandling om det statseide fiskindustrikonsernet *A/S Finnmark og Nord-Troms fiskeindustri* (Finotro). Avhandlingen handler om den økonomiske og politiske historien til det statseide frossenfisk-konsernet Finotro i årene fra starten ved begynnelsen av 1950-årene og fram til utviklingen av konsernet i 1986. Et gjennomgangstema er det statlige eierskapet. Hvorfor engasjerte staten ved Fiskeridepartementet seg som utbygger og eier da det skulle etableres en ny frossenfiskeindustri i Finnmark og Nord-Troms etter den andre verdenskrig? Det andre temaet er knyttet til Finotro som arena for organiserte interessegrupper. Ved siden av staten hadde Norges Råfisklag, Norges Fiskarlag og LO mindre eierposter i selskapet, noe som ga konsernet et sterkt korporativt preg. Det tredje problemkomplekset handler om teknologi og økonomi. Finotro hadde kroniske underskuddsproblemer, og i avhandlingen blir årsakene til de dårlige resultatene drøftet.

Nordområdesatsing

NORUT Samfunn har i løpet av 2005 systematisert sin nordområdesatsing. Det er startet med et nytt strategisk instituttprogram der hensikten er å dreie virksomheten sterkere i retning av forskning på samfunnsspørsmål og næringsutvikling i nordområdene. Det nye instituttprogrammet vil sette særlig fokus på samarbeid og tillitsbygging i nord. Målsettingen er å utvikle samfunnsvitenskapelig kunnskap om tillitsbyggende prosesser i nordområdene, fordi tillit er en nødvendig forutsetning for utvikling og samarbeid. Forskerne skal nå gå dypere inn i tillitsprosesser knyttet til tema som for eksempel demokrati, likestilling, ungdom og telemedisin. Arbeidet bygger videre på allerede eksisterende forskningsprosjekter, men en vil også utvikle nye prosjekter innunder strategiprogrammet. I tilknytning til strategiprogrammet vil det bli arrangert et forskningsseminar som fokuserer på aktuelle problemstillinger knyttet til samfunnsspørsmål nordområdene.

Ungdom i Barents – arbeid og velferd

er et annet "nordområdeprosjekt". I dette prosjektet setter man fokus på koblingen mellom ungdoms velferd og arbeidsmarkedsrelasjoner i Barents-regionen. Overgangen fra utdanning til arbeidsmarked representerer en kritisk fase for mange unge. Å etablere seg på arbeidsmarkedet har betydning for den enkeltes velferd og levekår, på både kort og lang sikt. Ungdom står i en spesielt utsatt posisjon i forhold til svingninger på arbeidsmarkedet fordi de i liten grad har befestet sin posisjon på markedet. Problemer i relasjonen til arbeidsmarkedet i ung alder kan i verste fall føre til langvarig eksklusjon fra dette feltet. Det er imidlertid betydelige variasjoner i de barrierer og de mulighetsstrukturer de unge møter både i forhold til

hvor de bor og over tid og i forhold til den enkeltes ressurser. Ungdom i Barents-regionen står overfor spesielle utfordringer i så måte. Denne regionen karakteriseres i dag gjennom betydelige strukturelle endringsprosesser knyttet til lokal økonomi og arbeidsmarked. Arbeidsledigheten i området er høy, og arbeidsmarkedets karakter bidrar til utstrakt ungdomsmigrasjon både innad i regionen, men spesielt ut av regionen. Ungdomspolitik er derfor et prioritert felt både på sentralt og regionalt plan i Barentssamarbeidet. Til tross for dette er det gjort svært få studier av ungdom i nordområdene og deres relasjoner til arbeidsmarkedet.

Ungdom i Barents-regionen står grovt sett overfor felles problemstillinger knyttet til arbeidsliv og arbeidsledighet. Samtidig representerer de ulike landene i regionen forskjellige velferdsregimer som legger føringer for hvordan velferdsordninger knyttet til arbeidsmarkedet utøves og oppleves. Barents-regionen karakteriseres dessuten ved særegne kulturelle, religiøse og etniske strukturer eller institusjoner som kan legge føringer for hvordan velferd og rollen som brukere av velferdstjenester – for eksempel rollen som arbeidsledig - utøves, oppleves og fortolkes. Mot denne bakgrunnen av likheter og forskjeller i Barents-regionen vil man undersøke ungdom i Barents-regionens relasjoner til arbeidsmarkedet og koblingen mellom velferd og arbeidsmarkedetsstatus.

Forskere fra Norut Samfunnsforskning AS, Universitetet i Tromsø, Universitetet i Oslo, Høgskolen i Bodø, Universitetet i Oulo og Karelien State Pedagogical Universitetet vil ta aktiv del i prosjektet.

Rogalandsforskning Samfunn

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,5	5	Årsverk totalt	48
SIP	3,1	7	herav kvinner	16
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	40
Andre bev. fra Forskningsrådet	12,4	26	herav kvinner	11
Offentlig forvaltning	12,6	27	Antall ansatte med doktorgrad	13
Næringsliv	14,9	32	herav kvinner	3
Utlandet	0,3	1	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,32
Annet	1,2	2		
Sum driftsinntekter	47,0	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	18
Driftskostnader	0,0		Antall bøker	1
Driftsresultat (i % av inntekter)	-2,7	-6	Antall kapitler i bøker	8
Årsresultat	-2,5			
Egenkapital	0,0			

<http://www.rf.no/>

RF-Samfunns- og Næringsutvikling inngår i forskningskonsernet RF - Rogalandsforskning. Senteret utfører 43 årsverk fordelt på 60 høyt kvalifiserte medarbeidere. Senterets

overordnede målsetting er gjennom forskning og utvikling å bidra til økt kunnskap som kan fremme en bærekraftig, helsefremmende og verdiskapende utvikling i samfunns og næringsliv. Følgende fagområder inngår: Psykologi, sosiologi, antropologi, pedagogikk, statsvitenskap, filosofi, helsefag, sosialt arbeid, økonomi, agronomi, petroleumsteknologi, sikkerhet, pålitelighet og flere ingeniørfag, særlig innenfor organisasjon og planlegging. Senterets medarbeidere er inndelt i 3 forskningsgrupper med kontorer i Stavanger, Bergen, Stord og Haugesund. Forskningsgruppene arbeider innen følgende forskningsfelt:

Organisasjon, Planlegging og Styring

- Offentlig styring og forvaltning. Her fokuseres endringer i det politisk-administrative systemet, lokaldemokrati og bydelsforvaltning, makt- og innflytelse på ulike politikkområder, avregulering, konkurranseutsetting og kvalitetssikring.
- Regional utvikling og planlegging. Her legges det vekt på regionale kunnskaps- og innovasjonssystemer og planlegging av arealbruk, transport og energi.
- Innovasjon og teknologiutvikling. Dette området har et samfunns- og nettverksperspektiv som utgangspunkt.

Arbeidsliv

- Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet. Dette området retter seg i hovedsak mot petroleumsindustrien, energi, transport og fiske/havbruk.
- Endringer i offentlig virksomhet. Sentralt er følgeforskning og evalueringer av organisasjonsendringer og utviklingsarbeid innen forvaltning og tjenesteproduksjon.
- Arbeidskultur og Human Resource Management. Her inngår flere tema som mangfold, livsfase-personalpolitikk og rusmiddelbruk i arbeidslivet.
- Anvendelse av IKT. Det sentrale her er forskning og evaluering knyttet til anvendelse av IKT i læring og som støtte for utvikling av arbeidsprosesser.

Nærings- og bedriftsutvikling

Gruppen fokuserer på strategi- og bedriftsutvikling samt forskningsbasert rådgivning innen følgende hovedområder:

- Innovasjon og verdiskapning. Sentralt er aksjons- og følgeforskning gjennom samarbeid i regionale utviklingskoalisjoner og bedriftsnettverk.
- FOU veiledning overfor SMB knyttet til programmer som TEFT og IRC.
- Produktutvikling gjennom samarbeid i regionale nettverk mellom næringsliv, F&U, det offentlige virkemiddelapparatet og interesse organisasjoner.
- Strategiutvikling i hovedsak knyttet til produktutvikling og til verktøyet balansert målstyring.

Senteret har i 2005 oppnådd gode resultater på flere av ovenfornevnte områder.

Høydepunkter

Framtidsbygda 2020 – fire fortellinger om framtida

RF - Rogalandsforskning og Bjerrefjord & Thomassen AS fikk i oppdrag fra Landbruks- og mat- departementet å utvikle scenarier for Framtidsbygda 2020. Målet var å skape forestillinger om framtidens bygde-Norge som skaper oppmerksomhet og offentlig debatt om distriktenes utviklingsveier. Bakgrunnen er utviklingen i norsk landbruk og norske bygdesamfunn i perioden 1905 – 2005. Framtidsbygda vil vokse fram i et samspill mellom de

historiske og kulturelle føringer, politiske rammebetingelser, drivkrefter innenfor næringslivet og ikke minst gjennom hvordan folk og familier velger å innrette seg. Prosjektet Framtidsbygda 2020 belyser mulige resultater av dette samspillet og synliggjør gjensidigheten mellom byenes og bygdenes utvikling. De fire fortellingene er funderte spekulasjoner om hvordan fire bygder med forskjellig utgangspunkt kan utvikle seg når de utsettes for indre og ytre drivkrefter.

Arbeidsliv og rusmiddelbruk.

Ved RF - Rogalandsforskning har det vært drevet samfunnsvitenskaplig rusmiddelforskning kontinuerlig helt siden 1992. Et av forskningstemaene har vært arbeidsliv og rusmiddelbruk. Med finansiering fra blant andre NFR og Arbeidsmiljøfondet i NHO, er det gjennomført en rekke forsknings- og utviklingsprosjekt om dette temaet de siste 10 årene. Dette har resultert i analyser av rusmiddelbruk i en rekke bedrifter og bransjer innenfor både privat og offentlig virksomhet. Det er utviklet og prøvd ut metoder for forebyggende arbeid som er videreført i et eget konsulentfirma under merkenavnet IGOR-metodikken. Resultater fra forskningen er presentert på nasjonale og internasjonale konferanser og gjennom artikler i vitenskapelige tidsskrift.

I juni 2005 forsvarte Sverre Nesvåg sin avhandling om ”alkoholkulturer i norsk arbeidsliv” for Dr. Philos-graden. Avhandlingen er delt i to deler. I den første delen presenteres og drøftes funnene fra internasjonal forskning og forskningen ved RF om utbredelse av rusmiddelbruk i arbeidslivet, og hvordan denne rusmiddelbruken både påvirker og påvirkes av ulike strukturelle, miljømessige og kulturelle sider ved dagens arbeidsliv. I den andre delen presenteres en dybdeanalyse av alkoholkulturene ved to norske arbeidsplasser, en offentlig og en privat. RF (nå IRIS) framstår i dag som et av de ledende miljøene for forskning om rusmiddelbruk i arbeidslivssammenheng.

Viking Innovation Partner

Gjennom NFR prosjektet ”Nettverkssamarbeid om leverandørutvikling og tjenestekvalitet innen den maritime klynge på Haugalandet og i Sunnhordland”, i regi av Maroff programmet, har RF-Rogalandsforskning vært sentral i utvikling av innovasjonsselskapet Viking Innovation partner (VIP). Idéen om et formalisert nettverk ble født med bakgrunn i Eidesvik-rederiets fokus på et tett og utviklende innovasjonssamarbeid med leverandørindustrien. Eidesvik, Vik-Sandvik, Westcon, Aker Kværner Power and Automation Systems, RF og Bømlo kommune formaliserte derfor gjennom VIP dette nettverket av sterke bedrifter. Målet med selskapet er at ”VIP skal være en arena som fremmer lyst og evne til innovasjon, og som løfter banebrytende prosjekter der samarbeidende selskaper skaper unike produkter sammen”. Selskapet har i 2005 ansatt daglig leder i full stilling. I tillegg er det pr. i dag ca 35 medlemsbedrifter fra ulike deler av den maritime verdikjeden både lokalt og nasjonalt. Partnerskapet har i fellesskap utformet en strategi, der en har definert syv tematiske områder der en gjennom workshops og fokuserte grupper identifiserer og gjennomfører konkrete innovasjonsprosjekt. Noen innovasjonsprosjekter er alt igangsatt. For mer informasjon se www.vikinginnovation.no

RF har vært sentral bidragsyter i utforming av forretningsplan, verdigrunnlag, arbeidsmetodikk/verktøy og praktisk gjennomføring av samlinger og workshops for å fremme samarbeid om innovasjon og kommersialisering.

Telemarksforsking-Bø

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,1	7	Årsverk totalt	21
SIP	1,3	8	herav kvinner	7
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	17
Andre bev. fra Forskningsrådet	3,3	20	herav kvinner	5
Offentlig forvaltning	8,3	50	Antall ansatte med doktorgrad	5
Næringsliv	2,1	13	herav kvinner	2
Utlandet	0,3	2	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,29
Annet	0,3	2		
Sum driftsinntekter	16,7	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	2
Driftskostnader	16,4		Antall bøker	2
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,3	2	Antall kapitler i bøker	7
Årsresultat	0,4			
Egenkapital	5,2	42		

<http://www.telemarksforsking.no/start/main.asp>

Instituttets strategiplan slår fast at følgende visjoner, mål og satsingsområder skal danne grunnlag for virksomheten:

- Telemarksforsking-Bø skal utvikle ny kunnskap på utvalgte samfunnsområder, og bidra til utvikling og verdiskaping på disse områdene.
- Instituttet skal være blant de ledende i Norge og dessuten arbeide for å markere seg internasjonalt innen et utvalg av faglige satsingsområder.
- Instituttet skal kjennetegnes ved tverrfaglig oppgaveløsning og til dels utradisjonelle tilnærminger.

Faglige satsingsområder/spisskompetanse

- Kultur- og idrettsforskning m/spisskompetanse innen kultur- og idrettspolitik og kultur- og idrettsøkonomi
- Natur- og kulturbasert næringsutvikling m/spisskompetanse innen kulturøkonomiske steds- og bygdeutviklingsstrategier
- Kommunalforskning m/spisskompetanse innen kommunestruktur, organisering og økonomisk styring av kommunesektoren
- Helse- og velferdsforskning m/spisskompetanse innen organisering og tilrettelegging av offentlige tilbud til utsatte brukergrupper
- Regional utvikling, entreprenørskap og innovasjon m/spisskompetanse innen offentlig virkemiddelapparat, næringsanalyser, entreprenørskap og innovasjon.

Eksempler på oppgaver og resultater 2005

Instituttet har markert seg tydelig i samfunnsdebatten både lokalt og nasjonalt i 2005 og har også bidratt med arbeider og innspill på den internasjonale arena. Noen eksempler:

- Følgeevaluering av pågående kommunesammenslåinger
- Evaluering av en mislykket kommunesammenslåingsprosess i Valdres

- Mange andre faglige bidrag inn i den pågående debatten om kommunestruktur og interkommunalt samarbeid gjennom oppdrag i flere fylker
- Næringsanalyser for mange norske kommuner og regioner
- "NM i næringsliv" – en rangering av norske kommuners næringsliv
- Studier av kulturelt entreprenørskap
- Senter for kultur- og idrettsstudiar (sammen med HiT)
- Evaluering av Olympiatoppen
- Deltakelse i Interregprogrammet "Farmers for Nature" med 10 partnere i 5 ulike land
- Aktiv part ved etablering av et meieri basert på mjølk fra lokal ferase (Telemarkskua)
- Studier av drivkrefter og endringsprosesser i det rurale kulturlandskapet
- Merkevarebygging i Setesdal og Ryfylke
- Kompetansereguleringsprogrammet for NFR
- Kommunaløkonomisk bistand til 40-50 norske kommuner
- Flere faglige innspill og prosjekter i debatten om nytt inntektssystem for kommunene
- Evaluering av forsøk med samarbeid NAV (ny arbeids- og velferdsordning)
- Evaluering av opptrappingsplan for psykisk helse
- Evaluering av praksis i sosialtjenesten
- Evaluering av oppgavedifferensieringsforsøket i Oslo
- Evaluering av styringssystemer og andre tiltak i Aetat
- Faglige bidrag på kulturpolitikkonferanse i Borås, Sverige, på idrettspolitikkonferanse i Buenos Aires, Argentina med mer.

Høydepunkter

Dr. grad i idrettspolitik

Forsker og sosiolog Nils Asle Bergsgard disputerte 18. november 2005 ved UiO over avhandlingen "Idrettspolitikens maktspill - endringer og stabilitet i den idrettspolitiske styringsmodellen". Avhandlingen drøfter maktspørsmål i idretten ved å rette fokus mot maktspillet og makt-relasjonene i styringsmodellen som er utviklet for å utforme og iverksette den nasjonale idrettspolitikken i Norge. Ambisjonen er å avdekke om det har skjedd viktige og markante endringer i relasjonene og strukturene i dagens idrettspolitiske styringsmodell, og/eller om den er preget av stabile maktreasjoner. Dette er det første dr.gradsløpet som i sin helhet er gjennomført ved Telemarksforskning-Bø. Faglig markerer dr. graden et foreløpig høydepunkt for idrettsforskningen ved instituttet, et forskningsfelt instituttet gikk inn i på begynnelsen av 1990-tallet, først med forskning omkring dopingbruk innen idretten, og siden med fokus på idrettspolitik. Bergsgard har vært en sentral deltaker utviklingen av fagfeltet både gjennom ordinær oppdragsvirksomhet og siden også gjennom dr.gradsarbeidet.

Aktivitetar rundt Telemarkskua

Det strategiske instituttprogrammet Trademark Telemark, som involverer fleire forskarar ved TF-Bø, har gjeve ei rekke konkrete utslag i Telemark når det gjeld nyskaping innanfor natur- og kulturbaserte næringar. Det kan hende mest spesielle og spanande dømet, et den store og omfattande nysatsinga i regionen rundt den gamle og stadeigne husdyrrasen Telemarkskua som regionalt symbol og fellesgode. Denne satsinga byggjer på både ide, teori- og strategiutvikling frå Telemarksforskning-Bø. Følgjande konkrete satsingar er under utarbeiding: Eit heilt nytt meieri basert på foredling av mjølk berre frå Telemarkskua er under bygging i Fyresdal. Eit opplevingssenter for ferasen og Telemarkslandskapet er under planlegging i Seljord. For det tredje er det fokusert sterkt på Telemarkskua som regionalt symbol og merkevare for Telemark, og heile regionen står no bak ei storstilt markeringa av at

kua fyller 150 år som godkjend rase i 2006. Ein stor statue av kua skal avdukast, og regionen har i denne samanhengen også sikra seg at det som er kalt verdas største kunstutstilling, CowParade, kjem til Telemark i år. For det fjerde, nyttar TF-Bø Telemarkskua som norsk døme på viktige natur/kulturverdiar i landbrukslandskapet i det europeiske FoU-prosjektet Farmers for Nature. Ei rad ekspertar på landskapsutvikling kjem til Telemark i juni 2006 for å bli presentert for dette dømet på den internasjonale Farmers for Nature-kongressen om landskapsutvikling og kulturell identitet.

Nærings-NM for regioner 2005

TF-Bø har etter flere års prosjektarbeid utviklet et benchmarkingsystem som kan brukes til å måle status for næringslivet og næringsutviklingen i kommuner, regioner eller andre geografiske enheter. Med bakgrunn i offentlig statistikk om foretak og befolkning, samt regnskapsstatistikk fra alle bedrifter, rangeres bedriftslivet i de aktuelle kommunene/regionene med hensyn på 4 ulike forhold: lønnsomhet, vekst, nyetablering og næringslivets størrelse. Til slutt vektet disse delindeksene sammen i en "Næringslivsindeks". Ved hjelp av denne kan man da rangere kommunene/regionene hvert år og se hvordan de ulike geografiske enhetene endrer plassering fra år til år i et "Nærings-NM". Benchmarkingsystemet er koblet til en kartmodul som gjør det lett å illustrere resultatene visuelt. Dette er med på å gi rangeringen stor oppmerksomhet, både i forhold til næringsutvikling generelt og vilkårene for bedriftene spesielt. NHO er oppdragsgiver for "Nærings-NM for regioner", men det samme benchmarkingsystemet har stor fleksibilitet og blir derfor i stor grad også brukt til dypere analyser av næringslivet i enkeltkommuner eller fylker, eller for eksempel for bransjer.

Telemarksforskning-Notodden

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	0,7	16	Årsverk totalt	8
SIP	0,5	11	herav kvinner	5
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	6
Andre bev. fra Forskningsrådet	0,0	0	herav kvinner	4
Offentlig forvaltning	2,4	58	Antall ansatte med doktorgrad	1
Næringsliv	0,6	15	herav kvinner	1
Utlandet	0,0	0	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,17
Annet	0,0	0		
Sum driftsinntekter	4,1	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	0
Driftskostnader	4,5		Antall bøker	1
Driftsresultat (i % av inntekter)	-0,4	-10	Antall kapitler i bøker	3
Årsresultat	-0,4			
Egenkapital	2,4	41		

<http://www.tfn.no/>

Telemarksforskning-Notodden har som hovedformål å drive forskning og utviklingsarbeid samt gi sakkyndig bistand med sikte på å styrke kvaliteten i barnehage, skole og annen

pedagogisk virksomhet. I den grad forholdene ligger til rette for det, skal oppgavene utføres i samarbeid med personale ved Høgskolen i Telemark eller med andre som arbeider i utdanningssektoren i Telemark. Oppdragsgivere er i hovedsak offentlige institusjoner på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. I tillegg har stiftelsen en del oppdrag knyttet til opplæring og utdanning fra bedrifter.

Forskningsfelt

Telemarksforskning-Notodden har i 2005 hatt fem satsingsområder:

- Realfagdidaktikk
- Språkdiraktikk
- Kunst- og kulturdidaktikk
- Entreprenørskap og innovasjon
- Pedagogiske og tverrfaglige studier

Hovedtyngden av virksomheten har i 2005 vært innenfor *realfagdidaktikk* og *språkdiraktikk*.

Viktige forskningsoppgaver i 2005

- Medvirking i utvikling av nasjonale tester i matematikk for Utdannings- og forskningsdepartementet
- Evaluering av matematikkportalen "matematikk.org"
- Digitalisering av diagnostiske prøver (økt kvalitet i matematikkundervisningen)
- Ansvar for et nasjonalt prosjekt for utvikling og utprøving av en norsk versjon av den europeiske språkpermen (European Language Portfolio), finansiert av Utdanningsdirektoratet.
- Utvikling og gjennomføring av etter- og videreutdanningskurs for lærere i 2. fremmedspråk.

Høydepunkter

Europeisk språkperm

Prosjektet innebærer utvikling av en europeisk språkperm (European Language Portfolio / Portfolio européen des langues) for ungdomstrinnet og videregående opplæring.

Virksomheten har siden 2003 ledet utvikling og utprøving av en norsk versjon av den europeiske språkpermen for ungdomstrinnet og videregående opplæring. Språkpermen vil bli lansert av Utdanningsdirektoratet høsten 2006. Språkpermen er både et pedagogisk verktøy og en dokumentasjon av hva språkeleven kan på ulike språk og hvordan han/hun har lært språkene. Alle språk som personen til en viss grad kan, skal omtales i språkpermen, uavhengig av om man har lært språkene på skolen eller på annen måte.

Språkpermen er et ledd i et internasjonalt samarbeidsprosjekt i regi av Europarådet om felles vurderings- og dokumentasjonsordninger for fremmedspråk. Informasjon om språkpermen finnes bl.a. på Europarådets hjemmesider. Erfaringer fra andre land (bl.a. Finland, Sverige, Irland) viser at en europeisk språkperm kan være med på å sikre bedre kvalitet på opplæringen i fremmedspråk, heve statusen til språkfagene og åpne for et felles europeisk perspektiv på opplæringen. Arbeid med språkpermen inngår i etter- og videreutdanning av lærere, som Telemarksforskning-Notodden gjennomfører i samarbeid med Høgskolen i Telemark. Det er også påbegynt et nytt prosjekt for utvikling av en språkperm for barnetrinnet.

Matematikk.org

Etter at resultatene av PISA 2003 ble offentliggjort har media fokusert mye på hvor dårlig det står til i norsk skole og hvor lite elevene kan. Matematikkfaget har blitt trukket fram som et fag der det står særlig dårlig til. I en evalueringsstudie av det nasjonale nettstedet matematikk.org som forskere ved Telemarksforskning-Notodden har utført, kommer det fram at bruken av nettstedet kan ha en positiv betydning. Lærerne hevder at bruken av nettstedet kan føre til større variasjon i matematikklaglige aktiviteter, det kan gjøre det lettere å tilrettelegge undervisningen til gagn for alle elever, motivere elever som sliter med motivasjonen, og det kan styrke elevenes kreativitet og allsidige kompetanse i matematikk.

Evalueringen av L97 viste at lærerne hadde god kunnskap om innholdet i læreplanen, men at undervisningen likevel ikke samsvarte med intensjonene. Lærerne uttrykker ofte et behov for ressurser og ideer som kan hjelpe dem i den daglige undervisningssituasjonen, og læreboka og medfølgende veiledning synes ikke å være nok. En sentral del av den kommende læreplanreformen er å styrke lærernes kompetanse, og da er det viktig å ta med seg at lærerne selv ser på et nettsted som matematikk.org som en ressurs og idebank som de har behov for.

Likevel ser det ut til at det stadig er et stykke vei å gå, for selv om lærerne har en overveiende positiv oppfatning av nettstedet er det bare et lite mindretall som vanligvis bruker nettstedet i planleggingen av undervisningen. Mange av lærerne har informert både elever og foreldre om nettstedet, men likevel svarer de fleste at elevene stort sett bare bruker nettstedet 1-2 ganger i måneden eller sjeldnere. En av hovedårsakene til dette ser ut til å være mangel på datamaskiner og internettoppkobling ved mange skoler.

Vestlandsforskning

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,6	11	Årsverk totalt	20
SIP	1,0	7	herav kvinner	6
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	16
Andre bev. fra Forskningsrådet	3,9	26	herav kvinner	2
Offentlig forvaltning	4,1	27	Antall ansatte med doktorgrad	3
Næringsliv	2,6	17	herav kvinner	0
Utlandet	2,0	13	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,19
Annet	0,0	0		
Sum driftsinntekter	15,2	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	5
Driftskostnader	14,7		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,4	3	Antall kapitler i bøker	9
Årsresultat	0,4			
Egenkapital	4,8	35		

<http://www.vestforsk.no/>

Vestlandsforsking skal medverke til utvikling og fornying i offentleg sektor og næringslivet, gjennom å levere relevante kunnskapsbidrag av høg kvalitet. Arbeidet skal bidra til auka innsikt, omstillingsevne og nytenking - både i politikktutforming, forvaltning, næringsutvikling og verdiskaping.

Grunnleggande ide

Internasjonalt samarbeid treng lokal kunnskap. Lokal utvikling treng internasjonal kunnskap. Vestlandsforsking skal vere eit fagleg respektert og robust institutt og ein etterspurd samarbeidspart.

Dei viktigaste forskingsområda er:

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

- e-handel i små og mellomstore bedrifter
- open forvaltning - IKT og omstilling i offentlig sektor
- infrastruktur, nettverksutvikling og nye kommunikasjonsløyningar

Miljø

- transport og miljø, alternativ energi
- miljøutfordringar i distriktsnæringane
- LA21 og kommunal miljøpolitikk
- klimasårbarhet og klimatilpassing
- natur- og kulturbasert reiselivsutvikling - geoturisme

Regional utvikling - omstilling og nyskaping

- økonomisk analyse
- samhandling på tvers av sektorar og styringsnivå
- evaluering av endringsprosessar i privat og offentleg sektor

Forskarane ved instituttet er organisert i to sjølvstyrte grupper, IT og miljø. Begge forskargruppene har fleirfagleg samansetting med tyngda i tekniske- og økonomiske fag. Men også fag som historie, samfunnsvitskap, realfag, landbruksfag og multimedia er representerte. Arbeidet skjer både innanfor og på tvers av gruppene anten det gjeld praktisk retta prosjekt eller meir teoretiske arbeid.

Strategisk fokus - forskingsrelevans og -kvalitet gjennom internasjonalt samarbeid

Gjennom fleire år har Vestlandsforsking teke del i internasjonalt forskingssamarbeid, særleg i Europa og no også i Kina. I dei internasjonale prosjekta samarbeider instituttet med lokalt næringsliv og lokal forvaltning både i Sogn og Fjordane og i landet elles. Om lag ein femdel av instituttet sine oppdragsinntekter kjem frå EU-kommisjonen.

Instituttet har gode kvalitetssikringssystem og tilrettelegging for kompetanseutvikling har prioritet, både for sjølve instituttet og forskarane individuelt. Gjennomføring av doktorgradar held fram. I 2005 var to forskarar i gang med doktorgradsarbeid, begge vert avslutta i 2006. Dei strategiske instituttprogramma er vesentlege i kvalitetsarbeidet fordi det elles kan vere vanskeleg å få tilstrekkeleg rom for fagleg fordjuping og ro til meriterande arbeid. Strategiske instituttprogram på område der instituttet har fagleg samarbeid med gode europeiske forskingsmiljø er overmåte viktig for kompetanseutviklinga ved instituttet.

Vestlandsforskning samhandlar godt med offentlege etatar og privat næringsliv i regionen. Fleire større prosjekt er gjennomførde i 2005. M.a. samarbeider Vestlandsforskning gjennom BIT Reiseliv med 21 hotell i Sogn om eit internettbasert kommunikasjonssystem mynta på eit kresent, internasjonalt publikum. Sogn og Fjordane har i 2005 hatt to større næringsretta prosjekt i VS 2010, som er Forskningsrådet sitt verdiskapingsprogram i samarbeid med Næringslivets hovedorganisasjon og Landsorganisasjonen. Vidare er nye samarbeidsrelasjonar utvikla i 2005, m.a. innan nye kommunikasjonsløysingar i helse- og sosialsektoren.

Høgdepunkt

Breitt internasjonalt samarbeid om IT-prosjekt

Vestlandsforskning har eit betydeleg engasjement i internasjonalt prosjektarbeid. I 2005 har instituttet hatt stor aktivitet i fleire av EU sine programsatsingar.

Vestlandsforskning er prosjektleiari i *GeoShare*-prosjektet i Interreg IIIB Nordsjøprogrammet. *GeoShare* er eit samarbeid mellom Sogn og Fjordane, City of Edinburgh, Hansestadt Bremen og Province of Groningen. Prosjektet arbeider med avanserte IKT-tenester med særleg vekt på digitale karttenester for arealforvaltning, tilgjengeleggjing av natur- og kulturarv og visualisering av regional arbeidsmarknads- og utdanningsstatistikk. Prosjektet har vist korleis regionar rundt Nordsjøen kan samarbeide om utvikling av nye løysingar for datafangst, felles metadata og utvikling av brukartenester frå offentleg sektor for innbyggjarar og næringsliv. Prosjektet viser også korleis slike tenester kan overførast til andre regionar og integrerast i regionale utviklingstiltak. *GeoShare* vart ferdigstilt i 2005. Prosjektet KNOT i Interreg IIIC bygger på *GeoShare* og utviklar og testar kartbaserte internettenester for visualisering og samanknytning av kultur- og naturarvtenester i ni europeiske regionar. Deltakarane i prosjektet kjem frå Skåne og Halland i Sverige, Island, Isle of Man, Roscommon i Irland, Vordingborg i Danmark, Slovenia, Rogaland og Sogn og Fjordane. KNOT er ferdig i løpet av 2006.

Vestlandsforskning deltek også i EuroTravel-prosjektet i EU sitt eContent-program. EuroTravel utviklar og testar nye mobile kart og lokasjonsbaserte internettløysingar for bruksområde innanfor reiseliv og trafikk. Samarbeidspartnarane er TeleAtlas, Tyskland, Regiona Lombardia, WIND, NetXcalibur og RIEBES i Italia og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. EuroTravel blir ferdig i løpet av 2006. Vestlandsforskning har også ei sentral rolle i Interreg IIIC prosjektet *Enable*. Prosjektet er eit samarbeid mellom Hordaland, Sogn og Fjordane, Thüringen i Tyskland, Kärnten i Austerrike og Kaunas i Litauen. Målet er å utvikle og teste nye instrument for stimulering av entreprenørskap og internasjonalisering. Prosjektet er ein såkalla "Regional Framework Operation", eit forsøk frå EU på å flytte ut store programsatsingar til regionane. Enable er eit av eit fåtal slike programsatsingar som er under gjennomføring, og programmet har no 21 bedriftsretta delprosjekt der næringsliv og organisasjonar frå dei involverte regionane utviklar sine eigne internasjonale prosjekt. *Enable* skal vere ferdig i første halvår 2007.

Verdiskaping 2010 – bedriftsutvikling gjennom brei medvirkning

Vestlandsforskning har ansvaret for forskingsaktiviteten i VS2010 prosjektet i Sogn og Fjordane. VS2010 programmet og Vestlandsforskning sitt prosjekt byggjer på og føreset eit samarbeid mellom partane i arbeidslivet; arbeidsgjevar (leiing) og arbeidstakar. Brei medverknad står sentralt både i endringsprosessane i bedriftene og i forskingsaktivitetane. Medverknad omfattar og ein partnerskap mellom LO, NHO, Innovasjon Norge og

Forskningsrådet på nasjonalt nivå. På regionalt nivå deltek også fylkeskommunen i partnerskapen.

I regi av VS2010 Sogn og Fjordane har Vestlandsforskning i 2005 delteke aktivt i kartleggingsarbeid og endringsprosessar i industrikonsernet INC i Florø. Konsernet har fått støtte til eit forprosjekt gjennom Hovudavtalens fellestiltak, HF (LO-NHO). Eit større bedriftsutviklingsprosjekt er i løpet av 2005 formulert. Vitskapleg publisering er undervegs i samarbeid med Arbeidsforskningsinstituttet (AFI). I september var Vestlandsforskning og INC vertskap for den nasjonale prosjektleiarsamlinga i VS2010 programmet. Tilbakemeldingane frå programsekretariatet på samlinga var gode, ikkje minst ut frå inntrykket som kom fram av samarbeidsrelasjonen mellom Vestlandsforskning og INC.

Instituttet sitt andre delprosjekt i VS2010 Sogn og Fjordane har vore konsentrert om endringsprosessane i reiselivsnæringane i Indre Sogn. Fokus har vore på utvikling av betre samarbeidsrelasjonar mellom store etablerte aktørar (overnatting og transport) og mindre nyetablerte aktørar (oppleving og aktivitet). Vestlandsforskning har gitt kunnskapsbidrag og vore prosessleiar. Området har fått stor publisitet gjennom National Geographic Travelers kåring av dei norske fjordane som beste reisemål i verda, og av UNESCO sitt vedtak om Vestlandsfjordane som Verdsarvområde (Nærøyfjorden og Geirangerfjorden). Også dette delprosjektet er i gang med vitskapleg publisering, og Innovasjon Norge Sogn og Fjordane har bidrege med økonomisk støtte.

Hydrogen

Vestlandsforskning har gjennomført det første året av det 3-årige prosjektet "*Providing hydrogen for transport in Norway: A social learning approach*" for Norges forskningsråd. Det vert gjort gjennom programmet "Fremtidens rene energisystem" (RENERGI) i eit samarbeid med Institutt for tverrfaglige kulturstudier ved NTNU.

I prosjektet vert det utvikla systematisk kunnskap om ikkje-teknologiske tema knytt til barrierar på den eine sida og moglegheiter på den andre, som må handterast som ein del av implementeringa av hydrogen i transportsektoren. Arbeidet inneber utvikling av eit teoretisk rammeverk for å beskrive og analysere ikkje-teknologiske tema knytt til hydrogen for transport, basert på tidlegare forskning. Det vert gjennomført ei detaljert empirisk undersøking av det pågåande storskala demonstrasjonsprosjektet "Hydrogenveien i Norge" (HyNor). Studie av dette prosjektet gir tilgang til analyse av sosial læring frå slike demonstrasjonsforsøk. Basert på det teoretiske rammeverket og dei empiriske studia, vil det bli utført ein analyse av dei anvendte implementeringsstrategiane for overvinning av ikkje-teknologiske barrierar og utnytting av det potensialet som ligg i å gjere hydrogen til eit utbreidd drivstoff i transportsektoren.

Østfoldforskning

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,7	11	Årsverk totalt	19
SIP	1,0	6	herav kvinner	9
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	15
Andre bev. fra Forskningsrådet	1,0	6	herav kvinner	7
Offentlig forvaltning	3,0	19	Antall ansatte med doktorgrad	2
Næringsliv	8,2	51	herav kvinner	0
Utlandet	0,8	5	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,14
Annet	0,4	3		
Sum driftsinntekter	16,2	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	6
Driftskostnader	16,5		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	-0,3	-2	Antall kapitler i bøker	1
Årsresultat	-0,4			
Egenkapital	0,5	7		

<http://www.sto.no/>

Stiftelsen Østfoldforskning (STØ) har hatt sin oppdragsbaserte FoU-virksomhet knyttet opp mot to fagområder i 2005:

- Forebyggende miljøvern (FM)
- Virksomhets- og næringsutvikling.(VN)

Prosjektvirksomheten har vært rettet både mot et regionalt, nasjonalt og internasjonalt marked. Internasjonale prosjekter har hatt en lavere andel av omsetningen i 2005 enn tidligere år, mens andelen regionale prosjekter er noe høyere enn tidligere år.

STØ har i løpet av 2005 startet opp flere langsiktige FoU-prosjekter både på VN og FM-området. På FM er det hovedsakelig prosjekter finansiert av Brukerstyrte Innovasjonsprosjekter i Forskningsrådet med nasjonal medvirkning, men også ett Interreg-prosjekt er etablert med regional forankring. På VN-området har Forskningsrådet finansiert to større samarbeidsprosjekter regionalt gjennom Verdiskaping 2010-programmet og Kompetanse-meglingsprogrammet. VN har også fått på plass to Interreg-programmer i 2005, med varighet tom. 2007.

Basisbevilgning fra Forskningsrådet er meget viktig for STØ's faglige utvikling. STØ har mottatt 1,7 mill. i grunnbevilgning for 2005, midler som i hovedsak har blitt benyttet til faglig kompetanseutvikling, nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt og publikasjonsstøtte. I tillegg har STØ fom 2005 fått innvilget et nytt strategisk instituttprogram (SIP) med fokus på miljø og tjenesteytende sektor. STØ har etablert et større nettverk rundt dette prosjektet der flere virksomheter er med å kartlegge omfang av energibruk til reiser og kontordrift.

Forebyggende miljø

Forebyggende Miljø (FM) hadde ved årsskiftet 2005/2006 9 fast ansatte. Av disse var 1 person permittert ved utgangen av året. Virksomheten har i 2005 vært konsentrert rundt 3 områder:

- Bygg og byggematerialer/ tjenesteproduksjon
- Emballasje og nærings-midler
- Avfall- og energiresurser /prosessindustri

Virksomheten i 2005 har representert en videreføring av de viktigste faglige satsingsområdene for STØ innenfor forebyggende miljøvern:

- Utvikling av metoder og verktøy for optimalisering av emballasje- og distribusjonsløsninger for ulike typer produkter, men med hovedfokus på næringsmidler
- Utvikling av grunnlag for Faktor 10 løsninger innenfor kontorvirksomhet og tjenesteproduksjon
- Ressurseffektive løsninger for behandling/utnyttelse av avfallsressurser
- Utvikling av systemer og løsninger for miljødokumentasjon av produkter og tjenester.

Virksomhets- og næringsutvikling

Virksomhets- og Næringsutvikling (VN) hadde ved årsskiftet 2005/06 5 fast ansatte, og en person som arbeider på engasjementsbasis i spesifikke prosjekter. Aktiviteten på VN-området i STØ har vært konsentrert mot virksomhetsutvikling og næringsutvikling i 2005. Aktivitetene har vært knyttet opp til oppstart og gjennomføring av langsiktige prosjekter som VS2010, Kompetansemeglingsprosjektet og BAGN. I tillegg har det vært betydelig aktivitet knyttet til utvikling av prosjekter rettet mot landbrukssektoren og næringsutvikling i Indre Østfold. VN har også gjennomført evaluering av samfunnsmessige effekter av virksomheten ved Institutt for Energiteknikk i Halden. I et prosjekt for Mossregionen er det vurdert ulike modeller for samarbeid mellom kommunene i regionen.

Høydepunkter

VS 2010

STØ fikk sammen med Høgskolen i Østfold, NHO, LO, Østfold Fylkeskommune, Innovasjon Norge og 12 bedrifter i Østfold godkjenning på et langsiktig prosjekt, der målet er å utvikle et partnerskap for økt innovasjon og produktivitet i næringsmiddel- og emballasjeindustrien i Østfold. Prosjektet skal gjennom partsbasert medvirkning og utviklingskoalisjoner bidra til å videreutvikle og utløse potensialet for konkret bedriftsintern og nettverksbasert nyskaping (intraprenørskap) innen næringsmiddel- og emballasjeindustrien i Østfold, der aktiviteter på det regionale partnerskapsnivået skal være understøttende for å virkeliggjøre dette. Et viktig element i prosjektet er gjennomføring av fem bedriftsprosjekter, der Gilde Sarpsborg, Mills i Fredrikstad, NEN-produkter, Råde Bakeri og Glomma Papp deltar. Bedriftsprosjektene skal gi som resultat en konkret og målbar verdiskapning. Prosjektet skal også initiere og drifte felles nettverk mellom deltakende bedrifter og individer. Det skal skapes økt tillit gjennom bred medvirkning av ledelse, ansatte og tillitsvalgte i den enkelte bedrift og mellom bedrifter i nettverk. Prosjektet skal også etablere metoder og prosesser for å utløse og spre den erfaringsbaserte kunnskapen hos ledelse, tillitsvalgte og ansatte i den enkelte bedrift og på tvers mellom de deltakende bedriftene i prosjektet..

Marinepack 2007

Forskningsrådet innvilget i 2005 søknad om videreføring av Marinepack prosjektet frem til 2007, med en samlet ramme for prosjektet på over 30 mill. NOK. Prosjektet er fokusert på utvikling av nye emballasje- og distribusjonsløsninger for ferske fileter av sjømat, både for det norske markedet og for eksport. Prosjektet er et nettverksprosjekt mellom 9 emballasjebedrifter og sjømatbedrifter, og mellom bransjeorganisasjonene Fiskeri- og Havbrukssektorens Landsforening og Den Norske Emballasjeforening. STØ er prosjektleder, og står for forskningsinnsatsen i prosjektet sammen med Matforsk på Ås og Norconserv i Stavanger.

Flere delprosjekter er startet opp i 2005, med fokus på utvikling og testing/ dokumentasjon av emballaseløsninger for industripakket filet (5-10 kg esker) og videreutvikling og sikring av kvalitet i verdikjeder for konsumentpakket filet.

Faktor 10 kontor

I dette prosjektet har målet vore å auke kunnskapen om miljøeffektar frå tenesteytande verksemdar. Samtidig var det eit mål å utvikle metodikk for miljøkartlegging av tenesteytande bedrifter som står for ca. 80% av all økonomisk aktivitet i Norge i dag..

I 2002 gjennomførte STØ eit kartleggingsarbeid av egne aktivitetar som viste at det er reising og energibruk som slår mest ut. Det viste seg også at miljøeffektane frå slike aktivitetar kan vere store. Likevel har tenesteytande bedrifter ofte eit sterkt fokus på papir og dobbeltsidig kopiering i miljøstyringsarbeidet sitt. I november 2005 vart det gjennomføre ei ny aktivitetskartlegging med fleire deltakarar. Tilsaman deltok 81 personar fordelt på 9 bedrifter. Undervegs i kartlegginga bestemte fleire av bedriftene seg for å gjere alvor av tiltak dei 'hadde planlagt lenge'. Dette viser at deltakarane fort blir engasjert når dei blir målt.

Østlandsforskning

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,3	7	Årsverk totalt	24
SIP	0,7	4	herav kvinner	13
Andre generelle midler	0,8	4	Årsverk forskere totalt	21
Andre bev. fra Forskningsrådet	3,9	21	herav kvinner	9
Offentlig forvaltning	6,5	35	Antall ansatte med doktorgrad	5
Næringsliv	2,6	14	herav kvinner	2
Utlandet	1,6	9	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,24
Annet	1,2	6		
Sum driftsinntekter	18,6	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	5
Driftskostnader	20,7		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	-2,2	-12	Antall kapitler i bøker	10
Årsresultat	-1,8			
Egenkapital	6,1	62		

<http://www.ostforsk.no/>

Østlandsforskning (ØF) ble etablert i 1984. Instituttets formål er å være en sentral aktør i Innlandets innovasjons- og kompetansesystem og utvikle nasjonal og internasjonal spisskompetanse innenfor sine satsingsområder. En viktig oppgave for ØF er å ivareta regionale FoU-behov for både næringsliv og offentlige institusjoner og slik bidra til kunnskapsutvikling, innovasjon og verdiskaping i Innlandet.

Østlandsforskningens faglige virksomhet er organisert i to hovedområder:

Velferd, organisasjon og kommuner (VOK)

- Velferd og demokrati
- Organisasjon og kommunikasjon
- Evalueringer

Satsingsområdet innenfor denne gruppen er *innovasjon og omstilling i offentlig sektor*.

Næringsliv og regional utvikling

- Nyskaping og innovasjonssystemer
- Næringsanalyser
- Befolkning og bosetting

Satsingsområdet innenfor denne gruppen er *naturbasert næringsutvikling og utmarksforskning*.

I tillegg har Østlandsforskning et satsningsområde som går på tvers av de to forskningsgruppene. Dette er *kulturnæringer og kulturbasert regional utvikling*.

De tre satsingsområdene er videreført fra 2004, og de er viktige både med tanke på utviklingen i Innlandet og med tanke på den oppmerksomhet som innovasjon og omstilling i offentlig sektor og natur- og kulturbasert næringsutvikling har fått både nasjonalt og internasjonalt.

Viktige oppgaver ved instituttet i 2005:

- Omstilling, endring og læring i offentlige og private organisasjoner er sentrale forskningstema og omfatter studier av tjenesteproduksjon, kompetanseutvikling, ledelse og organisasjonsutvikling. Eksempler er studier av organisering av tjenestetilbud for funksjonshemmede barn og deres familier og et utviklingsprosjekt om helsefremmende arbeidsplasser i Gjøvik-regionen. Studiene inngår i satsingsområdet ”innovasjon og omstilling i offentlig sektor”.
- Kulturnæringer og kulturbasert regional utvikling er et treårig SIP-prosjekt (2005-2007). Formålet med prosjektet er å undersøke hva kulturnæringene er og hvilken betydning de kan ha for regional utvikling. SIPen inngår i instituttets satsingsområde omkring ”kulturnæringer”.
- VS2010 Innlandet ble videreført i 2005. Østlandsforskning utfører arbeidet sammen med NIBR (prosjektleder) og Høgskolen i Hedmark. Tre av fokusområdene innenfor dette prosjektet, dvs. treindustrien, næringsmiddelindustrien og reiseliv, er knyttet opp mot satsingsområdene natur- og kulturbasert næringsutvikling.
- Interreg IIIA om ”Utvikling og omstilling i grensregionene” er også en videreføring fra 2004. Prosjektet skal frembringe forskningsbasert kunnskap om og styrke regionalforskningssamarbeidet mellom aktørene innenfor Indre Skandinavia.

Høydepunkter

Gode tjenester til barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Østlandsforskning er en sentral aktør i Sosial- og Helsedirektoratets 2-årige program (2005-2006) for tilrettelegging av kommunale tjenester til barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier – TaKT.

Østlandsforskning har utarbeidet en samling gode eksempler på ordninger for barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier; *Gode løsninger – hva er det? - hvor finnes de?* Eksempelene omfatter tiltak både på individ og systemnivå. Det er lagt vekt på å presentere eksempler på tilbud til foreldre med funksjonshemmede barn, som oppleves positivt sett fra brukernes ståsted. Bakteppet for utvalget av eksempler er innspill fra om lag 100 foreldre - gjennom brev, gruppeintervju og individuelle intervju – om hva de selv mener med gode løsninger og ”det gode møtet” med tjenesteapparatet. Om lag 100 kommuner har bidratt med eksempler der de mener de har lyktes med samordning, fleksibilitet og brukertilpasning. Eksempelsamlingen er publisert på Sosial- og helsedirektoratets nettsted www.shdir.no/takt og den er også distribuert til alle kommuner. Erfaringer fra prosjektet formidles på en rekke fylkesvise konferanser for alle kommuner, samt på konferanser nasjonalt og nordisk nivå. Østlandsforskning har i samarbeide med Høgskolen i Lillehammer ansvar for utvikling av et tverrfaglig opplæringsprogram for kommunalt ansatte som arbeider med barn med funksjonsnedsettelse og deres familier. Programmet skal tilbys alle kommuner i løpet av 2006-07 gjennom fylkesvise gjennomføringer bestående av tre to-dagers-samlinger, nettbasert læring og arbeid i nettverk mellom samlingene.

Utmarksbasert næringsutvikling: Lokaløkonomiske muligheter og begrensninger av private fritidshus

Det er gjennomført omfattende spørreskjemaundersøkelser av et utvalg av fritidshuseiere i Rendalen, Gausdal og Nord-Aurdal kommuner. Spørsmålene fokuserte på den samlede bruken av fritidshusene og forbruk som kan knyttes til bruk og eie av disse fritidshusene. Fritidshusene brukes gjennomsnittlig ca 46 døgn (134 persondøgn) pr. år, 26 i løpet av mai til september, 20 i høst- og vintermånedene. Det er betydelige variasjoner i bruksintensitet, men variasjonene er nesten i sin helhet knyttet til vinterbruk. Det synes å være teknisk standard og vegtilgjengelighet som i størst grad forklarer forskjellene i bruk.

Den avgjørende faktoren for å skape lokaløkonomiske virkninger er at fritidsboligene brukes. Bruksbetinget forbruk pr persondøgn i kommunen kan anslås til ca 100 kr, noe mindre om vinteren og litt høyere om sommeren. Dette gir 13.000- 14.000 kr i forbruk av en hytte som brukes omtrent som gjennomsnittet. I tillegg kommer faste utgifter og utgifter til anskaffelser og vedlikehold, til sammen nærmere 20.000 kroner. (Alle tall i 2002-prisnivå)

Forbruket varierer i stor grad med de samme faktorene som bruken. Det lokale tilbudet av varer og tjenester har også betydning. Sysselsettingseffektene (inkl nybygging) kan grovt anslås til 3 – 6 % av den totale sysselsettingen i undersøkelseskommunene.

Forskningsbasert kompetansemekling

Finansiert av Norges forskningsråd og fylkeskommunene i Hedmark og Oppland, og er et samarbeid mellom Østlandsforskning og SINTEF.

Kompetansemeklingsprosjekt Hedmark og Oppland er rettet inn mot små og mellomstore bedrifter med liten eller ingen FoU-erfaring innen følgende to hovedområder: 1)

Kulturnæringer, utmarksbaserte næringer og reiseliv og 2) vareproduserende industri.

Kulturnæringer, utmarksbaserte næringer og reiseliv er nært relatert til hverandre og kan bidra til verdiøkning i hverandre sine verdikjeder. Den vareproduserende industri i regionen møter de samme utfordringer og behov som industrien i Norge for øvrig står overfor. Prosjektet har bidratt til at ØF og SINTEF har fått økt kunnskap om utfordringer som bedriftene innen fokusnæringene står overfor. For ØF har samarbeidet med SINTEF og virkemiddelapparatet i de to fylkene bidratt til at instituttet har kommet mer i inngrep med næringslivet og deres behov.

Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	5,9	16	Årsverk totalt	45
SIP	1,4	4	herav kvinner	29
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	36
Andre bev. fra Forskningsrådet	10,9	29	herav kvinner	20
Offentlig forvaltning	9,7	26	Antall ansatte med doktorgrad	9
Næringsliv	4,4	12	herav kvinner	3
Utlandet	3,8	10	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,25
Annet	1,0	3		
Sum driftsinntekter	37,1	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	10
Driftskostnader	36,1		Antall bøker	4
Driftsresultat (i % av inntekter)	1,0	3	Antall kapitler i bøker	36
Årsresultat	1,1			
Egenkapital	10,7	46		

<http://www.afi-wri.no/>

Forskningen ved Arbeidsforskningsinstituttet skal bidra til økt verdiskaping, god tjenesteyting og bedre arbeidsmiljø gjennom utvikling av organisasjons- og ledelsesformer som styrker evnen til læring, medvirkning og omstilling. Instituttet skal utvikle prosesser og metoder som kan anvendes til utviklingstiltak både i offentlig og privat virksomhet. Hovedtyngden av instituttets forskning skal være tverrfaglig og handlingsrettet med vekt på samfunnsvitenskap og organisasjonsteori. AFIs forskningsvirksomhet er handlings- og brukerorientert.

Hovedaktiviteter

Arbeidsmiljø, integrering og mestring (AIM)

Virksomheten er rettet mot arbeidsforhold med mål om å fremme bærekraftige arbeidsorganisasjoner og et integrerende arbeidsmiljø. Sentralt står studier og utvikling av organisatoriske arbeidsforhold og mestring på et individuelt og organisatorisk nivå, samt studier og utvikling av tiltak for vanskeligstilte grupper i arbeidslivet, og tverretattlig samarbeid. Forskningsgruppen skal også videreutvikle teori og metoder på området. I 2005 har gruppen arbeidet innen flere sektorer av norsk arbeidsliv som helse- og sosialtjenesten, kommunale omsorgstjenester, arbeidsmarkeds- og trygdeetaten og vegvesenet. Gruppen har avsluttet en bred studie som setter søkelys på utfordringer og praksis i det nye arbeidslivet. Et prosjekt om "varslere" i helsetjenesten og evaluering av ordningen med enhetlig ledelse i norske sykehus er også avsluttet. Flere prosjekter tar for seg integrerings- og marginaliseringsprosesser på arbeidsmarkedet med særlig vekt på evaluering av virkemidler for arbeidsinkludering. Problemstillinger knyttet til IA-avtalen står følgelig sentralt. Flere av prosjektene er knyttet opp mot ulike EU-programmer.

Bedriftsutvikling og innovasjon (BU & I)

Forskningsaktiviteten konsentrerer seg om strategi-, ledelses- og organisasjonsutvikling i enkeltvirksomheter, samt organisering av prosesser mellom bedrifter i nettverk for å fremme

regional utvikling og innovasjon. Forskningsgruppen skal videreutvikle teori og metoder for aksjonsforskning knyttet til bedriftsutvikling og innovasjon, samt bidra til løpende utprøving og evaluering av tiltak på området. Virksomheten innebærer også analyser og evalueringer av organisasjonsformer, bedriftskulturer, ledelsesfilosofi, produksjonsmetoder, kundetilfredshet, regionalt samarbeid og globalisering. Organisatoriske forutsetninger for innovasjon står sentralt. Viktige programmer og prosjektområder er handels- og servicenæringen, prosessindustrien, regional næringsutvikling, den nye økonomien, teknologibedrifter, lederutvikling i ulike virksomheter og bedrifter, og forskningsprogrammet Verdiskapning 2010.

Politikk, organisering og læring (POL)

POL arbeider med organisering og virkemiddelbruk i offentlig sektor. Sentrale problemstillinger er knyttet til organisering av velferds og helsetjenester i forhold til brukergruppene. Gruppen studerer også betingelser for læring i arbeidslivet, kjønns- og likestillingspolitikk og spenningsfeltet mellom arbeid og familie. Viktige prosjekter tar for seg nye organisasjons- og arbeidsformer i velferdstjenestesektoren og i helsesektoren, samt nye arbeidslivsmønstre og kjønnsroller. I tillegg har gruppen i 2005 arbeidet med AFIs strategiske instituttprogram: Dynamiske organisasjonsformer i et kunnskapsbasert arbeidsliv.

Høydepunkter

Reform og innovasjon i velferdsstaten

AFI arrangerte 1. desember en konferanse om styrings- og organiseringsutfordringer i velferds- og tjeneste-sektoren i Norge. Konferansen presenterte resultater fra forskningsprosjektet SALTO – Studier av Alternativ Tjenesteorganisering. Dette er et prosjekt under forskningssatsingen ”Forskning for fornyelse og innovasjon i offentlig sektor (FIFOS)”/Norges Forskningsråd. Prosjektet studerer hvordan offentlige tjenester kan organiseres slik at de er både effektive og har høy kvalitet for brukerne, samtidig som tjenesteyternes kompetanse og arbeidssituasjon forvaltes på gode måter.

Er våre forestillinger om velferdsfeltet gode nok?

Er gjengse forestillinger et hinder for gode løsninger?

Helhetlig styring av velferdstjenestene – er det mulig? – er det ønskelig?

Kan innovasjon besluttes?

Gode prosesser – hvordan ser de ut?

Prosjektet er særlig aktuelt i lys av den omfattende reformen av arbeids- og velferdsforvaltningen i Norge (NAV).

Seniorene – det nye gullet

Under ”Nasjonalt krafttak for seniorpolitikk i arbeidslivet” (Krafttaket) ble det gjennomført et begrenset antall nasjonale utviklingsprosjekter innenfor stat, kommune og privat sektor i samarbeid mellom AFI og Senter for seniorpolitikk (SSP). Ett av resultatene fra prosjektene var en økt bevisstgjøring om seniorressursene i norsk arbeidsliv. Seniorene besitter verdifull kompetanse og prosjektene har synliggjort hvor viktig denne erfaringskompetansen er for at virksomhetene skal nå sine mål.

Disse og andre resultater og erfaringer fra prosjektene ble presentert på Krafttakets konferanse ”Seniorene – det nye gullet” 1.- 3.juni 2005 i Oslo. AFI markerte seg på konferansen gjennom faginnlegg på hovedkonferansen, gjennom standdeltagelse på Kunnskapstorget og ved flere

paper fra prosjektene på den tilknyttede, internasjonale forskerkonferansen. AFI var medarrangør av forskerkonferansen som samlet seniorforskere fra inn- og utland.

Munnkurv – når kritikk er farlig

Studien dreier seg om sykepleiernes muligheter og begrensninger til å ytre seg både internt og eksternt om kritikkverdige forhold ved arbeidssituasjonen. Helseinstitusjonene har vært gjennom en rekke reformer og endringsprosesser de senere år, og dilemmaer i krysningpunktet mellom økonomiske hensyn og kvalitetshensyn oppleves som vanskelige både av tillitsvalgte, ansatte og ledelse. I en slik arbeidsvirkelighet er behovet for å melde avvik ofte stort, samtidig som svært mange lar være å melde fra. Denne undersøkelsen viser at årsakskjeden som bidrar til munnkurv er svært kompleks. En hovedkonklusjon er likevel at intern kritikk oppfattes som farlig i organisasjonen, ikke som en kilde til læring og forbedring. Det er en tendens til at organisasjonsproblemer individualiseres ved at motstanden mot å erkjenne systemkarakteren av enkelthendelser er stor. I tillegg bekreftes sykepleierne i sin frykt for sanksjoner ved at de selv eller kolleger har opplevd negative reaksjoner eller sanksjoner.

Oppdragsgiver for prosjektet var Norges Sykepleierforbund. Resultatene ble presentert på en godt besøkt konferanse på AFI i oktober 2005.

Forskningsstiftelsen Fafo

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	6,4	8	Årsverk totalt	76
SIP	2,2	3	herav kvinner	45
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	66
Andre bev. fra Forskningsrådet	11,3	15	herav kvinner	37
Offentlig forvaltning	27,5	35	Antall ansatte med doktorgrad	16
Næringsliv	9,7	12	herav kvinner	9
Utlandet	5,8	8	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,24
Annet	14,9	19		
Sum driftsinntekter	77,7	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	10
Driftskostnader	79,3		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	-1,6	-2	Antall kapitler i bøker	30
Årsresultat	-2,0			
Egenkapital	28,4	34		

<http://www.fafo.no>

Forskningsstiftelsen Fafo har som mål å utvikle kunnskap om deltakelse, levekår, demokrati, utvikling og verdiskaping. Basert på høye forskningsetiske og metodiske standarder ønsker Fafo å bidra til samfunnsmessig fornyelse. Med et historisk utgangspunkt i norsk fagbevegelse leverer Fafo kritisk og handlingsorientert forskning om arbeidsliv og velferdspolitik til sentrale beslutningstakere og -prosesser.

Hovedoppgaven er forskning og utredning om arbeidsliv og velferdspolitik nasjonalt og internasjonalt. Fafo er organisert i to institutter: Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier og Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning. Begge instituttene jobber innenfor en empirisk forskningstradisjon og anvender både kvantitative og kvalitative forskningsmetoder. Innenfor den internasjonale virksomheten har Fafo utviklet en særlig kompetanse på innsamling og analyse av kvantitative data under vanskelige forhold.

På Fafo jobbes det i nær kontakt og dialog med brukere og oppdragsgivere, og samarbeides med et omfattende faglig nettverk. Det legges stor vekt på å skape møteplasser og formidle kunnskap fra prosjektene. Fafo er dermed en åpen og utadvendt forskningsstiftelse basert på oppdrag fra partene i arbeidslivet, bedrifter, offentlig administrasjon, frivillige organisasjoner, internasjonale organisasjoner og fond samt Norges Forskningsråd, EU og andre internasjonale forskningsprogrammer.

Fafo ble grunnlagt av LO i 1982 og ble omdannet til stiftelse i 1993. Stiftere er: LO, Orkla ASA, Umoe AS, Elkem ASA, Coop Norge, Sparebank1 Gruppen, Fagforbundet og Telenor ASA.

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning (Fafo AVF)

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har spesialisert seg på arbeidslivsorganisering og virkemidler i velferdspolitikken.

Fafo AVF har 58 ansatte, hvorav 47 er forskere. I 2005 ble det arbeidet med i underkant av 200 ulike prosjekter. Instituttet har hatt en positiv utvikling i 2005 med økning i prosjektportefølje og en god økning i ekstern formidling og foredrag m.m. Fafo AVF har arrangert flere seminarer og frokoster gjennom året med god deltakelse.

Virksomheten er konsentrert om fire kjerneområder og forskningsgrupper.

1) Arbeidslivsorganisering og arbeidsmarked

Forskningen på dette området er konsentrert om arbeidslivsreguleringer gjennom lov og avtaler, kollektiv organisering og individuell atferd i arbeidslivet – og vilkårene for endringer, så vel som virkningene av dem. Sentrale spørsmål er hvordan fordeling av makt, deltakelse, sysselsetting, inntekt og arbeidsvilkår endres mellom samfunnsgrupper, og hvilke utfordringer og krav til fornyelse av organisasjons- og reguleringsformer disse endringene reiser for partene i arbeidslivet – nasjonalt og internasjonalt. Gjennom en kombinasjon av forskningsrådsfinansiering og oppdragsforskning er AVF et sentralt kompetansesenter på spørsmål knyttet til arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisering, partsforhold, arbeidslivets lov- og avtaleverk, bedriftsdemokrati, arbeids- og tjenestemobilitet og europeiske arbeidsmarkedsreguleringer.

2) Arbeid, inkludering og kompetanse

Forskningen er knyttet opp mot arbeidslinjen i norsk arbeids- og velferdspolitik, og belyser arbeidsmarkedssituasjonen for ulike grupper. Hva kjennetegner et velfungerende arbeidsmarked og hvordan kan det legges til rette for bedre utvikling og forvaltning av menneskelige ressurser? Sentrale forskningstemaer er: Inkludering i arbeidsmarkedet, herunder studier av avtalen om inkluderende arbeidsliv og virksomhetenes sosiale ansvar; Innvandring og integrering; Kvalifisering, kompetanse og etter- og videreutdanning. Forskningsgruppa har et bredt sett av prosjekter om integrasjon og eksklusjon i det norske arbeidsmarkedet.

3) Sosialpolitikk og velferdsproduksjon

Forskningen analyserer hvilke konsekvenser sosialpolitiske løsninger har for velferden, og man ser på utviklingstrekk i velferdsstatens ytelser og tjenester. I mange av prosjektene er det et internasjonalt og europeisk sammenliknende perspektiv. To sentrale spørsmål preger gruppas forskning: (1) Hva er sammenhengen mellom utformingen av tjenester og folks levekår, og hvilke konsekvenser for levekårene har ulike tiltak, og (2) hvordan er samspillet mellom forskjellige velferdspolitiske aktører i utviklingen av velferdstjenestene? Sentrale temaområder er: fattigdom og minstesikring, levekår og livssituasjon for utsatte grupper, trygd og pensjon, og offentlig tjenesteyting (bl.a. boligspørsmål og barnevern). Fafo er sammen med NOVA tildelt støtte for å være et senter for studier av fattigdom, minstesikring og sosial integrasjon (FAMI).

4) Verdiskaping og bedriftsutvikling

Gruppa er tematisk rettet inn mot omstilling og innovasjon i næringslivet med utgangspunkt i bred medvirkning. Sentrale temaområder er 1) Corporate governance og virksomhetsstyring, 2) omstillinger og utviklingsarbeid i virksomheter og nettverk og 3) arbeidsorganisering av komplekse produksjonsprosesser og ”one-of-a-kind” produksjon. Forskningen er knyttet til studier av organisatoriske utviklings- og endringsprosesser i bedrifter og virksomheter. Disse prosessene studeres først og fremst gjennom deltakelse i forskerstøttede utviklingsprosjekter. Forskningen er handlingsrettet og baserer seg på inngående kunnskap om utviklingen innen bedrifter, foretak, bransjer og sektorer.

Høydepunkter

SIP Arbeids- og bedriftsvandring etter EU-utvidelsen

Fafos strategiske instituttprogram om arbeids- og bedriftsvandring etter EU-utvidelsen er finansiert av Norges Forskningsråd. Prosjektet startet opp i 2005 og vil løpe ut året 2007. Utvidelsen av EU 1. mai 2004 skapte nye rammebetingelser, konkurranseforhold og muligheter for virksomheter og arbeidstakere både i Øst- og Vest-Europa. Fafo har etablert seg som en viktig kunnskapsleverandør på ulike temaer knyttet til EU-utvidelsen, både i forhold til partene i arbeidslivet, offentlige myndigheter og andre aktører både nasjonalt og på nordisk plan, og det strategiske instituttprogrammet utgjør en viktig kjerne i disse aktivitetene. Gjennom etableringen av prosjektet Fafo Østforum <http://www.faf.no/Oestforum/index.html>, hvor det deltar en rekke bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser, er det i tillegg skapt en unik møteplass i skjæringspunktet mellom praksis og forskning. I løpet av 2005 ble det arrangert en rekke seminarer i regi av forumet, samt løpende elektronisk formidling av forskning, dokumentasjon og nyheter knyttet til EU-utvidelsen.

Funksjonshemming og arbeidsliv

Under denne overskriften har Fafo to store prosjekter: *Tegnspråktolkning via 3G videotelefoner* og *Funksjonshemming og arbeidsliv*. Prosjektene har til hensikt å studere hvordan samspillet mellom teknologiske løsninger og offentlige tiltak under ulike markedsmessige forhold påvirker arbeidsgiveres valg og dermed funksjonshemmedes muligheter og betingelser i arbeidsmarkedet. Prosjektene skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for etablering av en statlig mobil tegnspråktolkertjeneste. Etter hvert vil denne tjenesten forhåpentligvis inngå som en del av en formidlings- og tolketjeneste for tekst, tale og tegnspråk via digitale nettverk og kommunikasjonsverktøy. Prosjektene hadde oppstart i 2005 og løper over en 4 års periode, og vil også danne grunnlag for Hilde Hauualands doktogradarbeid i sosialantropologi.

Barnevern

I 2005 har forskning om utviklingen av barnevernstjenestene vært en sentral del av forskningen innefor temaområdet sosiale tjenester. Fafo evaluerer barnevernet i Oslo kommune sammenlignet med Bergen. Sammen med NOVA ser Fafo på kommunenes bruk av hjelpetiltak, på arbeidstidordningene i barnevernsinstitusjonene og det gjennomføres en landomfattende brukerundersøkelse blant ungdom på barnevernsinstitusjoner. Oppdragsgiver er Barne- og likestillingsdepartementet. På oppdrag fra Oslo kommune har man sett på betalingsordningen for barnevernet i Oslo. På oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har man gjort en kartlegging av hjemmebaserte tiltak. Fafo har kompetanse innen områder som tjenesteutvikling, organisasjonsutvikling, arbeidsliv, integrering og fattigdom. I forskningen om barnevernstjenesten har disse områdene møttes på en fruktbar måte.

Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier (Fafo AIS)

Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier er heleid av Forskningsstiftelsen Fafo og har til formål å drive forskning, utredning og andre faglig relevante tjenester om levekår og utviklingsstrategier i land i konflikt, overgangsfase og utvikling. Fafo AIS har 22 ansatte, hvorav 19 er forskere.

Instituttets kjernekompetanse består av tematisk kompetanse om ulike dimensjoner ved levekår og innen konfliktstudier. Videre består den av metodisk kompetanse i å utforme og gjennomføre kartlegginger av husholdningers levekår, ofte under krevende forhold, som gir

nyttige data for utforming av lokal politikk og lokale institusjoner, og til planlegging og koordinering av internasjonal bistand. Slike prosjekter gjennomføres i samarbeid med lokale partnere og bidrar til institusjonsbygging. Instituttet bred erfaring med metoder for å stimulere læring gjennom komplekse og/eller løst integrerte organisasjoner og nettverk. Instituttet har regional kompetanse og landkompetanse i de områdene hvor instituttet arbeider og hvor en gjerne har langsiktig samarbeid i felt. For tiden har instituttet tematisk kompetanse innenfor følgende felt:

- Fordeling av levekår; oppbygging av lands egen evne til å redusere fattigdom, skape jevnere fordeling, og evaluere resultater av egen innsats.
- Strategier for næringsutvikling i Sør, arbeidsmarkeder, institusjoner, globalisering, og særlige politikkområder som barnarbeid, menneskehandel.
- Konfliktøkonomi og regionale krigssoner: samspillet mellom økonomiske interesser, konflikt og levekår i regioner preget av krig, og hvordan det internasjonale samfunn kan håndtere dette samspillet for å redusere konfliktene og bedre befolkningens levekår.

Et spesielt fokus for instituttet er empiriske undersøkelser av både kvantitativ og kvalitativ karakter. I 2005 har instituttet spesielt arbeidet med å gjennomføre utvalgsundersøkelser under vanskelige forhold med rask rapportering av resultater. Dette arbeidet har delvis vært basert på erfaringene med store levekårsundersøkelser, og delvis med anvendelse av nyutviklede metoder for utvalgstreking gjennom nettverk.

Forskning innenfor prostitusjon og menneskehandel har etter hvert blitt et viktig felt for Fafos, og det ble gjort betydelig arbeid for å konsolidere dette gjennom utvikling av nye prosjekter. En oversiktlig over forskning på området ble utarbeidet og presentert høsten 2005.

Fafos New Security Program ble lansert i 2004 og utviklingen av dette fortsatte i 2005. Annen fase av et survey av nasjonalt lovverk som regulerer selskapers aktiviteter i utlandet ble startet opp, og et prosjekt finansiert av USIP om demobilisering av soldater i Liberia ble også satt i gang. Forskning innen feltet landminer og eksplosiver fortsatte, og Fafos deltok i diskusjonen omkring estimering av antall sivile og militære døde i Irak etter den amerikansk-ledede invasjonen. Fafos gjennomførte i 2004 en omfattende levekårsundersøkelse i Irak i samarbeid med det irakiske statistiske sentralbyrået og UNDP, og resultatene ble presentert bredt våren 2005.

Høydepunkter:

Levekår blant internt fordrevne i Uganda

På oppdrag fra blant annet UNDP og EU gjennomførte Fafos i mai-juni blant internt fordrevne i tre distrikter i Nord Uganda. Dette er flyktninger som har blitt samlet i sikkerhetsleirer av den ugandiske hæren, for å hindre at opprørsbevegelsen LRA angriper eller får kontroll over befolkningen. Undersøkelsen omfattet om lag 3000 hushold og var et ledd i Fafos utvikling av opplegg for rask rapportering av resultater. Den første tabellrapporten fra undersøkelsen forelå samtidig med at forskerteamet forlot felten, og foreløpige resultater ble presentert for oppdragsgiverne noen dager etter at feltarbeidet var avsluttet.

Resultatene ble også presentert på et seminar i Uganda noen måneder etter, og fikk betydelig oppmerksomhet både i norsk og ugandisk presse. Undersøkelsen dokumenterte rystende forhold blant befolkningen som lever i leirene.

Innovasjon i små og mellomstore bedrifter i Vest-Kina

Fafo samarbeider med National Research Center for Science and Technology for Development om flere prosjekter i Kina. Det største er en levekårsundersøkelse av 44 000 hushold som ferdigstilles i 2006. I tillegg til å drive forskning på leveforhold, undersøker de to instituttene også hvordan små og mellomstore bedrifter takler konkurranse knyttet til den enorme omstillingen som næringslivet går gjennom i Vestkina. Prosjektet tar utgangspunkt i teorier omkring hyperkonkurranse, næringsklynger og den såkalte "triple-helix" modellen som beskriver dynamikken mellom forskning, næringsliv og myndigheter. Det tar sikte på å avdekke noen av de spesielle forholdene som bidrar til å gjøre bedrifter i Vestkina konkurransedyktige, og omfattes med store interesse fra kinesiske myndigheter.

Fridtjof Nansens Institutt (FNI)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	4,8	24	Årsverk totalt	26
SIP	3,6	18	herav kvinner	9
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	20
Andre bev. fra Forskningsrådet	5,8	29	herav kvinner	6
Offentlig forvaltning	3,4	17	Antall ansatte med doktorgrad	6
Næringsliv	0,5	2	herav kvinner	2
Utlandet	1,8	9	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,30
Annet	0,1	0		
Sum driftsinntekter	20,0	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	25
Driftskostnader	18,8		Antall bøker	6
Driftsresultat (i % av inntekter)	1,1	6	Antall kapitler i bøker	20
Årsresultat	1,4			
Egenkapital	9,5	52		

<http://www.fni.no>

FNI's forskningsvirksomhet er innrettet mot å forstå drivkreftene i internasjonal miljø-, ressurs- og energipolitikk og å identifisere mulige politiske løsninger på problemer på disse områdene. Et hovedanliggende for FNI er å avklare betingelsene for effektivt internasjonalt samarbeid. Instituttets prosjekter retter seg dels mot internasjonale forhandlingsprosesser og organisasjoner, herunder utformingen av nasjonale posisjoner i toneangivende land, og dels mot gjennomføringen av internasjonale forpliktelser ned til nasjonalt og lokalt nivå. Forskningen ved FNI retter også oppmerksomhet mot den rolle store selskaper spiller. De fleste prosjekter tar opp forhold på det internasjonale plan som har stor direkte eller indirekte betydning for Norge.

Instituttet arbeider med grunnforskningsprosjekter, anvendte forskningsprosjekter, utredninger og evalueringer. Kjernerdisiplinen er statsvitenskap, men FNI har også kompetanse innenfor juss, økonomi, biologi, sosialantropologi og historie, og spesiell språk-

og regionalkompetanse på Russland og Kina. Instituttet samarbeider med en rekke institusjoner og forskere i inn- og utland for å belyse tverrvitenskapelige problemstillinger.

Stikkordsmessig har det i 2005 blitt arbeidet med følgende temaer, gruppert under ni hovedkategorier:

Havpolitikk og havrett: Internasjonal fiskeriforvaltning og hvalpolitikk; Ulovlig, uregulert og urapportert fiske; Sjøtransport og miljøvern; Havforurensning og ballastvannsproblematikk.

Klimapolitikk: De internasjonale klimaforhandlingene; Kvotehandling; Teknologisamarbeid og felles gjennomføring; Viktige aktørers klimapolitikk: EU, USA, Kina, Russland. Norsk klimapolitikk.

Biologisk mangfold: Internasjonale biodiversitetsforhandlinger; Bioteknologi og industri; Forvaltning av genressurser; Internasjonal og nasjonal patentrett, planteforedlerrettigheter; Skogpolitikk og skogforvaltning.

Energipolitikk: Organisering av energimarkedene i Europa; Strukturendringer i energiindustrien; Energiteknologipolitikk; Oljeselskapers samfunnsansvar.

Globalt miljøsamarbeid: Effektivisering av FNs miljøorganer; Koblinger mellom internasjonale miljøavtaler; Miljørelatert utviklingspolitikk; Vitenskapens innflytelse i miljøsamarbeidet; Teoretiske studier.

Europeisk miljøpolitikk: EUs miljøpolitikk og EØS-avtalen; EU-utvidelsen; EUs kvotehandelsdirektiv; Luftforurensningssamarbeidet; Firmaers samfunnsansvar.

Miljø- og ressurspolitikk i Russland og de tidligere sovjetstatene: Olje og gass; Atomsikkerhet og forurensning; Fiskerisektoren; Helsepolitikk; Samfunnsutvikling i Nordvest-Russland.

Kinesisk miljøpolitikk: Klimapolitikk; Dambygging; Kinesisk miljøbyråkrati og -lovgivning.

Polarpolitikk: Politisk samarbeide i polarområdene; Forvaltning av regionalt miljø og naturressurser; utvikling av transportveier i Arktis; Antarktis.

Høydepunkter

Russlands oppfyllelse av sine internasjonale forpliktelser. Strategisk samarbeidsprosjekt mellom NUPI (menneskerettigheter) og FNI (miljø).

På miljøsidan er hovedbildet at Russland generelt overholder sine internasjonale forpliktelser, men på den annen side ikke har trengt å gjøre så mye for å få det til. Sagt med andre ord (og satt noe på spissen): Russland inngår på miljøsektoren bare avtaler som de allerede oppfyller kravene til, eller som de vet at de i nær fremtid vil oppfylle uten ekstra anstrengelser. Innenfor klimapolitikk er Russland ett av de få industrialiserte land som vil oppfylle sine forpliktelser i Kyoto-protokollen kun gjennom egne utslippsreduksjoner, mao. uten å måtte kjøpe utslippskvoter fra andre land. Akkurat som i flere internasjonale avtaler knyttet til forurensning kan Russland i klimapolitikken lett oppfylle sine forpliktelser fordi omstendighetene i russisk økonomi på 1990-tallet medførte utslippsreduksjoner uten at det var

nødvendig med noen særskilt miljøpolitikk for å få dette til. På de ”mykere” miljøvernområder – natur- og dyrevern – er hovedinntrykket at Russland oppfyller sine formelle rapporteringsforpliktelser, men gjør lite for å gjennomføre avtalenes intensjoner i felten. Generelt fikk miljøhensyn stadig lavere prioritet i Russland utover 1990-tallet – og særlig etter at Vladimir Putin kom til makten i 2000 – og stadige reorganiseringer av miljøforvaltningen har vanskeliggjort arbeidet for inspektører og byråkrater.

The EU Emissions Trading Scheme: Key conditions and prospects for effectiveness

I lys av EUs tidligere sterke motstand mot bruken av kvotehandel og fleksible mekanismer i klimapolitikken som ble oppfattet som amerikanske ideer, og det faktum at kvotehandel er et komplisert og uprøvd virkemiddel, framstår beslutningsprosessen som førte fram til kvotedirektivet som bemerkelsesverdig rask (dvs. oktober 2001- juni 2003). Tre forklaringsfaktorer og perspektiver må kombineres for å forstå dette. For det første hadde forsøkene på å få til en felles karbonskatt i EU strandet. Dette gjorde at et flertall av medlemsstatene raskt ble overveiende positive til kvotehandel. For det andre bidro Kommisjonen til dette stemningsskiftet innen EU ved å sette trykk inn på utredning og utvikling av dette virkemiddelet. Sentrale Kommissjonsmedarbeidere hadde opplevd å se karbonskatten strande og satte mye inn på å unngå en gjentakelse. For det tredje ble Kommisjonen og positive medlemsland hjulpet i sitt overbevisningsarbeid av at president Bush trakk USA ut av Kyoto-protokollen i mars 2001. Dette medførte at EU sto alene igjen som den internasjonale aktør som kunne trekke ratifikasjonsprosessen av Kyoto-protokollen i mål og holde liv i det globale klimasamarbeidet.

Integrasjon i europeisk energiindustri: Olje og gasselskapers strategier

Prosjektet har bl.a. analysert seks av de største operatørene i europeisk oppstrøms olje- og gassvirksomhet som på 1990-tallet hadde ambisjoner om nedstrømsintegrasjon i handel av gass. I praksis foretok ingen av selskapene noen omfattende nedstrømsintegrasjon og det utviklet seg stor variasjon mellom selskapene. Ulik og begrenset gjennomføring av selskapenes intensjoner kan først forklares ved ulikheter i nasjonal gjennomføring av EUs gassdirektiv. Mens alle selskapene etablerte seg nedstrøms i nasjonale markeder som var tidlig ute med deregulering og hadde den mest omfattende dereguleringen (Storbritannia) utelot de fleste å realisere sin strategi i nasjonale markeder med ’barriers to entry’ (Frankrike, Tyskland). Studien viser videre at i disse mangelfullt deregulerte landene var det kun selskaper som unngikk barrierene gjennom eierskap i gassrørledninger som også utviklet seg som nedstrømsaktører (Shell og Exxon i Tyskland, Total i Frankrike). Ulik gjennomføring av selskapenes intensjoner kan også forklares ved selskapsspesifikke forhold (illustrert bl.a. ved Exxons salg av nedstrømsaktivitet i Storbritannia og Nederland til andre oljeselskaper). Selskapene synes å ha utviklet ulike energidiversifiseringsstrategier mer generelt. Selskaper som var mest aktive i nedstrøms gassintegrasjon viste også høyest grad av diversifisering mer generelt i ulike energikjeder, mens selskaper med liten aktivitet i nedstrøms gassvirksomhet hadde lavere grad av diversifisering mer generelt.

Institutt for forsvarsstudier (IFS)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	10,4	86	Årsverk totalt	20
SIP	0,0	0	herav kvinner	5
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	16
Andre bev. fra Forskningsrådet	0,0	0	herav kvinner	4
Offentlig forvaltning	1,7	14	Antall ansatte med doktorgrad	6
Næringsliv	0,0	0	herav kvinner	0
Utlandet	0,0	0	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,38
Annet	0,0	0		
Sum driftsinntekter	12,1	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	1
Driftskostnader	11,7		Antall bøker	3
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,4	3	Antall kapitler i bøker	15
Årsresultat	0,4			
Egenkapital				

<http://www.mil.no/felles/ifs/start/>

IFS er en faglig uavhengig institusjon som inngår i Forsvarets skolesenter (FSS). Det konsultative råd for forsvarsstudier bistår med faglige synspunkter på utvikling og arbeidsoppgaver. Rådet består av representanter for Forsvaret, Universitetet i Oslo og IFS. Forskning i samtidshistoriske emner har tradisjonelt dominert virksomheten. De siste årene har tidsaktuelle studier fått mye bredere plass.

IFS har tre grunnprinsipper for sin faglige virksomhet:

- Å drive grunnforskning og langsiktig kompetanseoppbygging
- Å utnytte synergien mellom samtidshistoriske og samtidige studier
- Å utnytte synergien mellom historisk, samfunnsvitenskaplig og militærfaglig kompetanse

Forskningsvirksomheten er organisert i tre seksjoner og et senter:

- Seksjon for norsk sikkerhets- og forsvarspolitik
- Seksjon for militær tenkning og teori
- Seksjon for internasjonale konflikt- og samarbeidsmønstre
- Senter for transatlantiske studier

De faglige forankringspunktene for IFS er Forsvaret/Forsvarets skoler og det sivile akademiske miljø, både nasjonalt og internasjonalt. IFS' bidrag til undervisning, veiledning og sensurarbeid ved Forsvarets skoler har økt betraktelig de siste årene og vil ytterligere utvides de neste årene. Instituttets bånd til det nasjonale sivile akademiske miljø kommer blant annet til uttrykk ved at studenter trekkes til IFS som stipendiater og ved at forskerne underviser og holder foredrag ved universiteter og høyskoler. Enkelte ansatte er også knyttet til universitetene gjennom professor-II stillinger. Kontakten med strategiske

samarbeidspartnere utenfor landets grenser, både på sivil og militær side, var omfattende i 2005.

I 2002 opprettet IFS møteplassen *Forum for forsvarsstudier*, som består av ca. 35 ressurspersoner fra det politiske miljø, embetsverket, Forsvaret, organisasjonslivet og media. Det holdes minst to møter i året.

IFS legger stor vekt på å formidle forskningsresultatene til et bredere publikum. For dette formål utgir IFS enkelte større, selvstendige forskningsarbeider, samt publikasjonsseriene *Forsvarsstudier* og *IFS Info*. I 2005 kom seriene ut med seks nummer hver. I de senere år er en betydelig del av produksjonen ved instituttet blitt presentert for offentligheten i form av bøker eller flerbindsverk utgitt gjennom etablerte forlag. Også i 2005 skrev ansatte ved IFS bøker, avhandlinger, artikler til både nasjonale og internasjonale tidsskrifter, leverte en rekke bidrag til bøker, holdt flere titalls foredrag og bidro aktivt til samfunnsdebatten gjennom artikler og kommentarer i pressen.

Høydepunkter

Intelligence in Waging the Cold War: NATO, the Warsaw Pact, and the Neutrals

28. april til 1. mai 2005 arrangerte IFS konferansen *Intelligence in Waging the Cold War: NATO, the Warsaw Pact, and the Neutrals, 1949-1990*. Konferansen var et samarbeidsprosjekt mellom IFS, Parallell History Project on NATO and the Warsaw Pact (PHP) og Intelligence Liaison and Alliances Reserach (ILAR). Konferansen samlet de fremste forskerne på feltet fra Øst- og Vest Europa, USA og Canada. Fra norsk side deltok forskere fra IFS, samt spesielt inviterte eksperter og tidligere aktører i den norske etterretningstjenesten. Konferansen tok for seg ulike aspekter ved etterretningens rolle under den kalde krigen, og hadde et bredt geografisk fokus som strakk seg fra USA og Canada, via Storbritannia, Skandinavia, og Øst-Europa til Sovjetunionen. Konferansen hadde et særlig fokus på trusselbilder og oppfatninger av motpartens intensjoner og kapabiliteter. Foredragsholderne belyste også hvilken rolle etterretning spilte i NATOs, Warszawa-paktens og de nøytrale statenes politiske og militære planlegging. Innen rammen av konferansen fant det også sted en egen "workshop" om Stay Behind. Stay Behind er den hemmelige okkupasjonsberedskapen som ble bygget opp i Vest-Europa i etterkrigsårene.

Krig og strategisk tenkning i Europa 1500-1945

Rolf Hobson ved seksjon for militær tenkning og teori utgav i juni 2005 boken *Krig og strategisk tenkning i Europa 1500-1945* på Cappelen Akademisk Forlag. Boken er en innføring i den såkalte krig- og samfunnslitteraturen, og er den første i sitt slag på norsk. Boken er rettet mot studenter i historie og statsvitenskap, samt ved de militære høyskolene. Forfatteren bruker utviklingen av strategiske teorier til å belyse sammenhengene mellom statsutvikling og samfunnsendring innenfor rammen av det europeiske statssystemet i tiden 1500 til 1945. Parallelt presenteres hovedtemaene i krig- og samfunnslitteraturen.

Norsk Forsvarshistorie

Kjetil Skogrand disputerte for graden dr. philos. i august 2005. Avhandlingen er bind fire i fembindsverket *Norsk Forsvarshistorie*. Det fem bind store bokverket gir den nyeste forskningen om Forsvarets historiske betydning og dets sikkerhetspolitiske rolle i moderne tid, og har vært instituttets mest omfattende prosjekt de siste årene. Skogrand sin avhandling, *Alliert i krig og fred, 1940-1970*, behandler Forsvarets innsats ute og hjemme i perioden 1940 til 1970. Bindet ser nærmere på hvordan Forsvarets innsats under annen verdenskrig la

grunnlaget for etterkrigstidens gjenoppbygging av det norske forsvaret og medlemskapet i Atlanterhavspakten under den kalde krigen. Institusjonell vekst, reformer i den sentrale ledelsesordning og internasjonalisering er viktige stikkord for Forsvarets utvikling i denne perioden.

Institutt for fredsforskning (PRIO)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	8,8	18	Årsverk totalt	50
SIP	2,4	5	herav kvinner	21
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	36
Andre bev. fra Forskningsrådet	14,5	30	herav kvinner	16
Offentlig forvaltning	16,1	34	Antall ansatte med doktorgrad	15
Næringsliv	0,9	2	herav kvinner	4
Utlandet	4,4	9	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,42
Annet	0,6	1		
Sum driftsinntekter	47,6	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	47
Driftskostnader	46,1		Antall bøker	5
Driftsresultat (i % av inntekter)	1,5	3	Antall kapitler i bøker	63
Årsresultat	2,1			
Egenkapital	20,1	49		

<http://www.prio.no>

Institutt for fredsforskning (PRIO) har siden grunnleggelsen i 1959 stått sentralt i det internasjonale arbeidet med å gjøre fredsforskning til et viktig akademisk fagfelt. Personalet omfattet i 2005 totalt 115 personer. 31 forskere var ansatt på full tid ved PRIO, hvorav 5 med professorkompetanse (Forsker 1) og ytterligere 10 med doktorgrad. 9 doktorgradskandidater og 12 mastergradstudenter arbeidet med stipend fra og/eller arbeidsplass på PRIO.

Instituttet forsker særlig på:

- Årsaker til krigsutbrudd.
- Grunner til at kriger varer lenge.
- Betingelser for å skape varig fred etter at væpnede konflikter er avsluttet.

PRIO utgir de to tidsskriftene *Journal of Peace Research* og *Security Dialogue* og legger vekt på at forskerne utgir artikler i tidsskrifter med fagfelleevaluering. I 2005 utga PRIO-forskere 46 fagfellevurderte artikler i internasjonale og én i norske tidsskrifter, 5 monografier, 3 redigerte bøker, fem PRIO-rapporter og 35 kapitler i redigerte bøker. 13 masteroppgaver ble ferdigstilt av Mastergradsstudenter med stipend fra PRIO.

PRIO drev et omfattende informasjonsarbeid gjennom kurs, konferanser og seminarer og var engasjert i praktisk arbeid med dialog og informasjonsarbeid på Kypros. PRIOs bibliotek videreutviklet sin dekning av fredsforskning, demokrati, utenriks- og sikkerhetspolitikk,

nedrustnings- og miljøspørsmål. PRIOs årlige 6-ukers kurs i fredsforskning ble avviklet ved Den internasjonale sommerskolen på Universitetet i Oslo. PRIO støttet aktivt opp om nye undervisningstilbud innen freds- og konfliktstudier ved Universitetet i Tromsø og Universitetet i Oslo og inngikk et samarbeid med Stellenbosch University, Australian National University og Bjørknes om MA-studier i internasjonal politikk.

I 2005 var instituttets samlede omsetning 47,6 mill. kroner. Grunnbevilgningen fra Norges forskningsråd utgjorde 18% og de strategiske instituttprogrammene (SIP) 5% av inntektene. Til sammen utgjorde basisbevilgningen 23% av instituttets omsetning. PRIOs SFF utgjorde 21% av omsetningen. De øvrige inntektene kom fra mange ulike oppdragsgivere, som Utenriksdepartementet (30%), Forsvarsdepartementet og FN.

Forskningen ved PRIO var i 2005 gruppert i ett senter og tre programmer:

- Senter for borgerkrigsstudier – CSCW
- Sikkerhetsprogrammet
- Program for etikk, normer og identitet
- Program for konfliktløsning og fredsskapning

2005 var året da PRIO flyttet til nye kontorer i Hausmanns gate 7 på Oslos østkant. Instituttet er svært fornøyde, både med kontorene og med mottakelsen man har fått av husvert og ny nabo: Norges Røde Kors.

Høydepunkter

Religion ble for alvor en del av PRIOs dagsorden i 2005. Det begynte med en stor kartleggingskonferanse i februar ('mapping the terrain'), der ledende eksperter på religion og konflikt fra hele verden møttes. I august organiserte PRIO en dialogkonferanse med representanter for de tre "abrahamiske" religionene på Høsbjør ved Brumunddal, i samarbeid med the Catholic University of America. Deretter skrev instituttet en "state-of-the-art"-rapport om religion og fred for Utenriksdepartementet. I 2006 ble det fulgt opp med en ny dialogkonferanse i Roma og det ble tatt initiativ til et bokprosjekt om religion og militære styrker sammen med United Nations University (Tokyo). Betydningen av religion som drivkraft i konflikt – og i fred – har et styrket fokus både i forskningsprogrammet Etikk, normer og identitet og i Senter for borgerkrigsstudier.

Nicosia ble i 2005 det første stedet utenfor Oslo der PRIO har et selvstendig kontor. PRIO Cyprus Centre ble offisielt åpnet i september, i forbindelse med presentasjonen av en nyskapende undersøkelse om bosetterne og innvandrerne i Nord-Kypros. På tross av den frustrasjonen det har skapt at øya fortsatt er delt, har PRIO Cyprus Centre igangsatt en rekke nye prosjekter med deltakelse både av tyrkisk- og gresk-kyprioter, og i november organiserte PRIO den første årskonferansen på Kypros. Konferansen ble en suksess, og temaet var en sammenlikning av fredsbygging i 'delte samfunn' i ulike deler av verden.

Et viktig suksessmål for et forskningsinstitutt er at forskningsresultatene blir brukt og videreutviklet av andre. Dette skjedde for PRIOs vedkommende da Human Security Centre ved University of British Columbia i Kanada utga *Human Security Report 2005*. I likhet med rapporten fra FNs generalsekretærs "High-level Panel on Threats, Challenges and Change" *A more secure world: Our shared responsibility* fra desember 2004, bygger *Human Security Report 2005* i vesentlig grad på statistikk om fred og krig som er utviklet ved PRIO gjennom en årrekke i samarbeid med Uppsala Universitet, og på arbeid ved PRIOs Senter for

borgerkrigsstudier (CSCW). *Human Security Report* vakte stor oppmerksomhet i medier på verdensbasis. Forskere på PRIO arbeider ut fra flere ulike forståelser av begrepet "human security", og insituttets forskning på temaet benytter seg av ulike metoder. Debatter om "human security" er styrket og næret av en spesialutgave av PRIOs internasjonale tidsskrift *Security Dialogue* (sept. 04): *What is 'Human Security'?*

Institutt for samfunnsforskning (ISF)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	6,9	18	Årsverk totalt	52
SIP	1,9	5	herav kvinner	24
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	36
Andre bev. fra Forskningsrådet	11,1	28	herav kvinner	17
Offentlig forvaltning	15,5	40	Antall ansatte med doktorgrad	29
Næringsliv	1,9	5	herav kvinner	13
Utlandet	0,8	2	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,81
Annet	0,8	2		
Sum driftsinntekter	38,9	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	28
Driftskostnader	38,7		Antall bøker	12
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,2	1	Antall kapitler i bøker	34
Årsresultat	0,5			
Egenkapital	13,4	50		

<http://www.samfunnsforskning.no>

ISF har fire overordnede mål: (i) Være møteplass for grunnforskning og anvendt forskning. (ii) Ha en tverrfaglig forskningsprofil, slik at de sentrale samfunnsfagene er sterkt nok representert til å ha faglig bærekraft. (iii) Bidra til rekruttering til forskning og til kvalifisering og kompetanseheving. (iv) Formidle forskning og bidra til den allmenne samfunnsdebatt.

Forskningsfelt

I 2005 var 86 større og mindre prosjekter i arbeid, hovedsakelig innenfor fem hovedområder:

- *Syssetting og arbeidsvilkår*
Viktige temaer er lønnsdannelse og lønnsfordeling, mobilitet i interne og eksterne arbeidsmarkeder, evaluering av arbeidsmarkedspolitik og studier av arbeidsorganisasjoner.
- *Politikk, opinion og makt*
Studier av velgeratferd og partipreferanser, og samspillet mellom velgere og representanter. ISFs stortingsvalgundersøkelser går tilbake til 1957, undersøkelser av lokalvalgene fra 1995.
- *Kjønn og samfunn*
Feltet omfatter samfunnsendringer knyttet til kvinners stilling i arbeid og politikk: overganger mellom arbeid og familie, velferdsstatens yrker, opprykk og mobilitet i arbeidslivet.

- *Sivilsamfunn i endring*
Samspillet mellom det offentlige og det sivile samfunn, med hovedvekt på frivillige organisasjoner, ikke minst idrettsorganisasjoner. Omfatter også demokrati og endrede deltakelsesformer i frivillige organisasjoner.
- *Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner*
Med et komparativt siktemål fokuseres integrasjons- og marginaliseringsprosesser i Norge. «Det flerkulturelle Norge» studeres gjennom kulturmøter i arbeidsliv og i det sivile samfunn.

Resultater

- *Omfang på aktiviteten:* Det ble utført 51,5 årsverk, herav 36 forskerårsverk.
- *Oppdragsprofil:* Om lag halvparten av prosjektinntektene kom fra Norges forskningsråd, 37 prosent fra departementene, 3 prosent fra utenlandske kilder.
- *Publisering:* I alt 104 arbeider publisert: 12 bøker, 81 tidsskrift- og bokartikler, 22 rapporter.
- *Konferanser:* 29 papere og foredrag ved vitenskapelig konferanser, herav 21 på engelsk.
- *Kompetanseheving:* To forskere fikk opprykk fra forsker II til forsker I. (Vedtaket ble gjort i styret i februar 2006, men med virkning fra august 2004, da søknad ble innlevert.)
- *Redaksjonelt arbeid:* 21 forskere har vært aktive i redaksjonskomiteer for vitenskapelige tidsskrifter. 14 har vært konsulenter for 24 vitenskapelige tidsskrifter
- *Samarbeid med universitetene:* Fem forskere har vært professor II ved UiO, én amanuensis II ved NIH. To har hatt bistillingsberedninger ved andre forskningsinstitusjoner. ISF-forskere har sittet i 17 komiteer for doktorgrads- og stillingsbedømmelse. 20 har undervist ved universitet/høyskoler, 23 har hatt sensorarbeid og 12 har veiledet 25 doktorgradskandidater.
- *Utenlandske forskningsinstitusjoner:* 22 ISF-forskere hadde samarbeidsprosjekter med utlandet. 5 hadde forskningsopphold ved utenlandske universiteter.
- *Deltakelse i faglige styrever, råd og utvalg:* ISF-forskere har hatt 20 verv i vitenskapelige styrever og råd, herav 7 i Norges Forskningsråd, 13 oppgaver i styringsgrupper, 8 har vært konsulenter på prosjektsøknader, 10 har fylt 19 verv i internasjonale faglige organisasjoner.
- *Formidling:* ISFs hjemmeside er den viktigste formidlingskanalen. Rundt 750 besøk er registrert daglig. Instituttets forskere fikk trykt 40 kronikker/kommentarartikler i avisene, deltok i 151 innslag i radio og TV, og holdt 230 foredrag.

Høydepunkter

Høyesteretts historie

”Høyesterett dømmer i siste instans,” heter det i Grunnlovens §88. Gjennom hele sin historie har Høyesterett avgjort konkrete konflikter, men avgjørelsene har hatt betydning for norsk samfunnsutvikling. Når historikere har befattet seg med Høyesterett har imidlertid det overgripende temaet mest typisk vært Høyesterett som politisk organ, i tråd med Jens Arup Seips berømte formulering. Det har vært arbeidet lite med domstolen slik den er preget av skiftende rettsteoretiske strømninger, og sett som en viktig part i løpende diskusjon om rett, kultur og politikk. Den foreliggende fremstillingen av Høyesteretts historie peker ut over denne litt snevre oppfatningen av hva en slik historie

handler om. For å belyse Høyesteretts rolle i norsk samfunnsliv har dette prosjektet gått bredt ut, og festet blikket på skiftende tankeretninger og det særegne ved menneskene som har befolket institusjonen til enhver tid. Prosjektet er avsluttet med et bokverk i to bind, utgitt høsten 2005. Bind I: *Siste ord. Høyesterett i norsk historie 1814-1905*. Bind II: *Siste ord. Høyesterett i norsk historie 1905-1965*.

Barnefordeling, foreldreskap og barnas beste

Det er ingen selvfølge at samliv varer livet ut; en fjerdedel av barn i Norge bor nå sammen med bare den ene av foreldrene. De fleste foreldre ordner barnefordelingen gjennom private forhandlinger, mens noen konflikter blir brakt inn for rettsvesenet. Dette prosjektet beskriver avgjørelser om barnefordeling i Høyesterett og lagmannsretten på slutten av 1990-tallet. Et særpreg ved barnefordelingssaker er at det viktigste kriteriet som legges til grunn – barnets beste – i hovedsak er et skjønsspørsmål. Dermed er disse sakene spesielt egnet til å kaste lys over forholdet mellom rettspraksis og holdningsendringer i samfunnet. Synet på barnets beste er i flere henseender endret i løpet av en generasjon. Faktisk omsorgsinnsats forut for samlivsbruddet er blitt tonet ned, mens hensynet til stabilitet i barnets situasjon har fått større vekt. Hensynet til stabilitet er samtidig avhengig av barnets alder, og det endres etter hvert som barnet vokser opp. Vurderingene kompliseres også når en eller begge parter har inngått i nye familiedannelser. Det mest omstridte punktet gjelder hvilken vekt som tillegges barnets identifisering med forelderens av samme kjønn. Prosjektet er avsluttet med boken *Samlivsbrudd og barnefordeling*, utgitt våren 2005.

Norge og Sverige i det 20. århundre

I anledning 100-årsjubileet for unionsoppløsningen ble det satt i gang et prosjekt som skriver Norges og Sveriges historie parallelt fra 1814 til 2005. Prosjektet er delt i to: Første del tar opp begge land 1814-1905. Annen del, som har vært utført ved ISF, skriver den parallelle historien de siste hundre år. Et viktig perspektiv er å foreta en sammenliknende analyse av fremveksten av den samfunnsform som gjerne går under betegnelsen "Den skandinaviske modell". Finnes det en slik modell, og hva er det karakteristiske ved den? Den systematiske sammenlikningen kaster lys over dynamikken i utviklingen. Familiepolitikk, skole- og utdanningspolitikk, velferdsordninger, næringsliv og nasjonaløkonomiske særtrekk er blant de samfunnsområder som presenteres og analyseres. Utviklingen følges frem til sosialdemokratiets fullbyrdelse og lykkelige øyeblikk, og viser hvordan prosjektet nettopp da slår sprekker. I siste fase forvitrer den samlende visjonen, i Norge som i Sverige. Prosjektet munnet ut i bokverket *Sosialdemokratiets tidsalder. Norge og Sverige i det 20. århundre*, utgitt sommeren 2005.

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	16,5	24	Årsverk totalt	78
SIP	6,7	10	herav kvinner	46
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	67
Andre bev. fra Forskningsrådet	13,5	19	herav kvinner	40
Offentlig forvaltning	21,0	30	Antall ansatte med doktorgrad	34
Næringsliv	0,0	0	herav kvinner	19
Utlandet	1,6	2	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,51
Annet	10,0	14		
Sum driftsinntekter	69,2	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	38
Driftskostnader	69,0		Antall bøker	10
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,2	0	Antall kapitler i bøker	106
Årsresultat	4,7			
Egenkapital	10,5	27		

<http://www.nova.no>

NOVA har som formål å drive forskning og utviklingsarbeid som kan bidra til økt kunnskap om sosiale forhold og endringsprosesser. Instituttet skal fokusere på problemstillinger om livsløp, levekår og livskvalitet samt velferdssamfunnets tiltak og tjenester.

NOVA har et særlig ansvar for å utføre forskning om sosiale problem, offentlige tjenester og overføringsordninger. Instituttet skal forske på familien, barn, unge og oppvekstvilkårene deres. Videre skal instituttet drive forsknings- og utviklingsarbeid med særlig vekt på utsatte grupper og på ulike områder knyttet til barnevern, samt videreutvikle den gerontologiske forskningen. Instituttet legger i sin profil vekt på en bred sosialvitenskapelig tilnærming kombinert med et livsløpsperspektiv.

Forskningen ved NOVA var i 2005 organisert i forskningsgrupper (seks), strategiske instituttprogrammer (SIPer - fire) og strategiske instituttsatsinger (SISer, ni). Følgende SIPer var virksomme i 2005: SIP om barneforskning, SIP om sosialhjelp og fattigdom, SIP om funksjonshemming og SIP om forskningsbasert utviklingsarbeid. SIPene og SISene er ment å videreutvikle NOVAs kompetanse på kjerneområdene, samt bidra til at kompetanseprofilen tilpasses nye faglige utfordringer. SIPene er samtidig et uttrykk for instituttets satsing på tverrfaglige virksomhet.

Resultater

Det ble i 2005 utført 67 forskerårsverk. Kvinnelige forskere stod for 40 årsverk, menn for 27. Forskerstaben bestod ved utgangen av 2005 av 85 forskere. Av disse var 52 kvinner og 33 menn. Tre av de fast ansatte forskerne ved NOVA tok i løpet av året doktorgrad, mens to av medarbeiderne fikk tilkjent forsker I - kompetanse. Det var 102 prosjekter under arbeid i 2005.

Basisbevilgningen utgjorde i 2005 35 prosent av inntektene, mens oppdrag og andre inntekter stod for 65 prosent. Basisbevilgningen var på samme nivå som året før.

Publiseringsvirksomheten ved instituttet i året som gikk ligger på omtrent samme nivå som året før. Antallet artikler i tidsskrifter med referee (nasjonale og internasjonale) var på 38, og det ble utgitt 10 bøker på eksterne forlag samt 106 artikler i fagbøker, lærebøker, konferanserapporter og fagtidsskrifter.

NOVAs strategiske plan for 2002–2004 ble videreført til også å gjelde for 2005, og la grunnlaget for instituttets arbeid med retningslinjer for faglig utvikling, kompetanse og forskningsprofil. På styremøtet 8. desember 2005 vedtok styret NOVAs strategi for perioden 2006 – 2009. I tilknytning til arbeidet med å styrke den faglige virksomheten ble det sommeren 2005 nedsatt en arbeidsgruppe som skulle se på muligheter i forhold til en eventuell omorganisering av forskningsaktivitetene ved NOVA. Gruppen leverte sin innstilling desember 2005.

Internasjonale forskningsprosjekt og nettverksbygging er viktige satsingsområdeområder ved NOVA. En egen arbeidsgruppe har vært etablert med tanke på å foreslå tiltak for å styrke det internasjonale samarbeidet, samt øke andelen av internasjonale prosjektmidler. I løpet av året ble det lagt til rette for oppstart av en ny SIP om europeisk velferdspolitik, som forventes å være i full drift i løpet av 2006.

Høydepunkter

Morgendagens eldre - blir de annerledes?

Gjennom fjorten kapitler med bidrag fra NOVA-forskere knyttet til prosjektet NorLAG (Den norske studien om livsløp, aldring og generasjon) tar rapporten for seg spørsmål om nye generasjoner av eldre kan tenkes å bli annerledes enn dagens eldre er. Resultatene peker i retning av at morgendagens pleie- og omsorgstjenester vil møte brukere som er mindre beskjedne, stiller større krav og vil bestemme mer selv. De kan i noe større grad forventes å ha individualistiske verdier med vekt på personlige prestasjoner, nytelse og opplevelser, og de vil legge mindre vekt på tradisjonellistiske verdier som konformitet og beskjedenhet. Aldringen kan imidlertid, i den grad den medfører skrøpelighet og hjelpebehov, gjøre det vanskelig å leve opp til individualistiske verdier, og for noen kan det resultere i depresjon og passivitet.

Skilte gamle foreldre vil bli vanligere i fremtiden, og det kan være en risikofaktor for tilgangen til omsorg fra barna. Økningen i antall samboende synes det derimot å være liten grunn til å uroe seg over. Samboere får i dag like sterk følelsesmessig støtte fra svigerfamilien som gifte og gir like mye hjelp til partners foreldre. Tjenestene kan i framtiden få større avlastning fra 'moderne' menn som tar større del i huslige og sosiale oppgaver. Men samlet sett synes ikke nye kjønnsroller å få stor betydning for hjelp til gamle foreldre - verken i positiv eller negativ retning. Rapporten bygger på data fra NorLAG – studien, hvor utvalget består av 5600 personer i alderen 40–79 år.

Tatere og misjonen. Mangfold, makt og motstand

Temaet for doktorgradsavhandlingen er forholdet mellom tatere og Norsk Misjon blant hjemløse ("Misjonen"). Fokus er rettet mot forskjellige sammenhenger hvor makt og motstand utspilte seg i forhandlingene mellom tatere og Misjonen. Disse sammenhengene kan ses som ulike relasjoner som hver for seg ga ulike muligheter i forhandlingene mellom

partene. Dette studeres gjennom å rette søkelys på hva tater forhandlet med Misjonen om, hvem som forhandlet, under hvilke omstendigheter forhandlingene skjedde, hva forhandlingene førte til, og under hvilke betingelser forhandlingene ble revidert.

Avhandlingen kaster lys over klientrelasjoner som formes innenfor rammene av velferdspolitikkenes framvekst. Den synliggjør hvordan velferdsstaten streber etter normalisering for enhver pris, og de begrensninger dette gir i forhold til å inkludere utsatte grupper på et humant vis. Avhandlingen er basert på en kvalitativ gjennomgang av et utvalg saksdokumenter fra Misjonens klientarkiv (i hovedsak fra 1950- og 1960-tallet), samt intervjumateriale med personer med taterbakgrunn.

Bedre karakterer og mindre bråk

Prosjektet Læringsmiljø og pedagogisk analyse (LP-modellen) er gjennomført i 14 skoler i Norge over en periode på to og et halvt år. Elevene i prosjektskolene har forbedret sine skolefaglige prestasjoner i norsk, matematikk, engelsk og natur- og miljøfag tilsvarende 0,4 karakterer i gjennomsnitt sett i forhold til elevene i kontrollskolen. De har utviklet bedre sosiale ferdigheter enn elevene i kontrollskolene, og det er blitt mindre bråk og uro i undervisningen. Det er mindre konflikter mellom elevene og en klar nedgang i mobbing. Disse positive elevresultatene har en sammenheng med at lærerne framstår som tydeligere voksenpersoner med gode relasjoner til elevene. Lærerne oppfattes som autoriteter av elevene ved at de både har et nært forhold til elevene og god kontroll og struktur på undervisningen. Evalueringen viser at dette sammen med blant annet bruk av ros og oppmuntring og et nært samarbeid med hjemmet har bidratt til gode læringsmiljøer i skolene som elevene finner seg godt til rette i.

Evalueringen viser at når lærerne arbeider systematisk og kunnskapsbasert med sin egen praksis og gjennom det framstår som dyktige ledere i klasserommet, så har det en positiv innvirkning på elevenes faglige læring og sosiale utvikling. Norsk skoles utfordringer ser ut fra dette ikke ut til å være knyttet til f.eks. å etablere nye organisatoriske grupper, utvide skoletiden, gi leksehjelp eller sørge for mat på skolen. Lærernes grunnleggende kompetanse som yrkesutøver må først være på plass.

Norsk institutt for studier av forskning og utdanning – Senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	8,7	15	Årsverk totalt	75
SIP	3,7	6	herav kvinner	32
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	60
Andre bev. fra Forskningsrådet	16,7	29	herav kvinner	24
Offentlig forvaltning	17,9	31	Antall ansatte med doktorgrad	19
Næringsliv	2,0	4	herav kvinner	6
Utlandet	7,8	14	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,32
Annet	0,4	1		
Sum driftsinntekter	57,2	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	13
Driftskostnader	60,0		Antall bøker	8
Driftsresultat (i % av inntekter)	-2,8	-5	Antall kapitler i bøker	41
Årsresultat	-2,5			
Egenkapital	18,8	44		

<http://www.nifustep.no/>

NIFU STEP består av de tidligere forskningsinstituttene NIFU (Norsk institutt for studier av forskning og utdanning) og STEP (Senter for innovasjonsforskning) som ble slått sammen 1. mai 2004. I juridisk forstand er grunnlaget for det nye instituttet en videreføring av stiftelsen NIFU og det nye instituttet er underlagt stiftelsens vedtekter og styre.

NIFU STEPs kjernevirksomhet er studier av innovasjon, forskning og utdanning. Instituttet er et uavhengig forskningsinstitutt som utvikler og formidler statistikk og forskningsbasert kunnskap til nytte for beslutningstakere og samfunnsborgere. Instituttet skal fremme innsikt i hvordan kunnskap og kompetanse organiseres, utvikles, formidles og anvendes i samfunnet, nasjonalt som internasjonalt. Instituttet tilbyr handlingsorientert og beslutningsorientert forskning og kunnskap for oppdragsgivere i offentlig og privat sektor og konkurrerer om oppdrag nasjonalt og internasjonalt. Instituttet legger vekt på å være en konkurransedyktig bidragsyter til programforskningen i Norges forskningsråd og til internasjonale programmer.

Instituttets prosjekter faller stort sett innenfor følgende kjerneområder:

- FoU-statistikk, indikatorutvikling og ressursanalyser
- Utdannings-, forsknings- og innovasjonspolitiske studier
- Studier av forskning og innovasjon
- Studier av høyere utdanning
- Studier av grunnopplæring
- Studier av forholdet mellom utdanning og arbeid.

Den faglige aktiviteten har i 2005 omfattet programforskning, oppdragsforskning, egeninitiert teoriutviklende og kompetanseutviklende forskning, utredninger, evalueringer, statistikkproduksjon, utvikling av indikatorer og rådgiving. En betydelig del av NIFU STEPs

virksomhet reguleres gjennom avtale med Forskningsrådet. Avtalen er en del av Forskningsrådets arbeid med å styrke kunnskapsgrunnlaget for en framtidsrettet forsknings- og innovasjonspolitik. Instituttet skal utvikle, vedlikeholde, bearbeide, tolke og formidle statistikk og indikatorer som kan gi et godt og dekkende grunnlag for å forstå det samlede norske FoU- og innovasjonssystemet og den norske deltagelsen i europeisk og annet internasjonalt forskningssamarbeid. I tillegg til avtalen med Forskningsrådet har instituttet langsiktige intensjonsavtaler med Utdannings- og forskningsdepartementet om oppdrag knyttet til statistikk og studier av høyere utdanning. I 2005 hadde instituttet tre strategisk instituttprosjekter finansiert av Norges forskningsråd: *Høyere utdanning i relasjon til arbeidsmarkedet*, *Politikk for kunnskapssamfunnet* og *International comparative analysis of the restructuring of educational policy*.

Høydepunkter

Indikatorrapporten – Det norske forsknings- og innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer

Oversikter og analyser som viser omfanget av Norges innovasjonsvirksomhet og satsing på FoU sammenlignet med andre land gir et viktig grunnlag for forsknings- og innovasjonspolitikken i Norge, se den siste Forskningsmeldingen, Vilje til forskning. Indikatorrapporten gir en slik samlet oversikt over status og utvikling i utgifter og finansiering av forskning og utviklingsarbeid (FoU) og bygger på en rekke bidrag med omtale av de forskningsutførende sektorene, menneskelige ressurser, samarbeidsrelasjoner, publisering og sitering, patentering, nyetableringer og handelsbalanse. Rapporten inneholder også hovedresultater fra en kartlegging av befolkningens forhold til forskning, vitenskap og teknologi samt faktabokser med blant annet definisjoner, kort omtale av EUs rammeprogrammer og oversikt over virkemiddelapparatet. Indikatorrapporten for 2005 er den femte utgaven i en serie utgitt av Forskningsrådet. Rapporten viser at 27,3 mrd. kroner gikk til FoU i 2003. Per innbygger utgjør dette 6 000 kr og som andel av bruttonasjonalproduktet 1,75 prosent. For begge disse indikatorene er tallene for Norge lavest i Norden. Blant forskerne utgjorde kvinnene 29 prosent i 2003 – en svak økning siden 2001. I 2004 hadde mer enn halvparten av alle norske artikler i internasjonale tidsskrifter internasjonalt samforfatterskap. Av alle norsk registrerte foretak i 2003 hadde 25 prosent introdusert nye eller vesentlig forbedrede produkter eller prosesser i løpet av siste 3-årsperiode. Innenfor industrien var 38 prosent av foretakene innovative, mens bare 24 prosent var innovative i de tjenesteytende næringene. I 2003 har vi i Norge blitt mer positive i vårt syn på forskning og teknologisk utvikling enn i 1999 og da særlig på bioteknologi.

Forskning ved universitetene - rammebetingelser, relevans og resultater.

Boken samler et bredt og unikt datamateriale fra NIFU STEP mellom to permer. Ressursmessig har realverdien av utgiftene til universitetsforskning økt med omtrent 100 prosent de siste 20 årene, og få land bruker mer penger per innbygger på forskning i universitets- og høyskolesektoren enn Norge. Det har samtidig vært en vekst på 75 prosent i det totale antallet vitenskapelige stillinger. Antall professorer er tredoblet, og antall stipendiater er firedoblet. Totalt er forskerpersonalet markant mer kompetent enn for 20 år siden. Ser vi på tidsbruk, er det verdt å merke seg at den relative andelen av universitetspersonalets tid brukt til forskjellige aktiviteter som forskning, administrasjon m.v., har holdt seg meget stabil. Økningen i antall studenter har ikke ført til at personalet bruker mer av sin tid til undervisning og veiledning samlet sett. Gjennomsnittlig tidsandel til administrasjon var den samme i 2001 som i 1981, og det har vært en nedgang i antall forskere som oppgir at administrativ belastning skaper store problemer for deres forskning.

Andelen grunnforskning ved norske universiteter synes noe beskjeden sammenlignet med andre land, men har holdt seg nokså stabil siste 20 årene. Stadig flere har problemer med å klassifisere sine fagaktiviteter som enten grunnforskning, anvendt forskning eller utviklingsarbeid. Det har vært en økning i den eksterne finansieringen av forskning. Andelen midler fra næringslivet ligger omtrent på OECD-gjennomsnittet, selv om Norge har en relativt stor anvendt instituttsektor. Det er en positiv sammenheng mellom ekstern finansiering og antall vitenskapelige publikasjoner.

Det har vært en økning på 30 prosent i antall publikasjoner per ansatt de siste 20 årene, aller mest når det gjelder fagpublikasjoner på engelsk skrevet sammen med andre. Norske vitenskapelige artikler blir sitert litt over verdensgjennomsnittet, mens vi tidligere lå litt under. Syv prosent av universitetspersonalet oppgir at deres forskning har ledet til patenter, og en like stor andel at deres forskning har ledet til etablering av nye bedrifter. Det har vært en liten økning i antall populærvitenskapelige bidrag og en liten økning i hvor stor del av personalet som bidrar med dette. Til sist kan det nevnes at universitetspersonalet stadig er mer aktive på internasjonale arenaer - flere deltar internasjonalt, og de gjør det oftere.

Til tross for denne utviklingen er det en nokså utbredt bekymring for eller misnøye med universitetsforskningens tilstand og utvikling. Boken drøfter blant annet hvorfor slik pessimisme er utbredt i forskersamfunnet, når så mange indikatorer går i «riktig» retning.

PUBLIN – innovasjon i offentlig sektor

I 2005 avsluttet NIFU STEP det treårige arbeidet med PUBLIN, et forskningsprosjekt om innovasjon i offentlig sektor under EUs femte rammeprogram. NIFU STEP ledet prosjektet som hadde 10 deltakere fra 9 land: Norge, Israel, Nederland, Sverige, Slovakia, Spania, Irland, Litauen og Storbritannia.

PUBLIN tok utgangspunkt i en systemisk tilnærming til innovasjon, og ser på hva aktører i offentlig sektor gjør for å lære og innovere. Dette gjelder interne arbeidsforhold, men også samspillet med andre aktører i innovasjonssystemet, herunder kunnskapsinstitusjoner, offentlige og sivile organisasjoner og bedrifter. De generelle rammebetingelsene for innovasjon, herunder offentlige regelverk, organisering og kulturelle forhold ble også tatt med i betraktning.

PUBLIN tok utgangspunkt i en meget bred definisjon av innovasjon, nemlig å gjøre ting på nye måter i den hensikt å nå et bestemt mål. PUBLIN begrenset seg derfor ikke bare til anvendelse av ny teknologi eller ulike strategier for "effektivisering" og besparelser. Innovasjon, må etter disse forskernes mening, forstås som alle adferdsendringer som skal bidra til at samfunnet når overordnede mål for velferd og sosial rettferdighet.

Gjennom litteraturstudier, case studier og spørreundersøkelser kartla PUBLIN en rekke faktorer som bidrar til - eller hemmer - læring og innovasjon i offentlige institusjoner, og utviklet på dette grunnlag en rekke anbefalinger om hva offentlige institusjoner kan gjøre for å bedre egen innovasjonsevne. For mer informasjon og rapporter, se www.step.no/publin

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	14,9	27	Årsverk totalt	54
SIP	4,8	9	herav kvinner	20
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	35
Andre bev. fra Forskningsrådet	4,0	7	herav kvinner	9
Offentlig forvaltning	28,1	51	Antall ansatte med doktorgrad	14
Næringsliv	1,5	3	herav kvinner	1
Utlandet	0,7	1	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,40
Annet	1,0	2		
Sum driftsinntekter	55,0	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	30
Driftskostnader	53,6		Antall bøker	15
Driftsresultat (i % av inntekter)	1,4	3	Antall kapitler i bøker	42
Årsresultat	1,4			
Egenkapital	3,0	12		

<http://www.nupi.no/>

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (1959) har det todeltede formål å forske på og informere om internasjonale spørsmål. Virksomheten fokuserer delvis på forhold av interesse for norsk utenrikspolitikk, men også på generelle utviklingstrekk og utfordringer – globalt og regionalt – i internasjonal politikk og økonomi. NUPI tilstreber å balansere langsiktig grunnforskning og kompetanseutvikling med en mer kortsiktig utredningspreget virksomhet. Den langsiktige forskningsvirksomheten ses som en forutsetning for bedre anvendt forskning. Instituttet er en faglig uavhengig forskningsinstitusjon.

Instituttet er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Instituttets styre utnevnes av Kunnskapsdepartementet (KD). Om lag en tredel av virksomheten finansieres gjennom en basisbevilgning, resten gjennom offentlige og private oppdragsgivere, også utenlandske, og fra salg av instituttets publikasjoner.

NUPI har fire forskningsavdelinger og to mindre prosjektenheter i tillegg til informasjons- og administrasjonsavdelingene:

Avdelingen for internasjonal politikk har også i 2005 hatt som faglige satsingsområder to strategiske instituttprogrammer (SIP) – ett om hegemoni og global politisk orden (Hegemoni-SIPet) og et annet om europeisk og transatlantisk sikkerhet (Europa-SIPet). Forskningen innenfor hegemoniprogrammet omhandler militærmaktens rolle i moderne stater, hva som konstituerer det amerikanske militære hegemoni og hva det betyr. Innenfor Europa-SIPet studeres blant annet terrortrusselens betydning for utviklingen i forholdet over Atlanteren, for utviklingen i EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk og for videreutvikling av IP-teori generelt og sikkerhetskonseptet mer spesielt. FN-spørsmål – som FN-reform og integrerte operasjoner – er andre viktige sider ved denne avdelingens virksomhet.

Avdelingen for russlandsstudier – det største miljøet for russlandsforskning i Norge – har forskning på russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk som et hovedsatsingsfelt. Et annet er Russlands bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme. Implementeringen av internasjonale regimer i Russland – som internasjonale menneskerettighetsforpliktelser – er et tredje. Andre felter er nordområdestudier, Ukraina og kapasitetsbygging og forskning innenfor valgobservasjon.

Avdelingen for internasjonal økonomi har også i 2005 hatt internasjonal handel som et sentralt tema for forskningen. I så måte er studier av betydningen av faste kostnader ved eksport et sentralt felt. Det samme er spørsmålet om hvorvidt investeringer fra utlandet øker produktiviteten i lokal industri. Forskningsfunn viser at bedrifters investeringsvalg blir påvirket av i hvilken grad de kan dra nytte av teknologi som allerede eksisterer hos oppkjøpskandidater.

Forskningen innenfor *Avdelingen for utviklingsstudier* fokuserer på utviklingsspørsmål i sør og deres betydning for norsk utenrikspolitikk. Forskningen er konsentrert om to delvis overlappende temaer: bistand og forholdet stat–samfunn. Avdelingen utfører også risikoanalyser og landstudier i forbindelse med offentlige og private engasjementer i sør.

En mindre forskningsenhet – *Training for Peace (TfP)* – er et forsknings- og opplæringsprogram. Programmet bidrar til – praktisk og konseptuelt – lokal kompetanseheving på fagfeltet fredsoperasjoner i Afrika. Det ble i 2005 utvidet til å omfatte også Vest-Afrika. TfP-arbeidet har i 2005 vært konsentrert om prosesser knyttet til avvæpning, demobilisering og reintegrering i forbindelse med konfliktløsning. I *Prosjektgruppen for studier av Den persiske golf* forskes det særlig langs to hovedspor – etisk-normative aspekter ved utenlandske selskapers engasjementer i regionen rundt Persiabukta og regimestabilitet i området.

Høydepunkter

Arbeid for ikkespredning i vår tid

Gamle atomtrusler vedvarer, og nye stater så vel som ikke-statlige aktører har uttalte ambisjoner om å skaffe seg kjernevåpen. Samtidig har strategiene for å hindre spredning av slike våpen ikke vært mer sprikende på flere tiår. Ikkespredningsavtalen, som trådte i kraft i 1970, eroderer. Parallelt er en doktrine om forebyggende krigføring – forkjøpsangrep – i ferd med å få fotteste. Prosjektet *Halting Nuclear Proliferation in the 21st Century* analyserer dagens ikkespredningsstrategier for å identifisere deres styrke og svakheter, og – om mulig – å bygge bro mellom de høyst ulike tilnærmingene. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd.

Et sett av «cases», fra blant annet hvordan og hvorfor Libya oppga sine kjernevåpenplaner, via indisk-pakistanske kjernefysiske relasjoner og Iran-krisen, til tiltak for å hindre spredning av taktiske kjernevåpen og spaltbart våpenmateriale fra det tidligere Sovjetunionen, danner grunnlaget for analysen. Ledende internasjonale eksperter innen de respektive områdene bidrar til det høyaktuelle NUPI-prosjektet, som også tar for seg legale aspekter, historikk og trusselopplevelser. Funnene vil bli presentert i bokform i løpet av 2006.

Prosjektet har bidratt til betydelig nettverksbygging og til å opprettholde og forsterke NUPIs rolle i det internasjonale akademiske ikkespredningsmiljøet.

Tollettelser for hvem?

NUPI gjennomførte i 2005 en studie av Norges handelspolitikk overfor utviklingsland på oppdrag fra Utenriksdepartementet. Handelspolitikken overfor fattige land er regulert gjennom GSP – General System of Preferences. Dette systemet innebærer lavere tollsatser for de fleste fattige land enn det rike land møter, og helt tollfri adgang til norske markeder for de fattigste landene. Studien er et innspill i debatten om hvilken politikk Norge skal føre overfor fattige land.

I studien anbefales det at tollene for industrivarer blir fjernet helt og at u-landenes adgang til å selge landbruksvarer i Norge blir vesentlig utvidet. Selv om de fleste fattige land møter lavere tollsatser ved import til Norge enn rikere land for like varer, er de effektive handelshindrene for fattige land høye. Årsaken til dette er at Norge har høyere tollsatser for de varer som typisk eksporteres fra fattige land, enn det som er tilfellet for rike lands eksportvarer. Typiske eksempler på varer som møter høye tollsatser, er tekstilvarer og landbruksvarer. Det er vesentlig for norsk handelspolitikk overfor fattige land at de aller fattigste (MUL-landene) nyter tollfri adgang til det norske markedet. EU har en tilsvarende ordning med handelsfordel for de fattigste landene. Derfor er generelle tollettelser for alle med på å redusere verdien av de fattigste landenes tollfrihet. Det representerer et viktig politisk dilemma.

USA – hegemon eller imperium?

Hva er grunnlaget for USAs makt? Hvordan bidrar USA til å forme andre staters politikk? Ser vi konturene av en ny verdensorden, der USA styrer ved å alliere seg med ulike stater og aktører, og hvor statlig suverenitet blir redusert? Er det systematiske forskjeller mellom amerikansk politisk hegemoni, militært hegemoni og kulturelt hegemoni? Siden 2003 har NUPIs forskningsprogram *Hegemoni og global politisk orden* tatt for seg disse og andre spørsmål. Forskningen har vært teoridrevet og forsøker å kombinere ulike definisjoner av makt i analysen av amerikansk utenrikspolitikk og dens effekt på andre stater. Funntil nå tyder på at amerikansk militært hegemoni ikke er truet, og at USA i stor grad evner å forme andre staters militærstrategi og teknologi. Mange har hevdet at vi ser konturene av et amerikansk imperium. Forskningen tyder på at USA snarere er en hegemon hvis liberale politiske prosjekt bidrar til å relativisere, snarere enn å underminere, statlig suverenitet. Foreløpige funn viser også at – til tross for et overveldende amerikansk kulturelt hegemoni – så er hegemonen under press fra ulike former for anti-amerikanske holdninger i forskjellige deler av verden.

NTNU Samfunnsforskning AS

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	0,0	0	Årsverk totalt	41
SIP	0,0	0	herav kvinner	24
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	36
Andre bev. fra Forskningsrådet	12,4	28	herav kvinner	19
Offentlig forvaltning	10,8	24	Antall ansatte med doktorgrad	7
Næringsliv	9,1	21	herav kvinner	3
Utlandet	7,6	17	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,20
Annet	4,1	9		
Sum driftsinntekter	44,0	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	16
Driftskostnader	43,2		Antall bøker	2
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,8	2	Antall kapitler i bøker	7
Årsresultat	1,9			
Egenkapital	10,6	18		

<http://www.samfunn.ntnu.no>

NTNU Samfunnsforskning AS eies i sin helhet av NTNU. Instituttet arbeider med anvendt forskning og utvikling i samarbeid med NTNU, fortrinnsvis innenfor samfunnsvitenskapelige fagområder.

NTNU Samfunnsforskning AS hadde en omsetning på 43,9 mill. i 2005. Dette representerer en økning på 70 prosent i forhold til året før. Det ble gjennomført 41 årsverk, hvorav 35,5 forskerårsverk dette året. Ansatte ved NTNU utførte 1,1 av disse årsverkene gjennom bistillinger ved instituttet. Ved utgangen av 2005 hadde instituttet 76 ansatte totalt og 18 av disse var fast ansatte i hovedstilling.

Virksomheten organiseres i fagmiljøer med hver sin faglige leder. I 2005 var det meste av aktiviteten knyttet til følgende fagområder: Organisasjons- og innovasjonsforskning, velferd og idrett, barn og barnevern samt biologi og romforskning.

Organisasjonsforskning gjennomføres blant annet i fagmiljøet ved Studio Apertura. Avdelingen arbeider hovedsakelig med organisasjon og ledelse, sikkerhetsorganisering og distribuert arbeid. Studio Apertura gjennomfører blant annet en rekke prosjekter for STATOIL.

Studio Apertura arbeider også med *innovasjonsforskning*. FoU knyttet til entreprenørskap og innovasjon i bedrifter utføres ellers for en stor del i nært samarbeid med ansatte ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse ved NTNU.

Forskning om *barn og barnevern* utføres av forskere i Barnevernets utviklingssenter Midt-Norge (BUS) og gjennom Norsk senter for barneforskning (NOSEB). Sentrale forskningsområder for BUS Midt-Norge er barns rettigheter, atferdsproblemer blant barn og

unge samt lokal organisering av barnevernsarbeid. NOSEB arbeider med barns utvikling og barnets roller og vilkår i samfunnet. De har en utstrakt internasjonal aktivitet.

Idrettsforskning gjennomføres ved Senter for idrettsforskning. Senteret evaluerer blant annet virksomheten i MOT og arbeider med forskning knyttet til barn og unges fysiske aktivitet.

Velferdsforskning gjennomfører studier som belyser hva som skal til for å bygge ned funksjonshemmende barrierer i samfunnet. Hovedfokus for dette tverrfaglige forskningsmiljøet er å utvikle kunnskap som bidrar til likeverdige livs- og oppvekstvilkår for alle grupper i befolkningen.

Biologi- og romforskning gjennomføres ved Plantebiosenteret. I 2005 var aktiviteten særlig konsentrert om et omfattende internasjonalt prosjekt hvor instituttet bistår biologisk forskning ved en romstasjon.

Høydepunkter

Årsaksanalyse etter hendelse på Snorre A

Studio Apertura har arbeidet med flere prosjekter for STATOIL i løpet av de siste årene. Ett av prosjektene er en årsaksanalyse i etterkant av en gassutblåsning i 2004 på plattformen Snorre A. Det ble gjennomført en omfattende analyse basert på gjennomgang av dokumenter, intervjuer og spørreundersøkelse. Analysen viste entydig at de ulike avvikene som Petroleumstilsynet hadde påvist i forbindelse med utblåsningen hang sammen, og at de i stor grad kunne forklares ut fra et omfattende sett av bakenforliggende faktorer. Noen av disse forklaringsfaktorene er spesifikke, og kan føres tilbake til utviklingen av Snorre-organisasjonen over tid. Andre forhold er av mer generell karakter, og kan ha relevans også for andre enheter og innretninger. Dette gjelder i særlig grad noe av det som har å gjøre med tilgjengeligheten av den styrende dokumentasjonen og de operative ledernes arbeidssituasjon. Analysen inngår i grunnlaget for det videre arbeidet med sikkerhet på sokkelen.

Evaluering av MOT i ungdomsskolen

Senter for idrettsforskning har fra 2003 gjennomført landsdekkende årlige evalueringer av MOT i ungdomsskolen. I 2005 ble spørreskjema besvart av 5415 elever, fordelt på 35 skoler i 25 kommuner. MOT har omfattende og ambisiøse målsettinger for sitt arbeid: "*MOT skaper varmere og tryggere oppvekstmiljø, gjennom å styrke menneskers mot til å ta vare på seg selv og hverandre*". Organisasjonen har avtaler med over 100 kommuner. Elevene møter MOT ved at en informant besøker skolen med et standardisert program. Evalueringen viser at elevene forbinder MOT mest med at ungdom skal ta egne valg. Nesten like mange forbinder MOT med arbeid mot mobbing og arbeidet for at ungdom skal bry seg om andre. Det er også mange som forbinder MOT med arbeidet mot rusmidler. Elevene har et meget positivt forhold til MOT. Godt over halvparten mener at de er påvirket av MOT og nesten halvparten er svært enig i at MOT bidrar til et bedre miljø. Ved at undersøkelsen gjennomføres årlig, gir den ikke bare et godt evalueringsgrunnlag i forhold til MOT. Det er også et meget viktig datagrunnlag for å analysere hvordan ungdoms holdninger og atferd endres på kort og lang sikt.

Studie av foreldre med barn med atferdsvansker

Barnevernets utviklingssenter Midt-Norge har undersøkt foreldres erfaringer med, og opplevelsen av å bo sammen med et barn med atferdsvansker. Undersøkelsen er basert på intervjuer med 19 foreldre som har deltatt i Webster-Stratton programmet. Undersøkelsen er en brukerundersøkelse av foreldrenes opplevelser av Webster-Stratton programmet, og samtidig en studie av situasjonen til barn og foreldre både før, under og 1-2 år etter

behandlingen sett fra foreldrenes perspektiv. Studien har belyst hvor vanskelig det har vært for foreldre å takle tilværelsen med et barn med atferdsvansker i familien, og hvor lite systematisk hjelp de fleste har fått fra 1.linjetjenesten før de ble henvist til Webster-Stratton programmet. Foreldrene ga uttrykk for at de var fornøyde med programmet, og særlig med interaksjonen med andre foreldre som hadde samme type problemer. Mange foreldre lærte nyttige teknikker som hjalp dem til å håndtere barnet på en bedre måte. Foreldrene hadde varierende synspunkter på barnets fremtidsutsikter, men de fleste ønsket oppfølging og støtte. Prosjektrapporten ble publisert i januar 2005 og har blitt presentert muntlig både i Norge og internasjonalt.

Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	4,2	7	Årsverk totalt	57
SIP	2,8	4	herav kvinner	18
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	46
Andre bev. fra Forskningsrådet	32,9	52	herav kvinner	10
Offentlig forvaltning	4,8	8	Antall ansatte med doktorgrad	22
Næringsliv	10,4	16	herav kvinner	8
Utlandet	3,1	5	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,48
Annet	5,2	8		
Sum driftsinntekter	63,3	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	53
Driftskostnader	63,5		Antall bøker	6
Driftsresultat (i % av inntekter)	-0,1	0	Antall kapitler i bøker	20
Årsresultat	-0,6			
Egenkapital	3,7	13		

<http://www.snf.no/>

SNF utfører anvendt forskning med utgangspunkt i økonomisk-administrative fag. Virksomheten finansieres på prosjektbasis av Forskningsråd og oppdragsgivere i næringsliv og offentlig sektor.

Det faglige grunnlaget for forskningen i SNF er kompetansen i egen forskerstab og de nære kopleingene til fagmiljøene ved Norges Handelshøyskole (NHH) og Institutt for økonomi ved Universitetet i Bergen (UiB). Forskningsvirksomheten drives gjennom et aksjeselskap, Samfunns- og næringslivsforskning AS, med Stiftelsen SNF, NHH og UiB som eiere. Eierforholdet er organisert slik at NHH i strategisk sammenheng er selskapets hovedeier, med UiB som deleier.

Konseptet som ligger til grunn for den anvendte forskningen i SNF, er at SNF skal være en kunnskapsmessig brobygger mellom grunnforskningsmiljø i økonomisk-administrative fag og brukere av forskningsbasert kunnskap fra økonomisk-administrative fagområder. SNFs hovedoppgave er å bidra til synergi mellom den frie forskningen i den akademiske sektor og

anvendt forskning og forskningsbaserte utredninger i oppdragsmarkedet. Det betyr at SNF arbeider med sikte på:

- Å bringe de best funderte betraktningmåter som er nedfelt i teorier, modeller og metoder, til anvendelse på praktiske problemstillinger. Således kan SNF tilby høy faglig kvalitet i oppdragsforskningen og dermed bidra til å styrke grunnlaget for å treffe beslutninger hos dem som etterspør forskningsbasert kunnskap.
- Å tilføre ekstra ressurser til økonomisk-administrativ forskning ved at teorier, modeller og metoder fra disse fagområdene anvendes på praktiske problemstillinger. SNF skal gi muligheter for utfordrende forskningsoppgaver og forskerrekuttering, samt kontakt med internasjonale forskningsmiljø, og dermed bidra til å holde og videreutvikle kvaliteten i fagmiljøene som SNF baserer virksomheten sin på.

SNF har organisert sin virksomhet i 5 forskningsssentre, med hver sin forskningsledelse:

- Centre for Advanced Studies in Economics
- Senter for økonomisk politikk
- Senter for finansiell økonomi
- Senter for strategi og ledelse
- Senter for fiskeriøkonomi

SNF har sine forskningsmessige tyngdepunkt på områder som økonomisk politikk, deregulering og konkurranse, næringspolitikk, internasjonal økonomi, markedsanalyse, foretaksstrategi og internasjonalisering, samt økonomisk styring og skatt. Hovedsektorene for SNFs forskning er energi, industri, skipsfart, fisk, reiseliv, IKT og telekommunikasjon, samt offentlig tjenesteproduksjon.

Høydepunkter

Stor internasjonal fagkonferanse i energiøkonomi

SNF arrangerte i samarbeid med NHH og IAEE – Norge (Norwegian Association for Energy Economics) den europeiske IAEE-konferansen i Bergen 28.-30. august 2005. Dette er en stor internasjonal konferanse i energiøkonomi, som denne gangen hadde fokus på *European Energy Markets in Transition*. Konferansen samlet over 200 deltakere, hvorav de fleste fra utlandet. Ledende energiøkonomer fra alle kontinenter deltok. Foruten plenumsforelesninger ble det avholdt 28 sesjoner hvor 116 papers ble presentert og diskutert. Konferansen tydeliggjør og forsterker de gode relasjonene som energiøkonomer i Bergen har til ledende forskere og fagmiljø internasjonalt.

Kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget for store offentlige investeringer

Etter en anbudskonkurranse i 2004 er et konsortium som SNF inngår i, og som ledes av Det norske Veritas AS, valgt ut til å inngå en rammeavtale med Finansdepartementet. Avtalen ble undertegnet i 2005. Sammen med fire andre konsortier deltar SNF gjennom dette konsortiet i Regjeringens kvalitetssikringssystem vedrørende konseptvalg, styringsunderlag og kostnadsoverslag for store offentlige investeringer, dvs. investeringer på over 500 mill. kroner. SNFs bidrag i konsortiet knytter seg til å kvalitetssikre alternativvurderinger, kostnadsnytte betraktninger og usikkerhetsanalyser. Avtalen gjelder i første omgang ut 2006, med opsjoner på fornyelse som gjør at den kan vare ut 2010.

Fornytt forskningssamarbeid med Statoil

I 2005 inngikk SNF en ny avtale om forskningssamarbeid med Statoil. Avtalen gjelder for 3 år, og har et forskningsmessig utgangspunkt i to tema, *Økonomisk styring av komplekse*

prosessanlegg og Næringsutvikling rundt store industriallegg. Det første har sin basis i fagområdet bedriftsøkonomisk analyse, det andre i næringsklynger og innovasjonssystem. Fokus er på aktiviteter i nedstrøms petroleumsvirksomhet med utgangspunkt i anleggene på Mongstad. Statoil har valgt et tilsvarende utgangspunkt for forskningssamarbeid som drives parallelt, både i forhold til NTNU og UiB. Det er en ambisjon å bruke forskning innenfor alle disse avtalene til å utvikle samkvem og kontakt på tvers av fagmiljø og institusjoner, for derigjennom å styrke nytten og relevansen av den forskningsbaserte kunnskapen som utvikles og anvendes.

SINTEF Teknologi og samfunn

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	3,2	13	Årsverk totalt	29
SIP	0,0	0	herav kvinner	17
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	27
Andre bev. fra Forskningsrådet	7,5	31	herav kvinner	15
Offentlig forvaltning	6,7	28	Antall ansatte med doktorgrad	14
Næringsliv	6,2	26	herav kvinner	6
Utlandet	0,6	2	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,52
Annet	0,0	0		
Sum driftsinntekter	24,2	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	7
Driftskostnader	25,5		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	-1,3	-5	Antall kapitler i bøker	9
Årsresultat	-1,3			
Egenkapital				

<http://www.sintef.no>

Fra 0.09.2004 ble arbeidsforskningsmiljøene ved SINTEF organisert som en del av konsernområdet SINTEF Teknologi og samfunn. Konsernområdet besto av de to tidligere instituttene SINTEF Teknologiledelse og SINTEF Bygg og miljø. 2005 har vært preget av fusjonsprosessen mellom SINTEF teknologi og samfunn og Norges Byggforskningsinstitutt. Denne prosessen har Forskningsrådet aktivt støttet opp om. Fra 01.01 2006 ble SINTEF Byggforsk AS etablert. Dette betydde en ny restrukturering av SINTEF Teknologi og samfunn ved at de byggrelaterte avdelingene ble flyttet over til SINTEF Byggforsk. Dette betyr at SINTEF Teknologi og samfunn blir mer homogent sammensatt miljø med en tydeligere profil mot markedet.

SINTEF Teknologi og samfunn utfører FoU og rådgivning for næringsliv og offentlig sektor for å fremme verdiskaping, sikkerhet og miljø. Den helhetlige forståelsen av teknologi, økonomi og organisasjon gir generisk kompetanse rettet mot alle industrielle og tjenesteytende næringer, og bransjekompetanse mot samferdselssektoren. SINTEF Teknologi og samfunn er per 01.01. 2006 organisert i følgende forskningsavdelinger:

- IFIM – Institutt for industriellmiljøforskning
- Industriell økonomi
- International Operations
- Kunnskap og strategi
- Kunnskapsarbeid
- Logistikk
- Ny praksis
- Produkt og produksjon
- Produktivitet og prosjektledelse
- Sikkerhet og pålitelighet
- Smartere sammen
- Transportsikkerhet og –informatikk
- Veg- og transportplanlegging

I tillegg har SINTEF Teknologi og samfunn følgende rådgivings- og utviklingsselskap:

- SINTEF MRB (hovedkontor i Ålesund)
- SINTEF Polska (hovedkontor i Warszawa, Polen)
- MIR (hovedkontor i Skopje, Makedonia)

Arbeidsforskningsmiljøet i SINTEF, representert ved avdelingene IFIM og Ny praksis, har en rekke avdelinger innen samme konsernområde som arbeider med tilgrensende felt. Dette stimulerer til tverrfaglig samarbeid og kompetanseutveksling. Eksempler på slike tilgrensende felt er sikkerhetsforskningen ved Sikkerhet og pålitelighet, produksjons- og produktivitetsforskningen ved Produktivitet og prosjektledelse, forskning på strategiske prosesser ved Kunnskap og strategi og logistikkforskning ved Økonomi og logistikk.

IFIM, og etter hvert Ny praksis, har i alle år vært nært knyttet til sentrale endrings- og utviklingsprosesser i norsk arbeidsliv. Et eksempel på dette er departementets grunnbevilgning (mottatt fra 1978) som var ment som et ledd i å styrke forskningen på arbeidsliv og arbeidsmiljø i tilknytning til innføringen av Arbeidsmiljøloven. Den sterke profilen mot oppdragsforskning har ført til tette forbindelser til arbeidslivets parter. Dette har gjort at fagmiljøet i alle år har vært opptatt av et svært bredt spekter av problemstillinger i tilknytning til arbeid og arbeidsliv. De dominerende forskningstema har i alle år vært knyttet til arbeidsmiljø, arbeidsorganisering, medvirkning, likestilling, inkludering og demokrati. I de seinere årene har vi spesielt vært opptatt av å bringe fram kunnskap som øker forståelsen av de endringer som arbeidslivet står overfor. Dette gjelder alt fra endringer av politiske rammebetingelser, lovendringer og andre reguleringstiltak til fokus på et mangfoldig og inkluderende arbeidsliv. Miljøet har i en årrekke vært opptatt av forholdet mellom familieliv og arbeidsliv, og har i flere år vært et sentralt miljø når det gjelder forskning på innvandreres situasjon i arbeidslivet.

Med utgangspunkt i den lange forskningstradisjonen innenfor arbeidsforskning som IFIM representerer, er det blitt utviklet et relativt stort fagmiljø innen arbeidslivsforskning ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse ved NTNU. I hovedsak er det vitenskapelig ansatte ved fem institutter som har tette samarbeidsrelasjoner til IFIM og Ny praksis. Dette er instituttene for Psykologi, Sosiologi og statsvitenskap, Sosialantropologi, Økonomi og teknologiledelse og Sosialt arbeid og helsevitenskap. I stor grad er arbeidslivsforskningen ved disse instituttene bygd opp ved å rekruttere forskere fra SINTEF-miljøet. Samtidig bidrar NTNU med en solid nyrekruttering til arbeidslivsforskningen

gjennom sine master- og doktorgradsprogrammer. Her bidrar flere SINTEF-forskere med undervisning og veiledning.

Høydepunkter

Evaluering av skiftordning med 12-timers skift

Arbeidstidsordninger er et tema med økende aktualitet. IFIM gjennomfører en evaluering av en helkontinuerlig skiftordning ved Hydro Aluminium Sunndal der de ansatte i produksjonen arbeider 12 timers skift fredager, lørdager og søndager (mot 8 timers skift øvrige dager). De ansatte har ønsket en slik ordning for blant annet å få lengre friperioder. Arbeidstilsynet har gitt en midlertidig tillatelse og har initiert en ekstern faglig evaluering av ordningen, med særlig vekt på konsekvenser for helse og sikkerhet. I undersøkelsen tas det også høyde for at produksjonens organisering, personlige forutsetninger og forholdet jobb/privatliv kan ha betydning for helse og sikkerhet knyttet til lange skift. Prosjektet avsluttes i 2006.

Heftig og begeistret? En studie av individualisering, kundekontakt og grenseregulering i arbeidslivet

Mange ansatte opplever jobben som ambivalent eller tvetydig: den er spennende og utfordrende, men stressende og belastende på samme tid. Prosjektet har satt lys på grensesetting når arbeidet framstår som flytende, paradoksalt og ambivalent. Funnene viser at i kundeorienterte byråkratier blir den enkelte ansatte i økende grad ansvarlig for å finne løsninger i forhandlinger med kunder og brukere. Kjønnnsforståelser og kjønnssymbolikk er sentrale ingredienser i disse forhandlingene og har betydning for handlingsrom og arbeidsvilkår. To ulike fortellinger om servicearbeid ble avdekket: Betjeneren, som forbindes med enkelt, underordnet, feminint og seksualisert arbeid, og den profesjonelle, som knyttes til ekspertise, kompetanse, autoritet og myndighet. Prosjektet viser også individuelle og organisatoriske former for grensesetting, og hvordan fortellinger om "den vanskelige kunden" eller "servicehelten" kan fungere som kollektiv grensesetting. Det er utarbeidet en "kurspakke" med foredrag, illustrasjoner og annet materiale med tanke på bedring av arbeidsvilkår og økt forebygging av uhelse.

Prosjektet bygger på IFIMs tidligere forskning rundt helse i arbeidslivet, servicearbeid, kjønnskoding av arbeid, og omstillinger i arbeidslivet, og det har brukt både tallmateriale og dypdykk gjennom erfaringsbasert minnearbeid (ansattes egne hverdagshistorier).

eBee - Electricity Business enters eBusiness

Moderne nettförvaltning krever god kjennskap til eget nett. Dette er nødvendig for å investere riktig, og for effektiv gjennomføring av arbeidsoppgaver. For netteier betyr det å bruke de mulighetene nettinformasjonssystemene (NIS) gir. Norske nettselskaper har investert betydelige beløp i NIS. 100-150 mill er et vanlig kostnadsbilde for større nettselskaper, og det må derfor oppnås betydelige gevinster for å få uttelling for investeringene. Forholdet mellom NIS-system, informasjon og organisering av arbeid er blitt sett nærmere på i prosjektet *eBee* av forskere fra SINTEF Energiforskning og SINTEF Teknologi og samfunn.

En forutsetning for at IKT-systemer skal virke godt er at informasjonen i systemene er riktig. Uten god datakvalitet blir beslutninger tilsvarende dårlige og oppgaver løst tilsvarende lite effektivt. Tidligere erfaringer viser at god datakvalitet oppnås enklest ved at den som samler inn data vet hva data skal brukes til, eller selv er avhengig av data ved senere oppgaveløsninger. I enkle informasjonssituasjoner er dette en-til-en sammenheng. I moderne nettförvaltning er det et dilemma at disse rollene *ikke* er en-til-en: Data samles inn og brukes i

kompliserte organisatoriske relasjoner (bestiller-utfører, netteier-entreprenør, osv), og til forskjellige oppgaver (for eksempel arbeidsordrer, planlegging, investeringsbeslutning). Dette gjør utfordringene rundt datakvalitet vanskeligere enn for bransjer som har oppgaver mer integrert.

Forskningen har vist at følgende områder er kritiske for å oppnå effektiv nettdrift ved bruk av NIS:

- Holde fokus på data som er viktig
- Skape nærhet og forståelse mellom oppgaver og bruk av data
- Unngå organisatorisk treghet

Et NIS tilbyr muligheter for håndtering av store mengder data. Å opprettholde datakvalitet på store datamengder byr på store problemer, derfor er det veldig viktig å fokusere på nødvendigheten av data, og redusere omfanget der hvor det er mulig. Nettselskapene må gjøre kritiske vurderinger ut fra sine behov.

Det er nødvendig at de oppgaver som skal løses får støtte i relevant informasjon. Dette krever at data må være tilgjengelig og lagt til rette for å støtte arbeidsoppgavene. Dette vil bidra til bedre motivasjon for å holde data oppdatert av alle som bruker eller behandler data. Det skapes en tillit mellom system og brukere.

NIS gir betydelige muligheter for avanserte beslutninger. Samtidig ser man at arbeidet ikke organiseres i tråd med de muligheter som finnes, i stedet beholder man de samme organisatoriske strukturer/roller som gjør at gevinstene uteblir. På denne måten blir NIS bare et reserve- eller kontrollsystem og ikke et hovedsystem.

Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	22,7	65	Årsverk totalt	47
SIP	0,0	0	herav kvinner	30
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	35
Andre bev. fra Forskningsrådet	3,6	10	herav kvinner	20
Offentlig forvaltning	3,0	9	Antall ansatte med doktorgrad	10
Næringsliv	0,4	1	herav kvinner	7
Utlandet	3,1	9	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,29
Annet	2,2	6		
Sum driftsinntekter	34,9	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	17
Driftskostnader	35,0		Antall bøker	22
Driftsresultat (i % av inntekter)	-0,1	0	Antall kapitler i bøker	24
Årsresultat	-0,1			
Egenkapital	4,3	44		

<http://www.sifo.no>

Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). SIFOs styre oppnevnes av BLD og består av representanter fra forskningsmiljøer, forbrukerinstusjonene og SIFOs ansatte. Grunnbevilgningen mottas direkte fra departementet og suppleres med annen forskningsfinansiering og oppdragsinntekter.

SIFO har røtter tilbake til Statens forsøksvirksomhet i husstell som startet i 1939. Instituttet er i dag tverrfaglig med det faglige tyngdepunktet innen samfunnsfag, med vekt på sosiologi. Formålet er å drive forskning, utredning og testvirksomhet ut fra hensynet til forbrukernes stilling og rolle i samfunnet. Gjennom forskning og testvirksomhet skal SIFO legge grunnlaget for å utrede viktige forbrukerproblemer og konsekvenser av offentlige tiltak og markedets tilbud. Forbruksforskningen skal benyttes som grunnlag for å nå forbrukerpolitiske mål, for ivaretagelse av forbrukernes behov og i kunnskapsproduksjon som er viktig for innovasjon og utvikling av varer og tjenester.

Forbrukernes og husholdningenes hverdagsliv står sentralt. Forskningen berører både bruk av produkter og tjenester og de sosiale og kulturelle sammenhenger som forbruket inngår i. SIFO bidrar også med kunnskap om politikk og andre forhold som regulerer betingelsene for kjøp og bruk av varer og tjenester.

Den faglige virksomheten er organisert i tre faggrupper;

- Forbruk og økonomi
- Marked og politikk
- Teknologi og miljø (herunder produkttesting)

Innenfor temaområdet forbrukerøkonomi arbeider vi for det første med forbrukernes ressursdisposisjoner i et husholdsperspektiv. Gjennom arbeidet med standardbudsjett for forbruksutgifter har instituttet posisjonert seg som en helt sentral premissleverandør for aktører som arbeider med forbrukerøkonomiske problemstillinger innen politikk, forvaltning og privat næringsliv.

Ved å studere forbrukerne på så ulike arenaer og hvordan utsatte forbrukergrupper som gjeldsofre og økonomisk svakere stilte barnefamilier får endene til å møtes –får en stadig større innsikt i hvilke mekanismer som styrer forbrukernes prioriteringer og valg. På den ene siden kan varer og tjenester ses som kommunikasjonssymboler med en mening knyttet til seg. På den andre siden har forbruksvarer også et bruksaspekt og kan ses som redskaper som kan endre hverdagens tidsbruk og relasjonene mellom folk. Fritidsforbruket har sterk vekst og interesse også i forhold til fritidsforbrukets miljøkonsekvenser

Forbrukernes situasjon må studeres med utgangspunkt i det tilbudet og de valgene de stilles overfor. SIFO studerer ulike private og offentlige ordninger, strategier og oppfatninger som bidrar til å strukturere forbrukernes valg og forbrukspraksis. Ikke minst på matfeltet har SIFO arbeidet med de ovennevnte temaene. Utvalgte stikkord i så måte er matvarepriser, maktforhold, ny teknologi, valgmuligheter, trygg mat, tillit, økologisk mat, lokal mat, globalisering og internasjonalisering. Globaliseringen av handelen reiser nye problemstillinger, knyttet til sikkerhet, etikk og maktforhold. Instituttet ønsker å kaste lys over hvordan markedsaktører og forbrukere legger opp strategier for å forholde seg til disse nye utfordringene.

SIFO har også kompetanse på funksjonelle, sikkerhetsmessige og miljømessige egenskaper ved produkter og forbruk. Særlig vekt legges på de produktene som forbrukerne omgir seg med i hjemmet, som husholdsprodukter og tekstiler. Arbeidet innebærer å forstå hvordan produktene inngår i dagliglivet og hva slags problemer som kan oppstå, testing av produkter samt utvikling av metoder for gjennomføring av tester og vurderinger.

SIFO samarbeider med andre forskningsmiljøer både nasjonalt og internasjonalt og koordinerer og er involvert i en rekke EU-prosjekter på forskningsområdene matpolitikk og bærekraftig forbruk. I 2005 gjelder dette:

- Trust in Food (Social and Institutional conditions for the production of trust)
- TRUST (Food risk communication and consumers' trust in the food supply chain)
- Welfare Quality (Integration of animal welfare in the food quality chain: from public concern to improved welfare and transparent quality)
- EMUDE (Emerging user demands for sustainable solutions)
- SCORE (Sustainable Consumption Research Exchanges)

I 2005 har publiseringen, målt som antall vitenskapelige artikler per forsker, nådd et nivå på linje med andre samfunnsfaglige forskningsinstitutter. I tillegg er det publisert to doktoravhandlinger og et stort antall bokkapitler/artikler i bøker. SIFOs forskning har i 2005 vært svært synlig i nasjonale medier med over 2000 medieoppslag. Prosjektet 'Å sette pris på hylleplassen', om forholdet mellom dagligvarehandel og leverandørindustrien, skapte grunnlaget for en forbruker- og konkurransepolitisk debatt. Standardbudsjettet for forbruksutgifter ble trukket inn i fattigdomsdebatten, og forskning knyttet til kommersielt press og barn og unge som forbrukere har også fått mye oppmerksomhet. Det har også vært en klar økning i antall egenproduserte kronikker og artikler. I 2005 publiserte SIFOs forskere i alt 34 kronikker, de fleste i riksdekkende aviser som Aftenposten, Dagbladet, VG og Dagens Næringsliv samt i Forbrukerrapporten.

Høydepunkter

Norske middagsvaner/middagspraksis

Matvaner og ernæring har alltid stått sentralt i SIFOs virksomhet. I 2005 resulterte prosjektet "Kostvaner i etablerende hushold" som var finansiert av Norges forskningsråd, Program for helse og samfunn i en doktoravhandling. Annechen Bugge disputerte ved NTNU med avhandlingen *Middag : en sosiologisk analyse av den norske middagspraksis..* Avhandlingen fokuserer på middagen som et hverdagsritual. Den baserer seg på et bredt datagrunnlag, som blant annet omfatter surveyundersøkelser om den norske befolkningens spisevaner, på kvalitative intervjuer med kvinner fra en av Oslos drabantbyer og sentrale norske kokebøker. Middagsmåltidet er en sentral del av folks hverdagsliv. Over 90 prosent oppgir å ha spist middag sist hverdag. Måltidet har betydelige kulturelle, sosiale og emosjonelle potensialer. Det å utforme et middagsmønster er en komplisert praksis. Det involverer både hodet som en form for tankearbeid, hånden som en form for hånd-/rutinearbeid og hjertet som en form for kjærlighets-/ omsorgsarbeid.

Tre fremtredende tallerkenmodeller for en 'god middag' ble identifisert: Den *tradisjonelle* som har til hensikt å realisere verdier som nasjonal og familiær tilhørighet, den *trendy* som har til hensikt å demonstrere matkulturell kompetanse og klassesilhørighet, og den *terapeutiske* som har til hensikt å unngå sykdomstilstander og oppnå god helse. En middag er altså ikke god eller dårlig i seg selv, men i forhold til hvilke verdier den skal realisere. Slike

beskrivelser kan også sees på som argumenter for å styrke sin egen posisjon og praksis som familiens middagsforvalter.

Gjeld- og betalingsproblemer

Per Arne Tufte disputerte i september for graden dr. polit. ved Universitet i Oslo over temaet ”Levekår under gjeldsordning”. Denne avhandlingen er resultat av et doktorgradprosjekt under Velferdsprogrammet, finansiert av Norges forskningsråd. Gjeldsordningsloven gir skyldnerne med uoverkommelige gjeldsproblemer mulighet til å få slettet hele eller deler av gjelden, men før dette kan skje må skylderen i en femårsperiode nedbetale på gjelden og leve økonomisk stramt.

Avhandlingen undersøkte om forskjeller i individers oppfatninger om rimelige levekår under gjeldsordning reflekterer ulike rettferdighetsprinsipper eller kan knyttes til individenes sosiale posisjon. Analyse av kvantitative data viste at de som oppfatter problemene som selvforskyldte i større grad mener levekårene bør være strammere enn de som forklarer gjeldsproblemer med strukturelle forklaringer. I tillegg legger respondenter med høy utdanning og inntekt til grunn strengere levekårsnormer enn andre. Kvalitative fokusgruppeintervjuer viser at det først og fremst er størrelsen på utgifter til det sosiale liv man er uenige om. Middelklasseinformeranter er i større grad tilhengere av at skyldnere med gjeldsordning bør minimere disse utgiftene sammenliknet med arbeiderklasseinformeranter. Dette kan blant annet forklares med mer individualistiske verdiorienteringer og større opplevd sosial distanse til dem som har gjeldsproblemer.

Hylleplassavgifter i dagligvarehandelen

”Å sette pris på hylleplassen” er et post-doc prosjekt finansiert av Norges forskningsråd som studerer konkurranse- og forbrukermessige effekter av hylleplassavgifter i norsk dagligvarehandel. Hylleplassavgifter og andre former for fellesmarkedsføring er sentrale begreper for å forstå hvordan norsk dagligvarehandel fungerer, men hylleplassavgifter er et ømfintlig tema for både industrien og detaljistene. Det handler om forretningshemmeligheter, og åpenhet er ikke en selvfølge. Hylleplassavgifter betyr at leverandører må betale for å få adgang til butikkhyllene – et tema som er meget omstridt i internasjonal faglitteratur og konkurransepolitikk. Forsvarerne hevder at slike avgifter fremmer effektiv bruk av hylleplassen og styrker konkurransen, mens skeptikerne peker på at høye adgangsavgifter diskriminerer mindre bedrifter, reduserer valgfriheten og undergraver priskonkurransen. Foreløpige beregninger viser at leverandørenes utgifter til fellesmarkedsføring i sum utgjør ca. 1 mrd. kroner og at dette er viktige inntekter for dagligvarekjedene. Videre synes fellesmarkedsføring å være et viktig instrument for å skjule bonuser fra leverandør til kjede. Det er vanskelig å fastslå om disse ordningene er i strid med konkurransepolitiske målsettinger. Analysen viser imidlertid at effektivitetsargumentene ikke kan tas som gitte, og at de konkurransehindrende effektene må tillegges vesentlig vekt i en norsk kontekst. På generelt grunnlag mener vi at det er åpenbare farer med den måten fellesmarkedsføring praktiseres på, særlig ved at disse ordningene kan begrense vareutvalget, fordyre varene og generelt virke dempende på konkurransen.

Offentliggjøringen av disse resultatene førte til en omfattende offentlig debatt i media og Konkurransetilsynets initiativ til nærmere granskning av ordningene synes betimelig.

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	28,1	86	Årsverk totalt	36
SIP	0,0	0	herav kvinner	24
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	30
Andre bev. fra Forskningsrådet	1,5	5	herav kvinner	20
Offentlig forvaltning	2,7	8	Antall ansatte med doktorgrad	8
Næringsliv	0,0	0	herav kvinner	6
Utlandet	0,2	1	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,27
Annet	0,1	0		
Sum driftsinntekter	32,6	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	22
Driftskostnader	32,3		Antall bøker	3
Driftsresultat (i % av inntekter)	0,4	1	Antall kapitler i bøker	6
Årsresultat	0,4			
Egenkapital				

<http://www.sirus.no>

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) ble opprettet fra 1. januar 2001 ved en sammenslåing av Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA) og dokumentasjonsseksjonen og biblioteket i Rusmiddeldirektoratet. SIRUS har som formål å utføre og formidle forskning og dokumentasjon omkring rusmiddelspørsmål, med særlig vekt på samfunnsvitenskapelige problemstillinger. Instituttet skal spesielt arbeide for å belyse de problemer bruken av rusmidler gir opphav til, problemenes årsaker og hvordan de skal kunne løses eller reduseres gjennom offentlig og privat innsats. Instituttet er Norges kontaktpunkt for Det europeiske narkotikaovervåkningssenter i Lisboa, EMCDDA. Instituttet har også et nasjonalt biblioteksansvar på rusmiddelfeltet. I forbindelse med reorganiseringen av den statlige helse- og sosialforvaltningen fra 1. januar 2002 ble instituttet tillagt ytterligere oppgaver ved at en gruppe tobakksforskere ble overført fra Folkehelse. Etter dette omfatter virksomheten så vel alkohol og narkotika, som tobakk.

Hovedmålene for virksomheten er:

- Drive forskning av faglig høy kvalitet på rusmiddelfeltet og tilstøtende områder
- Fremskaffe relevant dokumentasjon på området
- Formidle eksisterende kunnskap til viktige brukergrupper

Instituttet er en selvstendig institusjon, inntil 31.12.06 under Sosial- og helsedepartementet, men fra da av overført til Helse- og omsorgsdepartementet. Instituttet ledes av en direktør ansatt på åremål. Det hadde fram til 01.01.05 et styre, men dette ble fra samme dato avløst av et fagråd på åtte medlemmer med personlige varamedlemmer. Fagrådet er oppnevnt av Sosial- og helsedepartementet. Ved sammensetningen av fagrådet skal det legges vekt på en balanse mellom brukere og forskere med innsikt i instituttets arbeidsområde. To av medlemmene oppnevnes etter forslag fra instituttets ansatte. Dessuten møter direktøren og forskningssjefen i fagrådets møter uten stemmerett. Administrasjonssjefen er fagrådets sekretær.

Det ble i 2005 utført 36 årsverk ved instituttet. Av dette var 22,75 forskerårsverk, 7,25 årsverk knyttet til dokumentasjons-/EMCDDA-/biblioteksfunksjonen, og 6 årsverk knyttet til administrasjon.

SIRUSs forskningsfelt er delt i følgende fem hovedområder (Antall prosjekter innen hvert område i 2005 er angitt i parentes):

- Rusmiddelmarkedet (7 prosjekter)
- Rusmiddelbruk og rusmiddelkultur (24 prosjekter)
- Forebyggende tiltak (11 prosjekter)
- Konsekvenser av rusmiddelbruk (7 prosjekter)
- Behandling og omsorg (7 prosjekter)

Det var i gang 56 ulike forskningsprosjekter ved SIRUS i 2005. Av disse er 21 prosjekter nye, mens 19 prosjekter ble avsluttet i 2005.

Instituttets medarbeidere har i alt publisert 81 arbeider i 2005. Av disse er 47 klassifisert som vitenskapelige arbeider, hvorav 26 er publisert i internasjonale tidsskrifter eller bøker. 27 arbeider er av mer populær karakter. 7 publikasjoner knytter seg til dokumentasjon, hvorav to bare er publisert på nettet.

Høydepunkter

Narkotikamarkedet i Oslo

Formålet med prosjektet er å studere det illegale narkotikamarkedet generelt og heroinmarkedet i Oslo spesielt. En første målsetting har vært å øke kunnskapen om rusmiddelbruken, finansiering og betalingsmåter hos den enkelte misbruker, så vel som priser og nyrekruttering og se disse faktorene over tid og i forhold til endring i kontrollpolitiske tiltak. Spørsmål av interesse er bl.a. hvilke virkninger det betydelige prisfallet på heroin har hatt for bruken av heroin og andre narkotiske stoffer, for kriminalitet, nyrekruttering og "avgang" fra markedet. Det er herunder blitt arbeidet med å estimere priselastisitet for heroin. Data er innhentet kontinuerlig siden 1993 ved intervjuing av sprøytemisbrukere (n=3800), gjennom offentlig statistikk og gjennom skjemaer fylt ut av Narkotikapolitiet i Oslo.

Sprøytemisbrukerne blir stadig eldre, og mange flere enn tidligere debuterer nå med sprøyter etter at de har fylt 30 år. Gjennomsnittlig debutalder har steget med nesten 10 år når man sammenligner de som debuterte på 1970-tallet med dem som har debutert siden 1995. Det store fallet i prisen på heroin og amfetamin har fått konsekvenser både for stoffbruken og hvor mye penger sprøytemisbrukerne bruker på stoff. Det gjennomsnittlige forbruket av heroin er mer enn fordoblet i undersøkelsesperioden, og også forbruket av amfetamin har økt. En fant store variasjoner i brukerdosenes størrelse, både over tid og mellom personer innenfor samme tidsrom. Kvinnelige misbrukere brukte signifikant mer heroin enn mannlige, og de rapporterte også om høyere inntekt. Det var store forskjeller i hvordan menn og kvinner skaffet seg penger, men begge kjønn oppga mindre bruk av illegale finansieringskilder som vinningskriminalitet og stoffsalg i 2004 enn i 1993. Samlet månedsinntekt falt fra et gjennomsnitt på 43 000 for årene 1993-1995 til 27 700 for årene 2000-2004.

Alkoholkonsum blant 1. generasjons nordmenn med ulik etnisk/religiøs bakgrunn

Spørsmålet som ønskes belyst er om, og i hvilken grad, 1. generasjons norsk ungdom (2. generasjon innvandrerdøtre) tilpasser seg en norsk "drikkekultur", og om det eventuelt også skjer en "tilpasning" av drikkevaner blant ungdom med norsk familiebakgrunn i miljøer med stort innslag av ungdom med annen etnisk/religiøs bakgrunn hos foreldrene. Det benyttes data fra Ung-HUBRO, ungdomsdelen av Helseundersøkelsen i Oslo 2000/2001.

Ungdom med innvandrerbakgrunn fra land med tørr alkoholkultur rapporterer om en tilpasning til norske alkoholvaner. Det vil ta varierende tid, avhengig av landbakgrunn, om eller når ungdom med slik bakgrunn når et "norsk" nivå. Ungdom med norsk bakgrunn rapporterer om lavere hyppighet av alkoholbruk og beruselse i områder med en stor andel ungdom med muslimsk bakgrunn. Dette gjelder selv når man tar hensyn til forskjeller i alkoholbruk for ulike sosioøkonomisk status målt ved foreldreinntekt, samt for andre bakgrunnsvariable.

Røyking blant norske 9. og 10. klassinger

Prosjektet har tre formål. For det første å skape innsikt i prosessene som styrer ulike typer av røykebeslutninger blant norske 9. klassinger. Til dette formål er blant annet teorien om planlagt atferd anvendt. En tankegang er at røykere og ikke-røykere har stereotype oppfatninger av hverandre og at det er med å skape de sosiale bildene av røykere og ikke-røykere, og at de sosiale bildene i sin tur påvirker de unges handlinger. For det andre studeres effekten av det forebyggende programmet VærRøykFri (VRF). Vekten er lagt på å studere de mellomliggende, sosial-kognitive prosessene, dvs. det som skjer mellom intervensjon og eventuell atferdsendring. For det tredje skal prosjektet belyse endringer over tid i røykeatferd og underliggende sosial-kognitive prosesser.

Undersøkelsen er longitudinell og basert på spørreskjema til 816 ungdomsskoler i november 2000 og november 2001. En elev fra hver 9. klasse ble trukket ut og det utgjorde ca. 2500 elever på begge tidspunkt. Svarprosenten var 85% i 2000 og 82% i 2001. Ved hjelp av kodesystem er det mulig å identifisere de enkelte elevene slik at analysene kan foregå både på individ- og aggregat-nivå. Ca. halvparten av klassene har deltatt i VærRøykFri og resten har ikke har deltatt, noe som muliggjør en sammenligning av de to gruppene på sentrale variable.

Studier av sosiale bilder og røyking viser at det er mulig å identifisere flere dimensjoner og at vurderingen av disse varierer om en er daglig-, av-og-til-røyker eller ikke-røyker. De sosiale bildene endrer seg også over tid, for eksempel hvis en begynner å røyke. En fant at de som deltok i VRF i mindre grad begynte å røyke i løpet av neste året enn de som ikke deltok. Andre faktorer som bidro til at man ikke begynte å røyke var: opplevelse av kontroll, røyking blant andre familiemedlemmer, drikking av alkohol og opplevd røykepress. En fant også at ungdommer som hadde lagt konkrete planer om hvordan de skulle redusere røykingen, lyktes i større grad enn dem som ikke hadde slike planer. En sterk identitet som røyker reduserte derimot sjansene for å lykkes.

Transportøkonomisk institutt (TØI)

Nøkkeltall 2005

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	7,3	9	Årsverk totalt	77
SIP	4,9	6	herav kvinner	27
Andre generelle midler	0,0	0	Årsverk forskere totalt	57
Andre bev. fra Forskningsrådet	8,7	11	herav kvinner	16
Offentlig forvaltning	34,7	44	Antall ansatte med doktorgrad	15
Næringsliv	5,9	8	herav kvinner	6
Utlandet	15,4	20	Ansatte med dr.grad per forskerårsverk	0,26
Annet	1,9	2		
Sum driftsinntekter	78,6	100	Faglig produksjon	
			Antall artikler med referee	16
Driftskostnader	79,1		Antall bøker	0
Driftsresultat (i % av inntekter)	-0,5	-1	Antall kapitler i bøker	27
Årsresultat	12,9			
Egenkapital	53,7	56		

<http://www.toi.no>

TØIs skal produsere og formidle forskningsbasert og beslutningsrelatert kunnskap om transportsektorens virkeområde og samspill med samfunnet for øvrig. Instituttet skal bidra til at beslutninger på transportområdet tas på grunnlag av forskningsbasert kunnskap. Instituttet utfører også oppgaver av mer utredningsmessig karakter, men legger vekt på å ha et sterkt og økende fokus på den forskningsmessige delen av virksomheten. Internasjonalisering er viktig som et ledd i kvalitetssikring og kompetanseutvikling.

For å sikre at kunnskapen som frambringes blir tatt i bruk gjennomføres en aktiv formidling overfor brukere og media. Tidsskriftet Samferdsel, som instituttet gir ut, er en viktig formidlingskanal. Instituttet satser også på en bred kontakt med universitets- og høyskolesektoren nasjonalt og internasjonalt. I 2005 har instituttet sammen med flere andre institutter og universitetsenheter arbeidet med å utvikle et felles fagprogram (SACRE) for det nye Forskningsssenteret for miljø og samfunn (CIENS), som i 2006 flytter inn i et nytt bygg i Forskningsparken ved UiO. Det nye senteret heter på engelsk Oslo Centre for Interdisciplinary Environmental and Social Research.

Instituttet er organisert i fire fagavdelinger med fokus på:

- Persontransport
- Sikkerhet og miljø
- Transportanalyser og regionale studier
- Transportøkonomi, næringstransport og logistikk

Aktiviteten var i 2005 inndelt i 12 tematiske program ledet av en forskningsleder. Åtte Strategiske instituttprogram (SIPer) var knyttet til de tematiske programmene. SIPene er sammen med grunnbevilgningen avgjørende for at instituttet kan sikre en forsvarlig kvalitet og oppfylle kravene til vitenskaplige arbeidsformer og publisering innenfor sine fokusområder.

TØI har gjennom flere år hatt en omfattende prosjektaktivitet innenfor EUs rammeprogrammer, og har hatt en tilslagsprosent langt over snittet for de norske samfunnsfaglige instituttene. I 2005 hadde instituttet aktivitet på 15 prosjekter fra EUs 5. og 6. rammeprogram I tillegg har TØI deltatt i 4 prosjekter under EUs INTERREG - programmer og 3 prosjekter fra DG TREN. I løpet av 2005 var instituttet med i 6 konsortier som leverte prosjektsøknader til EUs 6. rammeprogram. Evalueringene av disse søknadene er ennå ikke avsluttet.

Høydepunkter

Logistikkostnader og CO₂ -utslipp ved returtransport av drikkevareemballasje

En overgang fra gjenfyllbar til gjenvinnbar drikkevareemballasje gir reduserte logistikkostnader og miljømessige gevinster. Dette viser prosjektet som har studert logistikksystemet for returtransport av forskjellige typer drikkevareemballasje. Logistikkaktiviteter og kostnader knyttet til returlogistikk av forskjellige typer drikkevareemballasje er studert hos de store dagligvaregrupperingene, produsenter av drikkevarer og Norsk Resirk. Resultatene viser at logistikkostnadene ved returtransport av gjenfyllbare flasker er svært høy og diskriminerer drikkevareprodusenter og produsenter i distriktene. Ved en 100 % overgang fra gjenfyllbar til gjenvinnbar drikkevareemballasje mer enn halveres logistikkostnadene samtidig som CO₂-utslippene reduseres med 43 %. Kostnadene ved returlogistikk av alle typer drikkevareemballasje er høyest i Nord-Norge og lavest på Østlandet.

Ny rutestruktur gir innsparing og like godt skystilbud

Hvordan kan fylker oppnå et mest mulig samfunns effektivt kollektivtilbud, gitt en redusert tilskuddsramme? Skoleskyss er kostnadsdrivende, og tar midler fra øvrig kollektivtransport. Utfordringen ligger derfor i å effektivisere skoleskyssen. I et prosjekt for Oppland fylkeskommune så TØI på det ordinære kollektivtilbudet sammen med den lovpålagte skoleskyssen: Hvordan kan dette organiseres bedre for å få et bedre tilbud for både skolebarn og andre, når tilskuddet reduseres? Problemet ble løst ved at all skoleskyss i regionen ble sett i sammenheng. Skoleskyssen kan effektiviseres ved at skolestarttidspunktene spres, slik at behovet for skoleskyss fordeles ut over dagen. Behovet for busser blir da mindre, fordi oppmøtetidspunkt for skolestart er avgjørende for vognkapasiteten. For å få til dette må fylke, kommuner og skoler samarbeide.

Virtuell og fysisk mobilitet i hverdagslivets organisering

Utviklingen av "nye" familiestrukturer sammen med differensiering og spredning av daglige aktiviteter har skapt behov for flere og mer fleksible måter å kommunisere på. Dette gjelder både for å koordinere samspillet mellom familiemedlemmer som er tidsmessig spredt, og mellom foreldre og barn som ikke bor sammen. Prosjektet *Virtuell og fysisk mobilitet i hverdagslivets organisering*, finansiert av NFR og utført av TØI og TelenorFoU, viser at bilen og mobiltelefonen har fått en sentral plass i barnefamiliers hverdagsliv. Dette gjelder både praktisk koordinering og vedlikehold av emosjonelle relasjoner. Bilen utvider den geografiske sfæren, og mobilen gir mulighet for koordinering av samvær innenfor denne sfæren. Der hvor bilen betyr at vi kan delta i aktiviteter innenfor et større område, styrer mobiltelefonen våre bevegelser. Der hvor mobiltelefonen betyr at vi aldri er utenfor rekkevidde, og til enhver tid kan kreves i aksjon eller bevegelse, gir bilen oss denne mobiliteten. Studien baserer seg på en dybdeundersøkelse av 25 familier og en landsomfattende spørreundersøkelse med ca 2000 foreldre.

Oversikt over strategiske instituttprogram (SIP) i 2005

Institutt:	Prosjekttittel:
Agderforskning	Forestillinger om ruralitet i norsk regional- og distriktpolitikk
Møreforskning	Økt verdiskapning av marine ressurser gjennom utnyttelse av ny teknologi.
Møreforskning	Kommunikativ planlegging og utvikling
Nordlandsforskning	Nye forutsetninger for lokal utvikling - Kommunenes legitimitet?
Nordlandsforskning	Strategisk entreprenørskap - nyskappingsprosesser i regionalt næringsliv
Nord-Trøndelagsforskning	Mennesket, nettverket og stedets betydning for innovasjon
Norut NIBR Finnmark	Verkemiddel i regional utvikling
NORUT Samfunn	Building competence for multidisciplinary research on natural resource management
Rogalandsforskning Samf.	Strategiutvikling og radikale endringsprosesser
Rogalandsforskning Samf.	Innenrikspolitikken internasjonalsisering. Politikktutforming i møtet mellom folkevalgte, forvaltning og organiserte interesser
Telemarforskning -Bø	Trademark Telemark. SIP om kulturøkonomien og nye potensial for natur- og kulturbasert næringsutvikling i Telemark
Telemarksforskn. Notodden	Språkdidaktikk
Vestlandforskning	E-handel og IKT-basert samarbeid. Distriktsbaserte SMB i det globale nettverksamfunnet
Østfoldforskning	Hvilke virksomhetsinterne mekanismer og prosesser påvirker de totale miljøbelastningene i samfunnet
Østlandforskning	Kulturnæringer og kulturbasert regional utvikling
ISF	Internasjonalsisering, migrasjon og medborgerskap i flerkulturelle samfunn. Rettigheter, normer og interessekalkulering
ISF	Eierskap: utfordringer til eierrollen i en moderne økonomi
Fafo	Innvandring, kvalifisering og et rommelig arbeidsliv
Fafo	Arbeids- og bedriftsvandringer etter EU-utvidelsen
NIFU STEP	Høyere utdanning og relasjonen til arbeidsmarkedet
NIFU STEP	From conservative to pragmatic modernization of education? International comparative analysis of the restructuring of educational policy
	Politikk for kunnskapssamfunnet

NIFU STEP

FNI og CICERO FNI og NUPI	Key actors and the climate regime: Lessons and future options Implementering av Russlands internasjonale forpliktelser - menneskerettigheter og miljø
FNI FNI	Effektivisering av FNs rolle i internasjonalt miljøsamarbeid Internasjonalt arktisk samarbeid - premisser for norsk nærområdepartikk
FNI	EU enlargement and Norway - challenges to the effectiveness of energy and the environmental policy
PRIO	The Missing Peace: Conflict Resolution and Peace building in the Middle East
PRIO	Arms Against a Sea of Troubles: Ethics and the New trends in Military Intervention
NUPI NUPI	Hegemoni og global politisk orden European Foreign and Security Policies in the Age of International Terrorism
PRIO	Looking Outward: The Quest for a European Security Identity
ARENA	Political transformation and democratic governance in Europe
AFI	Dynamiske organisasjonsformer i et kunnskapsbasert arbeidsliv
SNF	Regionale næringer i en global økonomi
TØI	Transport og næringsøkonomisk utvikling
TØI	Strategiske analyser av helhetlig virkemiddelbruk
TØI	Reisevaner - forståelsesrammer for framtidig reiseatferd
TØI TØI	Styringsutfordringer i samferdselspolitikken Metodiske utfordringer knyttet til verdsetting av ikke- markedsgoder
TØI	Strategiske markedsanalyser. Metodeutvikling for en mer kostnadseffektiv bruk av data og metoder for evaluering av tiltak for transport i by
TØI	Høyriskogrupper og høyrisikoatferd i veitrafikken
TØI	Kvalitetskriterier for evaluering av samferdselstiltak

Nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2005

Tabell og figuroversikt

0 Sammen drag

1 Nøkkeltall 2005

2 Inntekter i 2005 fordelt på finansieringskilde

3 Inntekter i alt fordelt på finansieringstype 2004 - 2005

4 Driftsinntekter og driftsresultat 2001 - 2005

5 Finansiering fra Norges forskningsråd 2001 - 2005

6 Basisfinansiering 2001 - 2005

7 Oppdragsinntekter etter finansieringskilde 2001 - 2005

8 Driftsresultat i prosent av driftsinntekter 2001 - 2005

9 Driftsinntekter i alt per totale årsverk 2001 - 2005

10 Basisbevilgning per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005

11 Disponering av grunnbevilgningen 2001 - 2005

12 Totale årsverk, årsverk utført av forskere/faglig personale og årsverk utført av forskere/faglig personale i % av totale årsverk 2001 - 2005

13 Avgang og tilvekst av forskere/faglig personale 2005

14 Avgang av forskere/faglig personale per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005

15 Arbeid utført ved annen institusjon av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved instituttet. Årsverk. 2005

16 Arbeid utført ved instituttet av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved annen institusjon. Årsverk. 2005

17 Samarbeid med universiteter og høyskoler 2005

18 Arbeid med doktorgrader 2005

19 Doktorgrader avlagt av instituttets ansatte 2005

20 Antall ansatte i hovedstilling med doktorgrad 2001 - 2005

21 Utenlandske gjesteforskere ved instituttene i 2005

22 Instituttforskere med utenlandsopphold i 2005

23 Internasjonal prosjektfinansiering 2005

24 Anslått fordeling av totalt antall prosjekter/oppdrag bearbeidet i 2005

25 Antall vitenskapelige artikler og antall per årsverk utført av forskere/faglig personale. 2001 - 2005

26 Publisering og formidling 2005

27 Samarbeid med andre institusjoner om prosjekter som omfatter FoU. Prosjektomfang i årsverk. 2005

28 Nyetableringer 2005

Figur 1: Inntekter i 2005 prosentvis fordelt på offentlig og annen finansiering

Figur 2: Inntekter i 2005 fordelt på finansieringskilde

Figur 3a: Inntekter i alt per totale årsverk. 2001 - 2005 Regionale institutter.

Figur 3b: Inntekter i alt per totale årsverk. 2001 - 2005 Øvrige institutter.

Figur 4a: Basisbevilgning per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005 Regionale institutter.

Figur 4b: Basisbevilgning per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005 Øvrige institutter.

Figur 5a: Driftsresultat i prosent av totale inntekter 2001 - 2005. Regionale institutter.

Figur 5b: Driftsresultat i prosent av totale inntekter 2001 - 2005. Øvrige institutter.

Figur 6a: Basisfinansiering i prosent av totale inntekter 2001 - 2005. Regionale institutter.

Figur 6b: Basisfinansiering i prosent av totale inntekter 2001 - 2005. Øvrige institutter.

Sammendrag av nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2005

	Økonomi			Personalressurser			Resultater			Samarbeid UoH	Internasjonal finansiering			Mobilitet			
	Totale inntekter ²⁾	Drifts-resultat i % av inntekt ³⁾	Basisbev. per forsker-årsverk ⁴⁾	Forsker-årsverk ⁴⁾	Forsk. årsv. i % av totalt antall årsverk	Ansatte med doktorgrad per forsker-årsverk ⁴⁾	Artikler med fagfelle-vurdering per forsker-årsverk ⁴⁾	Rapporter per forsker-årsverk ^{4),5)}	Annen formidling per forsker-årsverk ^{4),6)}	Avlagte dr. grader med veiledning fra inst per forsker-årsverk	Oppdragsinntekter fra utlandet i % av totale inntekter ²⁾	Oppdragsinntekter fra utlandet i % av totale oppdragsinntekter	Finansiering fra EU per forsker-årsverk ⁴⁾	Forsker-avgang per forsker-årsverk ⁴⁾	Forskeravgang til næringsliv per forsker-årsverk ⁴⁾	Forskeravgang til UoH-sektor per forsker-årsverk ⁴⁾	Forskeravgang til andre inst. per forsker-årsverk ⁴⁾
Gjennomsnitt	35,5	-0%	256	30	80%	0,34	0,47	1,56	5,52	0,03	7%	9%	34	0,11	0,01	0,04	0,02
Agderforskning AS	29,7	10%	113	27	86%	0,18	0,29	0,88	2,63	0,00	12%	14%	36	0,00	0,00	0,00	0,00
Møreforskning	29,3	1%	131	34	87%	0,36	0,24	1,93	4,29	0,00	2%	3%	18	0,27	0,03	0,12	0,00
Nordlandforskning	21,5	-0%	163	26	87%	0,27	0,11	1,22	2,94	0,00	1%	2%	11	0,27	0,00	0,27	0,00
Nord-Trøndelagsforskning	12,8	-3%	128	14	85%	0,21	0,07	1,18	2,99	0,00	5%	6%	30	0,21	0,07	0,00	0,14
NORUT NIBR Finnmark AS	11,6	5%	140	13	91%	0,08	0,48	1,60	1,84	0,00	7%	8%	46	0,16	0,00	0,00	0,08
NORUT Samfunnsforskning AS	20,3	1%	102	20	87%	0,25	0,35	1,37	3,55	0,00	0%	0%	19	0,05	0,05	0,00	0,00
Rogalandforskning - samfunn	47,7	-6%	139	40	84%	0,32	0,45	1,87	2,14	0,00	1%	1%	4	0,15	0,02	0,10	0,00
Telemarkforskning - Bø	16,8	2%	139	17	81%	0,29	0,12	3,08	3,08	0,06	2%	2%	19	0,00	0,00	0,00	0,00
Telemarkforskning - Notodden	4,2	-10%	192	6	77%	0,17	0,00	1,04	7,81	0,00				0,52	0,00	0,17	0,00
Vestlandforskning	15,3	3%	168	16	77%	0,19	0,32	1,68	4,39	0,00	13%	16%	112	0,05	0,00	0,08	0,00
Østfoldforskning	16,2	-2%	183	15	77%	0,14	0,41	1,90	3,46	0,00	5%	6%	43	0,07	0,00	0,07	0,00
Østlandforskning	18,9	-12%	93	21	86%	0,24	0,24	1,43	5,77	0,00	8%	10%	38	0,10	0,05	0,05	0,00
AFI	37,5	3%	206	36	80%	0,25	0,28	0,92	5,37	0,06	10%	13%	45	0,11	0,03	0,00	0,00
FAFO	77,9	-2%	131	66	86%	0,24	0,15	1,42	7,07	0,00	7%	8%	38	0,08	0,03	0,00	0,03
FNI	20,2	6%	422	20	77%	0,30	1,25	0,85	7,85	0,00	9%	16%	9	0,10	0,05	0,00	0,00
Inst. for forsvarsstudier	12,1	3%	848	16	80%	0,38	0,06	0,81	2,08	0,06				0,00	0,00	0,00	0,00
ISF	39,2	1%	243	36	70%	0,81	0,78	0,64	6,00	0,03	2%	3%	10	0,11	0,00	0,06	0,03
NIFU STEP	57,4	-5%	207	60	79%	0,32	0,22	1,51	5,47	0,03	14%	17%	65	0,05	0,00	0,00	0,00
NOVA	73,7	0%	346	67	86%	0,51	0,00	0,78	5,54	0,06	2%	4%	1	0,04	0,00	0,00	0,03
NTNU Samfunnsforskning AS	45,0	2%	0	36	87%	0,20	0,45	0,45	2,25	0,00	17%	17%	28	0,00	0,00	0,00	0,00
NUPI	55,0	3%	562	35	65%	0,40	0,85	1,48	21,05	0,06	1%	2%	0	0,09	0,00	0,00	0,00
PRIQ	49,2	3%	315	36	71%	0,42	1,32	0,99	6,99	0,06	9%	12%	11	0,11	0,00	0,08	0,00
SIFO	34,9	-0%	649	35	75%	0,29	0,49	3,24	5,87	0,06	9%	25%	63	0,06	0,00	0,00	0,00
SINTEF Teknologi og samfunn	24,2	-8%	119	27	93%	0,52	0,26	0,93	4,37	0,00	2%	3%	7	0,15	0,00	0,11	0,00
SIRUS	32,6	1%	938	30	83%	0,27	0,73	0,60	4,87	0,07	1%	5%	1	0,20	0,00	0,03	0,07
SNF	63,5	-0%	152	46	80%	0,48	1,16	3,10	4,63	0,02	5%	5%	30	0,13	0,02	0,04	0,02
TØI	92,0	-1%	212	57	74%	0,26	0,28	3,51	6,12	0,04	17%	23%	192	0,18	0,02	0,02	0,04

¹⁾ Regnskapstallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.²⁾ Inkludert finansinntekter og ekstraordinære inntekter.³⁾ Eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.⁴⁾ Årsverk utført av forskere og annet faglig personale.⁵⁾ Omfatter rapporter i egen rapportserie, i ekstern rapportserie og rapporter til oppdragsgivere.⁶⁾ Omfatter fagbøker, lærebøker, kapitler/artikler i bøker, foredrag, populærvitenskapelige artikler mm.

Tabell 1 Nøkkel tall 2005 ¹⁾

	Totale inntekter ²⁾		Basisbevilgning			F.rådets andel av totale inntekter	Driftskostnader ³⁾		Årsverk				Antall som arbeider med dr.grad ⁴⁾	Avlagte dr.grader ⁵⁾
	Mill. kr	Driftsresultat Mill. kr	Strategiske		Andel av totale innt.		Totalt	Herav utført av andre	Forskere		Antall	Herav kvinner		
			Grunnbevilgning Mill. kr	instituttprogram Mill. kr		Antall			/faglig pers.					
										Prosent			Prosent	Mill. kr
Agderforskning AS	29,7	2,8	2,4	0,7	10%	18%	26,7	0,0	32	14	27	9	6	1
Møreforskning	29,3	0,2	2,3	2,1	15%	34%	28,9	1,8	39	15	34	12	5	
Nordlandsforskning	21,5	0,0	2,5	1,8	20%	46%	21,5	1,2	30	17	26	14	9	3
Nord-Trøndelagsforskning	12,8	-0,4	1,3	0,6	14%	35%	13,1	0,0	17	3	14	2	4	
NORUT NIBR Finnmark AS	11,6	0,5	0,9	0,9	15%	39%	11,1	1,0	14	6	13	6	4	
NORUT Samfunnsforskning AS	20,3	0,1	1,1	0,9	10%	47%	20,1	0,0	23	13	20	11	10	1
Rogalandsforskning - samfunn	47,7	-2,7	2,5	3,1	12%	38%	49,7	0,0	48	16	40	11	7	1
Telemarksforskning - Bø	16,8	0,3	1,1	1,3	14%	34%	16,4	1,3	21	7	17	5	2	1
Telemarksforskning - Notodden	4,2	-0,4	0,7	0,5	26%	27%	4,5	0,0	8	5	6	4	3	
Vestlandsforskning	15,3	0,4	1,6	1,0	17%	43%	14,7	0,6	20	6	16	2	2	
Østfoldforskning	16,2	-0,3	1,7	1,0	17%	23%	16,5	0,9	19	9	15	7	2	
Østlandsforskning	18,9	-2,2	1,3	0,7	10%	31%	20,7	1,2	24	13	21	9	5	
SUM	244,2	-1,6	19,2	14,5	14%	35%	243,9	8,1	294	122	248	91	59	7
AFI	37,5	1,0	5,9	1,4	20%	49%	36,1	2,7	45	29	36	20	9	
FAFO	77,9	-1,6	6,4	2,2	11%	26%	79,3	0,0	76	45	66	37	8	1
FNI	20,2	1,1	4,8	3,6	42%	71%	18,8	2,4	26	9	20	6	7	
Inst. for forsvarsstudier	12,1	0,4	10,4	0,0	86%		11,7	0,0	20	5	16	4	7	
ISF	39,2	0,2	6,9	1,9	22%	51%	38,7	3,9	52	24	36	17	3	
NIFU STEP	57,4	-2,8	8,7	3,7	21%	51%	60,0	0,0	75	32	60	24	14	3
NOVA	73,7	0,2	16,5	6,7	31%	19%	69,0	5,2	78	46	67	40	14	4
NTNU Samfunnsforskning AS	45,0	0,8	0,0	0,0		28%	43,2	0,0	41	24	36	19	17	1
NUPI	55,0	1,4	14,9	4,8	36%	13%	53,6	11,4	54	20	35	9	9	1
PRIØ	48,2	1,5	8,8	2,4	23%	54%	48,1	3,1	50	21	36	16	18	1
SIFO	34,9	-0,1	22,7	0,0	65%	10%	35,0	1,1	47	30	35	20	4	2
SINTEF Teknologi og samfunn	24,2	-1,3	3,2	0,0	13%	44%	25,5	0,7	29	17	27	15	3	
SIRUS	32,6	0,4	28,1	0,0	86%	5%	32,3	0,0	36	24	30	20	4	1
SNF	63,5	-0,1	4,2	2,8	11%	63%	63,5	10,0	57	18	46	10	9	4
TØI	92,0	-0,5	7,3	4,9	13%	26%	79,1	9,9	77	27	57	16	11	1
SUM	713,7	0,7	148,6	34,4	26%	34%	691,8	50,4	764	370	601	271	137	19
TOTALSUM	957,9	-0,9	167,8	48,8	23%	34%	935,7	58,5	1058	491	849	362	196	26

¹⁾ Regnskapstallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

²⁾ Inkludert finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

³⁾ Det kan være ulike prinsipper for regnskapsføring av kostnader ved eget institutt og kostnader ved arbeid utført av andre. Det er derfor problematisk å sammenligne instituttene på dette punkt.

⁴⁾ Antall personer - dr.gradsstipendiater og andre - som arbeidet på en doktorgrad i 2005.

⁵⁾ Avlagte doktorgrader av instituttets ansatte 2005.

Tabell 2 Inntekter i 2005 fordelt på finansieringskilde. Mill. kroner ¹⁾

	Basisbevilgning og andre generelle bevilgninger			Oppdragsinntekter						Andre inntekter ³⁾	TOTALT	
	Grunnbevilgning	SIP	Andre generelle midler	Sum	Forskningsrådet	Offentlig forvaltning ²⁾	Næringsliv	Utlandet	Andre			Sum
Agderforskning AS	2,4	0,7	0,0	3,1	2,1	11,6	9,0	3,6	0,0	26,4	0,2	29,7
Møreforskning	2,3	2,1	1,3	5,7	5,4	10,8	5,3	0,7	1,0	23,3	0,3	29,3
Nordlandforskning	2,5	1,8	0,5	4,8	5,5	7,8	1,8	0,3	1,3	16,7	0,1	21,5
Nord-Trøndelagsforskning	1,3	0,6	0,0	1,9	2,6	4,6	3,1	0,7	0,0	10,9	0,0	12,8
NORUT NIBR Finnmark AS	0,9	0,9	0,0	1,8	2,8	4,0	1,9	0,8	0,4	9,9	0,0	11,6
NORUT Samfunnsforskning AS	1,1	0,9	0,0	2,0	7,6	7,1	2,3	0,1	1,2	18,2	0,1	20,3
Rogalandforskning - samfunn	2,5	3,1	0,0	5,6	12,4	12,6	14,9	0,3	1,2	41,5	0,6	47,7
Telemarkforskning - Bø	1,1	1,3	0,0	2,4	3,3	8,3	2,1	0,3	0,3	14,4	0,1	16,8
Telemarkforskning - Notodden	0,7	0,5	0,0	1,1	0,0	2,4	0,6	0,0	0,0	3,0	0,1	4,2
Vestlandforskning	1,6	1,0	0,0	2,6	3,9	4,1	2,6	2,0	0,0	12,6	0,1	15,3
Østfoldforskning	1,7	1,0	0,0	2,7	1,0	3,0	8,2	0,8	0,4	13,5	0,0	16,2
Østlandforskning	1,3	0,7	0,8	2,7	3,9	6,5	2,6	1,6	1,2	15,9	0,3	18,9
SUM	19,2	14,5	2,6	36,2	50,6	83,0	54,4	11,2	7,0	206,1	1,9	244,2
AFI	5,9	1,4	0,0	7,4	10,9	9,7	4,4	3,8	1,0	29,7	0,4	37,5
FAFO	6,4	2,2	0,0	8,6	11,3	27,5	9,7	6,8	14,9	69,1	0,3	77,9
FNI	4,8	3,6	0,0	8,4	5,8	3,4	0,5	1,8	0,1	11,5	0,3	20,2
Inst. for forsvarsstudier	10,4	0,0	0,0	10,4	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	12,1
ISF	6,9	1,9	0,0	8,7	11,1	15,5	1,9	0,8	0,8	30,2	0,3	39,2
NIFU STEP	8,7	3,7	0,0	12,3	16,7	17,9	2,0	7,8	0,4	44,8	0,2	57,4
NOVA	16,5	6,7	0,0	23,2	13,5	21,0	0,0	1,6	10,0	46,0	4,5	73,7
NTNU Samfunnsforskning AS	0,0	0,0	0,0	0,0	12,4	10,8	9,1	7,6	4,1	44,0	1,1	45,0
NUPI	14,9	4,8	0,0	19,7	4,0	28,1	1,5	0,7	1,0	35,3	0,0	55,0
PRIØ	8,8	2,4	0,0	11,2	14,5	16,1	0,9	4,4	0,6	36,4	0,6	48,2
SIFO	22,7	0,0	0,0	22,7	3,6	3,0	0,4	3,1	2,2	12,3	0,0	34,9
SINTEF Teknologi og samfunn	3,2	0,0	0,0	3,2	7,5	6,7	6,2	0,6	0,0	21,0	0,0	24,2
SIRUS	28,1	0,0	0,0	28,1	1,5	2,7	0,0	0,2	0,1	4,5	0,0	32,6
SNF	4,2	2,8	0,0	7,0	32,9	4,8	10,4	3,1	5,2	56,4	0,1	63,5
TØI	7,3	4,9	0,0	12,1	8,7	34,7	5,9	15,4	1,9	66,5	13,4	92,0
SUM	148,6	34,4	0,0	183,0	154,3	203,6	52,9	56,6	42,1	509,5	21,2	713,7
TOTALSUM	167,8	48,8	2,6	219,2	204,9	286,5	107,3	67,8	49,1	715,6	23,1	957,9

¹⁾ Regnskapstallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.²⁾ Inkludert kommuner og fylkeskommuner.³⁾ Finansiinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 3 **Inntekter i alt fordelt på finansieringstype. 2004 - 2005. Mill. kroner.**

	Basisbevilgning og andre generelle midler i alt		Oppdragsinntekter i alt		Andre inntekter i alt ¹⁾		Inntekter i alt	
	2004	Foreløpig regnskap 2005	2004	Foreløpig regnskap 2005	2004	Foreløpig regnskap 2005	2004	Foreløpig regnskap 2005
Agderforskning AS	3,2	3,1	26,7	26,4	0,1	0,2	30,0	29,7
Møreforskning	5,4	5,7	22,4	23,3	0,2	0,3	28,1	29,3
Nordlandforskning	5,9	4,8	17,9	16,7	0,0	0,1	23,8	21,5
Nord-Trøndelagsforskning	2,1	1,9	11,7	10,9	0,0	0,0	13,8	12,8
NORUT NIBR Finnmark AS	1,7	1,8	10,0	9,9	0,0	0,0	11,7	11,6
NORUT Samfunnsforskning AS	3,0	2,0	16,5	18,2	0,1	0,1	19,6	20,3
Rogalandforskning - samfunn	3,3	5,6	40,1	41,5	0,3	0,6	43,7	47,7
Telemarkforskning - Bø	2,2	2,4	12,6	14,4	0,6	0,1	15,4	16,8
Telemarkforskning - Notodden	1,3	1,1	4,0	3,0	0,0	0,1	5,3	4,2
Vestlandforskning	3,5	2,6	12,2	12,6	0,1	0,1	15,7	15,3
Østfoldforskning	2,7	2,7	11,4	13,5	0,1	0,0	14,3	16,2
Østlandforskning	3,4	2,7	15,5	15,9	0,5	0,3	19,4	18,9
SUM	37,6	36,2	200,9	206,1	2,1	1,9	240,7	244,2
AFI	7,2	7,4	28,7	29,7	0,9	0,4	36,8	37,5
FAFO	8,0	8,6	73,4	69,1	11,1	0,3	92,5	77,9
FNI	6,5	8,4	15,1	11,5	0,2	0,3	21,9	20,2
Inst. for forsvarsstudier	7,4	10,4	1,8	1,7	0,0	0,0	9,2	12,1
ISF	8,0	8,7	28,3	30,2	0,3	0,3	36,6	39,2
NIFU STEP	9,2	12,3	43,7	44,8	1,9	0,2	54,9	57,4
NOVA	22,4	23,2	39,0	46,0	0,0	4,5	61,4	73,7
NTNU Samfunnsforskning AS	0,0	0,0	25,9	44,0	1,5	1,1	27,4	45,0
NUPI	17,6	19,7	36,7	35,3	0,0	0,0	54,3	55,0
PRIØ	9,0	11,2	25,6	36,4	6,7	0,6	41,4	48,2
SIFO	21,9	22,7	12,6	12,3	0,1	0,0	34,5	34,9
SINTEF Teknologi og samfunn	3,2	3,2	22,1	21,0	0,0	0,0	25,3	24,2
SIRUS	27,6	28,1	5,4	4,5	0,0	0,0	33,0	32,6
SNF	7,0	7,0	58,5	56,4	0,9	0,1	66,4	63,5
TØI	11,5	12,1	52,4	66,5	1,0	13,4	64,8	92,0
SUM	166,6	183,0	469,3	509,5	24,5	21,2	660,4	713,7
TOTALSUM	204,2	219,2	670,2	715,6	26,7	23,1	901,1	957,9

¹⁾ Finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 4 Driftsinntekter og driftsresultat. 2001 - 2005. Mill. kroner.

	DRIFTSINNTEKTER ¹⁾					DRIFTSRESULTAT				
	2001	2002	2003	2004	Foreløpig	2001	2002	2003	2004	Foreløpig
					regnskap					regnskap
					2005					2005
Agderforskning AS	33,5	28,0	29,8	29,9	29,5	0,2	-7,0	-0,7	1,8	2,8
Møreforskning	23,8	26,1	28,9	27,8	29,0	-1,4	-0,6	0,6	1,2	0,2
Nordlandforskning	29,4	29,2	27,6	23,8	21,4	0,2	-3,3	-3,3	-1,1	0,0
Nord-Trøndelagsforskning	12,4	13,6	14,2	13,7	12,8	-0,3	-1,7	0,1	-0,4	-0,4
NORUT NIBR Finnmark AS	7,9	7,9	12,9	11,7	11,6	-0,6	-1,0	0,4	0,2	0,5
NORUT Samfunnsforskning AS	10,8	11,8	14,7	19,6	20,2	-1,1	-0,2	0,1	0,4	0,1
Rogalandforskning - samfunn	37,0	41,9	42,5	43,4	47,0	1,7	-0,7	-2,4	-1,7	-2,7
Telemarkforskning - Bø	13,3	11,7	11,1	14,7	16,7	0,1	-0,6	-0,8	0,4	0,3
Telemarkforskning - Notodden	4,6	4,4	5,7	5,3	4,1	-0,1	-0,1	0,4	0,1	-0,4
Vestlandforskning	18,7	17,1	16,6	15,6	15,2	0,8	-0,4	0,2	0,4	0,4
Østfoldforskning	20,7	16,3	15,0	14,1	16,2	0,2	-1,1	-1,2	-1,6	-0,3
Østlandforskning	18,4	15,4	15,3	18,9	18,6	0,0	-1,6	-1,9	-0,4	-2,2
SUM	230,6	223,4	234,4	238,6	242,3	-0,2	-18,4	-8,5	-0,7	-1,6
AFI	29,5	32,6	33,9	35,9	37,1	0,2	1,9	-1,8	0,9	1,0
FAFO	68,5	73,6	71,4	81,4	77,7	-0,8	-0,5	-0,9	1,4	-1,6
FNI	16,5	16,0	16,9	21,6	20,0	0,0	-0,8	-1,0	0,0	1,1
Inst. for forsvarsstudier	10,9	10,1	8,9	9,2	12,1	0,5	0,3	0,1	0,2	0,4
ISF	38,8	35,0	39,5	36,3	38,9	1,0	0,1	3,0	0,2	0,2
NIFU STEP	33,7	34,9	41,1	52,9	57,2	-1,0	-0,7	2,4	2,4	-2,8
NOVA	58,4	63,4	65,9	61,4	69,2	1,4	0,6	0,6	0,9	0,2
NTNU Samfunnsforskning AS	21,4	24,6	26,6	25,9	44,0	-0,2	-1,0	-1,5	0,2	0,8
NUPI	38,5	45,0	46,2	54,3	55,0	0,7	0,3	-1,1	1,4	1,4
PRIO	43,4	45,1	47,6	34,7	47,6	0,5	-0,1	2,8	-2,0	1,5
SIFO	29,8	30,2	32,2	34,5	34,9	0,1	-0,7	1,3	1,4	-0,1
SINTEF Teknologi og samfunn		26,1	26,2	25,3	24,2		2,1	2,3	0,0	-1,3
SIRUS	25,7	28,4	30,5	33,0	32,6	1,9	0,8	-0,9	0,2	0,4
SNF	66,5	61,1	61,0	65,5	63,3	2,3	1,4	-3,3	2,2	-0,1
STEP-gruppen	11,3	11,8	18,6			0,2	-1,0	0,5		
TØI	62,8	63,7	65,6	63,8	78,6	-1,4	0,2	-0,7	-0,5	-0,5
SUM	555,6	601,6	632,1	635,8	692,5	5,3	2,8	1,6	8,8	0,7
TOTALSUM	786,2	825,0	866,5	874,4	934,8	5,1	-15,5	-6,9	8,1	-0,9

¹⁾ Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 5

Finansiering fra Norges forskningsråd 2001 - 2005.

Omfatter basisbevilgning og andre driftsinntekter (oppdrag, prosjekter mm) fra Forskningsrådet.

	FINANSIERING, mill. kroner					FINANSIERING i % av driftsinntekter ¹⁾				
	2001	2002	2003	Foreløpig regnskap		2001	2002	2003	Foreløpig regnskap	
				2004	2005				2004	2005
Agderforskning AS	5,1	5,1	5,4	4,7	5,2	15%	18%	18%	16%	18%
Møreforskning	9,6	9,5	11,5	9,7	9,8	40%	36%	40%	35%	34%
Nordlandsforskning	13,8	13,7	9,3	8,9	9,8	47%	47%	34%	37%	46%
Nord-Trøndelagsforskning	1,9	2,5	5,6	5,6	4,4	16%	18%	39%	40%	35%
NORUT NIBR Finnmark AS	2,9	1,8	3,0	4,8	4,6	36%	23%	23%	41%	39%
NORUT Samfunnsforskning AS	6,2	6,0	7,0	11,9	9,6	57%	51%	47%	61%	47%
Rogalandforskning - samfunn	10,4	12,5	16,1	15,1	18,0	28%	30%	38%	35%	38%
Telemarkforskning - Bø	3,1	3,8	5,2	5,2	5,6	23%	31%	47%	35%	34%
Telemarkforskning - Notodden	2,1	2,6	1,6	1,4	1,1	44%	60%	29%	26%	27%
Vestlandforskning	4,3	5,6	6,4	6,2	6,5	23%	33%	38%	40%	43%
Østfoldforskning	6,8	5,5	4,7	3,2	3,7	33%	34%	31%	23%	23%
Østlandforskning	6,5	7,6	6,8	6,0	5,8	35%	49%	45%	32%	31%
SUM	72,7	76,0	82,7	82,6	84,2	32%	34%	35%	35%	35%
AFI	3,6	7,1	17,0	18,1	18,3	12%	22%	50%	50%	49%
FAFO	13,8	15,0	15,8	20,8	19,8	20%	20%	22%	26%	26%
FNI	9,8	10,8	12,1	13,3	14,3	59%	68%	72%	62%	71%
Inst. for forsvarsstudier	0,7	0,5	0,6	0,0	0,0	6%	5%	7%	1%	
ISF	21,0	15,4	19,8	18,9	19,8	54%	44%	50%	52%	51%
NIFU STEP	18,1	19,3	20,6	27,8	29,1	54%	55%	50%	53%	51%
NOVA	17,0	19,7	17,0	14,2	13,5	29%	31%	26%	23%	19%
NTNU Samfunnsforskning AS	4,3	4,7	7,7	6,9	12,4	20%	19%	29%	27%	28%
NUPI	6,9	8,2	8,5	8,8	7,4	18%	18%	18%	16%	13%
PRIØ	10,4	13,6	20,1	19,3	25,7	24%	30%	42%	56%	54%
SIFO	6,2	4,2	5,7	4,6	3,6	21%	14%	18%	13%	10%
SINTEF Teknologi og samfunn		8,1	10,4	13,8	10,7		31%	40%	55%	44%
SIRUS	1,3	1,2	1,4	1,0	1,5	5%	4%	5%	3%	5%
SNF	33,6	29,4	34,1	38,4	39,8	51%	48%	56%	59%	63%
STEP-gruppen	5,9	5,0	10,5			52%	42%	56%		
TØI	14,6	15,1	18,7	19,0	20,8	23%	24%	29%	30%	26%
SUM	167,0	177,3	220,0	225,2	236,6	30%	29%	35%	35%	34%
TOTALSUM	239,7	253,3	302,6	307,8	320,8	30%	31%	35%	35%	34%

¹⁾ Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 6 Basisfinansiering 2001 - 2005 ¹⁾²⁾

	BASISFINANSIERING, mill. kroner					BASISFINANSIERING i % av driftsinntekter ³⁾				
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005
Agderforskning AS	3,8	3,2	3,3	3,2	3,1	11%	11%	11%	11%	11%
Møreforskning	3,3	4,0	4,5	4,2	4,4	14%	15%	16%	15%	15%
Nordlandforskning	4,6	4,8	5,9	5,0	4,3	15%	16%	22%	21%	20%
Nord-Trøndelagforskning	1,7	1,7	2,9	2,1	1,9	14%	13%	20%	15%	15%
NORUT NIBR Finnmark AS	1,4	1,3	1,6	1,7	1,8	18%	17%	12%	15%	15%
NORUT Samfunnsforskning AS	2,3	1,9	2,4	3,0	2,0	21%	16%	16%	15%	10%
Rogalandforskning - samfunn	3,5	2,5	3,5	3,3	5,6	9%	6%	8%	8%	12%
Telemarkforskning - Bø	1,6	2,6	2,6	2,2	2,4	12%	23%	23%	15%	14%
Telemarkforskning - Notodden	1,2	1,7	1,3	1,3	1,1	26%	38%	23%	25%	27%
Vestlandforskning	3,4	4,0	4,2	3,5	2,6	18%	23%	25%	22%	17%
Østfoldforskning	3,5	3,6	2,8	2,7	2,7	17%	22%	18%	19%	17%
Østlandforskning	2,5	2,9	2,4	2,2	2,0	14%	19%	16%	12%	10%
SUM	32,6	34,1	37,5	34,2	33,6	14%	15%	16%	14%	14%
AFI	8,9	6,1	6,5	7,2	7,4	30%	19%	19%	20%	20%
FAFO	5,4	7,5	7,9	8,0	8,6	8%	10%	11%	10%	11%
FNI	5,3	5,2	6,4	6,5	8,4	32%	32%	38%	30%	42%
Inst. for forsvarsstudier	7,5	6,9	7,2	7,4	10,4	69%	69%	81%	81%	86%
ISF	7,1	7,2	8,1	8,0	8,7	18%	20%	21%	22%	22%
NIFU STEP	6,7	6,9	5,9	9,2	12,3	20%	20%	14%	17%	22%
NOVA	21,1	20,6	21,7	22,4	23,2	36%	32%	33%	36%	34%
NTNU Samfunnsforskning AS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
NUPI	15,2	15,5	17,0	17,6	19,7	39%	35%	37%	32%	36%
PRIØ	7,9	8,4	8,5	9,0	11,2	18%	19%	18%	26%	23%
SIFO	17,4	18,5	20,3	21,9	22,7	58%	61%	63%	64%	65%
SINTEF Teknologi og samfunn		3,1	3,1	3,1	3,2		12%	12%	12%	13%
SIRUS	22,5	24,7	26,9	27,6	28,1	88%	87%	88%	84%	86%
SNF	6,3	6,1	6,9	7,0	7,0	9%	10%	11%	11%	11%
STEP-gruppen	1,0	2,0	3,2			9%	17%	17%		
TØI	10,1	10,2	11,2	11,5	12,1	16%	16%	17%	18%	15%
SUM	142,4	148,9	160,9	166,5	183,0	26%	25%	25%	26%	26%
TOTALSUM	175,0	183,0	198,4	200,7	216,6	22%	22%	23%	23%	23%

¹⁾ Basisfinansiering omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer (SIP).

²⁾ Regnskapstallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

³⁾ Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 7 Oppdragsinntekter etter finansieringskilde 2001 - 2005 Mill. kroner ^{1) 2)}

	Norges forskningsråd					Offentlig forvaltning ³⁾					Næringslivet					Utlandet					Andre kilder					I alt									
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005
	Agderforskning AS	1,3	1,9	2,1	1,5	2,1	15,7	11,5	12,6	11,5	11,6	7,2	9,5	8,3	8,8	9,0	2,6	1,9	3,4	4,9	3,6	2,9	0,0	0,0	0,0	29,7	24,8	26,5	26,7	26,4					
Møreforskning	6,9	5,4	7,0	5,5	5,4	9,2	10,3	10,4	10,8	10,8	3,6	4,4	5,1	4,1	5,3	0,7	0,7	0,3	0,3	0,7	0,2	0,2	0,5	1,6	1,0	20,1	21,0	23,2	22,4	23,3					
Nordlandforskning	9,2	8,9	3,4	3,8	5,5	10,0	11,1	12,8	10,6	7,8	3,3	3,4	4,8	3,0	1,6	1,2	0,4	0,4	0,1	0,3	1,2	0,6	0,3	0,3	1,3	24,9	24,4	21,6	17,9	16,7					
Nord-Trendelagsforskning	0,2	0,8	2,7	3,5	2,6	8,7	8,2	6,6	3,9	4,8	1,5	2,4	2,0	3,8	3,1	0,0	0,0	0,1	0,3	0,7	0,1	0,5	0,0	0,2	0,0	10,7	11,9	11,3	11,7	10,9					
NORUT NIBR Finnmark AS	1,5	0,5	1,4	3,1	2,8	3,7	0,9	7,6	3,7	4,0	0,9	4,9	2,2	3,2	1,9	0,2	0,3	0,1	0,0	0,8	0,3	0,0	0,1	0,0	0,4	6,5	6,6	11,9	10,0	9,9					
NORUT Samfunnsforskning AS	3,9	4,2	4,5	6,9	7,6	3,0	2,5	3,8	4,8	7,1	0,8	2,0	2,0	2,2	2,3	0,0	0,5	0,8	0,0	0,1	0,8	0,8	1,3	0,6	1,2	6,5	9,9	12,3	16,5	18,2					
Rogalandforskning - samfunn	6,9	9,9	12,6	11,8	12,4	10,4	14,0	13,5	12,8	12,6	14,8	11,9	10,6	13,3	14,9	0,6	1,0	0,9	0,9	0,3	0,6	2,5	1,4	1,4	1,2	33,4	39,4	39,0	40,1	41,5					
Telemarkforskning - Be	1,5	1,0	2,6	3,0	3,3	6,1	5,7	4,6	7,5	8,9	1,6	1,8	0,8	1,2	2,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,5	0,8	0,6	0,6	0,3	11,7	9,1	8,5	12,6	14,4					
Telemarkforskning - Notodden	0,8	1,0	0,3	0,1	0,0	1,8	1,4	3,5	3,3	2,4	0,6	0,3	0,6	0,4	0,6	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	2,7	4,4	4,0	3,0					
Vestlandforskning	0,9	1,7	2,2	2,8	3,9	6,5	4,6	8,3	4,1	4,1	4,9	3,4	2,6	2,9	2,6	2,1	1,7	1,4	2,4	2,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	14,5	12,3	12,4	12,2	12,6					
Ostfoldforskning	3,4	1,9	2,0	0,5	1,0	4,0	3,9	3,7	3,1	3,0	6,7	5,3	4,7	7,0	8,2	3,0	1,6	1,9	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	17,2	12,8	12,3	11,4	13,5					
Østlandforskning	4,0	4,7	4,4	3,8	3,9	5,5	4,8	4,6	9,2	6,5	5,3	1,6	2,1	1,7	2,6	0,0	0,2	0,6	0,8	1,6	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2	15,9	11,3	11,7	15,5	15,9					
SUM	40,1	41,9	45,1	48,3	50,6	86,6	78,8	89,7	85,3	83,0	51,2	51,0	45,8	51,7	54,4	10,6	8,4	9,8	10,9	11,2	8,0	6,1	4,0	4,7	7,0	196,5	186,2	194,5	200,9	206,1					
AFI	3,6	7,1	10,5	10,9	10,9	5,5	3,7	5,5	7,2	9,7	5,9	6,8	7,0	5,5	4,4	1,5	1,9	3,4	2,1	3,8	3,7	3,1	2,0	2,9	1,0	20,2	22,5	28,4	28,7	29,7					
FAFO	8,4	7,4	7,9	12,9	11,3	29,2	32,1	29,2	32,2	27,5	15,1	10,4	10,2	9,7	9,7	8,2	5,7	7,8	11,0	5,8	2,2	9,1	5,8	7,8	14,9	63,1	64,6	60,8	73,4	69,1					
FNI	4,5	5,7	5,7	8,8	5,8	3,3	3,4	3,3	6,5	3,4	0,5	0,2	0,5	0,4	0,5	2,4	1,4	1,4	1,2	1,8	0,5	0,3	0,5	0,1	0,1	11,2	11,1	11,5	15,1	11,5					
Inst. for forsvarsstudier	0,7	0,5	0,6	0,0	0,0	2,7	3,0	2,7	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	3,5	3,3	1,8	1,7					
ISF	13,9	8,3	11,7	10,9	11,1	13,8	11,6	13,8	13,9	15,5	2,1	1,6	2,0	1,3	1,9	0,4	0,6	1,7	0,8	0,8	1,5	1,4	1,0	1,5	0,8	31,7	23,5	30,2	28,3	30,2					
NIFU STEP	11,3	12,3	14,7	18,6	16,7	12,8	10,4	12,8	16,9	17,9	0,0	0,0	0,2	1,5	2,0	2,2	2,3	3,0	6,4	7,8	0,8	0,9	2,1	0,3	0,4	26,9	25,9	32,7	43,7	44,8					
NOVA	17,0	19,7	17,0	14,2	13,5	11,9	11,2	11,9	12,7	21,0	4,3	3,8	0,0	0,0	0,0	2,6	2,0	2,7	2,7	1,6	1,5	2,1	6,1	9,4	10,0	37,3	38,9	37,7	39,0	46,0					
NTNU Samfunnsforskning AS	4,3	4,7	7,7	6,9	12,4	8,4	20,3	8,4	7,7	10,8	4,7	3,0	4,8	4,9	8,1	2,1	3,3	3,0	4,9	7,6	1,9	5,9	3,8	2,1	4,1	21,4	37,2	27,6	25,9	44,0					
NUPI	6,1	7,6	7,0	7,3	4,0	14,1	11,2	14,1	26,1	28,1	0,7	0,7	0,8	1,5	1,5	1,3	2,5	1,9	0,9	0,7	1,0	1,2	1,2	0,9	1,0	23,3	23,3	25,1	36,7	35,3					
PRIO	2,5	5,2	11,6	10,2	14,5	26,9	19,5	26,9	9,5	16,1	0,0	0,0	0,0	0,5	0,9	4,3	3,7	1,7	4,6	4,4	1,9	1,1	0,6	0,8	0,6	36,5	29,5	40,8	25,6	38,4					
SIFO	6,2	4,2	5,7	4,6	3,6	0,4	2,6	0,4	2,7	3,0	2,3	1,0	1,1	1,4	0,4	1,6	2,9	2,4	2,6	3,1	1,3	1,0	1,1	1,3	2,2	11,8	11,7	10,7	12,6	12,3					
SINTEF Teknologi og samfunn		4,4	7,2	10,6	7,5	0,0	0,0	6,3	6,7			7,6	8,3	5,0	6,2		0,2	0,3	0,2	0,6		0,0	0,0	0,0	0,0		12,2	15,8	22,1	21,0					
SIRUS	1,3	1,2	1,4	1,0	1,5	1,0	0,3	1,0	3,5	2,7	0,8	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,5	0,6	0,4	0,0	0,1	3,5	2,1	2,9	5,4	4,5					
SNF	27,3	23,2	27,1	31,4	32,9	8,7	8,1	8,7	5,4	4,8	21,1	17,1	15,4	14,6	10,4	2,1	4,0	2,7	2,8	3,1	1,0	2,7	3,9	4,1	5,2	60,2	55,2	57,9	58,5	58,4					
STEP-gruppen	4,9	3,0	7,2			2,9	3,9	2,9			0,0	0,2	0,0			2,5	2,6	4,9			0,0	0,0	0,9			10,3	9,7	15,9							
TØI	4,5	4,9	7,5	7,6	8,7	34,8	23,6	34,6	30,3	34,7	4,3	3,6	1,2	2,9	5,9	6,2	10,8	9,3	8,8	15,4	2,9	2,1	3,6	2,8	1,9	62,7	45,0	56,5	52,4	66,5					
SUM	116,5	119,4	150,8	154,0	154,3	176,3	164,8	176,3	182,5	203,6	61,9	56,1	51,7	50,3	52,9	37,4	44,1	46,2	48,4	56,6	20,5	31,5	32,9	34,0	42,1	412,5	415,9	457,7	469,3	509,5					
TOTALSUM	156,5	161,4	195,8	202,4	204,9	282,9	243,6	266,0	267,8	286,5	113,2	107,1	97,5	102,0	107,3	48,0	52,5	58,0	59,2	67,8	28,5	37,6	36,9	38,7	49,1	609,0	602,1	652,2	670,2	715,6					

¹⁾ Regnskapstallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.²⁾ Oppdragsinntekter omfatter ikke basisbevilgninger og andre generelle bevilgninger, finansinntekter eller ekstraordinære inntekter.³⁾ Inkludert kommuner og fylkeskommuner.

Tabell 8 Driftsresultat i prosent av driftsinntekter¹⁾ 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005 ²⁾
Agderforskning AS	1%	-25%	-2%	6%	10%
NORUT NIBR Finnmark AS	-8%	-13%	3%	2%	5%
Møreforskning	-6%	-2%	2%	4%	1%
NORUT Samfunnsforskning AS	-10%	-2%	1%	2%	1%
Nordlandsforskning	1%	-11%	-12%	-5%	0%
Nord-Trøndelagsforskning	-2%	-12%	1%	-3%	-3%
Rogalandsforskning - samfunn	5%	-2%	-6%	-4%	-6%
Telemarksforskning - Notodden	-1%	-1%	7%	1%	-10%
Telemarksforskning - Bø	1%	-5%	-7%	3%	2%
Vestlandsforskning	4%	-3%	1%	2%	3%
Østlandsforskning	0%	-10%	-12%	-2%	-12%
Østfoldforskning	1%	-7%	-8%	-11%	-2%
GJENNOMSITT	0%	-8%	-4%	0%	-1%
AFI	1%	6%	-5%	2%	3%
FAFO	-1%	-1%	-1%	2%	-2%
FNI	0%	-5%	-6%	0%	6%
Inst. for forsvarsstudier	4%	3%	1%	2%	3%
ISF	3%	0%	7%	0%	1%
NIFU STEP	-3%	-2%	6%	5%	-5%
NOVA	2%	1%	1%	1%	0%
NTNU Samfunnsforskning AS	-1%	-4%	-6%	1%	2%
NUPI	2%	1%	-2%	3%	3%
PRIØ	1%	0%	6%	-6%	3%
SIFO	0%	-2%	4%	4%	0%
SINTEF Teknologi og samfunn		8%	9%	0%	-5%
SIRUS	7%	3%	-3%	0%	1%
SNF	3%	2%	-5%	3%	0%
STEP-gruppen	1%	-9%	3%		
TØI	-2%	0%	-1%	-1%	-1%
GJENNOMSITT	1%	0%	0%	1%	0%
GJENNOMSITT	1%	-2%	-1%	1%	0%

¹⁾ Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

²⁾ Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 9 Driftsinntekter i alt per totale årsverk. 2001 - 2005. 1000 kr. ¹⁾

	2001	2002	2003	2004	2005 ²⁾
Agderforskning AS	786	715	867	1045	930
Møreforskning	585	621	714	745	747
Nordlandforskning	658	628	619	688	711
Nord-Trøndelagsforskning	606	583	572	750	755
NORUT NIBR Finnmark AS	565	786	690	842	845
NORUT Samfunnsforskning AS	683	699	749	840	892
Rogalandforskning - samfunn	772	794	803	824	982
Telemarkforskning - Bø	617	572	580	718	802
Telemarkforskning - Notodden	568	631	580	649	550
Vestlandforskning	772	669	691	744	751
Østfoldforskning	814	630	650	634	843
Østlandforskning	820	602	618	741	760
GJENNOMSNIITT	703	667	697	779	824
AFI	661	711	695	801	828
FAFO	878	1113	1032	1040	1018
FNI	568	597	652	845	768
Inst. for forsvarsstudier	547	531	445	458	605
ISF	670	603	706	692	756
NIFU STEP	596	630	673	697	759
NOVA	746	826	805	751	886
NTNU Samfunnsforskning AS	747	928	783	762	1072
NUPI	693	749	789	905	1013
PRIØ	1068	1006	958	734	952
SIFO	597	642	717	721	746
SINTEF Teknologi og samfunn		876	915	864	833
SIRUS	1126	860	870	929	907
SNF	894	923	879	1002	1105
STEP-gruppen	626	585	828		
TØI	784	788	781	808	1021
GJENNOMSNIITT	757	795	801	818	907
GJENNOMSNIITT	740	756	770	807	884

¹⁾ Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter. Også inntekter knyttet til faglige aktiviteter som måtte være utført av andre enn instituttets egne medarbeidere inngår.

²⁾ Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 10 Basisbevilgning per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005. 1000 kroner. ¹⁾

	2001	2002	2003	2004	2005 ²⁾
Agderforskning AS	109	98	113	127	113
Møreforskning	93	111	130	134	131
Nordlandsforskning	121	121	156	164	163
Nord-Trøndelagsforskning	102	92	145	132	128
NORUT NIBR Finnmark AS	117	163	94	131	140
NORUT Samfunnsforskning AS	176	135	144	144	102
Rogalandsforskning - samfunn	88	57	79	73	139
Telemarksforskning - Bø	100	156	166	129	139
Telemarksforskning - Notodden	179	305	165	201	192
Vestlandforskning	171	195	222	209	168
Østfoldforskning	157	152	141	144	183
Østlandforskning	132	127	111	100	93
GJENNOMSNIITT	120	121	132	131	136
AFI	267	179	170	209	206
FAFO	85	135	136	120	131
FNI	263	267	331	326	422
Inst. for forsvarsstudier	470	433	451	494	648
ISF	165	163	196	214	243
NIFU STEP	155	167	112	138	207
NOVA	312	313	301	316	346
NTNU Samfunnsforskning AS	0	0	0	0	0
NUPI	422	388	438	438	562
PRIØ	290	271	220	254	315
SIFO	484	543	614	652	649
SINTEF Teknologi og samfunn		113	117	115	119
SIRUS	1246	897	929	936	938
SNF	103	116	124	132	152
STEP-gruppen	56	110	160		
TØI	166	172	173	197	212
GJENNOMSNIITT	251	253	254	269	305
GJENNOMSNIITT	209	210	216	228	255

¹⁾ Basisbevilgning omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer (SIP).

²⁾ Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 11 Disponering av grunnbevilgningen 2001 - 2005. 1000 kroner.

	Instituttinitiert forskning ¹⁾					Nettverksbygging, kompetanseutvikling mv.					Vitenskapelig utstyr					Sum grunnbevilgning				
	2001	2002	2003	2004	Foreløpig regnskap 2005	2001	2002	2003	2004	Foreløpig regnskap 2005	2001	2002	2003	2004	Foreløpig regnskap 2005	2001	2002	2003	2004	Foreløpig regnskap 2005
Agderforskning AS	1 100	1 250	1 800	1 090	1 200	1 200	1 250	800	1 360	1 200						2 300	2 500	2 600	2 450	2 400
Møreforskning	1 150	1 215	1 165	1 237	1 123	1 284	1 205	1 235	1 173	1 127	36	30		40	50	2 450	2 450	2 400	2 450	2 300
Nordlandforskning	1 000	1 380	1 226	1 667	1 565	1 005	1 384	1 920	1 095	906						2 005	2 764	3 146	2 762	2 471
Nord-Trøndelagsforskning	150	950	800	313	353	950	150	400	937	897						1 100	1 100	1 200	1 250	1 250
NORUT NIBR Finnmark AS	600	450	1 000	500	400	200	250	600	300	450						800	700	1 600	800	850
NORUT Samfunnsforskning AS	600	200	220	546	442	500	700	680	404	658						1 100	900	900	950	1 100
Rogalandforskning - samfunn	1 415	1 360	1 440	1 400	1 540	585	740	760	950	960						4 360	4 200	2 200	2 350	2 500
Telemarkforskning - Be	572	515	523	563	404	528	585	577	537	696						1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Telemarkforskning - Notodden	200	240	190	150	100	350	310	410	450	550						550	550	600	600	650
Vestlandforskning	650	1 050	1 000	1 000	1 000	900	600	700	650	600						1 550	1 650	1 700	1 650	1 600
Østfoldforskning	1 365	720	1 250	750	1 340	585	1 230	600	1 050	360						1 950	1 950	1 850	1 800	1 700
Østlandforskning	850	600	725	625	625	850	800	725	625	625						1 700	1 600	1 450	1 250	1 250
SUM	9 652	10 130	11 339	9 841	10 092	8 917	9 204	9 407	9 531	9 029	36	30		40	50	20 965	21 464	20 746	19 412	19 171
AFI	3 520	2 330	3 038	2 796	2 944	3 600	2 400	2 506	2 748	2 933	750	463	56	56	63	7 870	5 193	5 600	5 600	5 940
FAFO		2 860	1 763	2 513	1 891	4 620	2 860	4 187	3 647	4 469						4 620	5 720	5 950	6 160	6 360
FNI	3 212	2 950	3 730	3 226	3 526	388	1 350	770	1 434	1 284						3 600	4 300	4 500	4 660	4 810
Inst. for forsvarsstudier	6 943	6 606	7 104	7 320	10 206						280	120	110	84	160	7 223	6 926	7 214	7 404	10 366
ISF		3 018	2 646	3 140	2 876	3 049	3 462	4 103	3 851	3 985						3 049	6 480	6 749	6 991	6 861
NIFU STEP	2 908	3 283	2 028	2 499	3 080	2 106	1 517	2 174	3 177	5 582						5 014	4 800	4 202	5 676	6 662
NOVA	10 630	10 135	9 197	11 504	13 098	5 097	4 224	4 640	5 708	4 817		500	500			15 727	14 859	14 337	17 212	17 915
NTNU Samfunnsforskning AS																				
NUPI	8 631	9 475	11 587	12 118	12 965	1 754	1 892	1 536	2 102	1 933						10 385	11 367	13 123	14 220	14 898
PRIØ	2 658	3 169	3 320	3 695	6 028	2 681	3 159	3 280	2 358	2 776	989					6 328	6 328	6 600	6 053	8 804
SIFO		12 000	10 125	18 870	16 382		2 000	1 000	3 051	6 278						14 000	11 125	21 921	22 660	
SINTEF Teknologi og samfunn		2 300	1 808	1 940	2 028		800	1 292	1 160	1 172						3 100	3 100	3 100	3 200	
SIRUS																				
SNF	1 250	1 250	1 245	1 245	1 245	2 950	2 950	2 905	2 905	2 905						4 200	4 200	4 150	4 150	4 150
STEP-gruppen			1 100					400											1 500	
TØI	3 700	3 700	3 800	3 775	4 132	2 700	2 800	2 800	2 775	3 118						6 400	6 500	6 600	6 550	7 250
SUM	43 452	63 276	62 491	74 641	80 401	28 945	29 414	31 593	34 916	41 252	2 019	1 083	666	140	223	74 416	93 773	94 750	109 697	121 876
TOTALSUM	53 104	73 406	73 830	84 482	90 493	37 862	38 618	41 000	44 447	50 281	2 055	1 113	666	180	273	95 381	115 237	115 496	129 109	141 047

¹⁾ Inkludert kvalitetssikring, publisering og formidling.

Tabell 12 Totale årsverk, årsverk utført av forskere/faglig personale og årsverk utført av forskere/faglig personale i % av totale årsverk, 2001 - 2005.

	2001					2002					2003					2004					2005				
	Årsverk		Forskere			Årsverk		Forskere			Årsverk		Forskere			Årsverk		Forskere			Årsverk		Forskere		
	Årsverk totalt	Herav kvinner	forskere totalt	Herav kvinner	i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	forskere totalt	Herav kvinner	i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	forskere totalt	Herav kvinner	i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	forskere totalt	Herav kvinner	i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	forskere totalt	Herav kvinner	i % av total
Agderforskning AS	43	16	35	12	82%	39	16	33	12	83%	34	13	29	9	85%	29	10	25	6	87%	32	14	27	9	86%
Møreforskning	41	16	35	13	86%	42	15	38	12	86%	41	15	35	13	86%	37	15	31	12	83%	39	15	34	12	87%
Nordlandforskning	45	19	38	13	84%	47	21	40	16	85%	45	19	38	14	85%	35	17	31	14	88%	30	17	26	14	87%
Nord-Trøndelagsforskning	20	4	17	3	61%	23	4	19	3	79%	25	4	20	2	81%	18	3	16	2	85%	17	3	14	2	85%
NORUT NIBR Finnmark AS	14	9	12	8	86%	10	5	8	4	80%	19	10	17	8	91%	14	4	13	4	94%	14	6	13	6	91%
NORUT Samfunnsforskning AS	16	8	13	6	81%	17	8	14	6	83%	20	11	17	9	85%	23	13	21	12	90%	23	13	20	11	87%
Rogalandforskning - samfunn	48	14	40	9	83%	53	18	45	13	84%	53	18	45	13	85%	53	15	46	11	87%	48	16	40	11	84%
Telemarkforskning - Bø	22	8	16	4	74%	21	9	17	7	83%	19	7	16	5	82%	21	6	17	4	81%	21	7	17	5	81%
Telemarkforskning - Notodden	8	5	7	4	84%	7	4	5	3	78%	10	6	8	5	83%	8	5	6	4	79%	8	5	6	4	77%
Vestlandforskning	24	7	20	3	82%	28	6	20	2	80%	24	6	19	2	78%	21	5	17	2	79%	20	6	16	2	77%
Østfoldforskning	25	9	22	7	87%	26	11	23	8	90%	23	8	20	7	84%	22	10	19	7	84%	19	9	15	7	77%
Østlandforskning	23	13	19	10	84%	26	14	23	12	88%	25	13	22	10	87%	25	13	22	10	86%	24	13	21	9	86%
SUM	328	127	273	92	83%	335	129	282	96	84%	336	129	285	96	85%	306	116	262	87	86%	294	122	248	91	84%
AFI	45	27	33	17	74%	46	26	34	15	74%	49	30	38	20	79%	45	28	35	18	77%	45	29	36	20	80%
FAFO	78	39	63	30	81%	66	32	56	25	84%	69	39	58	31	84%	78	44	66	34	85%	76	45	66	37	86%
FNI	29	8	20	5	69%	27	6	19	3	72%	26	6	19	3	74%	26	8	20	5	78%	26	9	20	6	77%
Inst. for forsvarsstudier	20	4	16	3	80%	19	3	16	3	84%	20	3	16	3	80%	20	4	15	3	75%	20	5	16	4	80%
ISF	58	30	43	22	74%	58	24	44	19	76%	56	24	41	18	74%	53	23	37	16	71%	52	24	36	17	70%
NIFU STEP	57	30	44	21	77%	55	29	42	21	75%	61	33	53	27	86%	76	36	67	30	88%	75	32	60	24	78%
NOVA	78	47	68	40	86%	77	45	66	39	86%	82	46	72	40	88%	82	48	71	42	87%	78	46	67	40	86%
NTNU Samfunnsforskning AS	29	17	23	12	81%	27	15	21	10	80%	34	16	28	10	82%	34	18	30	14	88%	41	24	36	19	87%
NUPI	56	19	36	8	65%	60	21	40	9	67%	59	18	39	7	66%	60	21	40	10	67%	54	20	35	9	65%
PRIØ	41	19	27	12	67%	45	21	31	15	69%	50	23	39	19	78%	47	19	36	15	75%	50	21	36	16	71%
SIFO	50	32	36	22	72%	47	31	34	21	72%	45	29	33	20	73%	48	31	34	19	70%	47	30	35	20	75%
SINTEF Teknologi og samfunn						30	16	28	14	92%	29	16	27	14	93%	29	17	27	14	92%	29	17	27	15	93%
SIRUS	23	13	18	10	79%	33	21	28	17	83%	35	23	29	19	83%	36	22	30	18	83%	36	24	30	20	83%
SNF	74	21	61	11	82%	66	20	53	11	80%	69	19	56	9	80%	65	19	53	11	81%	57	18	46	10	80%
STEP-gruppen	18	4	18	4	100%	20	5	18	4	91%	23	6	20	5	90%										
TØI	80	32	61	19	76%	81	32	59	19	73%	84	31	65	17	77%	79	28	58	16	74%	77	27	57	16	74%
SUM	734	342	567	235	77%	756	346	588	244	78%	789	361	632	262	80%	777	366	618	263	80%	764	370	601	271	79%
TOTALSUM	1063	468	839	327	79%	1092	476	870	340	80%	1126	490	917	358	81%	1083	481	880	350	81%	1058	491	849	362	80%

1) STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004.

2) SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002.

Tabell 13 Avgang og tilvekst av forskere/faglig personale. 2005

	AVGANG TIL:							TILVEKST FRA:									
	Næringsliv	UoH	Andre forskn.-institutt	Off. virksomhet	Utland	Annet ¹⁾	Uoppgitt	Sum	Næringsliv	UoH	Andre forskn.-institutt	Off. virksomhet	Utland	Nyutdannede	Annet	Uoppgitt	Sum
Agderforskning AS									1	2		1					4
Møreforskning	1	4		3		1		9		2			1	1			4
Nordlandforskning		7						7			2	1		1			4
Nord-Trøndelagsforskning	1		2					3		1							1
NORUT NIBR Finnmark AS			1	1				2				1					1
NORUT Samfunnsforskning AS	1							1									1
Rogalandforskning - samfunn	1	4				1		6			1				1		2
Telemarkforskning - Bø															2		2
Telemarkforskning - Notodden		1		1		1		3	1			2	1				4
Vestlandforskning		1						1						2			2
Østfoldforskning		1						1									1
Østlandforskning	1	1						2		2			1				3
SUM	5	19	3	5		3		35	2	7	3	5	3	7			27
AFI	1			1		2		4		1	1	1					3
FAFO	2		2	1				5			1		1	3			5
FNI	1			1				2						2			2
Inst. for forsvarsstudier											1	1			1		3
ISF		2	1			1		4	1	2							3
NIFU STEP				1		2		3		2							2
NOVA			2			1		3		6	1		1				8
NTNU Samfunnsforskning AS																	
NUPI				1		2		3		2							2
PRIO		2		1	1			4		2	1		1	5			9
SIFO				1		1		2			1	1					2
SINTEF Teknologi og samfunn		3				1		4		2							2
SIRUS		1	2	1	1	1		6		1		1			2		4
SNF	1	2	1	1		1		6		2							2
TØI	1	1	2	2	1	3		10		5	1	2				1	9
SUM	6	11	10	11	3	15		56	1	25	7	6	3	10	4		56
TOTALSUM	11	30	13	16	3	18		91	3	32	10	11	6	17	4		83

¹⁾ Gruppen "Annet" inkluderer personale som har sluttet pga aldersgrense.

Tabell 14 Avgang av forskere/faglig personale per
årsverk utført av forskere/faglig personale. 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Agderforskning AS	0,11	0,15	0,27	0,24	
Møreforskning	0,01	0,03	0,06	0,23	0,27
Nordlandsforskning	0,13	0,13	0,05	0,20	0,27
Nord-Trøndelagsforskning	0,06	0,05		0,19	0,21
NORUT NIBR Finnmark AS	0,08	0,25	0,24	0,31	0,16
NORUT Samfunnsforskning AS	0,23	0,14		0,05	0,05
Rogalandsforskning - samfunn	0,15	0,11	0,11	0,11	0,15
Telemarkforskning - Bø	0,13		0,25	0,30	
Telemarkforskning - Notodden	0,29		0,12	0,16	0,52
Vestlandsforskning	0,05		0,11		0,06
Østfoldforskning	0,09	0,09	0,21		0,07
Østlandsforskning	0,11	0,09	0,19	0,05	0,10
GJENNOMSNIITT	0,11	0,09	0,13	0,15	0,14
AFI	0,03	0,09	0,08	0,06	0,11
FAFO	0,11	0,14	0,07	0,09	0,08
FNI	0,10		0,21	0,05	0,10
Inst. for forsvarsstudier	0,06	0,06	0,13	0,07	
ISF		0,14	0,12	0,11	0,11
NIFU-STEP	0,09	0,10	0,06		0,05
NOVA	0,03		0,01	0,07	0,04
NTNU Samfunnsforskning AS	1,73	0,09			
NUPI	0,06	0,05	0,13	0,07	0,09
PRIØ	0,18	0,36	0,08	0,53	0,11
SIFO	0,19	0,15	0,18	0,09	0,06
SINTEF Teknologi og samfunn		0,04	0,15	0,11	0,15
SIRUS	0,28		0,14	0,03	0,20
SNF	0,25		0,04	0,15	0,13
STEP-gruppen	0,11	0,05	0,10		
TØI	0,08	0,10	0,05	0,07	0,18
GJENNOMSNIITT	0,17	0,09	0,08	0,10	0,09
GJENNOMSNIITT	0,15	0,09	0,09	0,11	0,11

Tabell 15

Arbeid utført ved annen institusjon av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved instituttet. Årsverk. 2005

	Forskere ansatt i hovedstilling ved instituttet med bistilling i:				Forskere ansatt i hovedstilling ved instituttet med arbeidsplass i:			
	Næringslivet	UoH	Annet forsknings- miljø	Sum	Næringslivet	UoH	Annet forsknings- miljø	Sum
Agderforskning AS		2,0		2,0				
Møreforskning		0,3		0,3	2,2			2,2
Nordlandsforskning	0,5	0,5		1,0				
Nord-Trøndelagsforskning	0,5	0,5		1,0				
NORUT NIBR Finnmark AS								
NORUT Samfunnsforskning AS			1,2	1,2	0,5			0,5
Rogalandsforskning - samfunn		0,2		0,2	0,6			0,6
Telemarkforskning - Bø								
Telemarkforskning - Notodden					0,6			0,6
Vestlandsforskning							0,8	0,8
Østfoldforskning								
Østlandsforskning								
SUM	1,0	3,5	1,2	5,7	3,9	0,8		4,7
AFI		0,5		0,5				
FAFO		2,0		2,0	1,0			1,0
FNI		0,1		0,1				
Inst. for forsvarsstudier		1,0	1,0	2,0				
ISF		1,4		1,4	0,2			0,2
NIFU STEP		1,0		1,0				
NOVA		0,4		0,4				
NTNU Samfunnsforskning AS		1,8		1,8				
NUPI								
PRIØ		0,6		0,6				
SIFO		0,5		0,5				
SINTEF Teknologi og samfunn		0,4		0,4				
SIRUS		0,4		0,4				
SNF					5,3			5,3
TØI		1,3		1,3	0,2			0,2
SUM		11,4	1,0	12,4	6,7			6,7
TOTALSUM	1,0	14,9	2,2	18,1	10,6	0,8		11,4

Tabell 16

**Arbeid utført ved instituttet av forskere/faglig personale
ansatt i hovedstilling ved annen institusjon. Årsverk. 2005**

	Arbeid utført i bistilling ved instituttet av forskere med hovedstilling i:				Arbeid utført med arbeidsplass ved instituttet av forskere med hovedstilling i:			
	Næringslivet	UoH	Annet forskningsmiljø	Sum	Næringslivet	UoH	Annet forskningsmiljø	Sum
Agderforskning AS		2,0		2,0				
Møreforskning		2,1		2,1	0,7		2,5	3,2
Nordlandsforskning		2,0		2,0				
Nord-Trøndelagsforskning								
NORUT NIBR Finnmark AS	0,8	0,5		1,3				
NORUT Samfunnsforskning AS		0,8		0,8				
Rogalandforskning - samfunn					0,4		1,7	2,1
Telemarkforskning - Bø		0,4		0,4				
Telemarkforskning - Notodden						0,1		0,1
Vestlandforskning		0,1		0,1				
Østfoldforskning		2,0		2,0				
Østlandforskning		0,6	0,2	0,8				
SUM	0,8	10,4	0,2	11,4	1,1	4,3		5,4
AFI		0,3		0,3				
FAFO		0,5		0,5				
FNI		0,2		0,2				
Inst. for forsvarsstudier		2,0		2,0		1,0		1,0
ISF		0,2		0,2		0,5		0,5
NIFU STEP		1,6		1,6				
NOVA		1,0		1,0				
NTNU Samfunnsforskning AS		1,1		1,1				
NUPI	0,2	0,9	0,2	1,3			1,2	1,2
PRIØ		2,0	0,2	2,2				
SIFO						0,4		0,4
SINTEF Teknologi og samfunn		1,0		1,0		1,0		1,0
SIRUS		0,2		0,2				
SNF		16,9		16,9				
TØI	0,5	1,0		1,5				
SUM	0,7	28,9	0,4	30,0		2,9	1,2	4,1
TOTALSUM	1,5	39,3	0,6	41,3	1,1	7,2	1,2	9,4

Tabell 17 Samarbeid med universiteter og høyskoler 2005

	Hovedfags- og diplomstudenter med arbeidsplass ved instituttet			Ansatte i hovedstilling som har vært veiledere for hovedfags- og doktorgradskandidater			Doktorgradsstipendiater med arbeidsplass ved instituttet per 31.12.2005			Avlagte doktorgrader der instituttet har bidratt med veiledning		
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt
Agderforskning AS	1	1	2	1	1	2	4	2	6			
Møreforskning				3	1	4	2		2			
Nordlandsforskning							2	4	6			
Nord-Trøndelagsforskning							1		1			
NORUT NIBR Finnmark AS		1	1					3	3			
NORUT Samfunnsforskning AS		1	1				1	3	4			
Rogalandsforskning - samfunn		5	5	9	2	11						
Telemarkforskning - Bø					1	1		1	1	1		1
Telemarkforskning - Notodden							1	2	3			
Vestlandsforskning												
Østfoldforskning		1	1	1		1	1		1			
Østlandsforskning							2		2			
SUM	1	9	10	14	5	19	14	15	29	1		1
AFI		1	1	4	8	12		2	2	2		2
FAFO		4	4	3	3	6	3	5	8			
FNI	3	7	10	2		2	3	1	4			
Inst. for forsvarsstudier	2		2	3		3	2	2	4	1		1
ISF		4	4	11	8	19	2	1	3		1	1
NIFU STEP				2		2				1	1	2
NOVA	3	5	8	12	13	25	6	6	12	2	2	4
NTNU Samfunnsforskning AS		1	1	4	2	6	6	6	12			
NUPI	4	13	17	12	3	15	3	3	6	2		2
PRIØ	5	7	12	5		5	4	5	9	2		2
SIFO	1	4	5	3	3	6		2	2	1	1	2
SINTEF Teknologi og samfunn	1	4	5	2	1	3	1	2	3			
SIRUS		1	1	2	3	5	1	2	3	1	1	2
SNF				1	1	2	1	1	2		1	1
TØI	1	1	2	5	2	7	6	1	7	1	1	2
SUM	20	52	72	71	47	118	38	39	77	13	8	21
TOTALSUM	21	61	82	85	52	137	52	54	106	14	8	22

Tabell 18 Arbeid med doktorgrader 2005

Institutt	Doktorgradsstipendiater med arbeidsplass ved instituttet				Antall andre som arbeider med doktorgrad				Sum stipendiater og andre som arbeider med doktorgrad			
	Menn	Kvinner	Totalt	Antall pr årsverk ¹⁾	Menn	Kvinner	Totalt	Antall pr årsverk ¹⁾	Menn	Kvinner	Totalt	Antall pr årsverk ¹⁾
Agderforskning AS	4	2	6	0,22					4	2	6	0,22
Møreforskning	2		2	0,06	3		3	0,09	5		5	0,15
Nordlandforskning	2	4	6	0,23	2	1	3	0,11	4	5	9	0,34
Nord-Trøndelagsforskning	1		1	0,07	2	1	3	0,21	3	1	4	0,28
NORUT NIBR Finnmark AS		3	3	0,24		1	1	0,08		4	4	0,32
NORUT Samfunnsforskning AS	1	3	4	0,20	2	4	6	0,30	3	7	10	0,51
Rogalandforskning - samfunn					4	3	7	0,17	4	3	7	0,17
Telemarkforskning - Bø		1	1	0,06	1		1	0,06	1	1	2	0,12
Telemarkforskning - Notodden	1	2	3	0,52					1	2	3	0,52
Vestlandforskning					1	1	2	0,13	1	1	2	0,13
Østfoldforskning	1		1	0,07		1	1	0,07	1	1	2	0,14
Østlandforskning	2		2	0,10	1	2	3	0,14	3	2	5	0,24
SUM	14	15	29	0,12	16	14	30	0,12	30	29	59	0,24
AFI		2	2	0,06	4	3	7	0,20	4	5	9	0,25
FAFO	3	5	8	0,12					3	5	8	0,12
FNI	3	1	4	0,20	2	1	3	0,15	5	2	7	0,35
Inst. for forsvarsstudier	2	2	4	0,25	2	1	3	0,19	4	3	7	0,44
ISF	2	1	3	0,08					2	1	3	0,08
NIFU STEP					6	8	14	0,23	6	8	14	0,23
NOVA	6	6	12	0,18		2	2	0,03	6	8	14	0,21
NTNU Samfunnsforskning AS	6	6	12	0,34	3	2	5	0,14	9	8	17	0,48
NUPI	3	3	6	0,17	3		3	0,09	6	3	9	0,26
PRIØ	4	5	9	0,25	3	6	9	0,25	7	11	18	0,51
SIFO		2	2	0,06	1	1	2	0,06	1	3	4	0,11
SINTEF Teknologi og samfunn	1	2	3	0,11					1	2	3	0,11
SIRUS	1	2	3	0,10		1	1	0,03	1	3	4	0,13
SNF	1	1	2	0,04	4	3	7	0,15	5	4	9	0,20
TØI	6	1	7	0,12	4		4	0,07	10	1	11	0,19
SUM	38	39	77	0,13	32	28	60	0,10	70	67	137	0,23
TOTALSUM	52	54	106	0,12	48	42	90	0,11	100	96	196	0,23

¹⁾ Årsverk utført av forskere/faglig personale i 2005.

Tabell 19 Doktorgrader avlagt av instituttets ansatte 2004 - 2005

	Doktorgrader avlagt av instituttets ansatte						Doktorgrader per årsverk ¹⁾	
	2004			2005			2004	2005
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt		
Agderforskning AS	1		1		1	1	0,04	0,04
Møreforskning								
Nordlandsforskning		1	1	1	2	3	0,03	0,11
Nord-Trøndelagsforskning		1	1				0,06	
NORUT NIBR Finnmark AS								
NORUT Samfunnsforskning AS		1	1	1		1	0,05	0,05
Rogalandsforskning - samfunn	1		1	1		1	0,02	0,02
Telemarksforskning - Bø				1		1		0,06
Telemarksforskning - Notodden								
Vestlandsforskning								
Østfoldforskning								
Østlandsforskning								
SUM	2	3	5	4	3	7	0,02	0,03
AFI	1	1	2				0,06	
FAFO	1	1	2		1	1	0,03	0,02
FNI								
Inst. for forsvarsstudier	1		1				0,07	
ISF		1	1				0,03	
NIFU STEP	2		2	2	1	3	0,03	0,05
NOVA	2	1	3	1	3	4	0,04	0,06
NTNU Samfunnsforskning AS					1	1		0,03
NUPI	2	1	3	1		1	0,07	0,03
PRIØ					1	1		0,03
SIFO				1	1	2		0,06
SINTEF Teknologi og samfunn		1	1				0,04	
SIRUS		1	1	1		1	0,03	0,03
SNF	1	1	2	1	3	4	0,04	0,09
TØI					1	1		0,02
SUM	10	8	18	7	12	19	0,03	0,03
TOTALSUM	12	11	23	11	15	26	0,03	0,03

¹⁾ Antall doktorgrader avlagt av instituttets ansatte per årsverk utført av forskere/faglig personale.

Tabell 20 Antall ansatte i hovedstilling med doktorgrad. 2001 - 2005

	Ansatte i hovedstilling med doktorgrad															Ansatte i hovedstilling med doktorgrad per årsverk utført av forskere/faglig personale				
	2001			2002			2003			2004			2005			2001	2002	2003	2004	2005
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt					
Agderforskning AS	6		6	6	1	7	3	1	4	2	2	4	3	2	5	0,17	0,22	0,14	0,16	0,18
Møreforskning	1	2	3	4	2	6	6	3	9	6	4	10	7	5	12	0,09	0,17	0,26	0,32	0,36
Nordlandsforskning	8		8	6		6	6	3	9	3	4	7	4	3	7	0,21	0,15	0,24	0,23	0,27
Nord-Trøndelagsforskning	4		4	4	1	5	3		3	3		3	3		3	0,24	0,27	0,15	0,19	0,21
NORUT NIBR Finnmark AS		1	1		1	1	1	1	2	1		1	1		1	0,08	0,13	0,12	0,08	0,08
NORUT Samfunnsforskning AS	1		1	1	1	2	1	2	3	1	3	4	2	3	5	0,08	0,14	0,18	0,19	0,25
Rogalandsforskning - samfunn	8	2	10	9	2	11	9	4	13	10	3	13	10	3	13	0,25	0,25	0,29	0,29	0,32
Telemarkforskning - Bø	2	1	3	2	2	4	2	1	3	2	1	3	3	2	5	0,19	0,24	0,19	0,18	0,29
Telemarkforskning - Notodden	2	1	3	2	1	3		1	1		1	1		1	1	0,44	0,55	0,12	0,16	0,17
Vestlandforskning	4	1	5	5		5	5		5	4		4	3		3	0,25	0,25	0,26	0,24	0,19
Østfoldforskning	7		7	7		7	4		4	3		3	2		2	0,32	0,30	0,21	0,16	0,14
Østlandforskning	2		2	2		2	2	1	3	3	1	4	3	2	5	0,11	0,09	0,14	0,18	0,24
SUM	45	8	53	48	11	59	42	17	59	38	19	57	41	21	62	0,19	0,21	0,21	0,22	0,25
AFI	8	2	10	7	3	10	5	3	8	7	3	10	6	3	9	0,30	0,29	0,21	0,29	0,25
FAFO	8	4	12	6	5	11	6	7	13	8	6	14	7	9	16	0,19	0,20	0,22	0,21	0,24
FNI	5	1	6	5	2	7	4	2	6	4	2	6	4	2	6	0,30	0,36	0,31	0,30	0,30
Inst. for forsvarsstudier	4		4	4	1	5	4	1	5	4		4	6		6	0,25	0,31	0,31	0,27	0,38
ISF	16	11	27	15	11	26	16	14	30	16	14	30	16	13	29	0,63	0,59	0,73	0,81	0,81
NIFU STEP	7	2	9	5	5	10	8	7	15	16	6	22	13	6	19	0,21	0,24	0,29	0,33	0,32
NOVA	14	16	30	14	17	31	16	17	33	16	18	34	15	19	34	0,44	0,47	0,46	0,48	0,51
NTNU Samfunnsforskning AS	1		1	3		3	4		4	2		2	4	3	7	0,04	0,14	0,14	0,07	0,20
NUPI	12	1	13	15	1	16	18	1	19	16	2	18	13	1	14	0,36	0,40	0,49	0,45	0,40
PRIØ	9	3	12	10	2	12	10	3	13	8	2	10	11	4	15	0,44	0,38	0,34	0,28	0,42
SIFO	1	5	6	4	5	9	4	7	11	3	7	10	3	7	10	0,17	0,26	0,33	0,30	0,29
SINTEF Teknologi og samfunn				8	9	17	8	9	17	8	6	14	8	6	14		0,62	0,64	0,52	0,52
SIRUS		2	2	4	1	5	4	4	8	3	6	9	2	6	8	0,11	0,18	0,28	0,31	0,27
SNF	15	3	18	16	5	21	19	5	24	18	6	24	14	8	22	0,30	0,40	0,43	0,45	0,48
STEP-gruppen	3		3	2		2	2		2			2				0,17	0,11	0,10		
TØI	6	3	9	7	3	10	8	5	13	9	5	14	9	6	15	0,15	0,17	0,20	0,24	0,26
SUM	109	53	162	125	70	195	136	85	221	138	83	221	131	93	224	0,29	0,33	0,35	0,36	0,37
TOTALSUM	154	61	215	173	81	254	178	102	280	176	102	278	172	114	286	0,26	0,29	0,31	0,32	0,34

1) STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004.

2) SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002.

Tabell 21 Utenlandske gjesteforskere ved instituttene i 2005 ¹⁾

	Norden		EU, ekskl Norden		Europa forøvrig		USA		Canada		Asia		Annet		Totalt	
	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.
Agderforskning AS																
Møreforskning																
Nordlandforskning																
Nord-Trøndelagsforskning																
NORUT NIBR Finnmark AS					2	6									2	6
NORUT Samfunnsforskning AS			1	6											1	6
Rogalandforskning - samfunn																
Telemarkforskning - Bø																
Telemarkforskning - Notodden																
Vestlandforskning																
Østfoldforskning																
Østlandforskning																
SUM			1	6	2	6									3	12
AFI																
FAFO			1	2									1	3	2	5
FNI											1	3			1	3
Inst. for forsvarsstudier									1						1	
ISF																
NIFU STEP			1	2											1	2
NOVA					1	12									1	12
NTNU Samfunnsforskning AS																
NUPI			1	3			1	7							2	10
PRIØ			3	16	1	6	1	6			1	4			6	32
SIFO																
SINTEF Teknologi og samfunn																
SIRUS																
SNF			1	12											1	12
TØI	1	3			1	3									2	6
SUM	1	3	7	35	3	21	2	13	1		2	7	1	3	17	82
TOTALSUM	1	3	8	41	5	27	2	13	1		2	7	1	3	20	94

¹⁾ Omfatter opphold på 2 mnd eller lengre.

Tabell 22 Institutforskere med utenlandsopphold i 2005 ¹⁾

	Norden		EU, ekskl Norden		Europa forøvrig		USA		Canada		Asia		Annet		Totalt	
	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.	Antall	Mnd.
Agderforskning AS																
Møreforskning																
Nordlandforskning																
Nord-Trøndelagsforskning																
NORUT NIBR Finnmark AS																
NORUT Samfunnsforskning AS			1	6			1	6							2	12
Rogalandforskning - samfunn																
Telemarkforskning - Bø																
Telemarkforskning - Notodden																
Vestlandforskning			1	5											1	5
Østfoldforskning																
Østlandforskning																
SUM			2	11			1	6							3	17
AFI																
FAFO							1	3							1	3
FNI																
Inst. for forsvarsstudier							1								1	
ISF					2	10									2	10
NIFU STEP			1	3											1	3
NOVA							1	6							1	6
NTNU Samfunnsforskning AS																
NUPI			2	8			1	4							3	12
PRIØ			1	4			1	5							2	9
SIFO																
SINTEF Teknologi og samfunn																
SIRUS																
SNF	1	3	1	12											2	15
TØI					1	3	1	12							2	15
SUM	1	3	5	27	3	13	6	30							15	73
TOTALSUM	1	3	7	38	3	13	7	36							18	90

¹⁾ Omfatter opphold på 2 mnd eller lengre.

Tabell 23 Internasjonal prosjektfinansiering 2005, del 1

	EU			COST			EUREKA			Nordisk Ministerråd		
	Instituttets kontrakt- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakt- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakt- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakt- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering
	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent
Agderforskning AS	3 500	71%	9%									
Møreforskning	1 050	50%	8%	209	44%	48%						
Nordlandsforskning	481	60%	0%									
Nord-Trøndelagsforskning	430	100%	0%									
NORUT NIBR Finnmark AS	470	64%	21%							150	100%	0%
NORUT Samfunnsforskning AS	297	50%	50%									
Rogalandforskning - samfunn	815	93%	7%							52	77%	23%
Telemarkforskning - Bø	110	100%	0%									
Telemarkforskning - Notodden												
Vestlandforskning	3 199	54%	30%									
Østfoldforskning	639	100%	0%									
Østlandforskning	1 252	64%	0%									
SUM	12 243	67%	14%	209	44%	48%				202	94%	6%
AFI	1 817	76%	11%							2 094	100%	0%
FAFO	5 341	94%	0%							518	99%	0%
FNI	971	67%	18%									
Inst. for forsvarsstudier												
ISF	687	56%	5%							487	100%	0%
NIFU STEP	8 221	47%	43%							413	100%	0%
NOVA	109	100%	0%							1 847	100%	0%
NTNU Samfunnsforskning AS	1 011	100%	0%									
NUPI												
PRIØ	674	57%	0%									
SIFO	5 809	38%	51%							901	83%	17%
SINTEF Teknologi og samfunn	380	50%	25%							760	43%	20%
SIRUS												
SNF	1 383	100%	0%							1 283	100%	0%
TØI	26 189	45%	18%	120	42%	58%	2 184	0%	12%	978	59%	0%
SUM	52 592	54%	22%	120	42%	58%	2 184	0%	12%	9 261	89%	3%
TOTALSUM	64 835	57%	21%	329	43%	52%	2 184	0%	12%	9 463	89%	3%

Internasjonal prosjektfinansiering 2005, del 2

	OECD			FN			Verdensbanken			Andre			TOTALT		
	Instituttets kontrakts- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakts- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakts- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakts- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering	Instituttets kontrakts- omfang	Internasjonal finansiering	Instituttets egenfinan- siering
	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent	1000 kroner	Prosent	Prosent
Agderforskning AS													3 500	71%	9%
Møreforskning									97	100%	0%		1 356	53%	13%
Nordlandforskning													481	60%	0%
Nord-Trøndelagsforskning													430	100%	0%
NORUT NIBR Finnmark AS													620	73%	16%
NORUT Samfunnsforskning AS													297	50%	50%
Rogalandforskning - samfunn									104	100%	0%		971	93%	7%
Telemarkforskning - Bø													110	100%	0%
Telemarkforskning - Notodden															
Vestlandforskning									266	100%	0%		3 465	58%	28%
Østfoldforskning									173	100%	0%		812	100%	0%
Østlandforskning													1 252	64%	0%
SUM									640	100%	0%		13 294	69%	13%
AFI									152	100%	0%		4 063	89%	5%
FAFO				1 464	100%	0%	658	100%	0%	4 128	100%	0%	12 109	97%	0%
FNI									300	100%	0%		1 271	74%	14%
Inst. for forsvarsstudier															
ISF									101	100%	0%		1 275	76%	2%
NIFU STEP									559	100%	0%		9 193	52%	39%
NOVA									344	100%	0%		2 300	100%	0%
NTNU Samfunnsforskning AS									6 094	100%	0%		7 105	100%	0%
NUPI				358	100%	0%	89	100%	0%	230	100%	0%	677	100%	0%
PRIØ				2 362	15%	0%	733	100%	0%	3 994	68%	0%	7 783	53%	0%
SIFO									245	100%	0%		6 955	46%	45%
SINTEF Teknologi og samfunn									75	100%	0%		1 215	49%	20%
SIRUS															
SNF									421	100%	0%		3 067	100%	0%
TØI									4 558	94%	4%		34 029	49%	16%
SUM				4 204	52%	0%	1 480	100%	0%	21 201	92%	1%	91 042	66%	14%
TOTALSUM				4 204	52%	0%	1 480	100%	0%	21 841	92%	1%	104 336	66%	14%

Tabell 24 Anslått fordeling av totalt antall prosjekter/oppdrag bearbeidet i 2005. 1000 kroner. ¹⁾

	0 - 100		101 - 500		501 - 2000		> 2001		TOTALT	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Agderforskning AS	93	3 076	46	7 583	19	6 822	12	12 010	170	29 491
Møreforskning	97	3 013	64	8 967	20	9 434	2	788	183	22 202
Nordlandsforskning	14	600	27	4 000	16	4 900	9	6 000	66	15 500
Nord-Trøndelagsforskning	55	3 352	24	4 993	9	6 302			88	14 647
NORUT NIBR Finnmark AS	18		15		9				42	
NORUT Samfunnsforskning AS	22	978	33	9 033	9	6 248	1	2 258	65	18 517
Rogalandsforskning - samfunn	32	1 668	63	8 088	49	19 556	15	17 465	159	46 777
Telemarksforskning - Bø	29	1 119	51	6 309	10	3 096	6	4 189	96	14 713
Telemarksforskning - Notodden	3	153	13	1 434	9	1 487	2	412	27	3 486
Vestlandforskning	18	735	25	3 388	13	4 156	4	4 289	60	12 568
Østfoldforskning	30	1 460	35	5 400	8	2 990	4	4 620	77	14 470
Østlandforskning	28	737	42	7 242	18	7 218	2	1 290	90	16 487
SUM	439	16 891	438	66 437	189	72 209	57	53 321	1 123	208 858
AFI	13	639	25	3 566	24	8 785	15	16 208	77	29 198
FAFO	13	64	204	16 018	83	27 551	42	22 671	342	66 304
FNI	6	418	10	1 720	10	4 913	14	12 080	40	19 131
Inst. for forsvarsstudier	1	35			3	1 707			4	1 742
ISF	10	508	30	4 960	25	7 759	21	16 858	86	30 085
NIFU/STEP	70	2 838	100	18 959	35	11 789	8	23 591	213	57 177
NOVA	7	353	37	6 920	37	15 973	21	24 284	102	47 530
NTNU Samfunnsforskning AS	34	12 207	57	9 340	33	15 138	21	7 266	145	43 951
NUPI	19	747	27	4 863	20	8 681	9	23 411	75	37 702
PRIØ	33	1 082	27	5 552	41	25 026	12	15 937	113	47 597
SIFO	93	940	14	2 209	35	16 918	10	14 863	152	34 930
SINTEF Teknologi og samfunn	26	1 111	34	5 604	23	9 737	6	7 780	89	24 232
SIRUS										
SNF	10	177	41	7 195	60	18 277	37	29 223	148	54 872
TØI	43	2 643	89	22 695	33	26 959	4	13 319	169	65 616
SUM	378	23 762	695	109 601	462	199 213	220	227 491	1 755	560 067
TOTALSUM	817	40 653	1 133	176 038	651	271 422	277	280 812	2 878	768 925

¹⁾ Fordelingen på størrelseskategorier gjelder prosjektet som helhet - uansett varighet.

Tabell 25 **Antall vitenskapelige artikler og antall per årsverk utført av forskere/faglig personale. 2001 - 2005**

	Vitenskapelige artikler publisert i tidsskrift med fagfelleevaluering ¹⁾					Vitenskapelige artikler publisert i tidsskrift med fagfelleevaluering per årsverk utført av forskere/faglig personale				
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005
Agderforskning AS	15	7	7	8	8	0,43	0,22	0,24	0,32	0,29
Møreforskning	15	11	12	8	8	0,43	0,30	0,34	0,26	0,24
Nordlandsforskning	5	5	8	4	3	0,13	0,13	0,21	0,13	0,11
Nord-Trøndelagsforskning	6	5	2		1	0,36	0,27	0,10		0,07
NORUT NIBR Finnmark AS			1	2	6			0,06	0,15	0,48
NORUT Samfunnsforskning AS	2	1	1	5	7	0,16	0,07	0,06	0,24	0,36
Rogalandforskning - samfunn	4	16	9	21	18	0,10	0,36	0,20	0,46	0,45
Telemarkforskning - Bø	6	3	5	4	2	0,38	0,18	0,32	0,24	0,12
Telemarkforskning - Notodden	1					0,15				
Vestlandforskning	6	1	5	6	5	0,30	0,05	0,26	0,36	0,32
Østfoldforskning	1		4	6	6	0,05		0,21	0,32	0,41
Østlandforskning	2	2	3	6	5	0,11	0,09	0,14	0,27	0,24
SUM	63	51	57	70	69	0,23	0,18	0,20	0,27	0,28
AFI	15	7	8	8	10	0,45	0,21	0,21	0,23	0,28
FAFO	18	12	12	24	10	0,28	0,22	0,21	0,36	0,15
FNI	18	13	15	15	25	0,90	0,67	0,78	0,75	1,25
Inst. for forsvarsstudier	1	2	3	2	1	0,06	0,13	0,19	0,13	0,06
ISF	15	23	30	26	28	0,35	0,52	0,73	0,70	0,78
NIFU STEP	11	15	8	17	13	0,25	0,36	0,15	0,25	0,22
NOVA	34	28	45	41	38	0,50	0,43	0,63	0,58	0,57
NTNU Samfunnsforskning AS	4	11		1	16	0,17	0,52		0,03	0,45
NUPI	35	36	23	26	30	0,97	0,90	0,59	0,65	0,85
PRIØ	18	24	22	44	47	0,66	0,78	0,57	1,24	1,32
SIFO	9	8	7	5	17	0,25	0,24	0,21	0,15	0,49
SINTEF Teknologi og samfunn		8	9	10	7		0,29	0,34	0,37	0,26
SIRUS	12	14	21	27	22	0,66	0,51	0,72	0,92	0,73
SNF	53	72	60	56	53	0,87	1,36	1,08	1,06	1,16
STEP-gruppen	6		1			0,33		0,05		
TØI	11	19	17	14	16	0,18	0,32	0,26	0,24	0,28
SUM	260	292	281	316	333	0,46	0,50	0,44	0,51	0,55
TOTALSUM	323	343	338	386	402	0,38	0,39	0,37	0,44	0,47

¹⁾ Omfatter artikler i internasjonale og norske tidsskrifter med fagfelleevaluering.

²⁾ STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004.

³⁾ SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002.

Tabell 26 Publisering og formidling 2005

	Artikler				Rapporter						
	Internasjonale tidsskrifter med fagfelle-vurdering	Norske tidsskrifter med fagfelle-vurdering	Fagbøker, lærebøker, andre selvstendige utgivelser	Kapitler og artikler i fagbøker, lærebøker, fagtidsskrifter med mer	Egen rapport-serie	Ekstern rapportserie	Til oppdrags-givere	Foredrag/frem-leggelse av paper/poster	Populærvit. artikler og foredrag	Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker ol	Konferanser, seminarer der instituttet har medvirket i arr.
Agderforskning AS	8			5	19		5	21	26	20	5
Møreforskning	8		2	9	46	8	11	72	50	11	8
Nordlandforskning	3		4	16	26	4	2	28	16	13	4
Nord-Trøndelagsforskning	1			3	15	2		20	12	8	3
NORUT NIBR Finnmark AS	6			2	15	5		2	10	9	
NORUT Samfunnsforskning AS	5	2	1	14	16	9	2	37	5	13	
Rogalandforskning - samfunn	16	2	1	8	50	9	16	72	1	4	
Telemarkforskning - Bø		2	2	7	49	2	1	36	4	3	1
Telemarkforskning - Notodden			1	3	5	1		27	9	5	5
Vestlandforskning	4	1		9	25	1		40	10	9	6
Østfoldforskning	6			1	17		11	45	5		13
Østlandforskning	5			10	22	8		17	90	4	
SUM	62	7	11	87	305	49	48	417	238	99	45
AFI	6	4	4	36	7	6	20	58	79	15	19
FAFO	9	1		30	51	15	27	101	273	60	4
FNI	20	5	6	20	14	2	1	91	8	32	8
Inst. for forsvarsstudier	1		3	15	12	1		10	2	3	1
ISF	18	10	12	34	11	11	1	32	97	41	5
NIFU STEP	9	4	8	41	58	32		224	40	13	7
NOVA	27	11	10	106	33	14	5	81	141	33	20
NTNU Samfunnsforskning AS	12	4	2	7	5	10	1	22	34	15	
NUPI	21	9	15	42	27	7	18	199	36	447	12
PRIØ	46	1	5	63	18	9	8	75	15	69	40
SIFO	13	4	22	24	18	2	93	116	9	34	8
SINTEF Teknologi og samfunn	6	1		9	16	9		90		19	9
SIRUS	17	5	3	6	12	6		110	14	13	1
SNF	40	13	6	20	128	14		72	45	69	8
TØI	16			27	64	6	130	174	125	23	8
SUM	261	72	96	480	474	144	304	1 455	918	886	150
TOTALSUM	323	79	107	567	779	193	352	1 872	1 156	985	195

Tabell 27 Samarbeid med andre institusjoner om prosjekter som omfatter FoU. Prosjektomfang i årsverk ¹⁾. 2005

	Universiteter og høyskoler			Næringsliv			Andre forskningsmiljø			Alle institusjoner		
	Norske	Uten-landske	Totalt	Norsk	Uten-landske	Totalt	Norske	Uten-landske	Totalt	Norske	Uten-landske	Totalt
Agderforskning AS	3,0	2,0	5,0	3,0	1,0	4,0	5,0	2,0	7,0	11,0	5,0	16,0
Møreforskning	3,4	0,2	3,6	3,7	0,1	3,8	5,0	1,4	6,4	12,1	1,7	13,8
Nordlandforskning	0,5	0,5	1,0		0,5	0,5	1,0		1,0	1,5	1,0	2,5
Nord-Trøndelagsforskning	1,0	0,1	1,1	3,0		3,0	3,5	0,5	4,0	7,5	0,6	8,1
NORUT NIBR Finnmark AS	1,0		1,0	2,0		2,0	2,0	0,5	2,5	5,0	0,5	5,5
NORUT Samfunnsforskning AS	2,9		2,9	0,5		0,5	4,7	0,2	4,9	8,1	0,2	8,3
Rogalandforskning - samfunn	2,4	2,1	4,6	2,5		2,5	2,0		2,0	7,0	2,1	9,1
Telemarkforskning - Bø	1,5	0,2	1,7	1,0		1,0	1,1		1,1	3,6	0,2	3,8
Telemarkforskning - Notodden	0,9		0,9	0,1		0,1				1,0		1,0
Vestlandforskning	1,5	0,3	1,8	1,6	0,1	1,7	1,3	1,8	3,1	4,4	2,2	6,6
Østfoldforskning	0,9	0,2	1,1	4,6	0,9	5,5	2,9	0,8	3,7	8,4	1,9	10,3
Østlandforskning	2,0		2,0				4,0		4,0	6,0		6,0
SUM	21,1	5,6	26,7	22,0	2,6	24,6	32,5	7,2	39,7	75,6	15,4	91,0
AFI	2,0	0,4	2,4	5,3		5,3	1,9	1,0	2,9	9,2	1,4	10,6
FAFO	1,0	1,2	2,2	2,0		2,0	2,0	3,0	5,0	5,0	4,2	9,2
FNI	0,3	1,2	1,5	0,4		0,4	2,1	2,3	4,4	2,8	3,5	6,3
Inst. for forsvarsstudier		1,0	1,0								1,0	1,0
ISF	2,7	1,2	3,9				1,8		1,8	4,5	1,2	5,7
NIFU STEP	0,8	0,3	1,1				0,4	0,2	0,6	1,2	0,5	1,7
NOVA	3,0	0,2	3,2	0,3		0,3	5,6	1,0	6,6	8,9	1,2	10,1
NTNU Samfunnsforskning AS	1,5		1,5	5,0		5,0	3,0		3,0	9,5		9,5
NUPI	0,5	1,4	1,9	1,1		1,1	1,1	1,1	2,2	2,7	2,5	5,2
PRIØ	4,4	4,0	8,4	0,7		0,7	0,8	3,4	4,2	5,9	7,4	13,3
SIFO	0,2	2,7	2,9	2,7	0,1	2,8	1,4	2,6	4,0	4,3	5,4	9,7
SINTEF Teknologi og samfunn	3,0	0,2	3,2	3,0	0,3	3,3	1,5	1,0	2,5	7,5	1,5	9,0
SIRUS	1,0	1,0	2,0				2,0	2,0	4,0	3,0	3,0	6,0
SNF	10,0		10,0	0,5		0,5		0,3	0,3	10,5	0,3	10,8
TØI	7,0	12,2	19,2	6,0	7,0	13,0	6,0	11,5	17,5	19,0	30,7	49,7
SUM	37,4	27,0	64,4	27,0	7,4	34,4	29,6	29,4	58,9	94,0	63,7	157,7
TOTALSUM	58,5	32,6	91,1	49,0	10,0	59,0	62,1	36,5	98,6	169,6	79,1	248,6

¹⁾ Årsverk utført av instituttets personale som del av prosjektene i 2005.

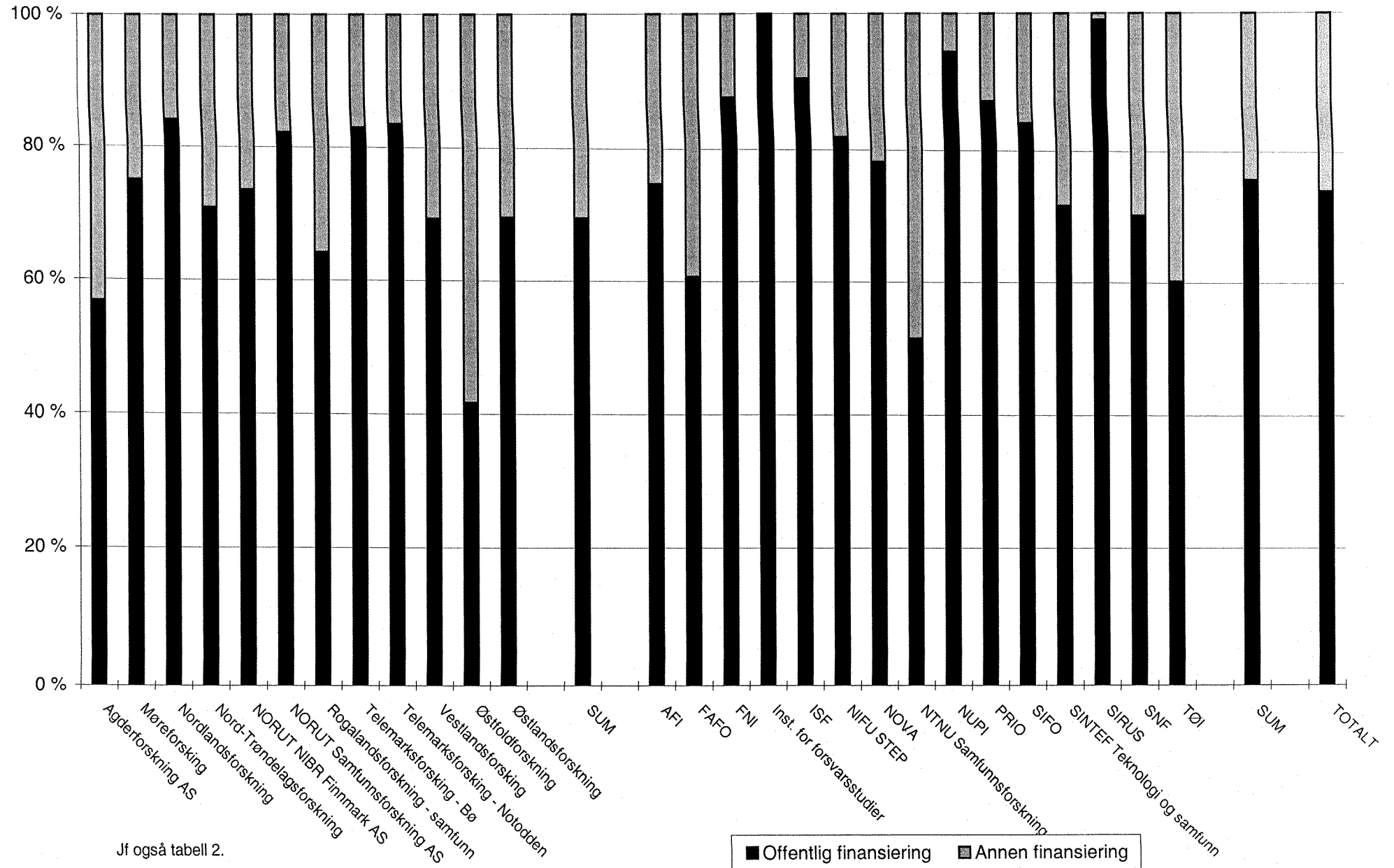
Tabell 28

Nyetableringer 2005

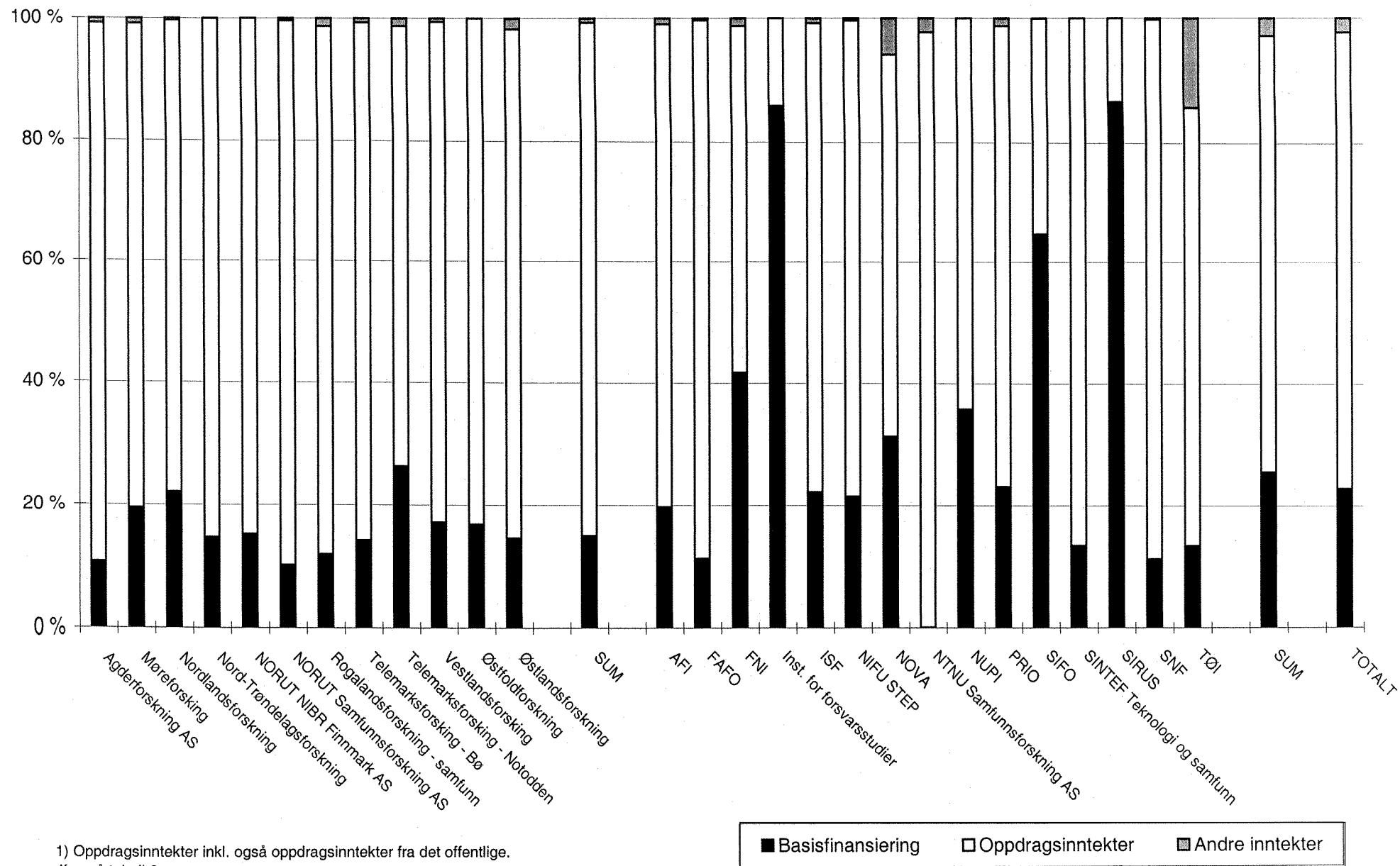
Institutt	Bedriftsnavn	Bransje	Ansatte pr. 31.12.2005
PRIO	PRIO Cyprus Centre	R&D	3

Til sammenligning var det i 2004 1 nyetablering med 2 ansatte.

Figur 1: Totale inntekter i 2005 prosentvis fordelt på offentlig og annen finansiering

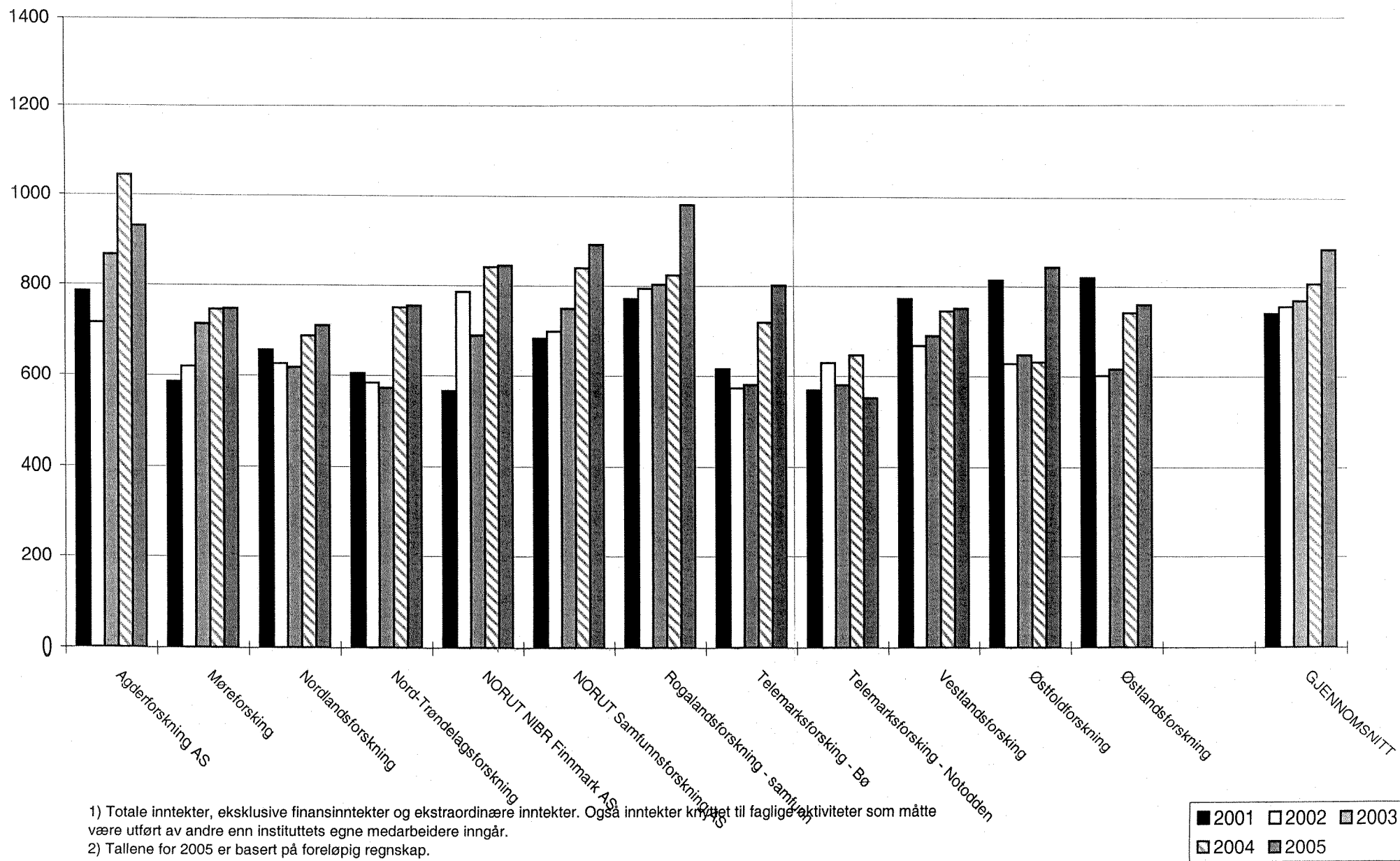

Figur 2: Inntekter i 2005 fordelt på finansieringskilde ¹⁾

1) Oppdragsinntekter inkl. også oppdragsinntekter fra det offentlige. Jf også tabell 2.

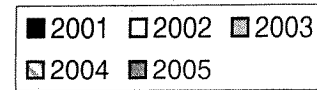
Figur 3a: Driftsinntekter¹⁾ i alt per totale årsverk. 2001 - 2005²⁾. 1000 kroner.

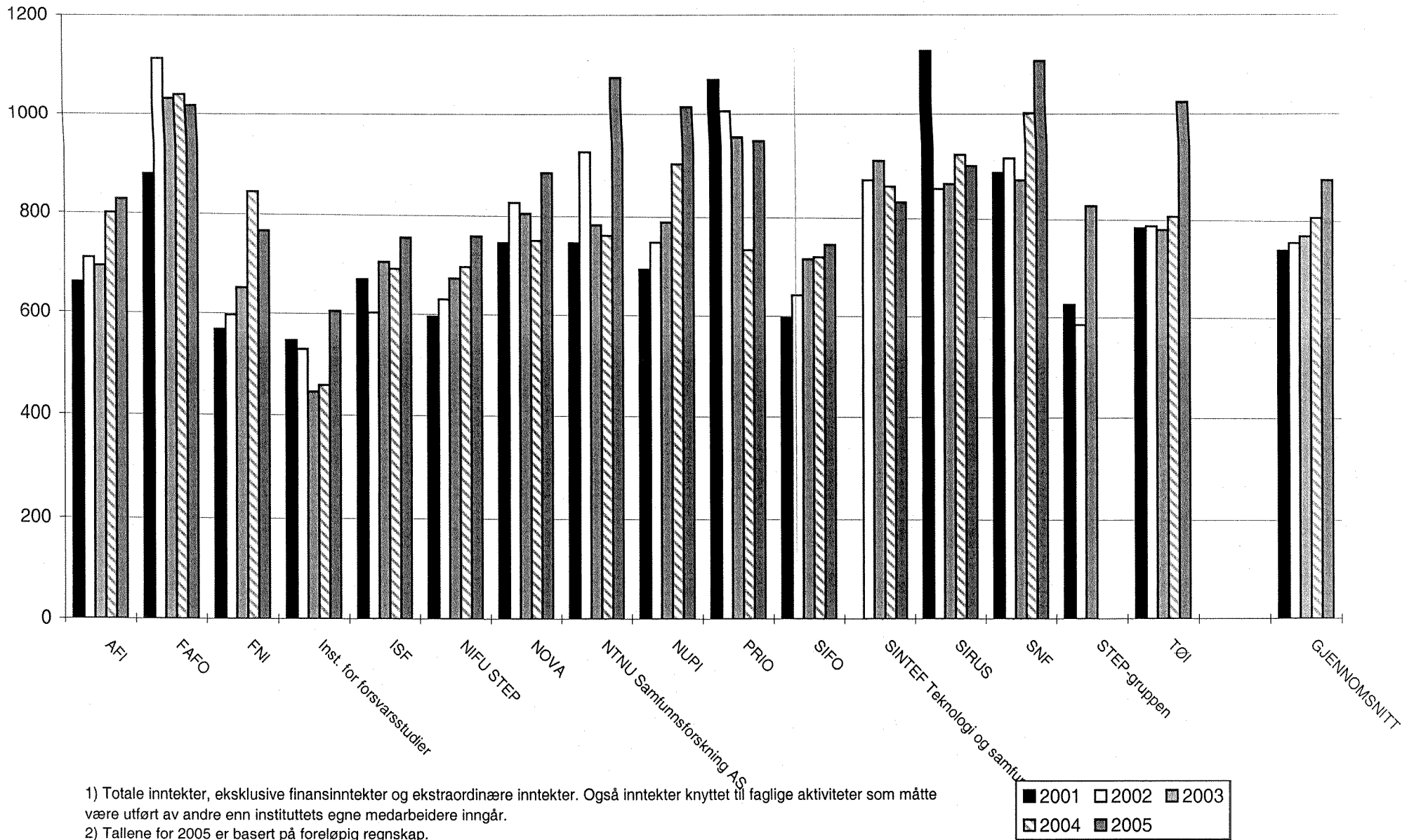
1) Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter. Også inntekter knyttet til faglige aktiviteter som måtte være utført av andre enn instituttets egne medarbeidere inngår.

2) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Jf også tabell 9.

Figur 3b: Driftsinntekter¹⁾ i alt per totale årsverk. 2001 - 2005²⁾. 1000 kroner.

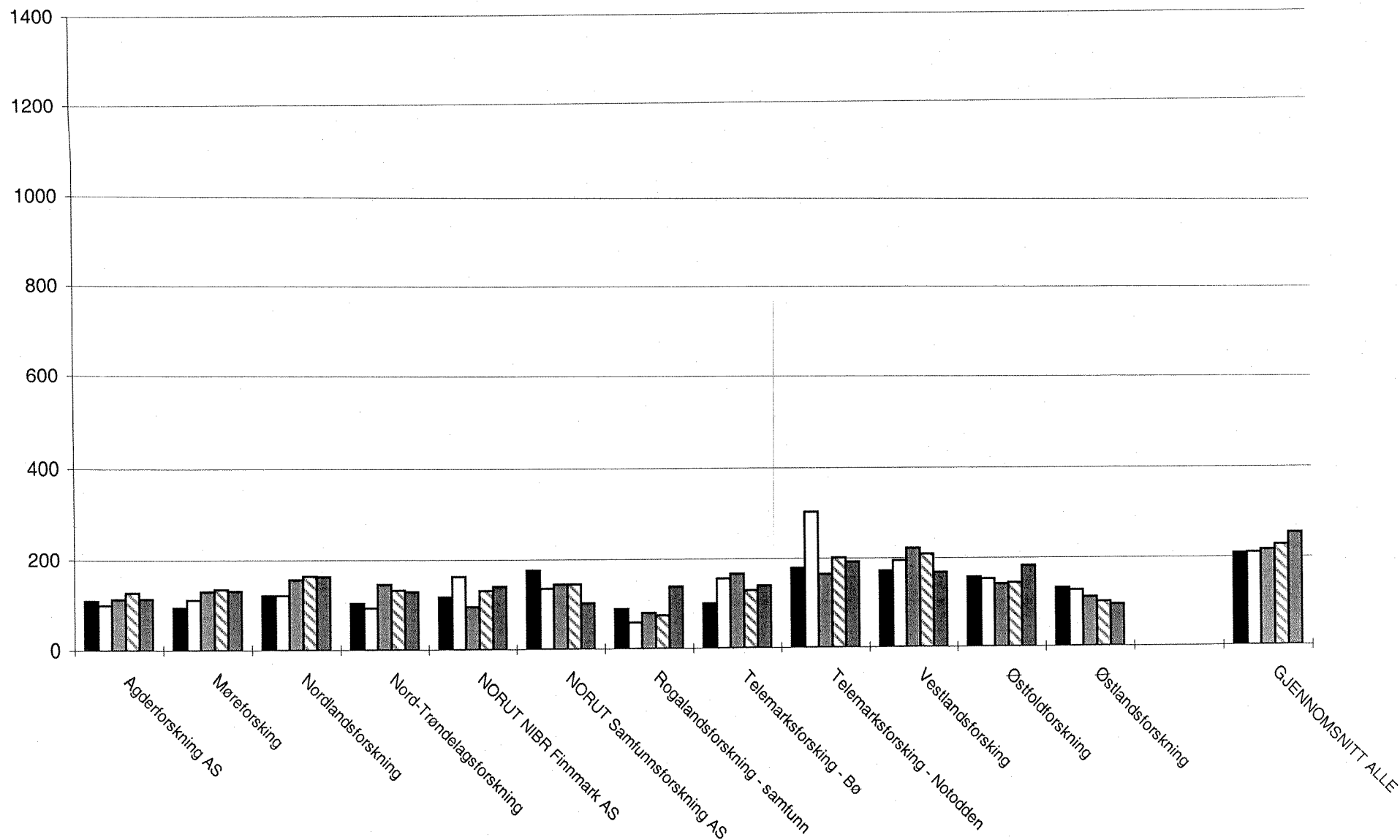

1) Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter. Også inntekter knyttet til faglige aktiviteter som måtte være utført av andre enn instituttets egne medarbeidere inngår.

2) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002. STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004. Jf også tabell 9.

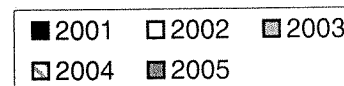
Figur 4a: Basisbevilgning¹⁾ per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005²⁾. 1 000 kroner.

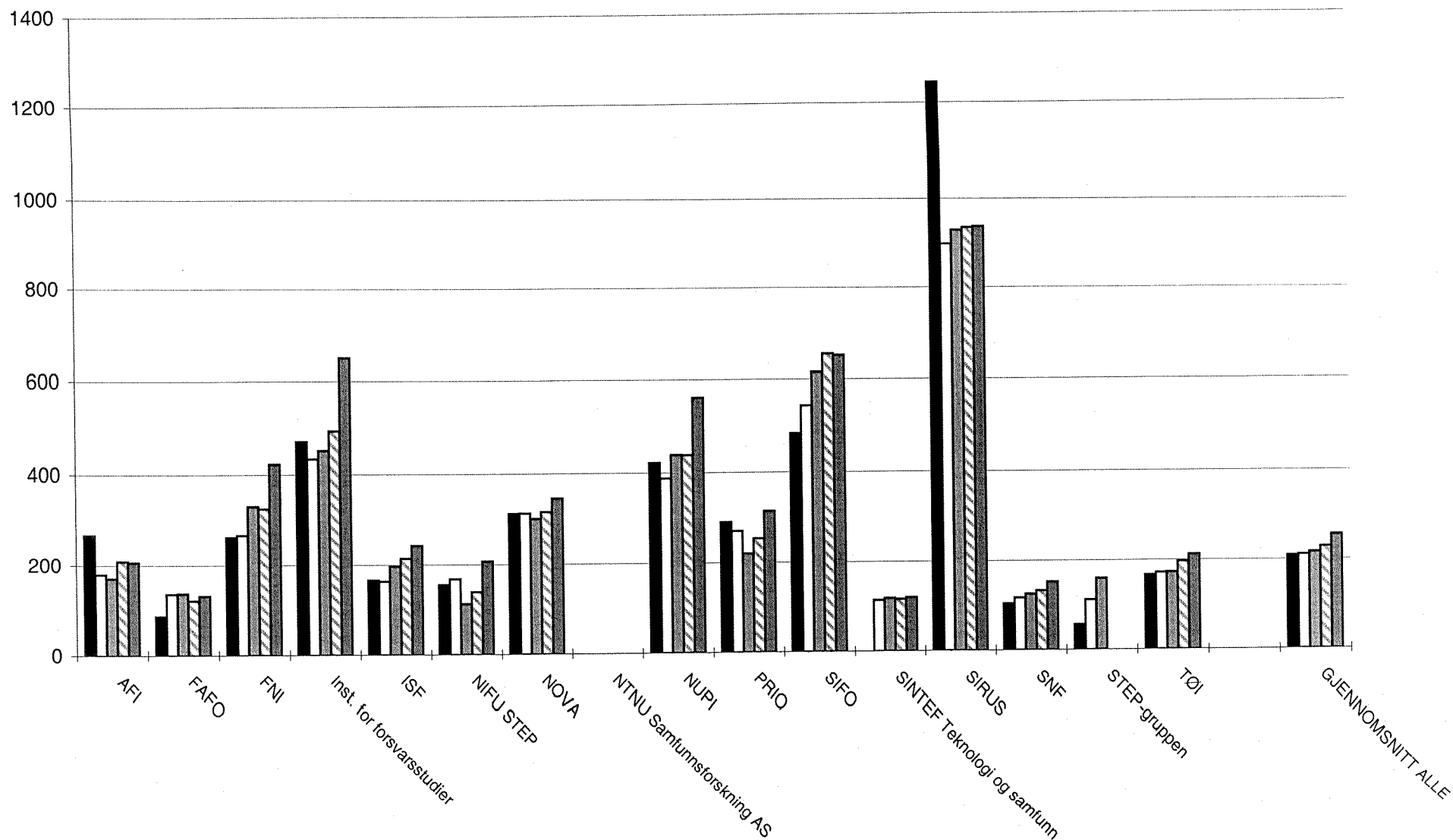
1) Basisbevilgning omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer (SIP).

2) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Jf også tabell 10.

Figur 4b: Basisbevilgning¹⁾ per årsverk utført av forskere/faglig personale 2001 - 2005²⁾. 1 000 kroner.

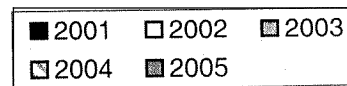

1) Basisbevilgning omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer (SIP).

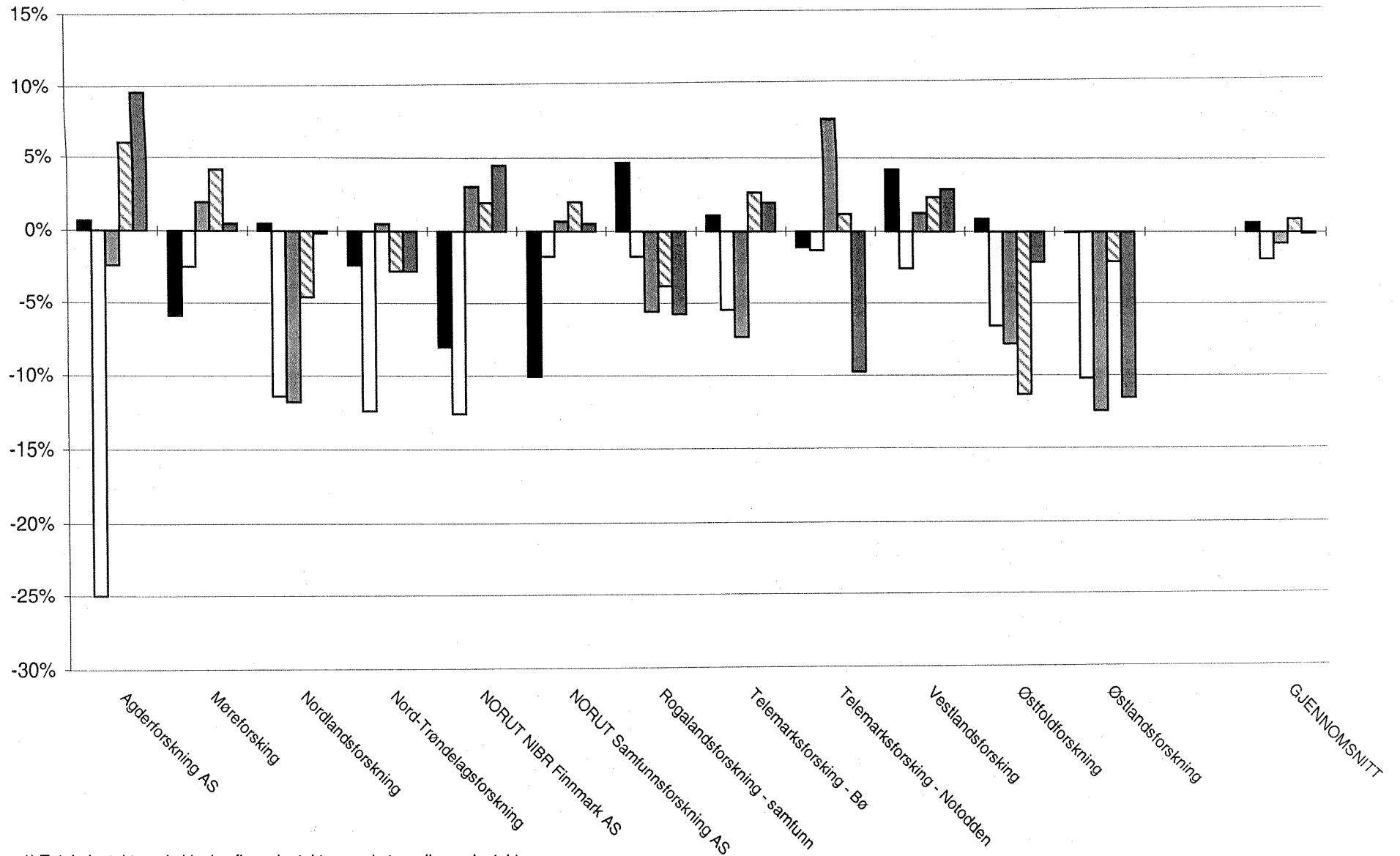
2) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002. STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004.

Jf også tabell 10.

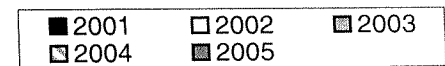
Figur 5a: Driftsresultat i prosent av driftsinntekter¹⁾. 2001 - 2005²⁾

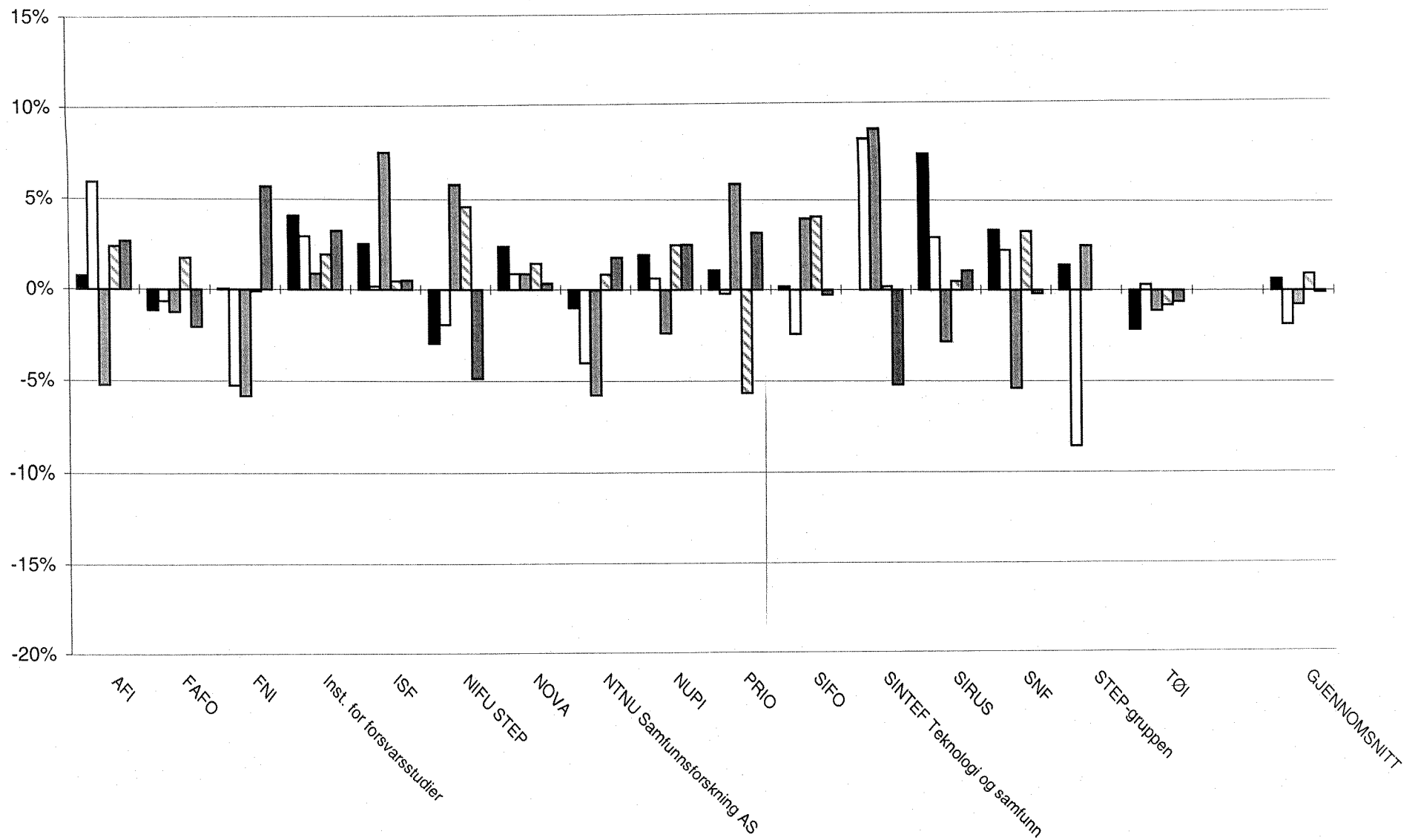
1) Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

2) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Jf også tabell 8.

Figur 5b: Driftsresultat i prosent av driftsinntekter¹⁾. 2001 - 2005²⁾

1) Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

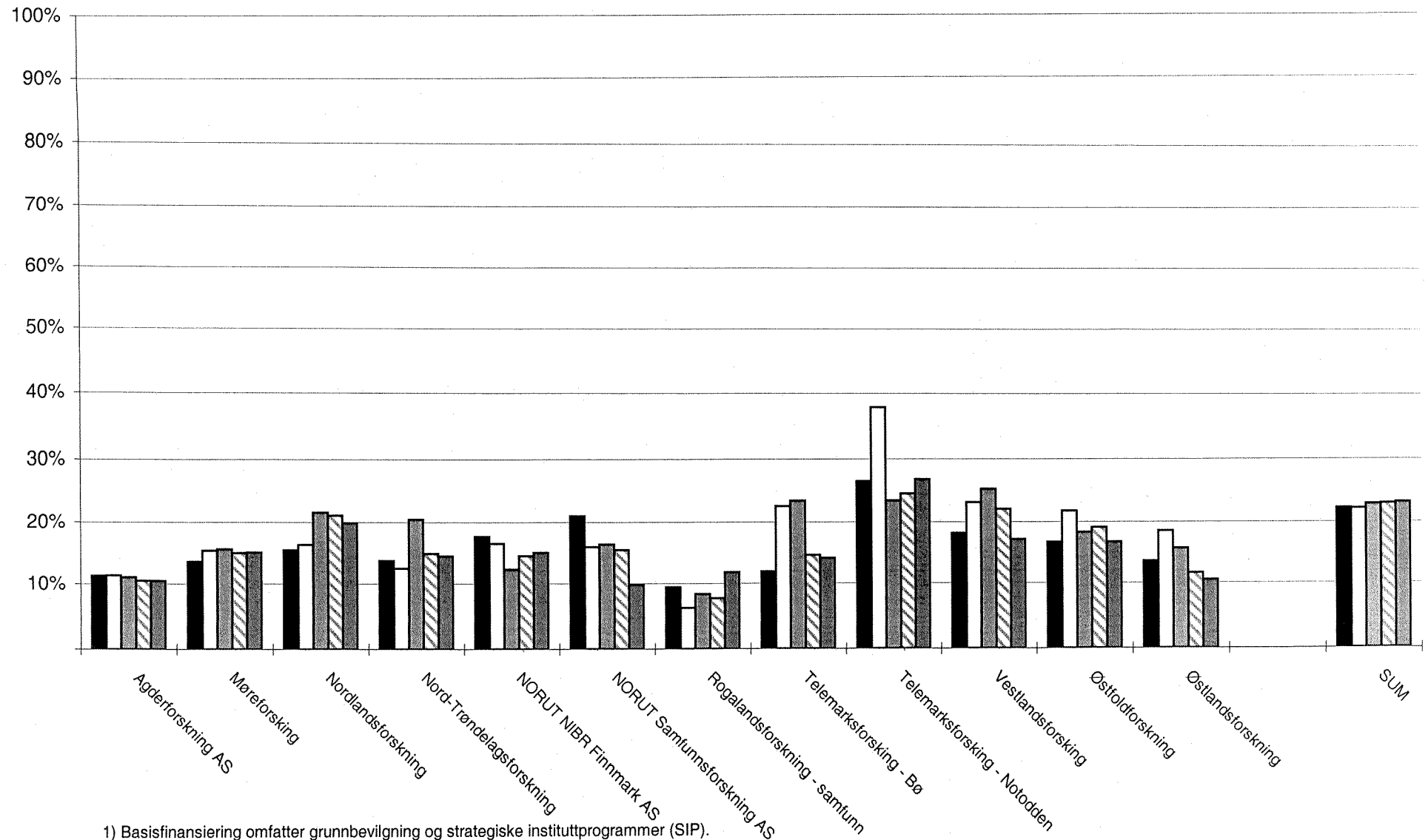
2) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002. STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004.

Jf også tabell 8.

Figur 6a: Basisfinansiering¹⁾ i prosent av driftsinntekter²⁾. 2001 - 2005³⁾

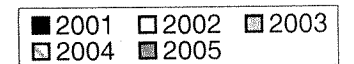

1) Basisfinansiering omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer (SIP).

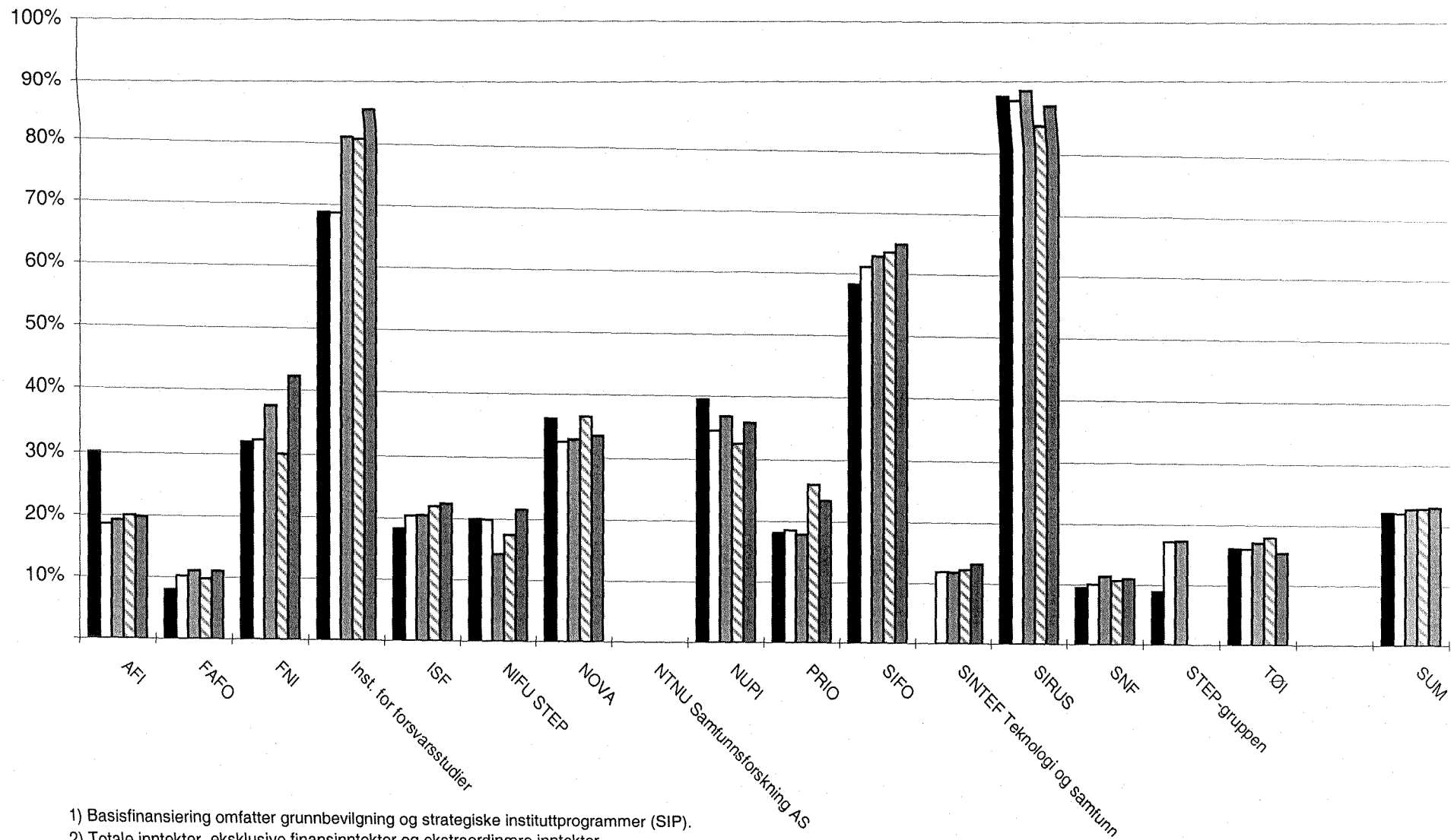
2) Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

3) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

Jf også tabell 6.

Figur 6b: Basisfinansiering¹⁾ i prosent av driftsinntekter²⁾. 2001 - 2005³⁾

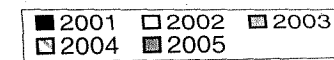
1) Basisfinansiering omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer (SIP).

2) Totale inntekter, eksklusive finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

3) Tallene for 2005 er basert på foreløpig regnskap.

SINTEF Teknologi og samfunn er med i datamaterialet første gang i 2002. STEP-gruppen inngår i NIFU STEP fra 2004.

Jf også tabell 6.

ISBN trykt utgave
ISBN elektronisk utgave (pdf)

82-12-02328-1
82-12-02330-3